

דברי הכנסת

הישיבה המאתיים-ושבעים-ושש של הכנסת הארבע-עשרה

יום רביעי, כ"ה בטבת התשנ"ט (13 בינואר 1999)

ירושלים, הכנסת, שעה 11:04

תוכן העניינים

הצעה לסדר

שאלות בעל-פה

שחרור תרופות מהמכס

דברי ברכה למשלחת פרלמנטרית מלאוס

שאלות בעל-פה

הכנסת תינוקות ללשכות התעסוקה

הצעה לסדר

הצעת חוק-יסוד: חופש הדת

(הצעת קבוצת חברי הכנסת)

הצעת חוק החלת ריבונות ישראל על חבלים מתחומי יש"ע, התשנ"ז–1997

(הצעת קבוצת חברי הכנסת)

הצעת חוק-יסוד: ירושלים בירת ישראל (תיקון – חיזוק מעמדה

הכלכלי והחברתי של ירושלים)

(הצעת חבר הכנסת ע' זיסמן)

הצעת חוק איסור שימוש בקמיעות בבחירות (תיקוני חקיקה), התשנ"ט–1998

(הצעת חבר הכנסת א' פינס-פז)

הצעת חוק הבחירות לכנסת ולראש

הממשלה (תיקון – הצבעת עובדי חברת "אל על" השוהים בחוץ-לארץ), התשנ"ז–1997

(הצעת חבר הכנסת א' פורז)

הצעת חוק הלוואות לדיור (תיקון – השתתפות בשכר דירה), התשנ"ט–1998

(הצעת חבר הכנסת ר' ברונפמן)

הצעת חוק הפיקוח על תוצרת ביולוגית-אורגנית, התשנ"ח–1998

(הצעת קבוצת חברי הכנסת)

הצעת חוק הבטחת הכנסה (תיקון – גמלה ליחיד שעמו ילד), התשנ"ח–1997

(הצעת חבר הכנסת ר' ברונפמן)

הצעת חוק שעות עבודה ומנוחה (תיקון – קיצור שבוע העבודה), התשנ"ח–1998

(הצעת קבוצת חברי הכנסת)

הצעת חוק פיצוי מפוני רמת-הגולן, התשנ"ו–1996

(הצעת חברת הכנסת נ' חזן)

הצעות לסדר-היום

מחירי התרופות בקופות-החולים

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

הצעה לסדר-היום החלטת משרד הבריאות על גניזת חוברות "מדריך לאשה בהיריון"

שאלות ותשובות

הפסקת טיפול בילד על-ידי קופת-חולים

מקרי רשלנות רפואית במהלך לידות

ביקורי בית של רופאים במושב עבדון
טיפול במבוטחי קופת-חולים הכללית בבית-החולים "מעייני הישועה"
מתכות רעילות בדגי ים
החזר הוצאות עבור פינוי באמבולנס
שיעור תמותת התינוקות בקרב האוכלוסייה הערבית בירושלים
תקציב ההסברה למניעת התפשטות מחלת האיידס בישראל
שירותים פרא-רפואיים לילדים בחינוך המיוחד
טיפול משרד הבריאות בחולי איידס ובמניעת המחלה
המתת חסד בבית-החולים "הדסה" בירושלים
הצעה לסדר-היום
שחרור יונתן פולארד
הצעות לסדר-היום
דברי חבר הכנסת שמעון פרס בכינוס למען השלום
מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת
הצעות לסדר-היום
דברי חבר הכנסת שמעון פרס בכינוס למען השלום
שאלות בעל-פה
ירי על בתים ומכוניות בכפר אכסאל
שאלות ותשובות
חקירת האירוע שבו מת תושב עראבה
פתיחת סניף של סוכנות הידיעות הפלסטינית במזרח-ירושלים
שחרור אסיר לאחר שסיים לרצות את עונשו
גיוס שוטר לשירות בתי-הסוהר
אי-העברת תשלום דוחות שהרשות גובה בשם ישראל
היעלמותו של צעיר מעכו
פריצה למטה הבחירות של ש"ס
חקירת עקירת מזוזות בחיפה
רישום דוחות כוזבים נגד נהגים
שרפת דגלי המדינה
עברייני תנועה מועדים
צילום והקלטת כינוס רבנים בבית-כנסת
מעבר תושבים ואזרחים בכביש אשקלון-ניסנית
מצבורי נשק בכפרים ערביים
מימון השיטור במגרשים
"כת השטן"
כתובות נאצה נגד יוצאי חבר המדינות
הברחת סמים מגבול מצרים

פגיעה בנשק קר בצעירים עולים
חקירת רצח השיח' אבו-יוסף סלמאן סלאמה
הצתת בית-מרקחת בצפת
מעורבות בני-נוער בחיפה בעבירות סמים
פעילות המשטרה נגד בני שבט בדואי
יחסו של דובר משטרת ירושלים לציבור החרדי
עבירות מין
חקירת השלכת ביצים על מכונית הגר"ע יוסף
הגדרת רצח כ"רצח על רקע רומנטי"
הענשת בעל רכב בגין עבירה של מי שנהג בו
נסיעת יהודים במזרח-ירושלים
כוונת קבוצת נוצרים אמריקנים להתאבד באל-אקצא בשנת 2000
טיפול המשטרה בתופעה של זונות ממדינות חוץ
הטלת קנסות על עברייני תנועה
חקירת חברי "כנופיית מע"צ"
רגימת אוטובוס "אגד" בדרכו לכותל המערבי
פעילות מיסיונרית בלתי חוקית
הרס וגנבה של חנוכיות בירושלים
פריצות לבתי-כנסת
פריצות וחילול ספרי קודש בבתי-כנסת בירושלים ובצפת
מות אסירים בכלא "מעשיהו"
הצעה לסדר-היום
יחסי הרפורמים בארצות-הברית עם חברי כנסת
הודעת היושב-ראש
מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת
הצעת חוק המפלגות (תיקון מס' 7) (חברות במפלגה החל בגיל 17), התשנ"ט–1999
(קריאה ראשונה)
הצעה לסדר-היום
חיול ספורטאים
הצעה לסדר-היום
פתיחת כביש החוף ליד המלון בגוש-קטיף לתנועה פלסטינית
הצעת חוק הנכים (תגמולים ושיקום) (תיקון מס' 20), התשנ"ט–1998
(קריאה ראשונה)
הצעת חוק משפחות חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום) (תיקון מס' 20), התשנ"ט–1999
(קריאה ראשונה)
הצעת חוק הבחירות לכנסת ולראש הממשלה (תיקון מס' 34), התשנ"ט–1999
(קריאה שנייה וקריאה שלישית)

הצעת חוק הבחירות לכנסת החמש-עשרה ולראש הממשלה (הוראת שעה), התשנ"ט–1999
(קריאה שנייה וקריאה שלישית)

הצעה לסדר

היו"ר ד' טל:

היום יום רביעי, כ"ה בטבת התשנ"ט, 13 בינואר 1999 – ישיבת הכנסת פתוחה.

שר העבודה והרווחה לא נמצא כרגע, אבל חברת הכנסת תמר גוז'נסקי ביקשה להעלות הצעה לסדר, ואישרתי, מפאת חשיבות הנושא, להעלות את זה בתחילת הדיון. בבקשה, גברתי.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

אדוני היושב-ראש, אני מודה לך. אתמול שוב נפלה ילדה, ג'ולי חושנגי, מחלון כיתה בבית-ספר יסודי בפתח-תקווה ונפצעה קשה. אסון זה התרחש שנה לאחר האסון שבו נפלה מחלון כיתה וקיפחה את חייה הילדה אמיליה כהן, זיכרונה לברכה.

גם הפעם נשמעו הסברים מתחמקים ומקוממים של משרד החינוך, של העירייה ושל צוות בית-הספר.

אדוני היושב-ראש, הכנסת לא יכולה לעבור לסדר-יומה הרגיל בלי להביע זעקה על אדישות המערכת לחייהם של ילדים. הגיע הזמן שהממשלה והרשויות המקומיות יפסיקו להשמיע תירוצים ויתקינו מייד סורגים בכל חלונות הכיתות בבתי-הספר היסודיים, ובכך ימנעו אסונות נוספים. תודה.

היו"ר ד' טל:

תודה.

שאלות בעל-פה

היו"ר ד' טל:

נעבור לשאלתא של חבר הכנסת פנחסי לשר הבריאות. חבר הכנסת רפאל פנחסי, בבקשה.

שחרור תרופות מהמכס

רפאל פנחסי (ש"ס):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אדוני סגן השר, העיתון "מעריב" מגלה, שתרופה שהובאה לנער חולה סרטן אינה משוחררת מהמכס, בטענה שיש צורך באישור משרד הבריאות. דובר משרד הבריאות אומר, שהמשרד אינו צד בעניין ושהוא מתערב רק בייבוא מסחרי של תרופות.

ברצוני לשאול:

1. מי משני הצדדים מדייק?

2. האם שוחררה התרופה?

תודה.

היו"ר ד' טל:

אדוני סגן השר, בבקשה.

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

אדוני היושב-ראש, ידידי חבר הכנסת פנחסי, המכס ממלא בנאמנות אחר הוראות החוק של משרד הבריאות, ולפיין אין לשחרר תרופות מייבוא, לרבות ייבוא אישי, אלא באישור משרד הבריאות. אין כאן הערמת מכשולים ביורוקרטיים, אלא דאגה אמיתית לבריאות הציבור.

תרופה מותרת לשיווק ולשימוש רק אם היא רשומה או מאושרת על-פי תקנה 29 לתקנות הרוקחים (תכשירים רפואיים), התשמ"ו-1986. גם תרופה המיובאת בייבוא אישי, ויש הרבה כאלה, חייבת בהוראת רופא ובאחריותו, וכן היא חייבת לעמוד בקריטריונים של בטיחות ויעילות. לא יעלה על הדעת כי במדינה מתוקנת אדם יוכל להביא לעצמו או לקרוביו תרופות מפוקפקות מרחבי העולם. על כן המחוקק דאג לקביעת כללים ברורים בנושא.

תרופות עלולות לגרום נזק. תרופה אינה מצרך לכל דבר. ועל כן מוצדקת התערבות הרשות בנושא זה, כמו שמקובל בכל המדינות הנאורות בעולם. משרד הבריאות קבע הליך ברור לקבלת אישורים לייבוא תרופות חיוניות, אשר בבסיסו השיקול של שמירת בריאות הציבור.

לעצם המקרה, גם אם הובאה התרופה בעבר, בהליכים שאינם מתאימים עם הוראות החוק, אין זו סיבה לאשר אוטומטית את ייבוא התרופה, ויש לעמוד על התקנות ועל הנהלים. בסופו של יום אתמול הושגו האישורים המתאימים והתרופה שוחררה בעבור החולה.

לסיכום המלל, במדינת ישראל יש חוק, ואף שבעיתונות תמיד מצויר הדבר כעושה על-ידי שלטונות החוק, הדבר הוא לטובת האזרחים, שחלילה וחס לא כל איש הישר, והעקום לפעמים, בעיניו יעשה, וכל אחד יביא תרופה. החוק קובע שיש הליך של אישור תרופה במדינת ישראל. כל מי שרוצה לייבא תרופה צריך שהיא תהיה רשומה על-פי חוק. אבל אם יש תרופות שלא רשומות על-פי החוק, יש תקנה 29, שמאפשרת למנכ"ל המשרד להסמיק את מנהלי בתי-החולים לאשר תרופות מסוימות, גם אם הן לא רשומות במדינת ישראל.

אתמול הושלם ההליך, התרופה שוחררה, ואנחנו מאחלים רפואה שלמה. תודה.

הי"ר ד' טל:

חבר הכנסת פנחסי, שאלת הבהרה נוספת.

רפאל פנחסי (ש"ס):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אדוני סגן השר, אני מודה לך על התשובה המפורטת, שמניחה את דעתי, ואני שמח שנמצא פתרון והתרופה שוחררה. שאלתי היא, למה דובר משרד הבריאות טען שהוא לא צד בעניין? לפחות הוא היה צריך לומר, כמו שאדוני ענה, שהנושא בטיפול, שזה על-פי חוק, והאישורים הנדרשים יינתנו בהתאם. לכן תשובת דובר המשרד נראית לי מאוד תמוהה – כיוון שהם לא צד בעניין.

אני רוצה לשאול גם את אדוני השר, יש אזרחים רבים שבעקבות חוק הבריאות, מאז 1 בינואר 1995, משלמים יותר בעבור תרופות, ולא כל התרופות נמצאות בסל. אני רוצה לשאול את אדוני סגן השר, מה עשתה הממשלה או עושה לשיפור המצב, על מנת שהאזרחים ישלמו פחות ויקבלו את הטיפול שקיבלו עוד לפני חוק הבריאות? תודה.

הי"ר ד' טל:

אדוני סגן שר הבריאות, אין שאלות נוספות.

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

זה פלא. בעידן הפריימריס לא יהיו שאלות נוספות? לא.

קודם כול, אני מודה על השאלות המחכימות של חבר הכנסת פנחסי. לגבי תגובתו של דובר משרד הבריאות, שאמר שהמשרד אינו צד בעניין, וכי הוא מתערב רק בייבוא מסחרי של תרופות – הוא דיבר שטויות, אני מצטער לומר. הוא דובר. אני ביקשתי שיעירו לו במשרד על כך שאנחנו כן צד בעניין ואף אחד לא יכול להביא שום תרופה ללא אישור המשרד.

חבר הכנסת דראושה, יש פה תשובה מאוד מעניינת על הממשלה עכשיו. חבר הכנסת פנחסי שאל, האם הממשלה עשתה משהו, כי הרי חוק ביטוח בריאות ממלכתי בסך הכול הוריד את הרמה, לכאורה, של הרפואה במדינת ישראל, או את הרמה של התרופות או של הטיפולים – – –

רפאל פנחסי (ש"ס):

– – – משלמים יותר.

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

משלמים יותר – מקבלים פחות, אמרת נכון, אין ספק בכך. אני רוצה לומר, שמכיוון שלא היה מענה על התוספות הטכנולוגיות ועל ההתקדמות של הרפואה בשנים האחרונות, נוצר מצב שיש תרופות רבות שקיימות בשוק ומאושרות דרך משרד הבריאות, אבל בפועל התרופות הללו לא נכללות בסל הבריאות. ולכן הממשלה הזאת עשתה טוב, אפשר להגיד מדי פעם מלה טובה על הממשלה הזאת, אף שגם לי יש הרבה ביקורת על הממשלה ועל העומד בראשה, אבל יש דברים טובים שהם כן עשו; הממשלה אישרה תרופות חדשות. מאז 1996 הוספו כ-300 מיליון שקל לתרופות חדשות שנכללו בסל התרופות. אני מדבר על 150 מיליון שאושרו בשנה שעברה.

סליחה, קצת דרך ארץ – – –

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת דהאמשה, חבר הכנסת דראושה, בשקט.

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

לפחות בשקט. אל תקשיבו לי אבל אל – – –

היו"ר ד' טל:

אפשר בשקט.

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

אני אומר, שמ-1996 אושרו כ-300 מיליון. בשנה שעברה הוכנסו 150 מיליון, שדרך אגב זה כבר נכנס לבסיס, זה לא מענק חד-פעמי, והשנה הזאת אושרו כ-150 מיליון גם כן. השבוע, שלשום, אושרו כ-115 מיליון ש"ח לרכישת תרופות חדשות לטיפול בסרטן וכדומה. אנחנו בדיון עכשיו על 35 מיליון נוספים בדבר התרופות שייכללו בסל התרופות החדש, ואני מקווה מאוד, שהממשלה הבאה, שתצטרך להכין את תקציבה החדש לשנת 2000, תכלול גם כן 215 מיליון נוספים, אם לא יותר, וכך נוכל בעזרת השם להגיע בעתיד למצב שכמעט כל תרופה שקיימת ומאושרת תהיה נחלת כל הציבור, אם חלילה וחס מישו יזדקק לה. ברכת רפואה שלמה. תודה רבה.

היו"ר ד' טל:

תודה רבה, אדוני סגן השר.

דברי ברכה למשלחת פרלמנטרית מלאוס

היו"ר ד' טל:

חברי הכנסת, ביציע האורחים המכובדים יושבים חברי משלחת שבאו אלינו מלאוס, ואני מקדם את פניהם בברכה חמה.

הפמליה המכובדת הגיעה מרחוק לא רק לביקור ידידות אלא גם לסיור לימודים. היא בחרה, בין השאר, גם את הכנסת כדי להכיר מקרוב את המשטר הפרלמנטרי שלנו ואת דרך פעולתו.

אנחנו שמחים מאוד לארח אתכם בכנסת.

אנחנו פה בישראל עוקבים בעניין אחר דרכה של לאוס ומאחלים לה הצלחה ושגשוג.

בין שתי ארצותינו מפריד מרחק גיאוגרפי רב; גם התרבויות שונות זו מזו. אולם לשני העמים יש הרבה מן המשותף. שני העמים עברו תקופות קשות של מלחמות, הרס וחורבן, מאבק שלא רצו בו –
–

חבר הכנסת דהאמשה, אתה מרשה לי להמשיך? חבר הכנסת דהאמשה, אני קורא אותך לסדר פעם ראשונה. חבר הכנסת דהאמשה, אני קורא אותך לסדר פעם שנייה. אתה מפריע לי.

אני רוצה רק להזכיר לכם, חברי הכנסת, כי כמות ההפצצות שהונחתה על לאוס בזמן מלחמת וייטנם הייתה אדירה, כ-2 טונות על כל נפש בממוצע.

העם של לאוס ועם ישראל מאוחדים בשאיפה לשלום. רק בשלום ניתן להגיע לתקופה של פריחה וצמיחה, פיתוח וגידול.

אורחים יקרים, אני מקווה כי תשובו לארצכם בידיעה, כי מצאתם כאן מדינה ידידותית ושוחרת שלום, שמוכנה לעזור ולתרום מניסיונה העשיר. יש מקום רב להידוק היחסים בין לאוס לבין מדינת ישראל.

אני מאחל לכם המשך ביקור פורה ומהנה. תודה רבה.

שאלות בעל-פה

היו"ר ד' טל:

חברי הכנסת, אנחנו עוברים לשאלת הבאה, של חברת הכנסת מרינה סולודקין לשר העבודה והרווחה. חברת הכנסת מרינה סולודקין, בבקשה.

אלכסנדר לובוצקי (הדרך השלישית):

מה עם שאלות נוספות, אדוני היושב-ראש, לשר הבריאות?

היו"ר ד' טל:

יש סדר. כרגע אנחנו בשאלות בעל-פה, ושאלות רגילות תהיינה רק בהמשך, כמדומני.

הכנסת תינוקות ללשכות התעסוקה

מרינה סולודקין (ישראל בעלייה):

כבוד השר, כנסת נכבדה, הוראות בלשכות התעסוקה, למשל בנתניה, קובעות שאסור להיכנס ללשכות עם תינוקות, ובחלק מהמקומות אף הוצבו שומרים במטרה לאכוף את ההוראה.

רצוני לשאול:

1. מדוע ניתנה הוראה כזו, המפלה משפחות חד-הוריות?

2. כיצד יפתור המשרד את הבעיה?

היו"ר ד' טל:

תודה רבה. אדוני השר. אדוני הסדרן, שמא תואיל בטובך להעביר לשר?

שר העבודה והרווחה א' ישי:

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת –

2-1. מובן שלא ניתנה שום הוראה המונעת כניסת אמהות חד-הוריות ללשכות שירות התעסוקה. אין ספק שהאינטרסים שלנו, גם של מנהלי הלשכות, בהנחיה שלנו, הם לתת את השירות הטוב ביותר למובטלים שבאים לקבל שירות. מה שקורה, שבאות אמהות, לא משנה אם הן חד-הוריות או לא חד-הוריות, עם הילדים שלהן לסניף, דבר שאני בוודאי לא מתנגד לו בעיקרון, אבל זה לא סוד שבסניף שירות התעסוקה יש, לפעמים, התפרצויות ובעיות לא קלות, כי מי שמגיע לסניף הוא בדרך כלל מובטל ומחוסר עבודה. הדברים האלה לא סימפתיים. אין לי שום שאיפה ורצון ושמחה שילדים קטנים וילדים פחות קטנים ואולי גדולים יותר יחוו את החוויה של ויכוחים ושל המאבקים הפנימיים שם.

לצורך העניין הזה, מה שקבעו מנכ"ל השירות ומנהל הסעיף זה שיש לקבוע יום מיוחד לנשים שבאות עם הילדים, כך שלהן יהיה יותר נוח עם הילדים, שלא יהיו תחת החוויה הקשה הזאת. לעולם לא אומרים לאמא שלא לבוא עם הילדים שלה.

אני מברך על כך שכל אמא תביא יותר מילד, שניים, שלושה, ארבעה, חמישה, ושישה לעולם, אני אשמח שהמשפחות – – –

היו"ר ד' טל:

כן ירבו.

שר העבודה והרווחה א' ישי:

כל המטרה וכל הכוונה היא לטובת אותן נשים, אם הן חד-הוריות או לא חד-הוריות. נשים שמטופלות בילדים – המטרה שהן לא תבואנה ותחוויה את החוויות הקשות הללו. חוץ מזה שאמא רוצה לקבל ייעוץ תעסוקתי כסיוע ועזרה, היא צריכה, כמובן, לשבת ולהתפנות, וכשילד נמצא אתה – זה לא בדיוק מצליח.

כל המטרה היא לתת לה את השירות הטוב ביותר, וניסינו לייעל בכל דרך כדי שהיא תבוא בימים כאלה וגם לה יהיה נוח, אם יש סידור בבית לילדים, ואם אין לה סידור בבית – היא בוודאי תוכל לבוא עם הילדים שלה לשירות.

היו"ר ד' טל:

חברת הכנסת סולודקין, שאלה נוספת.

מרינה סולודקין (ישראל בעלייה):

כיושבת-ראש הוועדה לקידום האשה אני מקבלת עכשיו פניות מהציבור, ובפניות האלה הנושא של הלשכה בנתניה הוא נושא חשוב ורציני.

אני מאוד שמחה שיש לכם תשובה, ואולי יהיו ימים מיוחדים לנשים עם תינוקות. אבל איך הציבור יכול לדעת? אתם נותנים הוראות לראשי הלשכות, או עושים את זה בצורה אחרת?

היו"ר ד' טל:

תודה רבה. חבר הכנסת רחבעם זאבי, בבקשה.

רחבעם זאבי (מולדת):

אדוני השר, הובא לידיעתי שהולכת ותופחת הבעיה של משפחות חד-הוריות, שהן בעצם לא חד-הוריות, אלא שני בני-הזוג חיים ביחד וממשיכים להחזיק את עצמם מבחינה ציבורית כחד-הוריים, נהנים מכל מה שהמדינה נותנת למשפחה חד-הורית. אפילו אני מכיר מקרה ששתי דירות חוברו יחד והן מופיעות, כל דירה, על שם אחד מבני הזוג.

האם משרדך ער לבעיה? אני רוצה שלא יובן משאלתי, שאני רוצה לפגוע כהוא זה בזכויותיהן של משפחות חד-הוריות אמיתיות. אבל, הטרמפיסטים על הזכויות הניתנות למשפחות חד-הוריות הם, לפי דעתי, נושא פלילי. פירוש הדבר לרמות את המדינה ולקבל זכויות שלא מגיעות להם. האם משרדך ער לכך והוא ינקוט את הצעדים המתבקשים?

היו"ר ד' טל:

תודה רבה. שאלה נוספת לחברת הכנסת תמר גוז'נסקי.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

אדוני היושב-ראש, אדוני השר, אני מקווה שלא תקים משטרת משפחות חד-הוריות.

אבל, לגופו של עניין, הקושי של נשים להגיע למקומות ציבוריים נוגע גם ללשכות העבודה וגם למקומות ציבוריים אחרים. זו יכולה להיות גם קופת-חולים, זה יכול להיות תור לאוטובוס וכו'. אדוני, האם אתה יודע איך פותרים את הבעיה של נשים וילדים במקומות נאורים? בתוך המבנה יוצרים פינה שיש בה חדר ילדים. באה האמא, משאירה את הילד, הולכת לסדר את מה שהיא צריכה לסדר, חוזרת ולוקחת את הילד. אומנם, זאת נראית הוצאה גדולה. אבל תאמין לי, זה טוב לעבודה, כפי שאתה אומר, שהאם תשב בשקט מול הפקיד, וזה טוב גם לילדים. זו לא נראית לי הוצאה כל כך גדולה. אולי באותה הזדמנות נוכל גם לאבחן כמה בעיות שאתה, אדוני, מטפל בהן במסגרות אחרות של משרד העבודה והרווחה.

היו"ר ד' טל:

תודה, גברתי, חברת הכנסת גוז'נסקי. אדוני השר, ישיב.

שר העבודה והרווחה א' ישי:

לשאלה הראשונה – יש, כמובן, פרסום בנתניה ובמינהלות. מנהל הסניף מפרסם זאת בלוח מודעות. ברור שאי-אפשר לתת שירות בלי לתת את הפרסום ללקוחות, במקרה הזה למטופלים שלנו.

לגבי השאלה השנייה, הנוגעת למשפחות חד-הוריות – ברור לי, אדוני חבר הכנסת זאבי, שהכוונה היא בוודאי לא לפגוע בזכויות שלהם. זה ברור. אבל אין ספק שיש כאלה שבאמת מנצלים ניצול ציני, ניצול למען הטבות אישיות. זה ברור, ואנחנו מודעים לכך. הבעיה הזאת מוכרת לנו ולשירות התעסוקה. יש גם זכויות נוספות, בפרט בביטוח הלאומי. אנחנו מטפלים בנושא. יש גם ביקורת. יש חברת חקירות שבודקת את הדברים, אם כי אנחנו מוגבלים ואי-אפשר לעשות את כל מה שכולנו חושבים שצריך לעשות. הדבר הזה מוכר.

יש מספר לא מבוטל של אנשים, כל אחד בתחום שלו, שמנצלים באופן כללי עוד הרבה חוקים במדינה בצורה לא טובה. מערכת האכיפה פועלת במקרה הזה בצורה טובה, על-פי הנחייתי מלפני כמה חודשים. הנחייתי לפעול בדבר הזה בלי לפגוע בזכויות של הנשים החד-הוריות, כמובן, אבל יש לבדוק בצורה יסודית את העניין, כדי שלא יהיה ניצול קופת המדינה. בסך הכול זה ניצול לרעה, וגם זה דבר פלילי.

לשאלה האחרונה של חברת הכנסת גז'נסקי – הלוואי שהייתי יכול לומר לך היום, שבאמת בכל משרדי הממשלה, בלי יוצא מן הכלל, בכל הלשכות בביטוח הלאומי, בשירות התעסוקה, במשרד הפנים, במשרד העבודה והרווחה, בקופת-חולים וכיוצא באלה, תהיה פינה לילדים. אבל בואי נהיה ריאליים. כשאתה שם פינה לילדים, אתה צריך לשים גם "בייבי סיטר" שם. אתה לא יכול להשאיר תינוק בן שנתיים-שלוש-ארבע בלי טיפול של אמא, או שהאמא צריכה להביא את ה"בייבי סיטר", או שהמשרד עצמו צריך לדאוג ל"בייבי סיטר". אני לא יודע. הרעיון הוא רעיון טוב, הוא רעיון יפה. בשלב זה אני ריאלי, אני מציאותי. אני יודע מה יש לי, מה אין לי, מה אני יכול לעשות ומה אני לא יכול לעשות. אבל ברור שלנו יש אינטרס שאותן נשים שבאות לקבל שירות תקבלנה את השירות הטוב ביותר. אם אין לאשה סידור לגבי הילדים, היא תקבל את כל העזרה. הרי ברור שאם היא באה ללשכת עבודה כדי למצוא עבודה, כשהיא תמצא עבודה יהיה לה סידור לילד.

הרי כולנו מטופלים בילדים וכל אם יוצאת לסידורים שלה, לטיפולים שלה וכו'. מוצאים את הסידור. המטרה היא קודם כול שהאמא תבוא באמת ושיהיה לה זמן לשמוע. דבר שני, שהילדים לא יחוו את החוויה הנוראית הזאת שם. במסגרת הלחץ והצמצום בתוך הלשכות, כל המטרה היא לדאוג שיהיה פעם בשבוע טיפול באותם אנשים, דווקא במגמה ובמטרה לא לומר לנשים כאלה לא לבוא עם הילדים שלהן.

היו"ר ד' טל:

תודה רבה, אדוני השר.

הצעה לסדר

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת שבח וייס, האם יש לך משהו דחוף לומר?

שבח וייס (העבודה):

כן.

היו"ר ד' טל:

בבקשה.

שבח וייס (העבודה):

חברי היושב-ראש, אני פונה אליך עכשיו גם כממלא-מקומו של יושב-ראש הכנסת. זה נוגע לסדרי הדיון, אחרת לא הייתי, חלילה, נכנס לתוך הזירה כעת.

בישיבת הנשיאות ביום שני הופיע חבר הכנסת מאיר שטרית, בתוקף היותו יושב-ראש הקואליציה וגם כסגן יושב-ראש הכנסת, ומסר הודעה לנשיאות שיש כאילו הסכמה בינו לבין יושב-ראש סיעת מפלגתי, חבר הכנסת אלי גולדשמידט, שבגלל העובדה שהשבוע יש למפלגות שונות כינוסים של פריימריס, ולמפלגת העבודה יש גם ועידה, יש הסכמה מקובלת בכנסת.

אדוני היושב-ראש, עם כל הכבוד, אני מבקש את תשומת לבך. חברי דוד.

מכל מקום, הוא מסר הודעה. זהו. זה הסיפור.

לנו יש מסורת בכנסת, שבזמן ועידות של מפלגות קטנות ואחרות, כדי שלא יהיו חלילה מחטפים, אנחנו עושים את זה.

אחרי ישיבת הנשיאות, כעבור חצי שעה, מסרתי את ההודעה לסיעתי. חברי, אלי גולדשמידט, אמר בסיעה שאין הסכם כזה. ברגע זה אני יוצא מן התמונה. מדוע אני אומר זאת כך? כי יש כאילו טענה שאני מונע הצבעות וכיוצא באלה. מי שאומר זאת – זה סוג של שרלטניזם, ואתה היית עד לכך שהיתה שם הודעה כאילו יש הסכמה. כמי שהיה יושב-ראש הכנסת וכממלא-מקום יושב-ראש הכנסת, הייתי מאוד רוצה לשמוע את תגובתך.

קריאה:

— — —

היו"ר ד' טל:

לא, אשיב ונסיים עם זה. אני לא רוצה להיכנס למלחמות בתוך מפלגת העבודה. אסביר, ואם תהיה שאלה לאחר שאסביר, אאפשר זאת.

אכן היתה הסכמה, כפי שציין חבר הכנסת שבח וייס, שלא יהיו היום הצבעות בנושאים קונטרברסליים. עם זאת, אתמול פנה חבר הכנסת גולדשמידט כדי לבקש, שלפנים משורת הדין אאפשר שכן תהיה הצבעה רק על הצעה אחת, של חבר הכנסת אופיר פינס. היות שאני, בתוקף סמכותי כממלא-מקום יושב-ראש הכנסת, הודעתי ביום שני מעל הדוכן הזה שלא תהיינה הצבעות, סירבתי. אנחנו נמשיך להתדיין כאן במליאה כפי שסיכמתי אז.

אופיר פינס-פז (העבודה):

תראה, אדוני היושב-ראש, היום ב-18:30 מתחילה ועידת מפלגת העבודה. עד כמה שאני יודע, החקיקה בכנסת ביום רביעי מסתיימת בסביבות השעה 14:00, 14:30 או 15:00. כך שאין שום בעיה בעניין הזה. אמר לי גם חבר הכנסת גולדשמידט, שלא מדובר בדבר מהסוג הזה, ומדובר בסך הכול בדברים שיש עליהם מחלוקת כבדה בבית. גם לזה אני חושב שלא היה מקום, אבל לא משנה.

בעניין החוק שאני מציע, אדוני היושב-ראש – הממשלה, ועדת שרים לענייני חקיקה, הודיעה בכתב שהיא תומכת בחוק. אין ויכוח על החוק בין האופוזיציה לקואליציה. זו יכולה להיות אפילו הנמקה מהמקום. לא זו הבעיה. אני חושב שאחרי שהחוק הזה היה צריך לעלות בשבוע שעבר – – –

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

למה זה לא כתוב?

אופיר פינס-פז (העבודה):

אני לא יודע למה זה לא כתוב. מזכיר הכנסת יאשר אם יש לזה – – –

קריאות:

— — —

אופיר פינס-פז (העבודה):

אדוני היושב-ראש, הצעת החוק שלי היתה אמורה לעלות בשבוע שעבר. מטעמים טכניים החליט יושב-ראש הכנסת דן תיכון להביא אותה להצבעה ביום שני. זה מופיע בפרוטוקול. לא הבאתם את ההצבעה ביום שני על-פי סמכותך, והעברתם זאת ליום רביעי. אני חושב שמה שנעשה כאן הוא שימוש לרעה בסמכויות. אין לזה שום הצדקה. אין לזה שום סיבה. מדובר בהצעת חוק לא קונטרברסלית, שהממשלה, האופוזיציה ומציע החוק מסכימים עליה. היא היתה צריכה לעלות בשבוע שעבר. יושב-ראש הכנסת דן תיכון קבע שהיא תעלה ביום שני. לא העלית אותה ביום שני. דחית אותה ליום רביעי.

היו"ר ד' טל:

תודה, חבר הכנסת פינס. אני מודה לך.

אופיר פינס-פז (העבודה):

אני חושב שגם ההיגיון וגם ההגינות מחייבים להצביע על ההצעה.

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת פינס, אני מבין שהפריימריס התחילו. אבל אם לאדוני יש טענות – שיעביר אותן לאנשי מפלגת העבודה, האחראים בנושא הזה. בזה חתמנו וסגרנו את הנושא.

חברת הכנסת מרינה סולודקין, בבקשה. אני מבקש ממך להציג את הדברים בקצרה.

מרינה סולודקין (ישראל בעלייה):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, גם אני צריכה ורוצה להביע את מחאתי על מה שקרה אתמול במליאה. החוק שלי היה בסדר-היום של הכנסת, ובגלל ההתערבות הישירה של חבר הכנסת שטרית, שהוא יושב-ראש הקואליציה, התהליכים נעצרו. אני צריכה לומר לכם, שהחוק הזה יכול להביע את מה שקורה בכנסת, משום שבין הקריאה הטרומית לבין הקריאה הראשונה עברו שנה וחצי. עכשיו אנחנו עושים תיקון אחר לחוק, ואני רוצה לומר לכם, שנכנסנו לשטח האפור ועושים מה שרוצים.

אני חושבת שנשיאות הכנסת צריכה להחליט שלא מתערבים בצורה ישירה במליאה.

נסים דהן (ש"ס):

אדוני היושב-ראש, יש לי הצעה לסדר-היום.

היו"ר ד' טל:

צר לי, אני לא רוצה להיכנס לזה כרגע.

חבר הכנסת דהן, בבקשה. אבל אני מבקש, רבותי חברי הכנסת, אני רוצה להתחיל את הדיונים.

נסים דהן (ש"ס):

אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, גם אנכי ביקשתי להעלות לדיון הצעת חוק שתידון היום, אבל כיוון שנאמר לי על-ידי נשיאות הכנסת ומזכירות הכנסת, שהיום לא ייערכו הצבעות, נאלצתי שלא להעלות את הצעת החוק שלי לדיון.

לכן אני מבקש, אדוני היושב-ראש, אם חושבים לחרוג מן הנוהל וממה שקבעו בעבר, שהיום לא יהיו הצבעות, ואם עלולות להיות הצבעות, אני מבקש לשנות את ההחלטה ולהעלות גם את הצעת החוק שלי לדיון.

היו"ר ד' טל:

כפי שהוחלט ביום שני וכפי שאמרתי כאן מעל הדוכן, נמשיך בניהול סדר-היום כפי שסוכם.

הצעת חוק-יסוד: חופש הדת

(הצעת קבוצת חברי הכנסת)

היו"ר ד' טל:

חברי הכנסת, אנחנו עוברים להצעת חוק פ/2325, של חבר הכנסת אמנון רובינשטיין וקבוצת חברי הכנסת: הצעת חוק-יסוד: חופש הדת. בבקשה, חבר הכנסת רובינשטיין.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

בשעה טובה.

אברהם יוסף לייזרזון (יהדות התורה):

בשעה רעה. קשה מאוד.

נסים דהו (ש"ס):

מי השר המשיב?

הי"ר ד' טל:

שר המשפטים צריך להשיב.

נסים דהו (ש"ס):

אם הוא לא נמצא, אני מבקש לדחות.

אמנון רובינשטיין (מרצ):

אין לי התנגדות שהתשובה תידחה סמוך להצבעה.

הי"ר ד' טל:

בבקשה.

אמנון רובינשטיין (מרצ):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, הצעת החוק הזאת שאנחנו מגישים כאן היא כל כך מובנת מאליה, היא כל כך ברוח הכרזת העצמאות, בכל התפיסה שמקימה את ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית, עד שקשה ממש לדבר בזכותה.

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, אני רוצה לשאול שאלה אחת: איפה חיים בעולם היום יהודים שאינם יכולים לקיים את מצוות דתם ואמונתם – בעולם היהודי כולו – מזרח, מערב, צפון, דרום? רק בישראל. רק בארצנו, רק במדינה היהודית, רק במדינת היהודים. איפה חיים היום בני זוג יהודים, הוא כוהן והיא גרושה, שאינם יכולים להינשא על-פי מצוות דתם ואמונתם היהודית, בעולם כולו? רק בישראל. איפה יש בעיות לבוא לאחר המנוחה האחרונה לקבר בכבוד על-פי השקפת עולמו של הנפטר? איפה יש בעיות כאלה בעולם היהודי כולו? רק בישראל.

אברהם יוסף לייזרזון (יהדות התורה):

משום שזו מדינה יהודית.

אמנון רובינשטיין (מרצ):

איפה יש מחסום חוקי, על-פי חוקי הכנסת, לקבל שירותי דת, על-פי צורכי הציבור היהודי, על-פי השקפת עולמו וללא הפליה? רק בישראל.

הצעת החוק הזאת נועדה למנוע אנומליה, שבה במדינת היהודים יהודים אינם זוכים לחירויות האזרח וליחס הכבוד להשקפת עולמם שהם זוכים להם בארצות-הברית, בקנדה, באנגליה, בצרפת, באירופה או בברית-המועצות לשעבר.

מה אנחנו רוצים בסך הכול בהצעת החוק הזאת? אני לא יודע איך אפשר להתווכח אתה, ומייד אגע בסעיף ששנוי במחלוקת בעניין זכויות הנישואין.

קודם כול, החוק הזה מחזק את אופיה של ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית.

אברהם יוסף לייזרזון (יהדות התורה):

הורס את אופיה היהודי של מדינת ישראל.

אמנון רובינשטיין (מרצ):

זה נאמר בסעיף 3: "חוק יסוד זה מטרתו להגן על חופש הדת של אזרחי המדינה ותושביה ברוח ערכיה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית". החוק משריין את השבת ומועדי ישראל כימי מנוחה רשמיים, קובע את חובת הכשרות בצה"ל ובמוסדות המדינה. זהו חוק של מדינה יהודית אבל גם דמוקרטית.

מה קובע החוק? "כל אדם זכאי לחופש דת". מישהו יכול להרים יד נגד זה? אני שואל את חברי ממפלגת העבודה ואת יושב-ראש מפלגת העבודה: אפשר להרים יד נגד זה? אפשר להימנע מזה? ועוד קובע החוק: "לא יופלה אדם לטובה או לרעה מטעמי דת". אפשר בכלל להתנגד לזה? אפשר לערער על זה? אפשר להרהר על זה? "לא יישללו זכויות, לא יוטלו חובות ולא ייקבעו איסורים על אדם מטעמי דת" – יש משהו שמבטא יותר את ישראל מההוראה הפשוטה, החד-משמעית הזאת?

זהו חוק שכל זהותו, כל סימני ההיכר שלו הם יהודיים ודמוקרטיים, והם מכירים בכך שיש פנים רבות לתורה, פנים רבות ליהדות, ואיש באמונתו יחיה, כפי שחיים מיליוני יהודים לא-אורתודוקסים בצפון-אמריקה, באירופה, בדרום-אמריקה וגם בפדרציה הרוסית ובמדינות האחרות שהיו פעם ברית-המועצות.

אברהם יוסף לייזרזון (יהדות התורה):

אלה שגרים אצל הגויים נטמעים בקרב האומות. אתה רוצה להפוך את המדינה למדינה ככל העמים?
אתה רוצה להפוך כאן את מדינת היהודים לפריס ולרומא ולניו-יורק? מה, אנחנו גרים פה בכלל
בארץ-ישראל? מה זכותך על ארץ-ישראל, מר רובינשטיין?

אמנון רובינשטיין (מרצ):

רבותי חברי הכנסת – – –

אברהם יוסף לייזרזון (יהדות התורה):

איזו נקודת אחיזה יש לך בארץ-ישראל? מה הביא אותך לארץ-ישראל אם אתה רוצה להיות ככל
העמים?

אמנון רובינשטיין (מרצ):

סיימת? תן לי לדבר.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

– – –

חגי מירום (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חבר הכנסת לייזרזון הולך לדבר.

היו"ר ד' טל:

מי הולך לדבר? אדוני הוא בעל ההצעה, אדוני ידבר. אני אאפשר לך לדבר לאחר מכן.

חגי מירום (העבודה):

תודה רבה. אני רק אומר, שחבר הכנסת לייזרזון יבוא להתנגד במקום הממשלה, אז שיגיד את דבריו אחר כך.

היו"ר ד' טל:

מאין אדוני יודע שחבר הכנסת לייזרזון מתנגד?

חגי מירום (העבודה):

כך שמענו.

היו"ר ד' טל:

אני עדיין לא קיבלתי שום מזכר כזה.

אמנון רובינשטיין (מרצ):

רבותי חברי הכנסת, הרי אנחנו חיים במציאות מסוימת, ואני רוצה גם לומר דבר לחברי הכנסת המוסלמים: שמעו היטב את דברי. החוק הזה לא פוגע לא במצוות הדת היהודית ולא במצוות הדת המוסלמית. מדוע? כיוון שהוא אומר, בניגוד למדינות אחרות – בניגוד לפריס, בניגוד ללונדון, בניגוד לניו-יורק – שנישואים דתיים הם נישואים חוקיים, רשמיים ומלאים.

יתר על כן, אני וחברי, חברי הכנסת חגי מירום, אליעזר זנדברג, אורי אור, מיכאל נודלמן, אברהם פורז וסופה לנדבר, עשינו כאן פשרה גדולה מאוד בנושא הגירושין. פשרה גדולה מאוד. בניגוד לפריס, ניו-יורק ולונדון, אמרנו שאפשר להתגרש אך ורק לפי הדינים שעל-פיהם נישאו. אין שום בעיה לגבי הציבור המוסלמי.

הייתי מחזק ואומר: מכיוון שאנחנו יודעים מה המציאות בציבור המוסלמי, ואנחנו יודעים גם מה המציאות בציבור היהודי – אנחנו יודעים שחלק גדול, אצל המוסלמים זה כמעט כל האוכלוסייה, אצל היהודים זה הרוב, רוצה להינשא בחופה וקידושין אצל הרב ואצל הקאדי. ברגע שהוא בוחר לו את המסלול הזה, אין גט ואין גירושין במסלול אזרחי. לנו זה חשוב כיהודים, כיוון שאנחנו לא רוצים ליצור מצב שבו כאילו החוק מעודד נישואי אשת איש ויצירת דור חדש של ממזרים.

אבל, רבותי, מה המציאות במגזר היהודי? ב-1974 נישאו 28,500 זוגות יהודים ברבנות. שימו לב. חבר הכנסת לייזרזון, שים לב למספרים האלה. 20 שנה יותר מאוחר, ב-1994, אוכלוסיית ישראל

היהודית גדלה בכמעט 60%, והאוכלוסייה הדתית והחרדית בתוכה גדלה עוד יותר, ולמרות זאת, 20 שנה לאחר מכן נישאים ברבנות פחות: 26,600. זאת אומרת, ששיעור הנישואים היהודיים ברבנות יורד בקצב דרסטי.

היו"ר ד' טל:

לא, סליחה, אדוני. אם תרשה לי, אני רוצה להבהיר את הנושא. אתן לך את הזמן. אני נישאתי בגיל 20, רך וצעיר לימים. היום האופנה היא להינשא בגיל 32, 35, 40. אז ודאי שיש פרק זמן מאוד מאוד ארוך לאנשים. אנשים לא מתחתנים. אילו ציירת תמונה שכולם נישאים באותו טווח של גילאים, זה בסדר. אבל האופנה השתנתה היום.

נעמי חזן (מרצ):

זה לא ההסבר.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

כמה נישאים בנישואים אזרחיים?

אמנון רובינשטיין (מרצ):

אדוני היושב-ראש, הרשה לי לומר לך, ואני מוכן להביא את זה לכל חברי הכנסת, גם באחוזים, מתוך הנישואים, שיעור הנישואים ברבנות יורד. אני לא אומר את זה מתוך שמחה לאיד, אני אומר מה המציאות. ציבור גדול מאוד, או שלא יכול להינשא, או שלא רוצה להינשא, משום שהוא מזהה את הרבנות עם השקפת עולם ועם פוליטיקה ומפלגות, ואני לא רוצה את זה.

אני אומר: הדבר הזה, כמו חוק הקבורה האלטרנטיבית שהעברנו, השר יאיר צבן ואני, בממשלה הקודמת, ושהיום מסוכל על-ידי הממשלה הנוכחית, זה חוק משכין שלום.

הרי אנחנו יודעים שרוב היהודים יינשאו על-פי דת משה וישראל; רוצים זאת. אגב, חברי הכנסת החרדים, כשאין כפייה, כשאין חוק מתערב, כשאין פוליטיקה דתית, היהודים מצביעים בעד המשך המסורת היהודית. אין חוק שמחייב ברית מילה, וכמעט כל היהודים מכניסים את בניהם בברית של אברהם אבינו. אין חוק שמחייב בר-מצווה, ומקיימים זאת. ברגע שאתם מתערבים ביד גסה –

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

— — —

אמנון רובינשטיין (מרצ):

— — באמצעות הכנסת ובאמצעות הסכמים קואליציוניים, אתם גם חוטאים למסורת ישראל, אתם גם בוגדים בשליחותכם. אתם עושים גם דברים שהם נגד השקפה של אדם כמוני, שרוצה בהמשך הקיום היהודי ורוצה שילדיו ונכדיו יהיו יהודים. ואם אתם לא מבינים זאת ואם אתם לא מבינים מה זה עושה לדור הצעיר בבתי-הספר, הרי זה הרס, זו יצירת שסע מיותר. והצעירים, יותר ויותר מצביעים ברגליים, היהודים לא הולכים להינשא ברבנות.

אברהם יוסף לייזרזון (יהדות התורה):

מנישואים אזרחיים לנישואי תערובת והתבוללות, הדרך קצרה מאוד.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

— — —

נעמי חזן (מרצ):

— — —

ענת מאור (מרצ):

— — —

קריאות:

— — —

היו"ר ד' טל:

— — — ולבסוף

קריאות:

— — —

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת לייזרזון, חברת הכנסת תמר גוז'נסקי, חברת הכנסת נעמי חזן, אני מבקש את תשומת לבכם. חברת הכנסת גוז'נסקי.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, יש לי שאלה.

היו"ר ד' טל:

בבקשה.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

ברשות הנואם הנכבד, מפאת חשיבות העניין לחבר הכנסת רובינשטיין, אני מבין שאדוני מבקש לתרום למצב שבו תהיה הפרדת דת ומדינה, שיהיו נישואים אזרחיים, נישואים אחרים, שלא תהיה כפייה — — —

אמנון רובינשטיין (מרצ):

נכון.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

מדוע צריך להיות החוק בכותרת חופש הדת? מדוע — — —

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

— — —

קריאות:

— — —

היו"ר ד' טל:

השאלה לחבר הכנסת רובינשטיין.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אני שואל: אדם שיש לו יחס למסורת ומבין את הרגישות הרבה של הציבור החרדי לדת אחת שהוא מכיר, מדוע צריך להיות "חופש הדת"? אני מבין שאדוני רוצה לאפשר גם מערכת אחרת של נישואים במדינה שהיא מדינה דמוקרטית. מדוע "חופש הדת"?

אמנון רובינשטיין (מרצ):

תרשה לי לענות לך. כיוון שאני מכבד את — — —

חגי מירום (העבודה):

תשאל מדוע חופש.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

חופש הדת זה נישואים — — — רפורמיים — — —

קריאות:

— — —

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת ריבלין, עד כאן. חבר הכנסת לייזרזון. חבר הכנסת וקנין. חברת הכנסת חזן.

קריאות:

— — —

אברהם יוסף לייזרזון (יהדות התורה):

אל תקלקל לשחק — — — תדמית חיובית. אתה הצטרפת אליו. אתה — — — את כל הציבור — — —

חגי מירום (העבודה):

לייזרזון, תקשיב. הודעתי אתמול — — —

היו"ר ד' טל:

רבותי חברי הכנסת.

רן כהן (מרצ):

— — —

קריאות:

— — —

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת רן כהן, גם אתה הצטרפת למקהלה, אז בכלל שמח יהיה.

רבותי חברי הכנסת, אני לא רוצה לקרוא לסדר, אבל אם תאלצו אותי, אני אעשה את זה.

חגי מירום (העבודה):

אני אשיב לך על זה. הודעתי אתמול, שעד סוף הקדנציה, אני נציג של סיעת העבודה.

היו"ר ד' טל:

אדוני הדובר. חבר הכנסת דראושה, חבר הכנסת מירום, בוא נאפשר לדובר. בבקשה.

אמנון רובינשטיין (מרצ):

חבר הכנסת ריבלין, אני רוצה לומר לך, לנו יש משהו משותף. אנחנו שנינו רוצים בהמשך הקיום היהודי, גם בישראל; רוצים לראות את ישראל כמדינתו של העם היהודי, כמדינת היהודים.

אין חילוקי דעות עקרוניים בינינו. אתה שואל אותי – חופש הדת. קודם כול, חופש הדת משמעותו המקובלת היא חופש הדת וחופש מדת, אבל יש כאן גם עניין של חופש דת. יש כאן קהילות, אומנם קטנות, אבל הן מייצגות ציבור חשוב מאוד בעולם החופשי, שבשבילו חופש דת הוא החופש של הרב הקונסרבטיבי להשיא את בני עדתו, וזה נשלל ממנו רק בישראל, רק במדינת היהודים.

אברהם יוסף לייזרזון (יהדות התורה):

אבל זה לא דת יהודית.

אמנון רובינשטיין (מרצ):

אתה לא רואה את זה כדת יהודית.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

האם אנחנו שוללים מהאזרח – – –

יצחק וקנין (ש"ס):

תגיד את זה למוסלמים או לנוצרים.

אמנון רובינשטיין (מרצ):

הרב לייזרזון, אני רוצה לומר לך – – –

קריאות:

– – –

יצחק וקנין (ש"ס):

רק בדת היהודית. למה למוסלמים אתם לא אומרים את זה?

אמנון רובינשטיין (מרצ):

תרשו לי, תרשו לי.

קריאות:

– – –

אמנון רובינשטיין (מרצ):

רבותי חברי הכנסת, אתם אומרים: אלה לא יהודים.

היו"ר ד' טל:

חברי הכנסת, חסל סדר הפרעות. חבר הכנסת ריבלין, תודה. חבר הכנסת טלב אלסאנע, תודה. אדוני הדובר, בבקשה.

אמנון רובינשטיין (מרצ):

רבותי, הרי יש חילוקי דעות תהומיים, שאנחנו גם מנסים לא להדגיש אותם ולא להרחיב אותם.

קריאה:

אתם יוצרים אותם.

אמנון רובינשטיין (מרצ):

תן לי לענות. אני שמעתי אותך, תן לי לענות.

אנחנו חולקים על פרשנות יהודית של חלק גדול מנושאי השם של הדת היהודית.

אברהם יוסף לייזרזון (יהדות התורה):

מי זה אנחנו?

אמנון רובינשטיין (מרצ):

אני. אני חולק. בסדר? יש לי זכות – – –

אברהם יוסף לייזרזון (יהדות התורה):

כל הכבוד לך, אבל זה לא קשור לזה.

אמנון רובינשטיין (מרצ):

אני חולק. אתה חולק על יהדותם של היהודים הלא-אורתודוקסים, של הקהילות הקונסרבטיביות והרפורמיות. יש רק דרך אחת לחיות יחד – –

אברהם יוסף לייזרזון (יהדות התורה):

חלילה.

אמנון רובינשטיין (מרצ):

— — והיא להכיר כל אחד בזכותו של האחר לדבוק באמונתו. אין דרך אחרת. כל דרך אחרת היא פיצוצה של החברה הישראלית, ניתוקה מהתפוצה.

אברהם יוסף לייזרזון (יהדות התורה):

— — — אבל התורה

אמנון רובינשטיין (מרצ):

אני רוצה לומר דבר נוסף.

אברהם יוסף לייזרזון (יהדות התורה):

תן לי רק לומר משפט.

אמנון רובינשטיין (מרצ):

בבקשה, אם היושב-ראש ירשה לי, אני — —

היו"ר ד' טל:

הרב לייזרזון, חבר הכנסת לייזרזון. הדובר סיים, ויש לי מזכר שאדוני אכן מדבר, כמו שאומר חבר הכנסת מירום. אני מבקש משפט אחרון, אם אדוני רוצה לסיים, ואדוני יעלה לדוכן.

אמנון רובינשטיין (מרצ):

משפט אחרון. רבותי חברי הכנסת, אני לא יכול להתעלם מהמציאות שבה רבבות עולים שרוצים לקשור את גורלם בגורל עמנו, שרוצים להיות ישראלים, שרוצים להיות יהודים, משרתים בצה"ל, תורמים את התרומה הגדולה ביותר לכלכלה, למשק ולביטחון המדינה, לא יכולים היום לא להתחנן ולא להיקבר. החוק הזה בא לענות גם על הצרכים הקיומיים, החינוכיים ביותר, הבסיסיים ביותר, של רבבות עולים מחבר העמים.

היו"ר ד' טל:

תודה, אדוני; אני מודה לך מאוד.

אמנון רובינשטיין (מרצ):

אני מבקש להעביר את הצעת החוק להכנה לקריאה ראשונה.

היו"ר ד' טל:

תודה, אדוני, אני מודה לך מאוד. חבר הכנסת לייזרזון, בבקשה. חמש דקות.

קריאות:

— — —

היו"ר ד' טל:

לא, לא. לייזרזון.

נעמי חזן (מרצ):

יש תשובת ממשלה.

היו"ר ד' טל:

אמרו לי ששר המשפטים לא נמצא. נאמר לי ששר המשפטים איננו, לכן הרב לייזרזון יכול לדבר.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

אדוני, תהיה הצבעה על הצעת החוק הזאת?

היו"ר ד' טל:

לא תהיינה היום הצבעות, מעבר למספר הצבעות קטן על נושאים מוסכמים, בחירות וכל שאר הדברים. בבקשה, אדוני.

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, רק בישראל – – –

היו"ר ד' טל:

סליחה, חברי הכנסת. חבר הכנסת דהן, אולי תלך אל בני אלון ואל אזולאי ותהיו שם. חברי הכנסת, אני מבקש את תשומת לבכם. בבקשה, אדוני.

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, רק בישראל, רק במדינת ישראל מתקיימת היחידה המדינית המבטאת את עצמאותו וריבונותו של העם היהודי על טריטוריה. רק בארץ-ישראל, במדינת ישראל, מגשים העם היהודי את הזכות הטבעית של כל עם ועם לקיים את חייו על אדמתו, במולדתו. לכן, חבר הכנסת רובינשטיין, רק בישראל. רק בישראל אנחנו צריכים להגדיר את הזיקה המשולשת בין היותנו מדינה דמוקרטית, בין היותנו בני העם היהודי, ואת שני הקודקודים הללו לקשור לקודקוד השלישי: הדת היהודית.

אי-אפשר להפריד בין האלמנטים של הלאום היהודי לאלמנטים של הדת היהודית. אי-אפשר להפריד. בצד רצוננו להיות מדינה דמוקרטית, אנחנו רוצים להיות מדינה יהודית. אני מקווה שבכך אני משקף גם את עמדתך. על מנת לקיים מדינה יהודית דמוקרטית, אנחנו חייבים להביא פשרה מסוימת. לכן, כל הדוגמאות שהבאת בדבר מדינות דמוקרטיות, שבהן יש הפרדה בין הלאום לבין הדת – – –

היו"ר ד' טל:

סליחה, חבר הכנסת מירום, נאום העכברים היה מעולה, אבל בוא נאפשר לסגן השר לדבר.

חגי מירום (העבודה):

אני מתנצל, במיוחד שזה מיקי איתן, שהוא איש רציני.

היו"ר ד' טל:

באמת היה מעולה, לפחות כמו הלווייתנים, הגם שהוא עכברים.

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

בכל הדוגמאות, חבר הכנסת רובינשטיין, שאתה הבאת, הבאת מדינות דמוקרטיות שבהן הלאום אינו חופף את המושג דת. אתה יכול להיות בן הלאום הצרפתי ונוצרי קתולי או נוצרי פרוטסטנטי. כנ"ל לגבי בן הלאום הגרמני ודוגמאות אחרות שהבאת. אתה לא יכול להיות בן הלאום היהודי ובן דת אחרת.

אמנון רובינשטיין (מרצ):

מה זה שייך לחוק הזה?

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

זה שייך. זה שייך לתפיסה הכוללת, שעל-פיה כאשר אתה רוצה לקיים מדינה יהודית דמוקרטית, אתה חייב באיזה מקום להגיע להבנה ולפשרה גם עם הדת היהודית.

אמנון רובינשטיין (מרצ):

מה זה שייך?

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

אתה לא יכול להפריד.

אמנון רובינשטיין (מרצ):

זה לא שייך. אין כאן הצעה להפריד בין הלאום לדת.

שבח וייס (העבודה):

אמנון רובינשטיין לא יכול להציע דבר כזה, הוא מכיר את פסק-הדין.

אמנון רובינשטיין (מרצ):

אני לא מציע את זה וחברי לא מציעים את זה.

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

ההצעה הנוכחית שהגשת, יחד עם חברים נוספים, בעצם המשמעות המעשית שלה היא ביטול המעמד המיוחד של הדין הדתי בכל מה שקשור לנישואין וגירושים.

אמנון רובינשטיין (מרצ):

נכון. מה זה שייך לעניין?

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

אם אתה אומר בעצמך שזה נכון, אתה אומר שאתה רוצה לבצע הפרדה נוספת. למה להסתיר את הדברים? תאמר אותם נכוחה.

שמואל הלפרט (יהדות התורה):

החוקים שלך – – –

אמנון רובינשטיין (מרצ):

אלה שלא רוצים להינשא ברבנות, לא נישאים בכלל. 30% לא נישאים בכלל. זה יותר טוב?

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

חבר הכנסת רובינשטיין, לא רק שאתה מציע את הזכות, אלא אתה יוצר דבר חדש של זכות לנישואים וגירושים שלא על-פי הדין הדתי, ונוסף על כך אתה לא יוצר גם שום הסדר פוזיטיבי אחר.

אמנון רובינשטיין (מרצ):

מי שנישא לפי הדין הדתי, מתגרש – – –

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

לכן, אני מציע בשם הממשלה שאנחנו נלך בדרכה, בדרך שסביבה אפשר ללכד את כל הבית, סביב חוקי-יסוד שמוכנים כעת במשרד המשפטים, חוקי-יסוד שנוגעים לחופש הביטוי וההתאגדות – חוק-יסוד: זכויות חברתיות וחוק-יסוד: זכויות במשפט; חוקים שאפשר לגבש סביבם קונסנסוס, ולא להביא חוקים שאתה רוצה לקרוא להם חוקי-יסוד והם מבטאים בעצם מחלוקת ופלגנות.

יכול להיות, חבר הכנסת רובינשטיין, שיש במדינת ישראל קבוצת אוכלוסייה שרוצה בהפרדה טוטלית של הדת מהמדינה, שרוצה באמת שאנחנו נקיים משטר נפרד, כמו בגרמניה, בצרפת או בדמוקרטיה מערבית אחרת, אבל המציאות הנוכחית, אתה יודע אותה. יש רוב גדול בציבור שמבקש לשמר את הזיקה של היהדות למדינת ישראל. יהדות פירושה גם דת יהודית. לכן לא כדאי להביא כחוקי-יסוד הצעות שהן כל כך קונטרברסליות, והייתי מציע לך, על מנת שלא להפר מערכת איזונים שאתה אנחנו חיים, למשוך את הצעת החוק שלכם.

היו"ר ד' טל:

תודה רבה, אדוני. חבר הכנסת חגי מירום, בבקשה.

חגי מירום (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, ואני רוצה לכוון את עיקר דברי לחברי, חברי הכנסת הדתיים – – –

נסים דהן (ש"ס):

מה הוא עושה כאן למעלה? שחק יודע שאתה מציע את החוק?

חגי מירום (העבודה):

למה אתה שואל מה אני עושה כאן למעלה? ראית אולי מי כתובים כמציעי הצעת החוק הזאת? אני הראשון הכתוב על הצעת החוק.

אני רוצה לומר כאן לחברי, חברי הכנסת הדתיים, בתפיסת עולמי וברצונות הכמוסים שלי הייתי חותר למדינה שיש בה הפרדה מוחלטת בין דת למדינה.

נסים דהן (ש"ס):

תקים מדינה חדשה, שאין לה שום קשר ליהדות.

חגי מירום (העבודה):

כי אני חושב, שמדינה נאורה, דמוקרטית, הומנית ושוויונית, שדוגלת בעקרונות של צדק וחופש, צריכה להפריד את הדת מהמדינה. אבל המדינה שלנו היא מדינה מיוחדת במינה. היא מדינה שבא אליה העם היהודי, הוא חתר להקים בה בית ומדינה לעצמו, ובסיטואציה מאוד סבוכה, של יציאה מתוך השואה באירופה ומתוך רדיפות במדינות המזרח, נקבצו ובאו לכאן אנשים על מנת לחיות כאן, כשמוטיב הדת בחברה הישראלית נותר מוטיב מאוד עמוק ומרכזי.

לכן, ככל הנראה, החתירה למדינה חילונית, מהסוג של ארצות-הברית, לדוגמה, ומדינות אחרות, החתירה להפרדה מלאה בין דת למדינה היא בלתי אפשרית בנסיבות העניין, ואני אינני תובע אותה.

הצעת החוק הזאת, הצעת חוק-יסוד: חופש הדת – ואני מדבר אל חברי, חברי הכנסת הדתיים – היא הצעה שבתפיסת עולמנו יש בה פשרות אין-ספור, יש בה הליכה מאוד מאוד פתוחה, ועם הלב, לאיזו אמנה משותפת בין חילונים לדתיים בארץ הזאת.

קחו רק את האמירות המאוד-מפורשות שיש בחוק הזה, כמו למשל הבטחת כשרות מזון, כמו למשל יום השבת ומועדי ישראל יהיו ימי המנוחה הקבועים וכן הלאה, כדי להבין, שהמציעים לא רק שלא באו לדרוס ולרמוס את זכויות הדתיים, אלא באו להבטיח את ערכי הדת הבסיסיים, שעמדו ביסוד קיומו של העם היהודי. חשוב לי מאוד שתבינו, שלא היתה כאן גישה שאומרת: כזה ראה וקדש, ייקוב הדין את ההר, אנחנו מפרידים ובכך נגמר העניין. להיפך, רצינו לחפש דרך גם להגן על הקהילה הדתית בתוך חברה שרוב האנשים בה הם חילונים.

יצחק וקנין (ש"ס):

אל תגן עלי, אל תגן עלי.

חגי מירום (העבודה):

מה זה, כל אחד יגן על עצמו? אנחנו נמצאים פה בכנסת ומדברים בשם המחוקק, בשם הריבון, ואנחנו יוצרים פה, בבית הזה, דרך החוקים, את האמנה המחייבת.

נסים דהן (ש"ס):

עברנו את פרעה, נעבור גם את זה.

חגי מירום (העבודה):

אני רוצה לומר כאן, שזו היתה הגישה הבסיסית שלנו. אני בכלל בגישתי חושב, שטוב שתהיה הסכמה רבה ככל האפשר על נקודות שאפשר בהן לנסות ולפתור את העניין, לא בדרך של חקיקה אלא בדרך של הסדרה חיובית.

אני אישית, למשל, לא מאושר מחקיקה מפורשת לגיוס בחורי ישיבות, ולא מפני שאני חושב שלא צריך לגייס אותם, אלא מפני שאני חושב שבחורי הישיבות צריכים להתגייס לצבא בתנאים מיוחדים במינם, תוך הידברות עם ראשי הקהילה החרדית; מתוך הגעה להסכמות ולא מתוך רמיסה בחקיקה.

בקשר לחוק-יסוד: חופש הדת אני רוצה להגיד לכם: פה טמונים ערכים בסיסיים של הסכמה, של כיבוד הדדי, וחבר הכנסת רובי ריבלין, שהפך למגינם של החרדים בבית הזה, צריך להבין, ראשית, שהם יודעים לעשות את זה יוצא מן הכלל בעצמם; שנית, שיסודות עמוקים של חופש עומדים בבסיס העניין. וכשאתה שואל: למה חופש הדת? זה כמו לשאול, למה חופש בכלל?

אברהם יוסף לייזרזון (יהדות התורה):

הוא לא מגן על החרדים, הוא מגן על היהדות.

חגי מירום (העבודה):

אני רוצה להגיד עוד דבר אחד.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אני מבקש להתייחס למה שאמרת.

חגי מירום (העבודה):

חברות וחברי הכנסת, אני רוצה לומר לכם כאן: ההתייחסות המבישה שהכנסת הזאת כל פעם שומעת כלפי הקהילות הקונסרבטיביות והרפורמיות בארצות-הברית, היא חטא שלא יכולה. מי שהיה בארצות-הברית וראה את המאבק של הקהילות הרפורמיות והקונסרבטיביות בעיקרן – – –

היו"ר ד' טל:

בהתבוללות.

חגי מירום (העבודה):

אני לא מדבר על קיצונים, שגם אני לא מקבל את הגישה שלהם לדת, אבל בוודאי הקונסרבטיבים, וגם הרפורמים ב-99% בארצות-הברית – אתה בא ונכנס לבית-כנסת, אתה פותח ארון קודש – –

שמואל הלפרט (יהדות התורה):

תקבל כרטיס חינוך לארצות-הברית.

חגי מירום (העבודה):

– – אתה רואה ספר תורה, אתה רואה קהילה שהילדים שלה עולים לתורה, מדי יום שישי יש מה , כלומר, קבלת שבת.SERVICE שנקרא שם

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

ביום ראשון הם הולכים לכנסייה.

חגי מירום (העבודה):

תסלח לי, אתה מגזים. אתה מדבר על האחוז שגם אני מתנער ממנו. חבר הכנסת ריבלין, תרשה לי להציע לך, יש לך כמה אנשים קרובים אליך שם, בארצות הים, שאל אותם ותלמד עד כמה זה מלווה גם בבתי-ספר – – –

אברהם יוסף לייזרזון (יהדות התורה):

— — — חבר הכנסת חגי מירום — — —

חגי מירום (העבודה):

אתה שומע, חבר הכנסת לייזרזון? אם היית מוכן — — —

אברהם יוסף לייזרזון (יהדות התורה):

חבר הכנסת חגי מירום, כל ההצהרות המתונות של ליפקין-שחק לא שוות מאומה. אתה הצטרפת אליו, ואתה כך מצהיר בערב בחירות, אתה מקלקל לו את כל הקמפיין.

חגי מירום (העבודה):

עזוב, עזוב, עזוב, עזוב, הרי אני מנסה לא לפגוע בך. אני רוצה להציע לך הצעה. הלכנו לפגוש אויבים ומרצחים כדי לעשות שלום, פעם אחת תיקחו את עצמכם לביקור שם, תראו איך זה נראה; אני מבטיח לך, שאתם תאמינו שהם יותר יהודים ממני, ואני מקובל עליכם והם לא.

שמואל הלפרט (יהדות התורה):

תשמע את חבר הכנסת רובי ריבלין, הוא ביקר שם.

חגי מירום (העבודה):

אני לא יודע מה קרה לחבר הכנסת רובי ריבלין.

אדוני היושב-ראש, הצעת החוק הזאת היא הצעת חוק שיש בה המון התחשבות. אני לא באתי להתנצח כאן, אלא להיפך. באתי לומר, שחופש הדת והחופש מדת הם גם השמירה על החירות שלכם, חבר הכנסת ריבלין, לנהל את חייכם וקהילתכם כפי שאתם רוצים.

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת מירום, אני מאוד מודה לך. הערה קטנה אדוני ביקש? בקצרה, אני מבקש.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, חבר הכנסת חגי מירום מינה אותי לפרקליטם של החרדים. לא קיבלתי ייפוי כוח מאיש להביע את עמדותי, ועמדותי הן ברורות, כפי שצריכות להיות עמדותיו של חבר הכנסת חגי מירום.

כל מה שאמרתי הוא, שבמדינת ישראל יש יהודים שהם שומרי מצוות ויהודים שאינם שומרי מצוות, כך היה במשך 50 שנה. אותם שומרי מצוות, אצלם נושא הדת ונושא הסטטוס-קוו הוא ייחג ובלי יעבור, ואלה שיושבים בחוץ-לארץ ונולדו, על-פי עמדתם והשקפת עולמם, כיהודים, בלי שהמסורת היהודית והדת היהודית, שהיא אחת, האורתודוקסית, מכירה בהם כיהודים, זה גורם לטרגדיה. עם זאת, טרגדיה זו לא היתה נחלתנו במשך 50 השנה האחרונות, ואין צורך לייבאה לארץ כל עוד הנושא הזה אינו נוגע לציבור ענק ורחב.

לצערי הרב, הנושאים הפוליטיים האלה הם שמביאים אותנו לעוד קרע ולעוד שסע. אבקש מחבר הכנסת חגי מירום לכבד את דעותיהם של אנשים אחרים, גם כאשר הם לא חושבים בדיוק כמוהו, לא כפרקליטים ולא כאנשים שהם מטעם. זה לא ראוי שכך יכבדו חברי כנסת אחרים, משום שאדם מצפה שיכבדו אותו, כפי שהוא מכבד אחרים.

הי"ר ד' טל:

תודה רבה.

הצעת חוק החלת ריבונות ישראל על חבלים מתחומי יש"ע, התשנ"ז-1997

(הצעת קבוצת חברי הכנסת)

הי"ר ד' טל:

חברי הכנסת, אנחנו עוברים להצעת חוק החלת ריבונות ישראל על חבלים בתחומי יש"ע, של חברי הכנסת פורת, בן-צור, הנדל, יהלום ושאקי – הצעת חוק פ/1231. עד שהוא יגיע, אני מבקש להבהיר בצורה שאינה משתמעת לשתי פנים: ביום שני אמרתי את מה שאמרתי, ואני עומד מאחורי מה שאמרתי: להוציא היום את הצעות החוק שבאות בקריאה ראשונה – הצעת חוק הנכים והצעת חוק משפחות חיילים שנספו במערכה והצעת חוק המפלגות, ולהוציא את ההצעות לסדר-היום, לא תהיינה הצבעות, כאמור, כפי שקבעתי ביום שני. עכשיו כולם יודעים. הבהרתי את הנושא.

אופיר פינס-פז (העבודה):

מתי תהיינה הצבעות?

היו"ר ד' טל:

לאחר מכן, בדיונים הבאים שיהיו.

חבר הכנסת פורת – בבקשה, אדוני.

חנן פורת (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, סערת הבחירות הקרובה לבוא במדינת ישראל מאפילה במידת מה על סערה מדינית-לאומית אמיתית המתרגשת לבוא עלינו.

יושב-ראש הרשות הפלסטינית, ערפאת, הודיע לא אחת, ומעל כל במה, על כוונתו להכריז על כינונה של מדינה פלסטינית ב-4 במאי 1999. נכון אומנם שלעתים, ולו בלחץ דיפלומטי כזה או אחר, הוא ריכך ומיתן קצת את הודעתו, ודיבר על הזכות לכינונה של מדינה פלסטינית. אבל אינני סבור ברצינות, שיש כאן משהו מחברי הכנסת שיכול להתנבא בוודאות מה צופן בחובו התאריך הזה, ואם איננו עלולים למצוא את עצמנו במציאות שבה תהפוך ההכרזה הזאת לעובדה מוגמרת, תזכה להכרה מצד רבות מאומות העולם – ואנה אנו באים?

אין בכוונתי ברגע זה לדון בסכנות האקוטיות הצפויות לנו ממדינה פלסטינית שתוכרז באופן חד-צדדי, שיכולה להיות מדינה מחומשת, המסכנת באופן קיומי את קיומה של מדינת ישראל. אינני דן במשמעויות – – –

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

ואם לא יוכרז על הקמת מדינה פלסטינית?

חנן פורת (מפד"ל):

הרשה לי, אמרתי שאינני רוצה לדון כעת גם על המשמעויות הלאומיות, ההיסטוריות, היהודיות והביטחוניות שכרוכות בכך, אבל אין כל ספק שאסור לה למדינת ישראל, אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, לעמוד במציאות שבה כביכול נופתע מדבר שאסור לנו להיות מופתעים ממנו, באופן חד-צדדי, ואז יצטרכו מדינת ישראל וממשלת ישראל, בעיצומן של הבחירות, לתת את דעתן כיצד עליהן להגיב לנוכח צעד חד-צדדי זה, שמהווה הפרה בוטה של כל ההסכם המדיני, ובעצם גם יכול לשים לאל, במידה רבה, את כל הסמאות של מערכת הבחירות שלנו, שיהפכו להיות סמאות נבובות ושדופות. שוו בנפשכם, כיצד תגיב ממשלה שבמערכת הבחירות מדברת על התנגדות למדינה פלסטינית, כשהדבר הזה הוא כבר בבחינת עובדה מוגמרת.

אני מקווה בכל לבי, שהתבונה תגבר בכל הצדדים, שלא לקבוע צעדים חד-צדדיים כל כך הרי גורל. אבל ללא ספק, מדינת ישראל וממשלת ישראל חייבות להיערך לכך בעוד מועד, ולא לפעול כדרך שאנחנו פועלים במקומות רבים אחרים, כמין מכבי-אש מליגה ד', שרק לאחר שהאש הורסת ומלחכת ושורפת, שוקלים מה עליהם לעשות וכיצד עליהם להתמודד.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

אתה זוכר מה קרה עם מלכות ישראל השלישית? היתה פעם מלכות כזאת.

חנן פורת (מפד"ל):

מכיוון שאינני רוצה בהכרזות שנשלפות מהמותן, אני אומר שהדבר הזה צריך להישקל היום ולקבל גם את עיגונו המשפטי כיום.

הצעת החוק שלי, שהוגשה לא רק על-ידי אלא על-ידי כל חברי הכנסת של המפלגה הדתית-לאומית, אומרת דבר פשוט: מדינת ישראל תחיל את ריבונותה על כל חבלי ארץ-ישראל שבידיה בפועל, אבל היא לא תיישם את ההחלטה הזאת, את החקיקה הזאת, אלא אם תכריז הרשות הפלסטינית, בראשותו של יאסר ערפאת, על כינונה של מדינה פלסטינית. ידע אז יאסר ערפאת, תדע אז הרשות הפלסטינית, שיש מחיר, ואולי מחיר קריטי, לעצם ההכרזה שלה.

והדבר הזה מצד אחד, אדוני היושב-ראש, יכול להיות גורם מרתיע, הרתעה אפקטיבית, לא רק בדיבורים ובמלים אלא במעשה חקיקה. ומצד שני, תהיה כאן אכן תשובת משקל נאותה אם חלילה ההכרזה הזאת תתבצע. היא לא תישאר חד-צדדית, היא לא תישאר ללא תגובה אפקטיבית אמיתית של מדינת ישראל.

אני רוצה לציין, אדוני היושב-ראש – – –

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

אבל הצעת החוק שלך היא עמדה חד-צדדית. האם היא באה בתיאום עם הרשות הפלסטינית?

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

זה כתוב בהסכם וואי.

חנן פורת (מפד"ל):

סליחה, הצעת החוק הזאת היא מותנית. כל הרעיון פה הוא רעיון של ריבונות מותנית, שאיננה מיושמת הלכה למעשה אלא אם כן היא תיתקל בהכרזה חד-צדדית של הרשות הפלסטינית. ואני חושב שנשמר כאן – לצורך העניין נקרא לו – מאזן אימה פוליטי, לא מאזן אימה בנשק, אבל מאזן אימה מדיני-פוליטי, ראוי ונאות.

אני רוצה להוסיף ולומר, במיוחד אני מכון את דברי כלפי השר מיכאל איתן, האמור להשיב על הדברים מטעם ראש הממשלה, וכאן אני מביע את עמדותי שלי: החוק הזה הוצע, אדוני היושב-ראש, עוד לפני שנתיים, עוד קודם לכל הסכמי וואי ולכל ההכרזות שהרעישו אוויר של עולם. אבל כיום, לאחר שלפי תפיסתי שלי ממש על סף תהום נמנעה ממשלת ישראל, ובצדק, נוכח ההפרות הפלסטיניות, נוכח חמש הנקודות שהיא קבעה, מלסגת ממרבית גב ההר ביהודה ובשומרון, מליצור מצב שבפועל כבר המדינה הפלסטינית תהיה עובדה מוגמרת, כי מה שעומד בין הרשות הפלסטינית לבין הכרזתה של מדינה פלסטינית מעבר להצהרות, מעבר להכרה הבין-לאומית הוא שאלת הטריטוריה, שאלת השטח, שאלת הארץ. הכרזה על מובלעות בשכם ובחברון ובבית-לחם וברמאללה עדיין אינה משיגה מציאות של מדינה. לעומת זאת, ברגע שאתה מוסר להם את הרצף הטריטוריאלי, את רוב גב ההר, כ-70% מגב ההר שיימסר לידם, נתת להם אכן את הבסיס להכרזתה של מדינה פלסטינית.

על-פי הצעתנו שלנו, אם אנחנו יודעים שהשאלה המכרעת היא שאלת הקמתה של מדינה פלסטינית ואת תגובתה של ישראל על כך, יש צורך לעשות הכול כדי לעבור מייד למשא-ומתן על הסכם הקבע, ולא להגיע אליו כתרנגול מרוט נוצות, לאחר שבעצם מסרת את כל החבלים שבידך שאליהם אתה קשור בלב ובנפש ובצורך של קיום וביטחון.

במציאות כזאת, אדוני היושב-ראש, אדוני השר, רבותי חברי הכנסת, מדינת ישראל מחזיקה בידיה נכסים שאינם רק נכסי דלא-ניידי אלא נכסים אמיתיים לאומיים ויהודיים, והיא, עם הנכסים הללו, אומרת בכנות ובגילוי לב לרשות הפלסטינית: תכריזו אתם באופן חד-צדדי על מדינה פלסטינית באותן מובלעות שנתונות בידיכם, תהפכו את זה למין מדינה ליליפוטית כזאת, שאין בינה לבין מדינה של אמת דבר, אבל תדעו לכם שבמציאות כזאת אכן מדינת ישראל תחיל את ריבונותה על מרבית שטחי יהודה ושומרון, שמצויים ברוך השם כיום בידיה.

אני רוצה לסיים, אדוני היושב-ראש, ולומר – – –

שבח וייס (העבודה):

נכסי צאן קיר ברזל.

חנן פורת (מפד"ל):

נכסי צאן קיר ברזל, ואינני מתבייש בביטוי הזה – קיר ברזל – גם בהתייחסותו של ז'בוטינסקי, כי באמת קיר הברזל – – –

שבח וייס (העבודה):

אני עוזר לך, אבל אני לא אתך. אני מתנגד.

חנן פורת (מפד"ל):

מאה אחוז. הרעיון הזה הוא יפה דווקא, השילוב הזה בין נכסי צאן ברזל לבין קיר הברזל. אני ממש נותן לך צל"ש על ההברקה הזאת.

היו"ר י' לנקרי:

ולסיום, חבר הכנסת פורת.

חנן פורת (מפד"ל):

מכל מקום, אני רוצה לסיים ולומר, אין זה סוד, אני מאמין ואני חותר לכך שחבלי ארץ אלה יהיו בידינו. אבל גם אינני מאמין שדבר כזה ניתן להשיגו ולהחיל ריבונות, ולו גם אם יש לי איזה רוב קוניונקטורלי לרגע מסוים. אני סבור שדבר כזה צריך לזכות בהסכמה של רוב העם. כשם שנסיגה מארץ-ישראל צריכה לזכות בהסכמה רחבה בעם, ולא ליפול על חודו של קול, או כפי שהיינו נוהגים לומר בכנסת: על חודו של "מיצובישי", כך גם החלת ריבונות צריכה לזכות בתמיכת רובו של העם.

נדמה לי, על כן, שהזימון האפשרי אולי היחיד בתקופה הזאת – – –

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

קולותיהם של הערבים כשרים בהצבעה כזאת?

חנן פורת (מפד"ל):

בוודאי, אנחנו מדינה דמוקרטית וכל הקולות כשרים. גם כשהצענו כעת משאל-עם בהצעת החוק של סיוג ויתור על שטח, דיברנו על קולות של כל אזרחי המדינה, לרבות האזרחים הערבים. אני עונה את התשובה בגלוי, והדבר הזה נדון אצלנו בוועדת החוקה.

היו"ר י' לנקרי:

אני מודה לך, חבר הכנסת פורת.

חנן פורת (מפד"ל):

אני מסיים את דברי, ברשותך.

היו"ר י' לנקרי:

תסיים.

שבח וייס (העבודה):

אצלו סיום זה שבע דקות.

חנן פורת (מפד"ל):

מה שאני רוצה לומר הוא כך, אין לי ספק שהיכולת להחיל את הריבונות בדרך רגילה מחייבת הכרעה של רוב גדול בעם, של הסכמה לאומית רחבה, ולא אצה לנו הדרך, אנחנו בונים, אנחנו מתיישבים, אנחנו מחזקים. תבוא השעה, גם הביטוי של החלת הריבונות יהיה. אבל אם יש צד שכנגד, שהוא באופן שרירותי מכריע ומשבש את הריתמוס הטבעי של ההתמודדות הזאת, או אז נדרשת ישראל – ואני מאמין ברוב גדול ובהסכמה לאומית רחבה – לעשות את מה שמוטל עליה ולהחיל את ריבונותה – – –

היו"ר י' לנקרי:

תודתי נתונה לך, חבר הכנסת פורת.

חנן פורת (מפד"ל):

– – – אני מקווה שלא נזדקק לך, אבל אם נזדקק לך אני מאמין שהדבר הזה יזכה לאמונו של רובו של העם החפץ בציון וירושלים. תודה.

היו"ר י' לנקרי:

תודה לך, חבר הכנסת פורת. מוזמן להשיב השר המקשר, סגן השר מיכאל איתן, מטעם הממשלה.

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, מאז 1967 המדיניות של כל ממשלות ישראל היתה, שאין ממשלת ישראל מחילה באופן חד-צדדי את החוק הישראלי על שטחי יהודה ושומרון. כידוע, שטחי יהודה ושומרון הם חלק מארץ-ישראל, וככאלה על-פי החוק הישראלי די בהחלטת ממשלה על מנת להחיל את החוק על סדרי השלטון והמינהל. אבל – – –

שבח וייס (העבודה):

סדרי השלטון והמשפט.

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

סדרי שלטון ומשפט.

חנן פורת (מפד"ל):

אבל לא כך פעלנו, למשל, לגבי הגולן וירושלים – – –

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

כן, גם בירושלים, ולא רק בירושלים, גם בנהרייה זה בא מכוח אותה פקודה, כי הרי גם נהרייה לא היתה בתחומי מדינת ישראל כשהוכרזה.

היו"ר י' לנקרי:

גם שלומי, אדוני השר?

חנו פורת (מפד"ל):

מה שרציתי לציין הוא, שמאז מלחמת ששת הימים – רצינו להחיל – עשינו זאת לא בהחלטות ממשלה אלא בחוק. כך היה בחוק רמת-הגולן וכך היה לגבי – – –

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

מה שרציתי לומר הוא, שהסמכות מצויה בידי הממשלה, אבל סמכות שמצויה בידי הממשלה אינה שוללת כמובן את סמכות הכנסת. גם חוק רמת-הגולן, ולאחר מכן חוק ירושלים, שבא לאחר החלטת ממשלה, מחזקים כמובן את העניין ולא מחלישים אותו.

כל מה שרציתי לומר הוא, שקיים מנגנון מהיר שבאמצעותו אפשר לבצע את המהלך הזה. בכל אופן, כל ממשלות ישראל, לרבות הממשלה הנוכחית, נמנעו מהמעשה הזה, מתוך תקווה והבנה שגבולות הקבע של מדינת ישראל יוסדרו במשא-ומתן עם כל הנוגעים בדבר. זכורה לי למשל אמירתו של מנחם בגין, זיכרוננו לברכה, כאשר הביא את הסכמי קמפ-דייוויד, שבאותם הסכמים שבהם דובר על הסדרים לגבי יהודה ושומרון, דובר על מנגנונים שונים, גם על מנגנון זמני ושיחות בדבר הסדר קבע. ואז הוא אמר, שלכשנתיישב לשיחות בדבר הסדר הקבע, תתבע ממשלת ישראל להחיל את החוק הישראלי על יהודה ושומרון, כלומר לספח את יהודה ושומרון למדינת ישראל.

המציאות השתנתה כמובן מאז, וגם היום אנחנו ניצבים בפני מאבק קשה בין הזכות ההיסטורית שלנו על ארץ-ישראל, שאני חושב שאין עליה כמעט עוררין בכל חלקי הבית, כי הזכות ההיסטורית של העם היהודי על יהודה ושומרון, אני חושב שהיא מקובלת על כל מי שמגדיר את עצמו ציוני – הבעיה היא אם אנחנו מממשים את הזכות הזאת, איזה חלקים מהזכות הזאת אנחנו מממשים, ועל כך ניטש ויכוח במחנה הציוני משני עברי המתרס.

יחד עם כל הדברים הללו, אנחנו ניצבים היום בפעם הראשונה במצב שבו עומדת מולנו עמדה של הרשות הפלסטינית ויאסר ערפאת. זו פעם ראשונה שזו עמדה שיש לה גם איזו יכולת מימוש. זו לא עמדה ערטילאית. כשהוא בא ואומר: אנחנו נקים את המדינה הפלסטינית בשטחי יהודה ושומרון, בשטחים שלרשות הפלסטינית יש שליטה בהם – כידוע, הכרה בין-לאומית בישות מדינית דורשת גם את הצד של ההכרזה הפורמלית, אבל דורשת גם שליטה אפקטיבית בשטח. כך שכל זמן שערפאת ישב בתוניס והמוסדות שלו ישבו בכל מקום שהוא, לכל הכרזה כזאת לא היה שום ערך. היום, כאשר ערפאת נמצא בעזה ויש לו משטרה, ויש לו שליטה אפקטיבית בשטחים מסוימים, להכרזה כזאת יש משמעות אחרת, והיא בהחלט מחייבת תגובה.

ממשלת ישראל קיימה כמה דיונים והתייחסה לנושא. ראש הממשלה הבהיר בצורה חד-משמעית, שאם אכן ייעשה מעשה כזה, הוא יהיה בבחינת הפרה יסודית של ההסכמים שמדינת ישראל חתומה עליהם עם הרשות הפלסטינית. אני לא חושב שלפחות מההיבט המשפטי יש מישהו שיכול לחלוק עליו. יש לנו הסכמים, יש לנו מסלול שעל-פיו צריכים דברים להתברר, והנה הצד השני, בבעיה יסודית ומהותית מחליט שהוא פועל בניגוד להסכם, על-פי דרכו, בצורה שרירותית.

היו"ר י' לנקרי:

אדוני השר, אני מבקש לאפשר לגברת גוז'נסקי להעיר הערה. אני מאפשר לה שאלה כדי שהדיון יהיה – – –

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

אני מסכים, אני רק רוצה להעיר, שנדמה לי שעל-פי התקנות, הזכות לתת לה את זכות השאלה נתונה לשר.

היו"ר י' לנקרי:

אני מודה לך על ההערה.

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

אם אני לא טועה.

היו"ר י' לנקרי:

אם אינך בטוח, הואיל וגם אני איני בטוח, יכול להיות שחבר הכנסת וייס, שהיה יושב-ראש מפואר פה – – –

שבח וייס (העבודה):

אני לא רוצה להתערב באווירה הנעימה הזאת, בשלהי כנסת מתפגרת.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

אני חושבת, שבכל בעיה עדיף לגמור בהסכם. הממשלה בראשות נתניהו, שאתה מכהן בה, לקחה על עצמה התחייבות בהסכמי אוסלו למיניהם. בהסכמים האלה נקבע חודש מאי כסיום תקופת המעבר. כרגע לא מתנהל שום משא-ומתן על הסדר הקבע, אז איך אפשר להחזיק את המקל מצד אחד ולהגיד לצד השני: אתם לא? אנחנו לא מקיימים, אנחנו נגיע לוואי בלי הסדר, אבל אתם – – –

היו"ר י' לנקרי:

אני מודה לך, חברת הכנסת גוז'נסקי. אדוני השר, האם חבר הכנסת וייס יכול – – –

שבח וייס (העבודה):

רציתי רשות לתשובה.

היו"ר י' לנקרי:

אבל אתה תשיב בסופו של עניין, כי אתה רוצה להסיר את ההצעה.

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

חברת הכנסת גוז'נסקי, אני לא מצאתי בשום מקום בהסכמי אוסלו שכתוב, שבשיחות הקבע הצד הפלסטיני יקבע את הפתרון וממשלת ישראל תגיד: בסדר. לא ראיתי את זה בשום מקום. חיפשתי, עיינתי, לא כתוב שם דבר כזה.

וליד צאדק חאג'-יחיא (מרצ):

אבל חשבו שזה יביא למצב הקבע.

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

לא כתוב שם דבר כזה.

וליד צאדק חאג'-יחיא (מרצ):

— — —

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

אז עם כל הכבוד, כולם יודעים את העמדה של ממשלת ישראל. ממשלת ישראל מתנגדת להקמתה של מדינה פלסטינית ביהודה, שומרון וחבל עזה. כולם יודעים שממשלת ישראל התחייבה לכבד את הסכם אוסלו. ולכן לערפאת יש עמדה אחת, לממשלת ישראל יש עמדה אחרת. הדבר צריך להיפתר אך ורק במסגרת משא-ומתן, ואין כאן שום עניין של לוחות זמנים. כי לוח זמנים זה עניין פרוצדורלי, הוא לא יכול להכתיב את אופי הפתרון. אולי יכול באותה מידה של צדק לקום מישור ולומר, שמאחר שתביעתנו להחלת הריבונות הישראלית על יהודה ושומרון לא הגיעה לידי גמר בתוך פרק הזמן הקבוע בהסכם אוסלו, אז אנחנו מחילים, באותה מידה של היגיון. ועל ההיגיון הזה מבוססת הצעת החוק שמציע חבר הכנסת חנן פורת.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

זה רק במקרה כזה?

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

רק במקרה כזה.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

הצעת החוק של פורת היא טירוף פוליטי; זה טירוף פוליטי. יש מקום להצעת חוק כזאת ערב בחירות? – – –

חנן פורת (מפד"ל):

– – –

היו"ר י' לנקרי:

חבר הכנסת זיסמן. חבר הכנסת פורת. אני מבקש לתת לשר להמשיך.

שבח וייס (העבודה):

גם רמת-הגולן זה טירוף פוליטי.

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

חבר הכנסת זיסמן, אני מסכים אתך, ואני חושב שגם חבר הכנסת חנן פורת יסכים אתך, שהצעת החוק הזאת נכנסת לזירה הפוליטית. יש אמירה פוליטית. אנחנו תמימי דעים.

שבח וייס (העבודה):

אתם בעד או נגד?

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

אני רוצה לומר את עמדת ראש הממשלה. הממשלה בשלב זה אינה יכולה לתמוך בהצעת החוק.

שבח וייס (העבודה):

זה נקרא נגד או בעד?

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

אבל עמדת ראש הממשלה, כפי שאני מביא אותה בפני הכנסת, היא, שממשלת ישראל, אם אכן ערפאת יכריז בצורה חד-צדדית, ערפאת או הרשות הפלסטינית או מי מהם, יכריז בצורה חד-צדדית על הקמתה של מדינה פלסטינית עצמאית – ממשלת ישראל תראה בכך הפרה יסודית של ההסכם. ממשלת ישראל תנקוט צעדי תגובה חריפים, ואחת החלופות הנשקלות היא בהחלט החלת חוק על שטחים אחרים ביהודה, בשומרון ובחבל עזה – –

שבח וייס (העבודה):

אז אתם תומכים.

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

– – שבהם יש שלטון אפקטיבי ישראלי.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

אז אתם בעד או נגד?

שבח וייס (העבודה):

בעד הנגד.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

בעד הנגד?

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

אני אגדיר – –

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

בעד הצעת חוק נגד.

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

חברת הכנסת גוז'נסקי, אני משיב.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

שהממשלה תביא את הצעת החוק, אבל לא חנן פורת. אם אתה אומר מה שאתה אומר, אם יקרה
דבר כזה – – –

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

אני אומר בצורה הברורה, וכל אחד מבין, בשלב זה אין הממשלה יכולה לתמוך בהצעת החוק.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

ולכן אתה תצביע נגד.

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

מאחר שאנחנו ממילא לא מצביעים כרגע, אני מקווה שתהיה הידברות עם חבר הכנסת המציע, ואולי נוכל להגיע גם למשהו מוסכם. תודה.

היו"ר י' לנקרי:

אדוני סגן השר, אני מודה לך על דברי התשובה.

חבר הכנסת שבח וייס ביקש להסיר את הצעתו של חבר הכנסת חנן פורת.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

אבל הממשלה גם הציעה להסיר.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

— — —

שבח וייס (העבודה):

אני אסביר את זה לחברי. אני הולך בעיקר בעקבות ההערות — — —

היו"ר י' לנקרי:

תסלח לי, חבר הכנסת וייס, אני גם צריך לומר ליושב-ראש ועדת החינוך, חבר הכנסת זיסמן, שאני חבר בוועדתו, שבכל פעם שאני מבקש שם את רשות הדיבור, אני מבקש ממנו את רשות הדיבור, ואני מצפה לך, גם בהזדמנות הזאת, ליחסי גומלין תקינים.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

הערה נכונה מכל הבחינות, ואני מתנצל אם כבודו חשב שאני עוקף אותו.

היו"ר י' לנקרי:

אני מאוד מודה לך, אדוני יושב-ראש ועדת החינוך והתרבות. בבקשה.

שבח וייס (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אני מודה לך על כך שאפשרת לי לדבר. אני עליתי להתנגד בדיוק, ועל-פי קריאות הביניים של חברי עמנואל זיסמן ותמר גוז'נסקי. כי מה אומר התקנון? בתקנון אין "בשלב זה לא יכולה לתמוך", או "בוא נידבר עד ההצבעה". התקנון מפורש, והוא חייב להיות מפורש. אם הממשלה היא נגד, נגד נחרץ, כמו השיר של אלכסנדר פן "נגד" – שלושתנו מכירים את השיר – אז לא יכול חבר כנסת להסיר. אם הממשלה בעד, מי שמצביע ראשון יכול להסיר.

על כן, על-פי התקנון באופן מפורש, יש לי זכות ואתם נתתם לי אותה מראש, כשהערתם את הערות הביניים.

אדוני היושב-ראש, חברי היושב-ראש, אדוני סגן השר, חבר הכנסת חנן פורת, כל הסיפור הזה של חקיקה לצורך התמקחות פוליטית הוא אנטי-קונסטיטוציוני מובהק, חקיקת תגמול, חקיקת הרתעה, עיוות מוחלט של הפרלמנטריזם. אין פרלמנט בעולם שהיום מאפשר על-פי התקנון חקיקות דקלרטיביות – אם והיה כי. זה מחוץ לזירה הפרלמנטרית. זה שראש ממשלה יאמר ואנחנו נתווכח אתו – – –

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

כמו מאסר על-תנאי, חקיקה על-תנאי.

שבח וייס (העבודה):

זה הצד הפרלמנטרי. סליחה, את לא עוזרת לי. אגב, חנן פורת איננו הראשון, אם כי הוא מרבה בשימוש בנוסחאות האלה. בשנים האחרונות יש פה שיטפון. חקיקה שהיא אזהרה לסוריה, חקיקה שהיא אזהרה לרשות הפלסטינית, חקיקה שהיא אזהרה לאמריקה, לא יודע למי. עוד מעט יגיעו לאנטארקטיקה.

לגופו של עניין, ופה אני מזדהה לגמרי עם ההערה בקריאת הביניים של חברי עמנואל זיסמן, שאמר שזה טירוף פוליטי. טירוף פוליטי – מה אתה בעצם בא לומר כאן, חבר הכנסת חנן פורת? הממשלה אין לה העוז לומר לך: אדוני, אין דבר כזה. כי אתה בעצם מבטא את השקפתו של ראש הממשלה; אני לא בטוח שאת השקפתו של חבר הכנסת איתן.

הרי אם מתקבלת הצעת החוק שלך, נגמר לחלוטין כל סיכוי לתהליך השלום, טוטלית. ואני יודע שאתם לא רוצים את השלום – הזה.

חנן פורת (מפד"ל):

אם ערפאת יכריז על מדינה פלסטינית, הוא יעשה את זה.

שבח וייס (העבודה):

? אתה תיתן לו? דרך אגב, שלא תהיינה אי-הבנות. מאז SO WHAT שמעתי את זה. אז הכריז – מלחמת ששת הימים, כשהייתי אז אדם הרבה יותר צעיר, אני תומך ברעיון של הקמת מדינה פלסטינית לצדה של מדינת ישראל, עם הסכמה, עם הסדרי ביטחון. אני מבטא את זה בכתב ובעל-פה ובכל מקום, ורק עיוור וסומא ואדם שלא קורא את ההיסטוריה, ורק מי שרוצה להתגרות בהיסטוריה, ורק מי שלא מכיר בזכותם של עמים אחרים לחיות, ורק מי שלא מכיר בזכותן של אמהות אחרות לגדל את ילדיהן במדינה עצמאית – לא מבין את זה. זה לטובת מדינת ישראל, זה לטובת ביטחונה. כבר מזמן יכולנו להיות בעלי ברית אתם, בברית כלכלית, בהסדר, בשלום, באחוזה, עם פחות יתמות, פחות שפיכות דמים, פחות התגרות, פחות שנאת זרים, פחות התאכזרות, פחות רعب.

יגאל אלון היה הראשון שתפס את זה. נכון שהוא לא קרא לזה בשם, זה לא משנה במהות. זה ישמור על הציונות שלנו, על הדמוקרטיה שלנו, על האנושיות שלנו, ואם הנגד הזה הוא בלתי אנושי, והוא לאומן, זה לא מחנה לאומי, זה מחנה לאומני.

הצעת חוק מטורפת פוליטית, מתגרה פוליטית, משבשת את תהליך השלום. צריך להתנגד לה באופן נחרץ, אידיאולוגית, פוליטית, אסטרטגית וטקטית, ואני מתנגד לה בכל לבי ובכל מחשבותי.

היו"ר י' לנקרי:

אני מודה לך, חבר הכנסת שבח וייס.

רבתי, באין הצבעה, אנחנו עוברים לסעיף הבא בסדר-היום.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

מתי יהיו ההצבעות?

היו"ר י' לנקרי:

ההצבעות תהיינה בשבוע הבא. זהו סיכום שהתקבל בנשיאות הכנסת ביום שני, נוכח העובדה שרבים מחברינו ממפלגת העבודה מצויים בוועידה, וזה התקבל על דעת יושבי-ראש הסיעות והנשיאות. בשבוע הבא תהיינה כל ההצבעות.

חבר הכנסת פורת, כדי להשאיר לך בכל זאת את הטעם של המלה האחרונה, אבל בקצרה מאוד. שמור לנו על ריתמוס הדיונים. השתמשת במלה ריתמוס.

חנן פורת (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, מובן שאין בכוונתי לענות על דבריו של חבר הכנסת שבח וייס.

שבח וייס (העבודה):

למה לא?

חנן פורת (מפד"ל):

כיוון שאין לי הזמן לכך, וגם אינני מוצא לנכון להשיב על דברים שנאמרים כלפי ביתי וכלפי אדמתי, כלפי הוויית חיי. לא אענה על כך.

אני רק רוצה לומר, ששמעתי בתשומת-לב את דבריו של השר מיכאל איתן בשם הממשלה, ואני מבקש לשקול את הסכמתי או היענותי להצעתו, לאחר שנבוא בדברים עם הממשלה ונראה כיצד הממשלה מתכוונת ליישם בפועל את הדברים האלה.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

מרגע שהעלית את ההצעה תתקיים הצבעה. אתה לא יכול למשוך את ההצעה שלך. העלית – תהיה הצבעה.

היו"ר י' לנקרי:

אני מודה לך, חבר הכנסת חנן פורת.

הצעת חוק-יסוד: ירושלים בירת ישראל (תיקון – חיזוק מעמדה

הכלכלי והחברתי של ירושלים)

(הצעת חבר הכנסת ע' זיסמן)

היו"ר י' לנקרי:

אנחנו עוברים לנושא הבא בסדר-היום. הנושא שלפנינו הוא: הצעת חוק-יסוד: ירושלים בירת ישראל (תיקון – חיזוק מעמדה הכלכלי והחברתי של ירושלים) – הצעת חוק פ/2418, של חבר הכנסת עמנואל זיסמן.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

אדוני היושב-ראש, אדוני סגן השר, חברי הכנסת, ירושלים היא בירת ישראל המאוחדת, המרכז השלטוני, מרכז הדתות הגדולות ומרכז וסמל ריבונות ישראל על אדמותיה. בתור שכזו היא מצויה בקונסנסוס הלאומי ומעל לוויכוח מפלגתי באשר לצורך לתת לה העדפה כלכלית לחיזוקה ולביסוסה.

הצעת החוק הזאת באה לתת תשובה לצורך במשיכת השקעות, בעיקר בתחומי התעשייה עתירת הידע והטכנולוגיה, ובפיתוח ובחיזוק שכונות העיר והתשתית החברתית שלה, וכן היא באה לתת פתרון לבעיות דיור ולמשך צעירים ועולים לגור בה.

בנושא הזה הגיש חבר הכנסת אופיר פינס-פז הצעת חוק שאני תמכתי בה, אבל היא נקברה, כמו הרבה הצעות חוק, בבית-הקברות הפרלמנטרי – ועדת הכספים של הכנסת. חלק מהדברים שאני מציע לא היו כלולים, אבל חלק, אני אומר באופן הגלוי ובמלוא האומץ הציבורי, היו כלולים בהצעת החוק שלך, ואני מקווה שנתגבר על בית-הקברות הפרלמנטרי הזה.

אופיר פינס-פז (העבודה):

קודם כול, אני מייעץ לך להעביר את ההצעה לוועדה אחרת.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

לוועדת הכלכלה.

אני מדבר על כך, אדוני היושב-ראש, שמפעלים מאושרים בירושלים צריכים לקבל הטבות בשיעור העולה ב-20% על ההטבות הניתנות על-פי חוק העידוד ל"מפעל מאושר" באזור פיתוח א'. אני מדבר על כך, שעובד במפעל מאושר בירושלים יהיה זכאי להטבות במס הכנסה בשיעור של 50% מן המס המגיע מהם על-פי פקודת מס הכנסה.

כל מה שאני אומר חל על יהודים וערבים. אין שום הבחנה שזה רק ליהודים.

אני מדבר על כך, שהקצאת הקרקעות לבנייה למגורים בירושלים תהיה כזאת, שמינהל מקרקעי ישראל ינחה להקצות מקרקעין שבניהולו, המצויים בתחום המוניציפלי של ירושלים, למטרות בנייה למגורים לזכאים, במחיר שיהיה שווה למחצית שוויים כפי שייקבע על-ידי השמאי הממשלתי, ובלבד שיתמלאו כל אלה: ההנחה במחיר המקרקעין תועבר לזכאים רוכשי הדירות; הדירות שייבנו ישמשו למגורי הזכאים רוכשי הדירות במשך חמש שנים לפחות; הזכאים רוכשי הדירות יתחייבו שלא להשכיר, למכור או להעביר בדרך אחרת את זכויותיהם בדירות במשך חמש השנים הראשונות לאחר קבלת החזקה בדירות.

הדבר הזה יביא לידי כך שזוגות צעירים לא יעזבו את העיר. אני לא מתנגד לכך שיהיו יישובים כמו מבשרת-ציון ומעלה-אדומים.

רומן ברונפמן (ישראל בעלייה):

כבר דיברת על כך?

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

עדיין לא דיברתי על כך. אתה מדבר על הצד המוניציפלי, ואני מדבר על כך שחובה היום לא לגור בחיפה, אלא חובה לבוא ולגור בבירת ישראל, כי היא בגבול. חבר הכנסת ברונפמן, היא בגבול.

היו"ר י' לנקרי:

חבר הכנסת זיסמן, תוזיל לנו את מחירי הדירות שמרקיעים שחקים בירושלים.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

זה מה שאני מציע. ההצעה היא להקל ולהיטיב עם אלה שרוצים לבוא לכאן, לגור כאן, למצוא כאן תעסוקה. מי יגור בהר-חומה? אנחנו רוצים שהר-חומה תתמלא בזוגות צעירים. אנחנו גם רוצים

שבמקום שחיפאים יעברו לקריות, או איני יודע לאן, יבואו לגור כאן, כי בירת ישראל בסכנה. היא בגבול, היא ליד הגבול, שאני מקווה שבקרוב יהיה גבול השלום.

אני מציע גם, שתהיינה הטבות לסטודנטים לתואר במדעים באוניברסיטה העברית בירושלים. סטודנטים למדעים באוניברסיטה העברית בירושלים יהיו זכאים להלוואות מיוחדות לדיור בשיעור הגבוה ביותר הקבוע, בהתאם לקריטריונים שייקבעו על-ידי משרד הבינוי להלוואות לזוגות צעירים ולחסרי דיור. מי שמקבלים הם מעטים, אחוזים מעטים מהזוגות הצעירים.

חבר הכנסת מיקי איתן, לחוק הזה יש רק מטרה אחת: חיזוק כלכלי וחברתי של ירושלים, כדי להפסיק את מאזן ההגירה השלילי, להפסיק את הנשירה מהעיר ולהשאיר פה את הכוחות היצרניים.

חבר הכנסת מיקי איתן, כאשר הגעתי לעיר הזאת, במרס 1949, היו בה 85,000 תושבים. העיר היתה שסועה ופצועה אחרי מלחמת העצמאות, ואתה יודע מה היה כאן. עשר שנים קשות היו בעיר הזאת, עד שהעולים החדשים ממרוקו, מכורדיסטן, מרומניה, מבולגריה ומוגוסלביה שינו את העיר, הפכו את העיר לעיר לא רק של מתפללים ומתפרנסים ממקצועות אוויר, אלא לעיר יצרנית קונסטרוקטיבית. ואנחנו צריכים למצוא דרך דווקא עכשיו להשאיר את הזוגות הצעירים האלה, להשאיר את הזוגות הקונסטרוקטיביים. רק באמצעות הטבות מיוחדות בתחום הכלכלי, בתחום מס ההכנסה, בתחום ההלוואות, נוכל לעשות את זה.

העיר מתרוקנת. קבעתי דיון לשבוע הבא – בשכונות שלמות, החינוך הכללי של כולנו, וגם החינוך הדתי, סוגרים בתי-ספר. מה יהיה עתידה של העיר הזאת, של בירת ישראל? לא יהיה מי שיבקר במוזיאון ישראל ובאתרים לאומיים ובמקומות הקדושים, רק יעלו לרגל לירושלים, כי האוכלוסייה משתנה. הרוב הלא-ציוני, גם מהצד היהודי וגם מהצד הערבי, יהיה רוב מוצק ואיתן. זה יהפוך את העיר לעיר בעלת אופי אחר ותדמית אחרת. רק בדרך הזאת אפשר לשנות את המצב.

אני פונה אליך, חבר הכנסת איתן, כי אני יודע מה הזיקה שלך לנושא, מה המודעות שלך והקשר שלך אליו. זהו צו לאומי מספר אחת, וצריך להתחיל מעכשיו, כדי שכל ממשלה לאחר ה-17 במאי תעשה את מה שצריך. אף אחד לא עושה בתחומים האלה. יש הלוואות מקום, יש כל מיני הלוואות כדי לגור בכל מיני מקומות מסביב לירושלים, אבל לא בירושלים. אם לא היו ההטבות האלה בשנים 1949 עד 1953, העולים שבאו לכאן לא היו נשארים כאן. חלק מהעולים שבאו אז, למשל יוצאי בולגריה, הגיעו לכאן, כי היתה אוניברסיטה אחת ויחידה – האוניברסיטה העברית. חוץ ממנה היה הטכניון. אחר כך חלק נאחזו ונשארו כאן, וחלק לא נשארו.

לכן, לחוק הזה יש משמעות כלכלית-חברתית ממדרגה ראשונה. אין בכוחה של עיריית ירושלים ואין בסמכותה להרים דבר כזה. דבר כזה צריכה להרים רק הממשלה.

אני רוצה לסיים. אני זוכר שדיברתי בשם כל הסיעות של עיריית ירושלים, ואמרתי לראש הממשלה דאז מר שמיר: תבורך על כך שכל עולה הולך לאן שהוא רוצה, לפי ראות עיניו. אתה זוכר את השינוי במדיניות. אבל ירושלים צריכה איזו הכוונה, איזו הדרכה, היא צריכה להיות כוח משיכה. לא במקרה פחות מ-8% מהעולים הגיעו לירושלים, בעוד יש מקומות ש-30%-40% מתושביהם הם עולים, כמו נתניה, כמו נצרת-עלית, כמו חיפה. איך יכולים להיאחז כאן ותיקים, זוגות צעירים או עולים? רק אם אתה מקל עליהם את החיים הכלכליים, ויהיה להם משהו שהוא מעבר לעניין הרגשי, ההיסטורי,

הפילוסופי והאידיאולוגי. זה אני, זה אתה, אבל רוב-רובם של האנשים נאחזים כאן אם זה כדאי להם כלכלית, אם זה כדאי להם חברתית, אם זה כדאי להם מבחינת איכות החיים או האווירה.

לכן, זוהי מטרת החוק, שהוגש בתיאום עם כל מיני ארגונים. אם זה לא ייעשה – כבר התחלנו להידרדר. ואני קורא לך לתמוך בחוק ולעשות הכול כדי שתהיה הצבעה בשבוע הבא ונעביר אותו, כמו שהעברנו חוק אחר ביום אחד. צריך להעביר את החוק הזה לפני 2 בפברואר בקריאה שנייה ושלישית.

היו"ר י' לנקרי:

אני מודה לך, חבר הכנסת זיסמן, על המזמור הירושלמי הלוהט הזה.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

לא מזמור ירושלמי, מזמור לאומי.

היו"ר י' לנקרי:

בכל זאת מזמור ירושלמי, שאני בטוח שהשיג את אוזניו של סגן השר מיכאל איתן, ששייב לך. אדוני סגן השר, בינתיים קיבלנו תשובה הנוגעת להתלבטות – התלבטות היא מושג מאוד אופנתי בשבועות האלה.

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

שמעתי משהו מאוד אופייני לימים אלה, שיש מעבר כהרף עין מהתלבטות להתבלטות.

היו"ר י' לנקרי:

בהיפוך של שתי אותיות, הכול מסתדר.

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

כהרף עין אתה הופך ממתלבט למתבלט. אתה מתלבט, אתה מתבלט, ואחר כך אתה מתלבט עוד פעם.

היו"ר י' לנקרי:

קיבלנו תשובה מסגנית מזכיר הכנסת לגבי מתן הרשות למי מחברי הכנסת באמצע סקירתך או תשובתך: לעולם זהו יושב-ראש הישיבה שנותן את הרשות. רשאי השר שלא להתייחס, לא להשיב, אבל הרשות נתונה כאן, והיא ממליצה ביד קפוצה. כך נעשה גם לגבי יתר הנושאים.

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

לכך כיוונתי, בהחלט. הסיטואציה היתה שפנית אלי ואמרת שאתה מאפשר לה.

היו"ר י' לנקרי:

כי שמעתי לפני כן בדברך שאתה מסכים.

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

אז אין בעיות בין הרשות המבצעת לרשות המחוקקת.

היו"ר י' לנקרי:

אין בעיות.

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אכן המעמד המיוחד של ירושלים בהווה הישראלית, היהודית, והייתי אומר אפילו העולמית, הוא אינו דבר שטעון הוכחה והסברים והדגשות. כולנו חבים לירושלים, אוהבים את ירושלים.

אופיר פינס-פז (העבודה):

ודופקים את ירושלים. אוהבים ודופקים את ירושלים, זה מה שאתם עושים.

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

האסוציאציות שלי הן לאו דווקא שליליות בעניין הזה, אבל נעזוב את זה עכשיו.

אופיר פינס-פז (העבודה):

זה לא משחק וזו לא בדיחה. עובדה שצריך הצעת חוק כמו של חבר הכנסת זיסמן כדי שהממשלה תפעל.

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

חבר הכנסת אופיר פינס, אני לא חושב שבנושא של ירושלים אנחנו צריכים להיכנס לוויכוח. אני חושב שיש הסכמה, שירושלים היא בעלת מעמד מיוחד. והראיה, שגם בממשלה יש ועדת שרים מיוחדת – לא לתל-אביב ולא לחיפה ולא לכל עיר אחרת – ועדת שרים לענייני ירושלים.

אופיר פינס-פז (העבודה):

ההגירה השלילית בירושלים הולכת וגדלה משנה לשנה, וכל ועדות השרים לא מצליחות למצוא מזרז לבעיה הזאת. זו המציאות.

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

ההגירה מירושלים היא תופעה שנובעת ממכלול של גורמים, שבהחלט צריך לתת עליהם מענה. יש נושא של התפתחות אורבנית, יש נושא שההתפתחות של ירושלים מכוונת לכיוונים מסוימים, וכתוצאה מכך – יוקר הדיור בירושלים. יש בעיות שהוזכרו כאן, של ההרכבים של האוכלוסיות. אנחנו מודעים לנושאים הללו. כל מה שמציע החוק הזה, בדומה לחוק הקודם, הוא מכשיר לביצוע מדיניות של העדפת ירושלים ומתן תמריצים לחיזוקה של ירושלים.

אני רוצה לציין, שלירושלים כבר יש תמריצים והעדפות מסוימות, שאינן ניתנות למקומות אחרים, אבל מציע החוק אומר שזה לא מספיק, ואתה מחרה מחזיק אחריו. עובדה שהתמריצים והטיפול המיוחד שירושלים קיבלה לא השיגו את התוצאה המקווה, ולכן צריך לשבת על המדוכה ולהגיש תוכניות אלטרנטיביות שתצלחנה.

אני רואה שורה ארוכה של הצעות כלכליות כאן, בהצעת החוק הזאת. ההצעות האלה כמובן מחייבות הקצאת תקציבים. סכומי התקציב הנדרשים לביצוע הצעת החוק הזאת אינם נאמדים כאן. אין לנו אומדנים שלהם. יש לי הרושם, שהם אפילו עלולים להגיע לסכומים גבוהים מאוד, שלא בטוח שהיד משגת, אני מתכוון ליד הממשלתית.

אופיר פינס-פז (העבודה):

ההערכה שלי היא, שזה בסביבות 500 מיליון שקלים.

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

עם כל הכבוד, כשאנחנו מקבלים הצעת חוק, אני לא יכול לקבל את קריאת הביניים שלך. אתה אומר אחרי שעיינת בזה, ועשית הערכת כלל אצבע.

אופיר פינס-פז (העבודה):

לפי הצעת החוק שלי, שאותה בדקתי באופן כלכלי.

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

בסדר, אז אתה מעריך שזה עניין של 500 מיליון שקל. בטרם מקבלים החלטה להביא הצעת חוק שעולה 500 מיליון שקל, אנחנו בהחלט צריכים לשאול את עצמנו גם, מאין זה יגיע, ואם כבר מחליטים להקצות סכומים – האם אלה הם האמצעים הטובים ביותר.

אני חושב, שבעיתוי הנוכחי, חבר הכנסת זיסמן, הממשלה אינה יכולה לקבל את הצעת החוק. אני גם מעריך, שגם אם הממשלה היתה מקבלת את הצעת החוק, היא לא היתה משלימה את החקיקה. וגם אם היא היתה מספיקה להשלים את החקיקה, היישום לא היה מתרחש לפני שנגיע לתקופת הבחירות, ובעזרת השם תורכב ממשלה חדשה בישראל.

אני מציע, חבר הכנסת זיסמן, שנהפוך את הצעת החוק שלך להצעה לסדר-היום; נקיים דיון.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

אני רוצה להציע הצעה נגדית. נעביר אותו בקריאה טרומית ובקריאה ראשונה, והממשלה הבאה תקבע לגבי קריאה שנייה וקריאה שלישית. כל ממשלה שתהיה בפעם הבאה תחליט האם להמשיך לקריאה שנייה ושלישית או לא.

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

מאחר שההצבעה אינה מתקיימת כיום, אני כפוף ברגע זה להחלטה ולמה שמציעה ועדת השרים.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

אתה יכול להמליץ. החוק הזה לא יובא לקריאה שנייה ושלישית בקדנציה הזאת, אבל שיהיה במצב –
--

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

חבר הכנסת זיסמן, אציע לך הסדר אחר; מאחר שממילא אין הצבעה, ההצבעה תתקיים בשבוע הבא. העמדה הרשמית של הממשלה נכון לרגע זה היא שהממשלה מתנגדת להצעת החוק. אני מוכן לבדוק, האם בכפוף לכל מה שאתה אומר תהיה הממשלה מוכנה לשנות את דעתה, ואז אכריז על כך בשבוע הבא, ערב ההצבעה.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

אני מחכה בכיליון עיניים לתשובתך החיובית.

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

תודה רבה.

היו"ר י' לנקרי:

אני מודה לך על דברי התשובה, אדוני סגן השר.

חבר הכנסת טלב אלסאנע ביקש להסיר את ההצעה. הואיל והוא לא נמצא אתנו במשכן, אנחנו עוברים לנושא הבא. אין הצבעות.

אופיר פינס-פז (העבודה):

הממשלה התנגדה לחוק, אי-אפשר להסיר.

הצעת חוק איסור שימוש בקמיעות בבחירות (תיקוני חקיקה), התשנ"ט–1998

(הצעת חבר הכנסת א' פינס-פז)

היו"ר י' לנקרי:

אני מזמין את חבר הכנסת אופיר פינס-פז להציג את הצעת החוק שלו, הצעת חוק איסור שימוש בקמיעות בבחירות (תיקוני חקיקה), התשנ"ט–1998; הצעת חוק פ/2550.

אופיר פינס-פז (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אני מודה לך, ובפתח הדברים שלי אני רוצה למחות בכל תוקף על ההחלטה השערורייתית שנתקבלה, ללא כל סמכות, שלא לקיים כאן הצבעות כלל, ובוודאי על הצעת החוק הספציפית הזאת.

היו"ר י' לנקרי:

היא התקבלה בסמכות נשיאות הכנסת, אני מתקן אותך.

אופיר פינס-פז (העבודה):

ללא סמכות. בדקתי עם היועץ המשפטי לכנסת, אין סעיף בתקנון הכנסת – – –

דוד לוי (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, האם זה נכון שהיתה פנייה של סיעת העבודה שלא להצביע על הצעת החוק הזאת?

היו"ר י' לנקרי:

כפי שאני הייתי עד למהלך, ביקש חבר הכנסת מאיר שטרית, בתוקף תפקידו כיושב-ראש הקואליציה, מנשיאות הכנסת, שבראשה ישב ממלא-מקום זמני, חבר הכנסת דוד טל, בדעה אחת עם נציגי מפלגת העבודה, בהם חבר הכנסת שבח וייס, שכל ההצבעות הנוגעות לחקיקה של השבוע הזה תידחינה לשבוע הבא. נשיאות הכנסת אישרה את זה פה-אחד.

אופיר פינס-פז (העבודה):

אדוני היושב-ראש, למרות כל הדברים האלה, אני חש שיש כאן ניסיון מכוון כדי שהצעת החוק הזאת לא תעלה לדיון. אני אגיד יותר מזה, גם לחבר הכנסת זיסמן, לפי דעתי רק בגלל הצעת החוק הזאת החליטו החלטה גורפת שאין כאן הצבעות בכלל. כנראה סיעת ש"ס החליטה באש ובמים שלא לתת לחוק הזה לעבור, כי הם צריכים פה שניים-שלושה מנדטים בזכות החוק הזה, וזו השערורייה הגדולה.

הצעת החוק שלי היתה צריכה לעלות כבר בשבוע שעבר, ומטעמים טכניים וטקטיים דחו את זה. יושב-ראש הכנסת דן תיכון אמר – ליום שני, והסכימו.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

הוא אמר שיום אחד חסר.

אופיר פינס-פז (העבודה):

באתי ביום שני, ואז החליטו הנשיאות או המזכירות או נפל משמים, שביום שני זה לא יהיה וזה עובר ליום רביעי. וביום רביעי אין הצבעות. זו שערורייה, זו סתימת פיות, זה ניסיון לשימוש בסמכויות ללא כל בסיס. אין סעיף בתקנון הכנסת שאומר שאפשר למנוע הצבעות.

יותר מזה, הצעת החוק שלי קיבלה את תמיכת הממשלה. אז איך יכול להיות שהצעת חוק פרטית מקבלת תמיכת ממשלה, ולמרות זה היא קונטרוברסלית והיא לא עולה לדיון ולהצבעה היום?

יותר מזה, אדוני היושב-ראש, חבר הכנסת מאיר שטרית, מרכז הקואליציה, הודיע לי אתמול מפורשות, שמפני שיש תמיכת ממשלה בחוק שלי הוא כן בעד הצבעה על הצעת החוק הזאת היום.

שום דבר לא עוזר. יש כאן שימוש חמור לרעה בסמכויות יושב-ראש הכנסת. אני אומר לכם, אם דן תיכון היה כאן – זה לא היה קורה.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

איפה הוא?

אופיר פינס-פז (העבודה):

אני אומר לך, אדוני היושב-ראש, אני תובע ממך, למרות כל הקשקושים ששמעתי פה וכל טענות השווא האלה, אני תובע ממך כן להביא את ההצעה הזאת להצבעה היום ולא לתת למרוח את העניין ולא להביא את העניין עד לבחירות לכנסת. זו פשוט שערורייה. מנסים בכוח למנוע יישום של החוק הזה.

חיים דיין (הליכוד-גשר-צומת):

אבל החוק הזה תקף מהכנסת הבאה.

אופיר פינס-פז (העבודה):

לא, ודאי שלא, מהכנסת הזאת. זה לא חוק שמחייב משהו כמו שינוי קלפיות, זה חוק שפשוט אוסר שימוש בקמיעות במערכת בחירות.

אני רוצה לומר כמה דברים על כל נושא הקמיעות. השימוש בקמיעות, אדוני היושב-ראש, היה רווח לאורך הדורות בקהילה היהודית המסורתית, גם במזרח וגם במערב. זה חלק מהדברים העממיים והשורשיים ביהדות. השימוש הזה עדיין נפוץ בסקטורים שונים בחברה הישראלית. הפנייה לשימוש בקמיעות עולה במצבים של מצוקות חיים ומשברים אישיים.

ראוי להדגיש, כי מנקודת מבט מחקרית, של פרופסור יורם בילו, מהאוניברסיטה העברית, לקמיעות יש איכות מאגית מובהקת. זאת אומרת, בפרקטיקה הקיימת, השימוש בקמיעות אמור להוביל למעשה ישיר, באופן אוטומטי, לתוצאה מוגדרת – באמצעות כוחות על-טבעיים שהפרקטיקה מגייסת לטובת העניין.

ביהדות, הקמיע הטיפוסי מבוסס על כתיבה של שמות קודש למיניהם, פסוקי מקרא והשבעות, פרי מסורות מיסטיות של מה שנקרא "קבלה מעשית". התפיסה היא, שלשמות הקודש הללו כוחות עצומים, ועל-ידי אחזקתם על-ידי המאמין או ענידתם על הגוף יוצרים מצב שבו האחרון יוכל ליהנות מהם. יש לכך כוח עצום עבור האדם המאמין בקמיעות.

העקרונות המאגיים האלה מבוססים על דמיון ועל מגע פיזי בקמיע. המלים הקדושות שנכתבו על-ידי אדם שנתפס כבעל כוחות על-טבעיים, כמו הרב כדורי או הבבא סאלי או הרבי מלובביץ' ואחרים, מובאים במגע עם המאמין, וכך הקמיע פועל.

חשוב להדגיש, כי אותם עקרונות מאגיים עובדים גם לחיוב, לריפוי – סגולה לחיים ארוכים, הימנעות מתאונות דרכים; אבל גם לשלילה – כישוף, מאגיה שחורה. לכן, הטענה שבהקשר הפוליטי בישראל מדובר רק על משהו חיובי היא טענה לא נכונה. יש כאן בהחלט גם אלמנט של איום והפחדה. לכן, יש חששות גדולים אצל האדם המאמין ברגע שנותנים לו קמיע, או משביעים אותו.

חבר הכנסת זיסמן ביקש ממני להראות לו מה זה קמיעות, אז הלכתי והבאתי את הקמיעות. יש לי פה קמיע של הרב כדורי, שזה ספר תהילים.

חיים דיין (הליכוד-גשר-צומת):

ספר תהילים זה קמיע?

אופיר פינס-פז (העבודה):

ודאי, כתוב עליו.

חיים דיין (הליכוד-גשר-צומת):

זה ספר תהילים.

אופיר פינס-פז (העבודה):

חבר הכנסת דיין, הבאתי לכאן את הערכה של ש"ס – – –

חיים דיין (הליכוד-גשר-צומת):

אני מתפלא על כך. אם רב מחלק גם בפסח או באירועים שונים, בחגי ישראל, זה קמיע?

אופיר פינס-פז (העבודה):

תן לי להסביר. הבאתי לכאן את הערכה של ש"ס בבחירות לרשויות המקומיות. ספר התהילים הזה מוגדר כקמיע – – –

דוד לוי (הליכוד-גשר-צומת):

אתה מתפלא? מחלקים לאנשים בסיטונות, והאדם שנמצא במצוקה נכנס לפחד, לחרדה, פן תרבע קללה על ביתו, ופה יש קשר שתיקה.

אופיר פינס-פז (העבודה):

בדיוק. חבר הכנסת דוד לוי צודק באלף אחוז. זה ספר תהילים, אבל הפכו את ספר התהילים הזה לקמיע. אתה יודע מה כתוב על ספר התהילים: קמיע לשמירה מפני תאונות דרכים – של הרב כדורי. זאת אומרת, אדם שמחזיק את זה מאמין שלא תהיה לו תאונת דרכים, ואני מקווה שלא תהיה לו, אבל כשחילקו את זה – חבר הכנסת לוי, שתדע, את הקמיע הזה מצאתי בכפר הערבי עין-נקובא, ליד ירושלים. מצאתי את זה שם.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

מסרו את זה למוסלמים?

אופיר פינס-פז (העבודה):

למוסלמים. שאלתי, למה אתם מחזיקים קמיע של הרב כדורי?

חיים דיין (הליכוד-גשר-צומת):

המוסלמים מאמינים יותר מיהודים, זאת הבעיה.

אופיר פינס-פז (העבודה):

אמרו לי: תשמע, אם זה לא יועיל זה ודאי לא יזיק.

אני מראה לכם פה את השמנים שחילקו בשמו של הרב כדורי.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

מה כתוב שם?

אופיר פינס-פז (העבודה):

שמן סגולה של הרב כדורי, סגולה לחיים ארוכים, סגולה לבריאות.

חיים דיין (הליכוד-גשר-צומת):

את זה אסור לו לתת?

אופיר פינס-פז (העבודה):

ודאי שלא.

חיים דיין (הליכוד-גשר-צומת):

אסור לו לתת שמן?

אופיר פינס-פז (העבודה):

אסור לו. אסור לו לתת שום דבר שמתקשר להצבעה בקלפי.

חיים דיין (הליכוד-גשר-צומת):

מי קבע שלרב אסור לתת שמן?

אופיר פינס-פז (העבודה):

אסור לו לתת שום דבר שמשבש את דעתו של אדם.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

אסור לפני הבחירות – זה לגנוב קולות.

אופיר פינס-פז (העבודה):

אתם קונים קולות באמצעות קללות, ברכות וקמיעות.

חיים דיין (הליכוד-גשר-צומת):

כל השנה הוא מחלק לאנשים, בבית שלו. באות לשם עקרות, כל השנה באים לשם לקבל את ברכת הרב.

מקסים לוי (הליכוד-גשר-צומת):

יש לו בעיות, הוא רוצה לקבל גם ברכה.

אופיר פינס-פז (העבודה):

אני רוצה להזכיר, אדוני היושב-ראש, את החלטתו של שופט בית-המשפט העליון אליהו מצא, יושב-ראש ועדת הבחירות לכנסת, שקובע: "לכאורה, נראה לי כי גם בחלוקת קמיעות יש משום הפרת איסור הקבוע בסעיף 8 לחוק. מן הבקשה עולה, כי קמיעות כאלה צורפו להזמנות שהופצו בקרב הציבור, ואת הנעשה אין להשיב. עם זאת, אני רואה בזאת קיום טעם מספיק להוצאת צו מניעה האוסר על חלוקת קמיעות נוספים".

והשופט ממך פנה אלינו, המחוקקים, השבוע ואמר: אנא, תסדירו את עניין איסור השימוש בקמיעות במערכת הבחירות בחוק, משום שהעסק פרוץ.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

הוא צודק.

חיים דיין (הליכוד-גשר-צומת):

אתם מפחדים לאבד קולות.

אופיר פינס-פז (העבודה):

אני אומר לכם, חבר הכנסת דיין, אני מכבד כל אדם שמאמין בקמיעות. אני מכבד כל אדם, האמן לי.

חיים דיין (הליכוד-גשר-צומת):

תעצור את אנשי חב"ד שמחלקים בחנוכה מטבעות.

אופיר פינס-פז (העבודה):

אמרתי, אני מכבד כל אדם שמשתמש בקמיעות.

מקסים לוי (הליכוד-גשר-צומת):

יש לך איזה קמיע בשבילי?

אופיר פינס-פז (העבודה):

יש לי.

מקסים לוי (הליכוד-גשר-צומת):

יש לו בעיות, אולי תיתן לו קמיע.

אופיר פינס-פז (העבודה):

אתה רוצה קמיע?

חיים דיין (הליכוד-גשר-צומת):

לא, יש לי, תודה. יש לי מזה שנמצא למעלה.

היו"ר י' לנקרי:

אני מבקש, חבר הכנסת פינס-פז.

אופיר פינס-פז (העבודה):

אני מסיים.

היו"ר י' לנקרי:

לא, לא רק לעניין הסיום, גם בעניין הצגת המוצגים האלה.

חיים דיין (הליכוד-גשר-צומת):

אסור לו להציג זאת על-פי התקנון.

אופיר פינס-פז (העבודה):

למה?

היו"ר י' לנקרי:

תן לי להסביר לך, התקנון מדבר על זה. הואיל והצגת המוצגים רלוונטית לעניין, אני מבקש רק לשם אילוסטרציה עניינית.

אופיר פינס-פז (העבודה):

אני רוצה לסכם את דברי. אני מכבד כל אדם שמאמין בקמיעות, זה חלק מהמסורת. הסברתי זאת כאן מעל הדוכן. מה שאני מתקומם נגדו בכל תוקף הוא, שבאופן ציני משתמשים בקמיעות כדי לשבש את דעתם של אנשים, כדי לאיים עליהם, כדי להבטיח להם וכדי שלא לאפשר להם להצביע על-פי השקפתם. במערכת דמוקרטית מודרנית, שקיימת במדינת ישראל, שימוש בקמיעות במערכת בחירות הוא פסול, משום שהוא גורם לאדם להצביע מתוך פחד או מתוך תקווה בניגוד לדעתו. ואני מודיע לכם, שהקמיעות האלה שווים מנדטים רבים. איך קפצה פתאום תנועת ש"ס בירושלים משני מנדטים לחמישה מנדטים בתוך קדנציה אחת?

היו"ר י' לנקרי:

אני מבקש לסיים.

חיים דיין (הליכוד-גשר-צומת):

כנראה הם עזרו לציבור יותר מאשר מפלגת העבודה.

היו"ר י' לנקרי:

חבר הכנסת דיין, אני חושב שהפרעת מספיק. אנא סיים.

אופיר פינס-פז (העבודה):

אני אומר לכנסת הזאת, שאנחנו חייבים לגלות אחריות מרבית ולא לאפשר את סיום הקדנציה הזאת – למרות כל התעלולים והתרגילים של ש"ס – בלי לחוקק את החוק הזה בקריאה טרומית, ראשונה, שנייה ושלישית. אנו מחויבים בזה להיגינה הציבורית הדמוקרטית של מדינת ישראל. תודה, אדוני.

היו"ר י' לנקרי:

אני מודה לך, חבר הכנסת פינס-פז. מי השר המשיב מטעם הממשלה? סגן השר מיכאל איתן, בבקשה.

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני מתכוון להאריך בדברים, אני רוצה להדגיש שהממשלה אינה מתנגדת, היא תומכת בהצעת החוק.

היו"ר י' לנקרי:

אני מאוד מודה לך, אדוני השר.

אופיר פינס-פז (העבודה):

סליחה, מה אמרת?

היו"ר י' לנקרי:

תומכת בהצעת החוק.

ובכן, חברי הכנסת, אנחנו עוברים – – –

אופיר פינס-פז (העבודה):

אני מבקש הצבעה.

היו"ר י' לנקרי:

אתה לא תוכל לקבל הצבעה, תבעת זאת ממני, אפילו עם קמיע אתה לא תוכל לקבל את זה. יש קונסנסוס של הנשיאות, ובזה נגמר העניין.

הצעת חוק הבחירות לכנסת ולראש

הממשלה (תיקון – הצבעת עובדי חברת "אל על"

השוהים בחוץ-לארץ), התשנ"ז-1997

(הצעת חבר הכנסת א' פורז)

היו"ר י' לנקרי:

חברי הכנסת, אנחנו עוברים לנושא הבא: הצעת חוק פ/1162 – הצעת חוק הבחירות לכנסת ולראש הממשלה (תיקון – הצבעת עובדי חברת "אל על" השוהים בחוץ-לארץ), התשנ"ז-1997. יציג את ההצעה חבר הכנסת אברהם פורז. בבקשה.

אברהם פורז (מרצ – רצ, מפ"ם, שינוי):

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, סגן השר מיכאל איתן בוודאי זוכר את זה מהכנסת הקודמת. יש מדינות שבהן ניתן להצביע בנציגויות בחוץ-לארץ. אנחנו יודעים, שכאשר יש בחירות בארצות-הברית – אזרחי ארצות-הברית המתגוררים מחוץ לארצות-הברית יכולים להצביע בנציגויות הדיפלומטיות של ארצות-הברית. אגב, גם בצרפת כך. אני חושב שאזרחי צרפת יכולים להצביע בשגרירויות או בקונסוליות של צרפת בחוץ-לארץ. השיטה הישראלית שונה. השיטה הישראלית, בעיקרון, מקבעת את הבחור לקלפי מסוימת, למעט שני חריגים – החריג הראשון הוא החיילים והחריג השני הוא השוטרים.

היו"ר י' לנקרי:

אתה יכול להוסיף לזה, חבר הכנסת פורז, שמאז בחירות 1992, גם דיפלומטים ישראלים שמשרתים
-- --

אברהם פורז (מרצ – רצ, מפ"ם, שינוי):

כן, אני יודע, על זה אני הולך לדבר. ודאי. השיטה הישראלית, כאמור, מקבעת את הבוחר לקלפי המסוימת, למעט שני חריגים בארץ, החריג הראשון הוא, כפי שאמרתי, החיילים, שמצביעים במעטפות כפולות, וגם השוטרים, שיש להם איזה סידור מיוחד.

אולם, בכל זאת במהלך השנים היו תביעות של אנשים שהם בעלי זכות בחירה ומטעמים אובייקטיביים אינם יכולים להימצא בארץ ביום הבחירות, למשל, הימאים הישראלים, שהיו על אוניות ישראליות, ובמשך הזמן העניין הזה הורחב לא רק על ימאים אלא גם על עובדי מדינה, עובדי הסוכנות היהודית, ההסתדרות הציונית העולמית, הקרן הקיימת, קרן היסוד, הנמצאים ביום הבחירות בחוץ-לארץ לרגל עבודתם, רשאים להצביע אם על סיפון כלי השיט ואם בנציגויות הדיפלומטיות והקונסולריות של ישראל.

אדוני היושב-ראש, אני אינני רואה סיבה לכך שעובד ביטחון של חברת "אל על", שביום הבחירות נמצא בשדה התעופה אורלי או בשדה התעופה שארל דה-גול ועושה בדיקה ביטחונית על מנת להבטיח שחלילה לא תוכנס פצצה למטוס – למה הוא לא יכול בסיום יום העבודה או יום קודם לגשת לשגרירות שאתה היית השגריר בה ולהצביע? מדוע לשלול את זכותו?

היו"ר י' לנקרי:

הגיוני בהחלט.

אברהם פורז (מרצ – רצ, מפ"ם, שינוי):

אני יודע שאם מתחילים בזה אפשר לומר: למה עובדי "אל על"? אולי יש ישראלי שעובד ב"אליטליה"? למה שהוא לא יוכל? אבל בכל זאת נכון לרגע זה חברת התעופה "אל על" היא חברה לאומית, היא גם נקראת: "אל על" – חברת התעופה הלאומית של ישראל, היא חברה בבעלות ממשלתית מלאה. לשיטתי, היינו צריכים להרחיב את האפשרות הזאת, וודאי שאין סיבה לקפח ציבור של כמה מאות, ואולי יותר, מאלפי עובדי "אל על", ביום הבחירות.

לא הייתי נזקק לנושא הזה אלמלא היו כל פעם פניות; היתה פנייה כזאת אלי בבחירות הקודמות, ואז העניין לא הסתייע משום-מה. אני חושב, שמן הראוי שאנחנו נעשה את הדבר האלמנטרי, הפשוט, וניתן לאנשים הללו, של חברת התעופה הלאומית של ישראל, אפשרות להצביע בחוץ-לארץ ביום הבחירות. לגבי הסידורים הטכניים, כדי לוודא שההצבעה תהיה נכונה, נקייה, ושלא יהיו שום דברים לא תקינים – אנחנו נוודא זאת כפי שמוודאים לגבי דיפלומטים, עובדי הסוכנות, עובדי קרן היסוד וכו'. תודה רבה.

היו"ר י' לנקרי:

אני מודה לך, חבר הכנסת פורז, על הצעת החוק המעניינת, וגם על הצגתה בצורה מהירה, עניינית ומהוקצעת. ישיב סגן השר מיכאל איתן, השר המקשר.

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, חבר הכנסת אברהם פורז הוא בדרך כלל מחוקק בעל מוניטין, היגיון ויכולת, ומשום-מה בהצעת החוק הזאת, שכבר נפלה בכנסת הקודמת, אני לא יורד לסוף דעתו. אני פשוט לא יכול להבין מה הבן-אדם הזה מציע לכנסת ישראל להתבזות בחקיקת חוק כל כך ספציפית. מה זה חקיקת חוק שקובע לעובדי "אל על" שנמצאים בחוץ-לארץ – הם יכולים להצביע, ועובדי "ארקיע"? למה עובדי "ארקיע" לא? ועובדי "צים"? למה עובדי "צים" לא?

אברהם פורז (מרצ – רצ, מפ"ם, שינוי):

— — — באוניות.

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

לא באוניות. אתה מדבר על עובדים שנמצאים לא במטוס אלא על עובדים שנמצאים בסוכנויות, ולמה לא עובדי חברות היי-טק ולמה לא חברת "פרידמן ושות'?" אבא ובנו שהבן נמצא עכשיו בחוץ-לארץ בשליחות החברה ועובד שם. מה זה? איזה מין חוק זה שהוא כל כך ספציפי, כל כך לא הוגן בנושא שדורש שוויוניות?

הנושא שאתה מציע הוא עיוות ברמה העקרונית. כל חוק דורש שוויוניות, אבל חוק שנוגע לדמוקרטיה, לחוק-יסוד, שקובע שהבחירות צריכות להיות כלליות, ישירות, שוות וכו' וכו', אתה, באופן שרירותי, מציע להפר את השוויון. אתה אומר: אני אתן לקבוצה מסוימת, ואני כל הזמן שואל את עצמי, מה ההיגיון שלך? מה מריץ את חבר הכנסת אברהם פורז אל על, אל גבהים נשגבים של רצון לשנות את חוק הבחירות לא פחות ולא יותר, למטרה של כמה מאות איש שעובדים בחברה ספציפית אחת? אני לא יודע אם זה כמה מאות. למה? איזה היגיון?

היית בא ואומר: אני מציע לכל האזרחים שנמצאים בחוץ-לארץ, כל אזרח ישראלי, כמו שמקובל בדמוקרטיות אחרות, המאפשרות לאזרחיהן השהים בחוץ-לארץ להצביע בקלפיות בשגרירויות – יש בזה היגיון. היית מציע רמה אחרת – כל מי שאזרח ישראלי ושמר על זיקה כזאת או אחרת למדינת ישראל. אבל להצעת חוק כזאת פשוט אין שום מקום, אין שום היגיון, והיא פשוט מעוררת איזה חשש, שיש לך, לא הייתי אומר עניין פרטי, אבל הנושא הוא מאוד פרטי – איזה עניין מיוחד באותה קבוצה שקוראים לה: עובדי "אל על", ללא שום הצדקה.

לכן אני מציע לחבר הכנסת פורז באופן אישי – דרך אגב, כי אני לא יודע מה עמדת הממשלה, אבל אני, באופן אישי, סבור, שבהחלט צריך להרחיב את זכות ההצבעה ולתת אותה גם לאזרחים ישראלים שנמצאים בחוץ-לארץ, אבל לכולם, לא רק לקבוצה כל כך מוגדרת וספציפית.

אני אישית מציע לך לקחת את הצעת החוק שהממשלה מתנגדת לה ולעשות אותה הצעת חוק יותר רחבה, כך שגם עובדי "אל על" יוכלו בה. אין לי שום דבר נגדם. אני רוצה שהם יוכלו להצביע, אבל אני לא רוצה שרק הם יוכלו להצביע, ולכן אני מציע לך שתביא הצעת חוק יותר כללית. תודה.

היו"ר י' לנקרי:

אני מודה לך, אדוני השר.

אברהם פורז (מרצ – רצ, מפ"ם, שינוי):

אני מבקש להשיב.

היו"ר י' לנקרי:

בבקשה תשיב. אנחנו עדיין חיים מעשר הדקות המוקצבות לך, לרבות תשובת השר.

אברהם פורז (מרצ – רצ, מפ"ם, שינוי):

אדוני היושב-ראש, אני הייתי אולי יכול לשקול את הרעיון שהעלה סגן השר מיכאל איתן לגבי הרחבה מוחלטת של האפשרות של ישראלים להצביע, אבל יש לי בעיה עם מה שאנחנו קוראים: יורדים. אני לא חושב שאנחנו יכולים לתת לאנשים שהתנתקו מהארץ, עזבו אותה, אין להם זיקה, להכריע על גורלנו, מה גם שאנחנו בסך הכול עם קטן עם מספר יורדים יחסית גדול.

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

סליחה, אני יכול להעיר הערה?

אברהם פורז (מרצ – רצ, מפ"ם, שינוי):

כן, בבקשה.

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

אפילו על-פי העיקרון שלך, תראה מה אתה אומר עכשיו: אני לא רוצה לתת זכות בחירה לישראלים שהיו עולים ואחר כך ירדו. אבל, אם אותו אדם, שאתה לא רוצה לתת לו, יהיה עובד בסוכנות "אל על" – הוא כן יוכל להצביע, לפי השיטה שלך. עוד הפעם, זה מראה לך את האבסורד.

אברהם פורז (מרצ – רצ, מפ"ם, שינוי):

אני חושב שאין שום דבר מושלם. אני מסכים ששום דבר איננו מושלם. אבל אני רוצה לעשות צדק, ולו חלקי. יכול להיות שאם ההצעה תאומץ יהיה גם שימוש לרעה פה ושם. אבל, אדוני, סגן השר, אני רוצה לומר לך, שעובדי מדינה שנמצאים בחוץ-לארץ, למשל, עובדים של משלחת הקניות של משרד הביטחון, כן יכולים להצביע בקונסוליה. אם הם עובדי הסוכנות, או עובדי ההסתדרות הציונית, או עובדי קרן הקיימת, או עובדי קרן היסוד – ואגב, אלה מוסדות ששמותיהם נקובים בחוק – הם כן יכולים להצביע בחוץ-לארץ.

בכל זאת, מה ההבדל בין עובדי "אל על" לבין עובדי "ארקיע" או עובדי "צים"? – "אל על" היא חברה בבעלות מלאה של הממשלה, וכל עוד היא חברה בבעלות מלאה של הממשלה אני עדיין יכול לומר שדינם כדין עובדי המדינה. לא הצעתי להרחיב זאת לגבי ישראלים אחרים, אם כי נכון, יכול להיות שישראלים עושים שליחות חשובה מטעם המדינה בחוץ-לארץ והם לא מופיעים באחת הקטגוריות הללו. אבל כל עוד "אל על" היא חברה בבעלות ממשלתית מלאה, דין עובדיה כדין עובדי מדינה. הייתי מוכן להרחיב זאת לגבי כל חברה ממשלתית בבעלות מלאה, כי אז יש לנו איזו הפרדה בין לבין גופים פרטיים.

אני רוצה לומר, כפי שאמרתי, שיש בחוק עצמו רשימה סגורה של גופים, לרבות הסוכנות, לרבות קרן הקיימת, קרן היסוד וכו'.

לכן, לדעתי, למרות הבעייתיות שמתעוררת, אני חושב שאין זה מן הראוי לשלול לגבי קבוצה של כמה מאות עובדים, שמשרתים בחברת התעופה הלאומית, שהיא בבעלות מלאה של המדינה, את האפשרות להצביע. לכן אבקש להביא את הצעת החוק להצבעה בשבוע הבא, כשתהיה הצבעה.

היו"ר י' לנקרי:

אני מודה לך, חבר הכנסת פורז. באין הצבעה השבוע ולאחר ששמענו את תשובת השר המקשר, נתקדם בסדר-יומנו.

הצעת חוק הלוואות לדיור (תיקון – השתתפות בשכר דירה), התשנ"ט-1998

(הצעת חבר הכנסת ר' ברונפמן)

היו"ר י' לנקרי:

נעבור לנושא הבא בסדר-היום: הצעת חוק הלוואות לדיור (תיקון – השתתפות בשכר דירה), התשנ"ו-1998, של חבר הכנסת רומן ברונפמן; הצעת חוק פ/2546.

רומן ברונפמן (ישראל בעלייה):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, לפני שאעבור לתיקון חוק הלוואות לדיור, שמדבר על השתתפות של משרדי הממשלה בשכר דירה, אני רוצה להתייחס בשתי מלים להצעת החוק הקודמת, של חבר הכנסת פורז, ולהגיד, שבועדת החוקה, חוק ומשפט מונחות הצעות חוק רבות שקשורות לאופן הצבעתם של ישראלים בחוץ-לארץ. אם ההצעה שלך תעבור ותצטרף לשורה ארוכה של הצעות חוק של חברי הכנסת ראובן ריבלין ושלי, שמדברות על כך שהישראלים שנמצאים תקופות מסוימות בחוץ-לארץ, והם לא יורדים אלא הם נמצאים בחוץ-לארץ עד שנה-שנתיים, שלוש שנים, בשליחויות למיניהן, או אפילו בטיולים או בלימודים כסטודנטים, כדאי ורצוי שהם יהיו חלק מהדמוקרטיה הישראלית ויקבלו זכות בחירה בחוץ-לארץ.

לכן, אני מברך על הצעת החוק שלך, ואני מקווה שהיא תצטרף לאותה סדרה של הצעות חוק שנעביר יחד, בעזרת השם, בקדנציה הבאה.

חברים יקרים, הצעת חוק הלוואות לדיור היא הצעה שהובאה על-ידי לכנסת זו. היא מדברת על תיקון שני עיוותים שנוצרו, להערכתי, לא מרוע לב אלא מראייה צרה ולא חברתית של כמה משרדי הממשלה, ואני מקווה שמשרד השיכון והבינוי – וסגן השר פרוש נמצא באולם המליאה – לא שייך ולא משייך את עצמו למשרדים הללו.

נכון להיום, כשמדובר במישהו שמקבל סבסוד מטעם משרד השיכון לשכר דירה, או השתתפות של המשרד בשכר דירה, מנוע מבן-הזוג של אותו זכאי לעבוד בשוק הפרטי. הוא מנוע לא במישרין אלא בעקיפין, כי אם ניקח משפחה רגילה, שהבעל בה נכה ואשתו רצתה לצאת לעבודה, והיא מוצאת איזו עבודה אפילו בשכר מזערי של 1,000-2,000 שקל, מייד משרד האוצר ומשרד השיכון מורידים את השתתפותם בשכר דירה לאותה משפחה. במלים אחרות, הם מאלצים את כוח העבודה בפוטנציה שלא לצאת לעבודה ומאלצים בצורה כזאת את בני הזוג או את בנות זוגם של מקבלי ההשתתפות בשכר דירה לשבת בבית.

העיוות השני נוגע לקבוצה מסוימת של ניצולי שואה, נכי המלחמה בנאצים ואסירי ציון. הם מקבלים היום קצבאות למיניהן ממשרד האוצר בעבור השתתפותם במערכות הללו, והם מנועים מלקבל שכר דירה או השתתפות בשכר דירה, כי הכנסות אלה נחשבות על-ידי משרד האוצר ומשרד השיכון כהכנסות נוספות על הבטחת הכנסה מביטוח לאומי. בכך בעצם הם נפגעים על לא עוול בכפם.

ההצעה שלי באה לתקן את שני העיוותים האלה. אני מקווה שסגן שר השיכון והבינוי מאיר פרוש תומך בלבו בהצעות הנ"ל. עכשיו הוא יידרש למסור את עמדת הממשלה בנושא זה. בכל זאת, אני פונה אליו ואל הכנסת כולה בבקשה לראות את הצרכים החברתיים של המשפחות הנזקקות ולנסות

לתקן, עד כמה שאפשר, את הנזק שהממשלה גורמת למשפחות אלה בלי לחשוב ובלי להתכוון לכך. תודה.

היו"ר י' לנקרי:

תודה לך, חבר הכנסת ברונפמן. ישיב סגן שר הבינוי והשיכון. בבקשה.

סגן שר הבינוי והשיכון מ' פרוש:

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, ביסוד הצעת החוק של חבר הכנסת ברונפמן עומדת תזה, שלפיה לא כדאי לבן-זוג של זכאי, שנהנה מהשתתפות בשכר דירה, לעבוד. זאת מכיוון שמשרד השיכון מקצץ, ולעתים גם מבטל את הסיוע בשכר דירה אפילו המשכורת נמוכה. טוען חבר הכנסת ברונפמן בהצעת החוק שלו, שאם בן-הזוג של זכאי כזה משתכר סכום שאינו עולה על שכר המינימום, ראוי שהוא ימשיך לקבל אותה קצבה עצמה שהיתה מגיעה לו גם אם בן-הזוג לא עבד כלל.

לכאורה, חברי הכנסת, יש היגיון בהצעה הזאת של חבר הכנסת ברונפמן, שעליה הוא גם מוסיף את הטענה, שכיום מביאים בחשבון הכנסות מקצבאות לניצולי שואה, או נכי המלחמה בנאצים ואסירי ציון. מכיוון שמדובר למעשה בסכומים פעוטים, יש להוציא קצבאות אלה מחוץ לכלל חישוב.

אדוני היושב-ראש, אני אמרתי שלכאורה יש היגיון בהצעת חבר הכנסת ברונפמן. אבל אם אנחנו מעמיקים יותר בנושא, ניתן לערער את הרציונל של ההצעה. ראשית, פתרונות דיור בדרך של השתתפות בשכר דירה אינם אמורים לתת מענה על צורך הגדלת הכנסות, אלא לתת מענה על בעיית חוסר דיור. במלים אחרות, זה בעצם אמור לסייע למי שאין להם אפשרות להשיג פתרונות דיור.

שנית, גם הפער בין ההכנסה של משפחה אחת שמתקיימת אך ורק מקצבת קיום לבין משפחה שנייה שבה בן-זוג אחד מגיע להכנסה מקסימלית שמזכה בקצבת קיום של הביטוח הלאומי ועוד שכר מינימום, עולה הלכה למעשה על שכר דירה ממוצע במשק. משום כך אין זה סביר להתעלם לחלוטין מההכנסה הנוספת ולתת למשפחה הראשונה כמו למשפחה השנייה.

חברי הכנסת, אני מבקש להתייחס גם לנושא ההקצבות לניצולי שואה. אני רוצה לומר, שאין זה סביר להתעלם מהכנסות של אזרחים, אלה שמקבלים קצבאות בגין השואה. אבל, כנגד זה, יש להביא בחשבון קבלת קצבאות אחרות, כמו על-ידי נכי צה"ל, אלמנות ויתומי צה"ל, נפגעי פעולות איבה וכדומה, אם נאמר שלא נביא בחשבון את הקצבאות לניצולי שואה.

אני רוצה לומר דבר נוסף: אפילו יש רצון ללכת לקראת ההצעה הזאת, אנחנו תמיד צריכים להביא בחשבון את שאלת העלות והתקציב שנדרש לצורך כך. כיום, לפי הנתונים של כלכלני משרד הבינוי והשיכון, הדבר הזה אמור לעלות לקופת המדינה, אם ניישם את ההצעה של חבר הכנסת ברונפמן, כחצי מיליארד ש"ח. אני בטוח שאם נסכים לזה ונתקדם עם זה, אין לי ספק שתהיינה גם לזה השלכות עתידיות. כך שאם אין לנו הגיבוי התקציבי להצעה הזאת, עם כל הרצון והחשיבות ואולי גם

ההיגיון לכאורה שרבים מחברי הכנסת יראו בהצעה הזאת של חבר הכנסת ברונפמן, אני נאלץ לבקש להסיר אותה מסדר-היום.

היו"ר י' לנקרי:

אני מודה לך על דברי תשובתך, אדוני סגן שר הבינוי והשיכון.

כאמור, באין הצבעה, נתקדם לנושא הבא.

הצעת חוק הפיקוח על תוצרת ביולוגית-אורגנית, התשנ"ח-1998

(הצעת קבוצת חברי הכנסת)

היו"ר י' לנקרי:

חבר הכנסת שלום שמחון ינמק את הצעת חוק הפיקוח על תוצרת ביולוגית-אורגנית, התשנ"ח-1998 – הצעה פ/2375. כאן אנחנו עם הנמקה בלבד, משום שהשר שאמור להשיב לך ישיב בשבוע הבא.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

בשבוע הבא ביום רביעי יש דיוני תקציב. מתי זה יהיה?

שלום שמחון (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, עם הצטברות מידע בעולם כולו ובישראל בפרט לגבי האפקט המצטבר והמזיק של חומרי הדברה, תוספים מלאכותיים וכימיקלים והורמונים שונים בתהליכי ייצור המזון, הולכת ומתגברת אצל ציבור הצרכנים התודעה והדרישה למוצרים ביולוגיים-אורגניים, שגודלו, טופלו והוכנו בשיטה הביולוגית-אורגנית. אנו מוצאים כיום ביקוש למוצרים כאלה בכל ענפי החקלאות: ירקות, פירות, חלב, תוצרת לול, דגנים, דבש, בשר ועוד, וגם במוצרי מזון המיוצרים ממרכיבים אלה.

יתרונותיה של שיטת הגידול הביולוגית-אורגנית אינם רק לצרכני המוצרים הביולוגיים-אורגניים עצמם, אלא גם בסיוע להשגת יעדים רצויים לסביבה ולכלל. בין השאר היא מקטינה את זיהום הקרקע ומקורות המים בחומרי הדברה וכימיקלים, שומרת על מבנה הקרקע והאיזון במיקרואורגניזמים הטבעיים שלה, מצמצמת את מיצוי המינרלים ממנה, ומקטינה את התלות במקורות אנרגיה חיצוניים. לצורך הגידול, מניעת זיהום סביבתי, במיוחד של הקרקע ומקורות המים.

תהליכי הטיפול, הגידול, הייצור והעיבוד המיוחדים של מוצרים אלה מצריכים, כמובן, פיקוח וביקורת, הן בזמן אמיתי בשלבי הגידול והעיבוד, והן לאחר מעשה, בשלבי הפצת המוצר הסופי לצרכנים. עקב ההימנעות מהיעזרות בכימיקלים שונים, עלויות הייצור והגידול גדולות יותר, והדבר אמור להשתקף במחיר המוצר הסופי.

מקובל בכל העולם, כי תוצרת ביולוגית-אורגנית מיוצרת על-ידי חברים בארגונים מקצועיים ששמו לעצמם למטרה לעסוק בתחום זה. ארגונים אלה מבצעים בעצמם את שירותי הביקורת והפיקוח בין חברים, כדי להבטיח את העמידה בדרישות, וגם מבצעים פעולות הדרכה בנושא.

החקיקה האירופית הסמיכה אותם ארגונים לבצע את הביקורת והפיקוח לגבי החברים בהם, מאחר שטיבו של העניין הוא, שפיקוח שלטוני חיצוני אינו יעיל ואינו מתאים לסוג זה של דברים. גם בחקיקה הישראלית יש דוגמאות להסמכת גורם מקצועי פרטי לבצע את הפיקוח המקצועי על החברים בו, כאשר הדבר נהוג ומקובל וגם מתחייב מסיבות מקצועיות וענייניות, לדוגמה: חוק הצלילה הספורטיבית, התשל"ט-1979.

מאחר שבציבור גוברת התודעה ולכן גם הביקוש למוצרים ביולוגיים-אורגניים, יש ניסיון של גורמים שונים לנצל מצב זה כדי לשווק לציבור סחורה תחת כינויים מטעים ומבלבלים ולעתים בלתי ברורים, שיוצרים את הרושם כי מדובר בתוצרת ביולוגית-אורגנית אמיתית, ואין כל ביטחון שהם עומדים בתקנים בין-לאומיים מקובלים או בתקנים כלשהם. ניצול לרעה של תמימות הצרכנים וחוסר התמצאותם בנושאים הטכניים של ייצור בשיטה הביולוגית-אורגנית עלול לפגוע בצרכנים, ובסופו של דבר יפגע גם באותם יצרנים בעלי המצפון המעמידים עצמם כיום, בשלב זה על בסיס וולונטרי, בהעדר חקיקה מסדירה, לפיקוח ולביקורת של ארגונים, שהם חברים בו, והדבר יביא לפגיעה בענף מתפתח, התורם רבות אף ליצוא.

הארגון לחקלאות ביולוגית-אורגנית בישראל, אגודה חקלאית שיתופית בע"מ, מאגד בתוכו את החקלאים בישראל המגדלים ומייצרים בשיטה הביולוגית-אורגנית ופועל כבר שנים מספר בתחום זה. המוצרים של חברי הארגון עוברים ביקורת של הארגון, לרבות בדיקות מעבדה מקצועיות לשם כך, והחברים חייבים להקפיד על קיום תקן מפורט שהארגון עיבד לשם כך, תוך הסתמכות על סטנדרטים בין-לאומיים מקובלים. מי שעומדים בכל אלה זכאים לסמן את תוצרתם בסימן רשום מיוחד של הארגון, שנועד להבטיח כי הצרכנים יוכלו לזהות מוצרים אלה ולהבחין ממיני מוצרים אחרים המתקראים בשמות דומים: "טבעי", "אורגני", "ביולוגי" וכיוצא באלה וריאציות, ואשר אין כל פיקוח על תהליכי ייצורם ועיבודם, ולעתים קרובות הם אינם עומדים בכל הקריטריונים המקובלים בעולם למוצרים ביולוגיים-אורגניים.

מוצע, עם זאת, לאפשר לשר החקלאות להוסיף לרשימת הארגונים היציגים בתוספת לחוק ולסמלים המאושרים שלהם, מעת לעת, לפי הצורך, אם ובמידה שיקומו ארגונים נוספים בתחום זה, שיעמדו בקריטריונים שהחוק יקבע.

הצעת החוק הזאת משותפת לחבר הכנסת צבי הנדל ולי, והיא באה בסופו של דבר לפתור אותה בעיה שהיתה לפני שנה, כאשר התגלה שתוצרת אורגנית שווקה שלא על-פי המותג ותוך שימוש בחומרי הדברה שונים. על כן אנחנו באים להכניס סדר לתוך העניין הזה, ואני מקווה שבשבוע הבא הכנסת תצביע בעד הצעת החוק הזאת. תודה.

היו"ר י' לנקרי:

אני מודה לך, חבר הכנסת שלום שמחון. תשובה בשבוע הבא.

הצעת חוק הבטחת הכנסה (תיקון – גמלה ליחיד שעמו ילד), התשנ"ח-1997 (הצעת חבר הכנסת ר' ברונפמן)

היו"ר י' לנקרי:

הסעיף הבא: הצעת חוק הבטחת הכנסה (תיקון – גמלה ליחיד שעמו ילד), מאת חבר הכנסת רומן ברונפמן – הצעה פ/1706 – שאותה הוא ינמק מהמקום במסגרת של דקה עד דקה וחצי. אם יספיק שר העבודה והרווחה להיכנס, עוד ישיב לו. אם לא, ניגש במישרין להצבעה בשבוע הבא.

רומן ברונפמן (ישראל בעלייה):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, להבדיל מההצעה הקודמת שלי, שהממשלה, לדעתי ללא ביסוס ושלא בצדק, התנגדה לה, להצעת חוק זו הממשלה איננה מתנגדת, בתנאי שאני אסיר את סעיף 2 – תיקון חוק משפחות חד-הוריות – ואעביר יחד עם הממשלה שינוי תוספת בחוק הבטחת הכנסה.

מדובר על השוואת תנאי תשלום להורה יחיד בשיעור זהה לשיעור הבטחת הכנסה לאלמנה עם ילד. דהיינו, הגדלת השיעור הרגיל ל-35%, והשיעור המוגדל – ל-42.5%. זאת, כפי שאמרתי, בהסכמת משרד העבודה והרווחה.

אני שמח על כך שהממשלה סוף סוף, אולי מסיבות אחרות, בכל זאת היתה ערה לתחושות חברתיות יותר מאשר לפני שנה-שנתיים. על כך תודה, ואני מקווה שבשבוע הבא תאושר הצעת החוק הזאת על-ידי הכנסת. תודה רבה.

היו"ר י' לנקרי:

תודה לך, חבר הכנסת ברונפמן.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

לא מצביעים?

היו"ר י' לנקרי:

לא מצביעים. היום אין הצבעות בכלל. הצבעה בשבוע הבא. אם בזה חשבת להכשיר לעצמך, חברת הכנסת גוז'נסקי, הצבעה קלילה, זה לא ילך.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

לא. הממשלה מתנגדת להצעה שלי. חשבתי שפה יש הסכמה.

הצעת חוק שעות עבודה ומנוחה (תיקון – קיצור שבוע העבודה), התשנ"ח-1998

(הצעת קבוצת חברי הכנסת)

היו"ר י' לנקרי:

אפילו קמיעות לא יעזרו היום. בכל אופן, יש תהודה צרפתית מובהקת להצעה שלך, הצעת החוק לקיצור שבוע העבודה ל-35 שעות. זה אחד הנושאים היותר-מדוברים בשנים האחרונות בצרפת.

בבקשה, חברת הכנסת תמר גוז'נסקי – הצעת חוק פ/2447.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אתה בהחלט צודק שקיבלתי את ההשראה להצעה הזאת מהחוק המיוחד שחוקק לאחרונה בצרפת וייכנס לתוקפו בעוד שנה בדיוק ויעשה מהפך בשבוע העבודה בצרפת. אבל גם באיטליה חוקקו חוק, ובמדינות – – –

שבח וייס (העבודה):

האם אפשר לשמש לכם לחברה?

היו"ר י' לנקרי:

ברצון רב, אדוני היושב-ראש. הואיל ובצרפת עסקינן, הפרוטוקול יתיר לנו לעולם לקרוא לך היושב-ראש שבח וייס.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

אני רוצה לפתוח את דברי דווקא בדברים ששמעתי בשבוע שעבר בסיור שערכנו, חברי בסיעת חד"ש ואני, בקריית-גת. אני לא יודעת אם ידוע לך, אדוני היושב-ראש, ואם ידוע לחברי הכנסת, שבמפעל "אינטל" החדש והמתקדם בקריית-גת הנהיגו את שיטת ההעסקה הבאה: העובדים השכירים אמורים לעבוד ארבעה ימים בשבוע, פעמיים בבוקר, פעמיים בערב, אבל כל משמרת עבודה היא 12 שעות. לאחר מכן הם מקבלים חופשה מסוימת ושוב חוזרים לשיטה הזאת. זה יוצא בערך 48 שעות בשבוע, זה יוצא עבודה של נניח תשע שעות, כפי שמקובל היום, פלוס שלוש שעות נוספות, בחובה, כי המשמרת היא 12 שעות.

הי"ר י' לנקרי:

מקשה אחת.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

ואני שואלת את עצמי, איך למשל אשה יכולה להיות מועסקת ב"אינטל", זאת אומרת איך היא יכולה 12 שעות, פעם בוקר פעם ערב – – –

הי"ר י' לנקרי:

זה כלל מחייב את כל השכירים?

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

כן, זו שיטת העבודה שם.

לרגע אפשר היה לחשוב שאולי רק חברת "אינטל" המציאה את ההמצאה המופלאה הזאת של הארכת שבוע העבודה בשיטה הזאת, אבל כאשר בדקתי את הנתונים הסטטיסטיים על מה שקורה בארץ, הסתבר הנתון המדהים הבא; הוא כל כך מדהים, שאפילו אני התפלאתי לקרוא אותו.

בשנת 1985, עובד בתעשייה בארץ עבד בממוצע 38 שעות ושמונה עשירות השעה – פחות מ-39 שעות בממוצע בשבוע, או 2,000 שעות בשנה, זה בממוצע. חלפו 11 שנה, הגיעה שנת 1996 – הנתונים האחרונים שמצאתי – ואותו עובד ממוצע בתעשייה כבר עובד 44 וארבע עשירות השעה, או במונחים שנתיים – 2,300 שעות עבודה. זאת אומרת, במדינת ישראל, במשך עשור, עובד בתעשייה עובד בממוצע שנתי 300 שעות יותר, שביעית יותר ממה שהוא עבד עשר שנים קודם לכן, וזה אפרופו "אינטל"; זאת אומרת, זה לא רק "אינטל" בקריית-גת. אנחנו מדברים על תופעה מדהימה של הארכת שבוע עבודה, אנשים עובדים יותר.

כל אחד מאתנו שיש לו ילדים בגיל העבודה, או שמכיר צעירים, הוא בעצמו אומר: רגע, כשאנחנו היינו צעירים, לא עבדו כך. היום, במחשבים למשל, יום עבודה של 12 שעות הוא נורמה. מתחילים את העבודה ב-09:00, גומרים ב-21:00 – נורמה. אני יודעת על נשים שסירבו לעבוד בתנאים האלה ואמרו להן: או כך, או הביתה. כלומר, אנחנו נמצאים במדינה ששבוע העבודה הולך ונעשה ארוך יותר בה.

החלטתי לבדוק מה קורה בעולם. עוד לפני שנגיע לחוק שהתקבל לאחרונה בצרפת – הסתבר שבכל מדינות העולם יש נטייה ברורה, בין בהסכמים בין האיגודים המקצועיים לבין המעבידים ובין בחוק – כך או כך – לקיצור שעות העבודה, לקיצור שבוע העבודה.

ההיגיון שמאחורי הקיצור הוא כל כך טבעי – הטכנולוגיה התקדמה בצורה מדהימה; מה שעשו 100 איש קודם לכן במשך שבוע ימים, עושה היום מחשב בשעה אחת. אמצעי התקשורת, היכולת לעשות תחליפים לחומרים טבעיים באמצעות חומרים כימיים – מיליון דברים שקיצרו את התהליכים של הייצור.

ובעצם, החברה היום יכולה לספק את הצרכים שלה בהרבה פחות שעות עבודה, ובעצם היא יכולה לאפשר לעובדים הרבה יותר שעות מנוחה – שעות שהם יוכלו ללמוד, להשתלם, אולי להחליף מקצוע, שעות שיוכלו להיות עם הילדים, שעות שיוכלו לבלות, שעות שיוכלו לדאוג לעצמם.

לכן, המגמה העולמית היא כל כך ברורה, שאפילו במדינה שידועה בעולם כולו כמדינה שבה עובדים הרבה שעות, חלה בעשור האחרון ירידה בשעות העבודה, וכוונתי ליפן. אפילו ביפן קטן מספר שעות העבודה בחישוב שנתי ב-200 שעות.

אבל, איפה המדינה שבה מאריכים לעבוד ועובדים יותר? – מדינת ישראל. לכאורה גם, שוב סתירה. אנחנו קיבלנו חוק בכנסת, שקיצר את שבוע העבודה הממוצע מ-45 ל-42.5 שעות. לכאורה, גם במדינת ישראל הנאורה מבינים שצריך לקצר את שבוע העבודה, אבל יש שיטה איומה ונוראה, שנקראת שיטת השעות הנוספות.

פעם, בעצם היו שואלים או מבקשים את העובד לעבוד שעות נוספות. היום לא שואלים אותו, לא מבקשים ממנו – מורים לו לעבוד שעות נוספות. שיטת השעות הנוספות היא ללא ספק אחת השיטות להארכת שבוע העבודה, אבל היא גם שיטה שמונעת, חוסמת כניסת עובדים נוספים למקומות עבודה.

המעבידים, יש להם השיקולים שלהם מדוע כדאי להם להעסיק עובד שעות נוספות ולא להיכנס להתחייבויות שונות, כמו חופשה שנתית וכו' שצריך להעניק לכל עובד, אבל מי שעובד שעות נוספות הרי מקבל אותה חופשה שנתית, למשל, ועוד נסיעות לעבודה וכל מיני הוצאות אחרות. הם עשו חשבון שזה כדאי להם, אבל איפה בריאות העובד, איפה חיי המשפחה, איפה הפנאי? אנחנו גם עדים לשיטות נוספות שבהן בעצם מנסים לחלוב מהעובד הרבה יותר מאמץ גופני ורוחני.

לכן אני חושבת, שהגיע הזמן לדון בגלוי בנושא הכאוב הזה, ובמיוחד בעידן שבו אנחנו עדים לאבטלה שהולכת ונושקת לגבול ה-10% מכוח העבודה. אם אנחנו מביאים בחשבון את המובטלים הרשומים, אם אנחנו מביאים בחשבון את המובטלים שכבר התייאשו מלחפש עבודה, אני חושבת שזה אפילו עולה על 10% מכוח העבודה.

בתקופה כזאת של אבטלה, זו גם הדעה בצרפת ובארצות אחרות, זה הזמן לקצר את שבוע העבודה, זה הזמן להעלות את הססמה של 35 שעות עבודה. ואכן, כפי שאדוני היושב-ראש הזכיר, בצרפת יתקבל החוק הזה ב-1 בינואר שנת 2000 – כל חברה שמעסיקה 20 עובדים ויותר, תעבור לשבוע עבודה של 35 שעות.

הצעת החוק שאני מציעה מדברת על מעבר הדרגתי לשבוע עבודה – לא בכל הענפים, גם בצרפת לא עשו את זה, גם בהתחשב במקום העבודה וכו', אבל לפחות מה שנראה לי חשוב מאוד הוא להתחיל את התהליך הזה.

אני רוצה לבקר בהזדמנות זו את ההסתדרות. אני חושבת, שההסתדרות, בכך שלא העלתה את הנושא הזה בצורה רצינית מאוד במסגרת הדיונים שלה על הסכמי העבודה, חוטאת חטא כבד. הייתי מאוד שמחה אם כל הנושא של 35 שעות ייעשה באמצעות ההסתדרות. למה אנחנו צריכים להשיג דברים כאלה בכנסת? תשיג קודם ההסתדרות, ואחר כך אנחנו נבוא ונאשר זאת בחוק.

אבל שלא כפי שקורה באירופה, שבה הקונפדרציה של האיגודים המקצועיים האירופיים העלתה דרישה שכל אירופה תעבור לשבוע עבודה בן 35 שעות – הדרישה הזאת לא הועלתה ברצינות על-ידי ההסתדרות, ואני חושבת שזו נקודה רעה מאוד.

שבח וייס (העבודה):

ברשות היושב-ראש, כדי שנדע, אני יכול להציג שאלה?

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

אני כבר מסיימת, ואז אשיב לך.

אני רוצה להביא נתון חשוב נוסף, גם כן מאירופה: מצאו שקיצוץ של 3% בשעות העבודה השבועיות, ברמה של אירופה, יכול ליצור מיליון משרות חדשות. לכן אצלנו, בתנאים שלנו, במספרים אחרים, ודאי שמדובר ברבבות משרות חדשות.

אני רוצה לדבר עוד על נקודה אחת, והיא – – –

היו"ר י' לנקרי:

האם גברתי עומדת להתייחס גם למרכיב של השכר, תוך כדי קיצור?

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

כן. זאת הנקודה האחרונה שרציתי להתייחס אליה. במעבר לשבוע של 35 שעות, כמו במעברים הקודמים שהיו בארץ, כאשר ירדנו מ-47 ל-45 ול-42.5, נאמר תמיד: בלי קיצוץ בשכר; אחרת, אם זה עם קיצוץ בשכר, אין טעם ואין היגיון ובשום דבר לא הועלנו. לכן, מדובר באי-קיצוץ בשכר.

יש ענפים שבהם עובדים היום בערך מספר כזה של שעות, כמו למשל בשירות הציבורי, בחינוך וכו'. זאת אומרת, זה לא מצב שאף אחד לא עובד את השעות האלה, אבל אם אנחנו מדברים על תעשייה, חקלאות, בניין, ברור שזה עומד אחרת.

לכן אני חושבת, שאם מדינות, אפילו כמו פורטוגל, מדינות שהן פחות מפותחות ממדינת ישראל, הגיעו למסקנה הזאת, מן הראוי שמדינת ישראל תחל במהלך של קיצור שבוע העבודה ל-35 שעות.

היו"ר י' לנקרי:

אני מודה לך, חברת הכנסת גוז'נסקי. בבקשה, חבר הכנסת שבח וייס.

שבח וייס (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אני מאוד מודה לך.

אני לא יודע מתי החליטה הכנסת לצאת לפגרה, ואני לא יודע כמה זמן עוד נהיה פה יחד. אני רוצה קודם כול להביע מידה עצומה של הערכה לפעילות הפרלמנטרית של חברת הכנסת תמר גוז'נסקי ולומר לה: להתראות – שנינו, שלושתנו, ארבעתנו, בכנסת הבאה.

היו"ר י' לנקרי:

אני מצטרף בחפץ לב לדברים.

שבח וייס (העבודה):

באמת, תופעת גוז'נסקי היא מהממת, לדעתי, ואני אומר את זה בכל הלב.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

תודה רבה.

שבח וייס (העבודה):

עכשיו, קצת על-פי האסוציאציה של סולון בלודיה – כולנו מבינים במה מדובר, בוא נאמר של זמן פנוי, הסיפור הידוע של תיאודור הרצל, מסיבה אחרת שם.

כבר היום הרבה מאוד גמלאים נקלעים לחברה שלא מספקת להם תכנים לזמן הפנוי, וזו שאלה חברתית מרכזית. החוק נראה על פניו מבורך.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

אנחנו מדברים על האנשים העובדים, חבר הכנסת וייס.

שבח וייס (העבודה):

אבל מתפנה להם זמן נוסף. נכון? אני בעד הצעת החוק הזאת. אני אומר: האם כל חקיקה כזאת, לפי דעתך, לא צריכה להיות מלווה בהסתכלות גם על הזמן הפנוי של האנשים? אני בעד. אנחנו כחברה, מה אנחנו נספק להם בתחום העבודה הציבורית, ההתנדבותית, ההווי התרבותי הסימביוטי? יש לי הרגשה שאתם דוחפים אנשים לפנסיות מוקדמות או לפחות שעות עבודה, שזה חיוני, ומשאירים לרבים מהם ואקום מעיק, ואקום אורבני מעיק.

היו"ר י' לנקרי:

אני מציע אוניברסיטה לזמן הפנוי, בין השאר.

שבח וייס (העבודה):

כן. כל מיני דברים.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

המציאות היום היא, שאדם שהוא בן 40-50 מרגיש שהוא חייב ללמוד, מפני שהתפתחות המדעית, התפתחות הידע, היא אדירה. הוא מוכרח ללמוד. לכן, אם יהיה לאנשים יותר פנאי ללמוד, גם הם יצאו נשכרים וגם החברה תצא נשכרת. אני לא חושבת שאנחנו נתקשה למצוא. לכשנסכים על 35 שעות, נפתור גם את בעיית הפנאי. תודה רבה.

היו"ר י' לנקרי:

חן חן לך, חברת הכנסת גוז'נסקי, על הצעת החוק המאוד מעניינת והמבטיחה.

אין לנו תשובת שר, ולכן בשבוע הבא, כמו שהודענו, תיערך ההצבעה.

אני מתבונן ומגיע למסקנה, שחבר הכנסת בן-אליעזר, שאמור היה להעלות את הצעת חוק הנכים, אינו נמצא כרגע באולם.

הצעת חוק פיצוי מפוני רמת-הגולן, התשנ"ו-1996

(הצעת חברת הכנסת נ' חזן)

היו"ר י' לנקרי:

נעבור לנושא הבא, שהוא הצעת חוק פיצוי מפוני רמת-הגולן, של חברת הכנסת נעמי חזן; הצעת חוק פ/126.

נעמי חזן (מרצ):

אדוני היושב-ראש, חברתי וחברי חברי הכנסת, הצופים בבית, בימים כתיקונם, אדוני היושב-ראש, אין ספק שהנושא שאני מעלה היום כהצעת חוק, הצעת חוק פינוי ופיצוי תושבי רמת-הגולן, היה זוכה לסערה בבית, במשכן הכנסת, וכך צריך להיות. לצערי הרב, הכנסת היום רדומה, ונושאים באמת בוערים, המחייבים את תשומת לבנו, גם של חברי הכנסת וגם של הציבור, לא עולים על סדר-היום בצורה מסודרת בגלל עיסוקים אחרים, כביכול חשובים.

אני מודה לך, חבר הכנסת שבח וייס, ורוצה בהזדמנות זו גם להצטרף לברכות לחברת הכנסת גוז'נסקי, שהיא באמת פרלמנטרית מצטיינת, ועל כך יש קונסנסוס מקיר אל קיר.

שבח וייס (העבודה):

שלא יישמע כמו הספד, זו ברכת הדרך.

נעמי חזן (מרצ):

זה בכלל לא הספד, זה לקראת הבאות.

אדוני היושב-ראש, לפני כשבועיים התפרסמה כתבת תחקיר ב"ידיעות אחרונות" בנוגע למה שנקרא "מבצע מנגו". ייתכן מאוד שלא כולם יודעים מהו "מבצע מנגו". "מבצע מנגו" הוא מבצע המתנהל בסודיות רבה מאוד, זה ארבע שנים. במסגרת המבצע הזה, ביוזמת ממשלות קודמות, ובמימון וביוזמה של הממשלה הנוכחית, מעריכים שמאים את כל הנכסים ברמת-הגולן.

מה הסיבה להתחלת המבצע הזה? הסיבה היא מאוד מאוד ברורה. המטרה היא לא להימצא במצב שהיינו בו ערב הפינוי מסיני והפינוי מימית, שלא היה הסדר כלשהו, כל הסדר לגבי פיצוי של אותם אנשים, שהיו חייבים במסגרת הסכם שלום להתפנות. אז החל משא-ומתן ארוך ומאוד מאוד קשה. לכן, הממשלה הקודמת, אני חושבת בשכל רב, החליטה להקדים את המאוחר, ובצורה שיטתית לעשות שמאות של כל הנכסים של המתישבים ברמת-הגולן.

עד היום הזה התבצעה עבודת השמאות ב-31 יישובים יהודיים בגולן, ומסתבר ששווי הנכסים הוא כ-10 מיליארדי שקלים.

מי יזם? אני חוזרת ואומרת: בזמנו, יצחק רבין, זכרו לברכה, כאשר בייגה שוחט היה שר האוצר. ובמימון ממשלתי, אחרי הבחירות של 1996 – וחברת הכנסת ענת מאור יושבת כאן ומאשרת את הדברים שאני אומרת – המשיך שר האוצר דאז, דן מרידור, את ההסדר הזה, ובחודשים האחרונים ראש הממשלה, שהוא גם שר האוצר, ממשיך. הוא טוען – שלא ביודעין; אחרים טוענים שאי-אפשר שלא ביודעין לממן את עבודת ההיערכות הזאת.

זה נעשה בהובלתו של יהודה וולמן, שהוא ראש המועצה של יישובי הגולן. עם יהודה וולמן יש לי ויכוח, ולא רק לי, גם לחברי סיעתי, ויכוח פוליטי רציני. כי מי עומד ועמד תקופה ארוכה בראש המתנגדים החריפים ביותר לנסיגה מרמת-הגולן? – יהודה וולמן ויהודה הראל, שיושב כאן.

יהודה וולמן הוא אדם שאי-אפשר לומר עליו שהוא בעמדותי הפוליטיות, אדרבה, אני מייצגת מפלגה האומרת בפה מלא, ביושר ציבורי רב, שתמורת הסכם שלום כולל עם סוריה תהיה ותהיה נסיגה מהגולן. יהודה וולמן אומר ההיפך המוחלט.

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

מה זה עזר לכם כשהייתם בממשלה?

נעמי חזן (מרצ):

אדוני סגן השר, שנכנס, אני חשבת שהנושא המרכזי הזה לא יזכה למענה כלשהו מממשלה כושלת.

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

אתם הייתם ממשלה מוצלחת, מה זה עזר?

נעמי חזן (מרצ):

יהודה וולמן הוא בצד שלך, הוא ודאי וודאי שלא הצביע מרצ – – –

ענת מאור (מרצ):

— — —

נעמי חזן (מרצ):

— — — לכן, יש לי אתו מחלוקת פוליטית אדירה. אבל מי עומד מאחורי "מבצע מנגו"? חבר הכנסת הראל, אתה יודע היטב מי עומד מאחורי "מבצע מנגו" – אותו יהודה וולמן.

אם יש לי אתו מחלוקת פוליטית עמוקה, כפי שיש לי אתך בנושא הזה מחלוקת פוליטית עמוקה, אני חייבת לומר, שלפחות יהודה וולמן, מראשי המתנגדים לנסיגה מהגולן, נטל על עצמו אחריות ציבורית אדירה ונכונה. מה הוא אומר? ואני מצטטת – – –

יהודה הראל (הדרך השלישית):

רק המחמאות שלך, זה מה שחסר לו.

נעמי חזן (מרצ):

בין היתר אתה עושה לו את הצרות האלה.

יהודה הראל (הדרך השלישית):

אני רץ לקחת את הפרוטוקול. מחר יקראו החברים את הפרוטוקול הזה. כל מחמאה זה כמו מסמר.

נעמי חזן (מרצ):

מה אומר יהודה וולמן? – ש"כל הפעילות נעשתה באופן חשאי ודיסקרטי, ועל-ידי הצוות הבכיר ביותר של הנהגת רמת-הגולן, מתוך מסר תקיף וחד-משמעי, אשר לא השתמע לשתי פנים, ולפיו המועצה בראשותי אחראית לגורלם של כלל תושבי רמת-הגולן בכל תרחיש אפשרי".

יהודה הראל (הדרך השלישית):

את יודעת מה את עושה לו?

נעמי חזן (מרצ):

אתה יודע מה אתה עשית לו? אתה רוצה שאני אספר עכשיו מה עשית לו? משום שאני מציגה הצעת חוק, אני אעשה זאת בתשובתי אחרי שהשר ישיב על הצעת החוק.

מחלוקת פוליטית קיימת, אבל אחריות ציבורית יש, כי זה ברור לחלוטין, שכאשר יחתם הסכם בינינו לבין הסורים נצטרך להתפנות מרמת-הגולן, וטוב להכין את הקרקע ולהיערך מראש.

היו"ר מ' פלד:

טוב.

נעמי חזן (מרצ):

אדוני, אתה עכשיו יושב-ראש הישיבה, אז אל תביע את עמדתך.

היו"ר מ' פלד:

אשרי המאמין.

נעמי חזן (מרצ):

יפה.

היו"ר מ' פלד:

למה אסור לי להביע את דעתי?

נעמי חזן (מרצ):

אתה אומר את זה בתור יושב-ראש הישיבה, או שאתה אומר את זה בתור חבר הכנסת משה פלד, שאנחנו יודעים מה עמדותיך בכל מיני נושאים פוליטיים?

היו"ר מ' פלד:

את יודעת שאני לא מתבייש בדעותי. להיפך, אני גאה בדעותי אלה.

נעמי חזן (מרצ):

זכותך, אבל לא כאשר אתה מנהל את ישיבות הכנסת; אני אומרת זאת כמי שניהלה במשך שנתיים וחצי את ישיבות הכנסת.

במסגרת ההיערכות הזאת, הממומנת גם על-ידי הממשלה הנוכחית, הוכנה טיוטה של הצעת חוק שתסדיר את הפינוי והפיצוי של התושבים מהגולן. היא הוכנה, היא קיימת במגירה. אני מקווה, חבר הכנסת סגן השר מיקי איתן, שאתה מכיר את הצעת החוק הממשלתית הזאת, שהיא קיימת, אבל לא הונחה ולא הובאה לידיעתנו.

אני עושה היום מה שלממשלה הזאת אין האומץ לעשות, וזה להציג בפני חברי חברי הכנסת והציבור במדינת ישראל הצעת חוק המסדירה את הפיצוי תמורת פינוי – במסגרת הסכם שלום – של תושבי הגולן.

יהודה הראל (הדרך השלישית):

מה המניע? המניע הוא להוריד את התושבים, מתוך הנחה ידועה שיהודים יעזבו את האדמה שלהם תמורת כסף.

נעמי חזן (מרצ):

סליחה. אתה יודע שכבר ארבע שנים עושים את השמאות בנושא הזה. יש "מבצע מנגו". אתה מנהיג המפעל של ההתנגדות לנסיגה מרמת-הגולן. זה נעשה אצלך בבית, על-ידי אנשים שמבינים שמדובר בבני-אדם וצריך לדאוג להם. ובמקום להסתובב עם סמאות פוליטיות, מקבלים על עצמם אחריות.

יהודה הראל (הדרך השלישית):

אני לא מאמין שאת דואגת להם. בלי התחסדות. את רוצה לזרוק אותם. את רוצה לפתות אותם בכסף.

נעמי חזן (מרצ):

אין פה התחסדות. אני דואגת להם, ועוד ביקרתי אצלם. אתה טוען שאתה דואג להם, אבל אתה לא דואג להם.

היו"ר מ' פלד:

חברת הכנסת חזן, זמןך תם.

נעמי חזן (מרצ):

משפט אחרון, אדוני, כי גם אתה בין אלה שהפריעו לי בהצגת החוק.

יהודה הראל (הדרך השלישית):

תוכנית מגירה לערביי ישראל – – –

נעמי חזן (מרצ):

סליחה, על התוכנית הזאת יש הצעת חוק ממשלתית.

יהודה הראל (הדרך השלישית):

אין.

נעמי חזן (מרצ):

היא נמצאת, כך נאמר לנו.

אני עושה היום מה שלממשלה – בתחום הזה כמו בתחומים אחרים – אין האומץ לעשות.

יהודה הראל (הדרך השלישית):

ההתחסדות כאן הגיעה לשיא.

נעמי חזן (מרצ):

לא. אתה יכול להגיד התחסדות; זאת לא התחסדות. אין לך רגישות, אתה משתמש בסמאות פוליטיות, אבל לא אכפת לך העתיד והמצב של השכנים שלך, שחיים בחוסר ודאות והם רוצים לדעת שאם תהיה נסיגה עתידם מובטח. זו רגישות. מה שאתה אומר זו התחסדות.

יהודה הראל (הדרך השלישית):

בהחלט אכפת לי.

נעמי חזן (מרצ):

משפט אחרון לגבי מהות החוק.

היו"ר מ' פלד:

בבקשה.

נעמי חזן (מרצ):

החוק הזה מסדיר פיצוי למתיישבים ברמת-הגולן תמורת פינוי וגם אומר: מי שעולה היום לרמה לא ייכלל בכל הסדר עתידי, כי אין טעם לכך ואנחנו לא רוצים שאנשים יתעשרו על גבם של אלה שיושבים בגולן היום ויתפנו בעתיד.

אבקש כמובן את תמיכת הכנסת בהצעת חוק זאת. תודה.

היו"ר מ' פלד:

תודה. ישיב סגן השר מיכאל איתן.

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני שמעתי את דבריה של חברת הכנסת נעמי חזן, ואני פשוט מנסה להבין מה קורה פה. מה קורה פה?

נעמי חזן (מרצ):

הצעת החוק מוכנה כבר חמש שנים. גם בקדנציה הקודמת וגם בקדנציה הזאת.

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

לא מזמן היתה ממשלה שבה מרצ היתה שותפה בכירה.

נעמי חזן (מרצ):

נכון, והצעת החוק היתה קיימת גם בממשלה הקודמת.

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

לממשלה הזאת שחברת הכנסת נעמי חזן היתה חלק מאבני היסוד שלה – –

נעמי חזן (מרצ):

לצערי אתה הצבעת נגדה.

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

— — הבסיס שעליו נשענה הממשלה הקודמת, חברת הכנסת נעמי חזן וחבריה היו כאן הרוב הקואליציוני – ממושמע, יציב, 61 איש – — —

נעמי חזן (מרצ):

— — — מתי

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

החל בדראושה, דרך נעמי חזן – —

נעמי חזן (מרצ):

נכון.

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

— — ועד ליצחק רבין, זיכרונו לברכה, ולאחר מכן שמעון פרס. 61.

היו"ר מ' פלד:

למה לא תזכיר את אלכס גולדפרב?

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

לא, הם היו 61.

נעמי חזן (מרצ):

הם היו 58.

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

נוסף על זה, ה-61 האלה, 61 הצדיקים האלה – –

נעמי חזן (מרצ):

גם אם אתם עושים משהו נכון, אתם לא יודעים איך להתמודד עם זה.

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

– – קיבלו חיזוק ממקור בלתי צפוי – עוד שני "מיצובישי" ועם אנרגיה.

נעמי חזן (מרצ):

חבריו של פלד – – –

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

הקומבינציה "מיצובישי" ואנרגיה נתנה הרבה מרצ לממשלה שלכם.

נעמי חזן (מרצ):

מה זה שייך לענייננו?

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

הרבה מרצ קיבלתם. הצדיקים שמדברים על טוהר המידות, שמדברים על המוסר, שמדברים על ממשל תקין, קנו ב"מיצובישי" ובתיק עוד שני חברים.

נעמי חזן (מרצ):

מה זה שייך לעתיד מתיישבי רמת-הגולן?

יהודה הראל (הדרך השלישית):

— — — שולמית אלוני במשרד החינוך.

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

חברת הכנסת נעמי חזן, מה זה שייך? תיכף תביני מה זה שייך. אבל אני לא בטוח שאם את תמשיכי להפריע ולצעוק אז תביני מה זה שייך. תקשיבי ואני אסביר לך מה זה שייך. ה-61 – עם "מיצובישי" ואנרגיה והרבה מרצ – היה להם רוב בבית הזה. חברת הכנסת נעמי חזן, שהיתה חלק מהקבוצה הזאת, היתה יכולה להביא את החוק והיתה יכולה להעביר אותו –

נעמי חזן (מרצ):

הבאתי. לצערי – — —

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

— — — והיה לה רוב לעניין הזה.

נעמי חזן (מרצ):

אני לא מפלגת העבודה, אני מרצ.

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

היא היתה לוחמת למען העניין. אבל חברת הכנסת נעמי חזן לא הביאה ולא העבירה.

ויש לי עוד דבר להגיד לך: גם שלום עם סוריה לא עשיתם.

נעמי חזן (מרצ):

הרבה יותר מכם.

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

לא עשיתם. לא עשיתם שלום עם סוריה, למרות המדיניות הנהדרת של מרצ.

אז אני שואל עכשיו: קצת צניעות, קצת התחשבות, קצת רגישות; יושבים אנשים, גרים במקומות שבהם נולדו, ואחרים שהשקיעו את מיטב שנותיהם, בנו בית. תגידי לי, יש לך הכרזה אוניברסלית על זכויות האדם, או שזכויות האדם נגמרות אצלך ברמת-הגולן?

נעמי חזן (מרצ):

בכל מקום. איפה אתה גר?

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

איפה הזכות של האדם? אני לא מדבר על פוליטיקה. טרנספריסטית שכמותך.

נעמי חזן (מרצ):

תתבייש – – –

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

איפה זכות האדם? צבועה. צביעות. טרנספריסטית.

נעמי חזן (מרצ):

אכפת לך מזכויות האדם? תתנצל. למה לא העלית את הצעת החוק?

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

טרנספריסטית שכמותך. איפה זכות האדם לבית שלו? עזבי פוליטיקה. עזבי. אדם בנה בית, הזיע, גידל עץ, כבש שבילים, איפה הכבוד לדבר הזה? כל אלה בשבילך כלום? אפס? ולטרנספר אותם, להעיף אותם בכוח, בכסף – – –

נעמי חזן (מרצ):

אתה סגן שר בממשלה – –

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

– – – בכוח, בכסף, הצדיקה של מרצ. הצהרת זכויות האדם, האוניברסליות, הא-לאומיות, ההתחשבות באדם כאדם, כשזה מגיע ליהודים, כשזה מגיע לרמת-הגולן – יוק. לא מעניין כלום – – –

נעמי חזן (מרצ):

מי עשה את המבצע הזה?

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

איך את לא מתביישת.

נעמי חזן (מרצ):

מי עשה את המבצע – – –

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

אני שואל אותך, איזה זעקות חמס – –

נעמי חזן (מרצ):

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

— — איזה זעקות חמס תרתי משמע, השמיעו חברים שלך, איזה זעקות חמס? כשהיתה פעם תוכנית של משה דיין להוציא פלסטינים לארצות חוץ, תמורת כסף, לעודד הגירה, מה היית את אומרת? מה את היית אומרת? בואי נשמע, תעלי לפה ותגידי.

נעמי חזן (מרצ):

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

מה הגברת נעמי חזן היתה אומרת אם מחר בבוקר היתה תוכנית להוציא מחוץ לישראל, בכסף, לתת תמריץ, לפנות איזה יישוב ערבי בתחומי מדינת ישראל? מה היית עושה? עומדת פה וזועקת זעקות חמס ומדברת על פאשיזם ועל טרנספר ועל אני לא יודע מה.

היו"ר מ' פלד:

על גזענות.

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

כשמדובר על יהודים ברמת-הגולן – יוק. הכול מותר. זה מוסר כפול. זאת צביעות.

נעמי חזן (מרצ):

מי עשה את המבצע?

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

הגיע הזמן שתפסיקי לדאוג למתיישבי רמת-הגולן. הם לא צריכים את דאגתך ואת עזרתך.

נעמי חזן (מרצ):

— — —

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

תאמיני לי, הם יסתדרו מצוין. מצוין. הם יסתדרו בלי דאגתך ובלי עזרתך. את הרי דואגת לאוכלוסיות אחרות במדינת ישראל, תמשיכי לדאוג להן — —

היו"ר מ' פלד:

לאיזה אוכלוסיות היא דואגת?

נעמי חזן (מרצ):

לנשים, לשכבות חלשות — — —

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

לכל מיני.

היו"ר מ' פלד:

לא, אתה לא יכול — — —

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

לכל מיני. יש לך כל כך הרבה עבודה? גמרת כבר עם האוכלוסיות האחרות? כבר מצבם במאה אחוז שפיר, שעכשיו את הולכת לדאוג לרמת-הגולן? יש לך הרבה אוכלוסיות. יש הרבה דברים שצריך לתקן, הרבה דברים לעשות, אנחנו רוצים שיהיה שוויון במדינה, להשוות זכויות ולהשוות תנאים. תילחמי, אבל תשווי גם את הזכויות של תושבי רמת-הגולן, כמו היחס שאת נותנת לבני-אדם, ביחס שאת נותנת לבית של בן-אדם, שממנו את רוצה לטרנספר אנשים — —

נעמי חזן (מרצ):

— — —

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

— — ליישובים שרוצים להמשיך ולהתקיים, שאת רוצה לחסל ולהרוס.

נעמי חזן (מרצ):

— — —

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

— — — כמה יישובים בניתם בשנים האחרונות — — —

נעמי חזן (מרצ):

— — —

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

כמה יישובים בניתם שאתם רוצים להרוס? כל מקום אתם באים ואומרים: את היישובים האלה לפנות, את היישובים האלה לפנות — כמה הקמתם? כמה הקמתם, חברת הכנסת נעמי חזן? כמה יישובים הקמתם? בעבר של התנועה שלך יש הרבה זכויות — — —

נעמי חזן (מרצ):

תודה רבה. אני מודה לך עד הזכויות ההיסטוריות.

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

אני מכיר בהן, אני מכבד אותן; תרמתם לתנועה הציונית, למפעל ההתיישבות. אבל לאחרונה – כמה יישובים הקמתם שאתם רוצים לפרק? תקימו יישובים, תבנו, בנגב, בגליל. אתם לא רוצים ברמת-הגולן, אל תבנו ברמת-הגולן. אבל בנגב, אתם רוצים? אתם בעד הנגב? תקימו יישובים בנגב. מתי הקמתם יישוב בנגב?

נעמי חזן (מרצ):

מתי אתה הקמת? התנועה שלך מתי הקימה?

יהודה הראל (הדרך השלישית):

כוכב-יאיר.

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

במקום להתרכז בבנייה ובעשייה. לא רק כוכב-יאיר.

נעמי חזן (מרצ):

כוכב-יאיר.

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

לא רק כוכב-יאיר. וצור-יגאל –

היו"ר מ' פלד:

זה לא נחשב אצלם.

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

– – ובת-חפר ומתן, והרבה יישובים. הרבה. לא אחד, לא שניים ולא שלושה. וצור-יוסף. אתם לא רוצים פה – תעשו שם. אנחנו רוצים ציונות שבונה, לא ציונות שהורסת ומפרקת.

לכן הממשלה מתנגדת להצעת החוק.

היו"ר מ' פלד:

תודה. את רוצה להשיב?

נעמי חזן (מרצ):

אני ארצה להשיב לפני ההצבעה.

היו"ר מ' פלד:

תודה רבה. אנחנו מסיימים את הנושא וההצבעה תתקיים במועד אחר.

נעמי חזן (מרצ):

תשובה והצבעה.

הצעות לסדר-היום

מחירי התרופות בקופות-החולים

היו"ר מ' פלד:

אנחנו ממשיכים בסדר-היום ועוברים להצעות לסדר-היום מס' 5919, 5923, 5942 ו-5947: מחירי התרופות בקופות-החולים. חבר הכנסת דוד טל – איננו. חבר הכנסת מיכאל נודלמן.

חבר הכנסת דוד טל משמש יושב-ראש הכנסת, ולכן הוא לא יכול לעלות אל דוכן הנואמים כאחד המציעים את ההצעות הדחופות לסדר-היום.

מיכאל נודלמן (ישראל בעלייה):

אדוני היושב-ראש, סגן שר נכבד, מדי חודש אנחנו עדים לביטויים חדשים של משבר במערכת הבריאות. פעם המשבר פורץ בצורה של דרישה לתשלום עבור ביקור אצל רופא, פעם בצורה של העלאת מחיר התרופות, פעם בסירוב להכניס תרופות חדשות לסל הבריאות.

אין לי עניין לדבר על מחירי התרופות, שזינקו לגבהים בלתי מציאותיים. קופות-החולים קורסות, ואחד הביטויים הקשים לקריסה זו נחשף בעיתון "מעריב", בכתבתם של הדס מנור ואבי פלד בשבוע שעבר.

מדובר בהנחיה לרופאים ולרוקחים של קופת-חולים כללית לרשום למטופלים תרופות זולות יותר. קופת-חולים כללית הכחישה את הדבר, אבל יש בידי מסמכים המופנים לרופאים ולרוקחים, שבהם קופת-חולים כללית מורה חד-משמעית להחליף תרופות קיימות הניתנות לחולים בתרופות זולות יותר. בהוראה שנשלחה על-ידי מנהלת פתח-תקווה למנהלי מרפאות, רופאים עצמאים ורוקחים נאמר: "לאור שינוי מדיניות הטיפול התרופתי בקופת-חולים כללית, הוחלט להוריד מהמדפים החל מ-1 בספטמבר 1998 את התרופות 'קונברטין', 'סיבצין' וכו'". במקומן מוצעת שורה שלמה של תרופות זולות יותר, והמכתב מסתיים במשפט הבא: "באחריות הרופאים להעביר את החולים לתרופות אלה".

לדברי הרופאים, החלפת תרופות, אפילו מאותה משפחה, עלולה לסכן את בריאות החולים, ואף יכולה לגרום להתקפי לב ולאירועים מוחיים. רק בחודש שעבר התפרסם בכתב-עת רפואי מחקר שאומר, שהחלפה של תרופות להורדת שומנים בדם, מה שעושה כיום קופת-חולים כללית בארץ, גורמת לעלייה בכולסטרול אצל 94% מהמטופלים וכרבע מהמטופלים נזקקים לאשפוז בעקבות המעבר.

המדיניות החדשה של קופת-חולים כללית לא רק מנוגדת לחוק ולמוסר, היא צרת עין ובלתי אחראית, היא מדיניות פושעת, המתעללת בחולים, ובמקרים מסוימים יכולה להיות גם מדיניות רצחנית. חבל שהגענו למצב הזה.

אני דורש ממשרד הבריאות פיקוח יותר חזק על קופת-החולים. אני דורש להפסיק לאלתר את מדיניות החלפת התרופות מטעמי חיסכון בקופת-חולים כללית. אני דורש לעשות הפרדה ברורה בין סעיפי תקציב קופת-החולים שבהם ניתן לקצץ לבין הסעיפים שבהם כל קיצוץ אסור.

היו"ר מ' פלד:

תודה רבה. חבר הכנסת נסים דהן ידבר במקום חבר הכנסת דוד טל. אחריו – חבר הכנסת עבד-אלמאלכ דהאמשה.

נסים דהן (ש"ס):

אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, ראשית אני רוצה להבהיר, שהזכות לעמוד כאן ולשאת דברים בעניין תרופות חלופיות זולות, שקופת-החולים לכאורה אמורות להורות לרוקחים להחליף, או לרופאים שלהן לרשום, הזכות הזאת ניתנת לי במקומו של חבר הכנסת דוד טל, שכיושב-ראש לא

יכול היה לנאום, ואני מודה ליושב-ראש שנתן לי את האפשרות להעלות את הנושא על סדר-היום הציבורי.

חברי וידידי ואדוני סגן שר הבריאות, אין זה סוד שעקב חקיקה ארכאית משנות ה-50, כל יבואן המייבא תרופה ורושם אותה על ארץ ייצור מסוימת זוכה למעשה למונופול על אותה תרופה. כל יבואן אחר, בכלל זה ארגון בריאות, קופת-חולים או כל יבואן אחר, לא יכול לרכוש אותה תרופה מארץ אחרת, גם אם מחירה נמוך בעשרות אחוזים.

אדוני סגן השר, חברי חברי הכנסת, לידיעתך, אדוני היושב-ראש, המצב יצר אבסורד, מין מונופול. כל יבואן תרופה היה מונופוליסט לאותה תרופה. כולנו מכירים את הרעה החולה שפירושה מונופול. מחירי התרופות יקרים, לפי ראות עיניו של היבואן המונופוליסט, בלי כל קשר למחירן בעולם. מצב זה יצר אבסורד יותר גדול: קופות-החולים, שרצו להשתחרר או לעקוף את המונופול הזה, התחילו לרשום תרופות לכאורה דומות, מיבואן אחר או מיצרן אחר, שלכאורה צריכות לענות על אותה בעיה. הביא פה חבר הכנסת פרופסור נודלמן לדוגמה אותה תרופה להורדת לחץ דם או שומנים בדם, שבאה במקום תרופה אחרת לאותה מטרה, מארץ אחרת, שיכולה לעלות יותר בזול.

השאלה היא, למי ניתן השיקול איזו תרופה יכולה להחליף תרופה אחרת? האם לרוקח המקומי? האם לרופא הכפוף לקופות-החולים, שמורות לו לפעמים נגד צו מצפוני? הרופא שנשבע את שבועת הרמב"ם ואת שבועת הרופאים, האמון על שמירת חיי אדם, רפואתם, שלמותם, לפעמים הוא נקרע בין שני עולמות – בין הרצון לקיים את דברי הקופה, שמבקשת ממנו לחסוך בהוצאות על תרופות, לבין מצפוניו, שאומר לו שתרופה פלוגית-אלמונית היא התרופה הטובה ביותר, ולפעמים היא גם היקרה ביותר, אבל אין מה לעשות, היא גם התרופה הטובה ביותר לאותה מחלה.

זה עוד דבר שאפשר להבין. אבל שקופת-חולים תורה לרופאיה לרשום תרופות אחרות לגמרי לאותה מחלה, זה דבר מאוד מסוכן. עם כל ההבנה הגדולה שיש לי לרצון של הקופות לחסוך בהוצאות על תרופות, הדבר הזה הוא סכנה מהותית, סכנה מיידיית לחלק גדול מן החולים. כיוון שגוף שהתרגל להגיב על תרופה מסוימת – אפילו אם זו אותה תרופה לאותה מטרה, ברגע שמישהו מסוים לקח תרופה לתקופה ממושכת, הגוף התחיל להגיב על אותה תרופה, וברגע שנחליף לו את התרופה שלא בפיקוח – כי במקרה הזה מחליפים לו אותה מהיום למחר, בלי לדעת איזו תרופה הוא לקח לפני כן ובלי לבדוק את התנגדות הגוף לתרופה החדשה.

אדוני סגן שר הבריאות, אני בטוח שכסגן שר וכאדם החרד לשלום הציבור – בוודאי תשימו לב לנושא הזה, תבדקו אותו לעומק, וודאי שלא תאשרו את זה בצורה חפזה, לכל רופא לרשום כל תרופה אחרת רק מפני שהיא זולה יותר, כיוון שטובת הציבור שעומדת לנגד עיניו – בוודאי, אדוני סגן השר – דורשת, שגם בנושא הזה של תרופות חלופיות, תרופות גנריות וכו' יהיה פיקוח צמוד של משרד הבריאות.

היו"ר מ' פלד:

תודה רבה. חבר הכנסת עבד-אלמאלכ דהאמשה, בבקשה.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

כבוד היושב-ראש, חברי הכנסת, נושא קופות-החולים והרפואה לציבור בישראל מעסיק אותנו שנים רבות. עם חקיקת חוק רפואה ציבורית רבים נשמו לרווחה, וחשבנו שהרפורמה הזאת אכן תביא סוף-סוף לעניים ולשכבות החלשות את הביטוח ואת הביטחון שהם יזכו לטיפול רפואי הולם, ואכן זו מטרה שכולנו שותפים לה. אני לא חושב שיש מישהו שלא היה רוצה שאכן נגיע למצב הזה.

למרבה הצער, חוק ההסדרים בשנה שעברה, גם חוק ההסדרים בשנה הזאת, וגם עם כל מיני תרגילים ופעלולים – הרפואה הזאת מוכה קשות. בזמן האחרון שמעתי את שר הבריאות מצהיר, כי קופות-החולים מפקיעות את מחירי התרופות. ממש, גובות הרבה יותר ממה שמותר וממה שמוסכם וממה שמגיע להן לפי סל הבריאות ולפי ההסדרים עם משרד הבריאות.

אני רוצה לשאול, אם בעניין כזה חיוני, והמחלות אינן מבחינות בין עשיר לעני; אני חושב שדווקא השכבות החלשות, בשל חוסר אמצעים וחוסר יכולת ותנאי חיים ירודים מכל מיני בחינות, הן הרבה יותר חשופות למחלות והן הרבה יותר זקוקות לתרופות. אני שואל, היכן הממשלה? בתחום הפוליטי אנחנו יודעים שהיא פשטה רגל. בתחום המדיני אנחנו יודעים לאן היא הובילה אותנו. בתחום החברתי, בסקטורים האחרים, כולנו יודעים שהתוצאה היא שאנחנו עכשיו הולכים לבחירות. אבל זאת לא כל הנחמה. לעני לא מספיק לומר שהממשלה נופלת בגלל המדיניות הכושלת שלה, והנה בתוך שלושה-ארבעה חודשים אנחנו הולכים לבחירות, במאי הקרוב, אלא חייבים לדאוג לתיקון המצב.

אני מבין שסגן שר הבריאות יענה על ההצעות האלה.

היו"ר מ' פלד:

סגן שר הבריאות.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

כי הממשלה איננה. התרגלנו בכנסת הזאת לכך ששולחן הממשלה תמיד ריק.

היו"ר מ' פלד:

למה? סגן שר הוא לא ממשלה? הוא מייצג את הממשלה. הוא מייצג שלושה שרים.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

סגן השר הוא נחמה פורתא במקרה הזה. כל הכבוד לסגן השר, אין לי שום דבר ועניין נגדו, אבל אפשר היה לצפות, כבוד היושב-ראש, שבדיון כזה בכנסת יופיע השר עצמו ויפיעו שרים אחרים, ותהיה ממשלה. הרי בשביל זה יש כנסת, בשביל זה יש הדיונים האלה, בשביל זה יש לחברי הכנסת הזכות להעלות הצעות לסדר-היום.

שבח וייס (העבודה):

סגן השר הרבה יותר סימפתי מהשר.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

במקרה הזה אני רוצה להסכים אתך. אבל למעשה מה שחשוב לנו זה התשובה לגופו של עניין.

אני מקווה, ואני גם דורש ומבקש, שהעניין הזה יילקח לידיים באופן האחראי ביותר, ויושם סוף סוף קץ לכל מיני דברים בלתי חוקיים, לכל מיני הפקעות מחירים, לכל מיני שיבושים במהלך מתן השירות הרפואי לנזקקים ולשכבות החלשות. תודה רבה.

היו"ר מ' פלד:

תודה. ישיב סגן השר, חבר הכנסת שלמה בניזרי. בבקשה.

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, להערתך הצינית בסוף, למה השר לא הגיע וסגן השר הגיע: לידיעתך, בדרך כלל אחד הצ'ופרים של סגני שרים – אם זה צ'ופר בכלל – להיות המשיבים במליאה.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

לא שאלתי למה השר לא הגיע. אני מברך על כך שאתה נמצא כאן, אלא מדוע הממשלה בדרך כלל – וגם היום – איננה.

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

אומר לך את האמת, כולם נלחמים עד שהם מקבלים את תפקיד השר.

שבח וייס (העבודה):

זזה אחרי שהוכח שכל חברי הכנסת ישנם.

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

כולם נלחמים כדי לקבל את תפקיד השר.

היו"ר מ' פלד:

סליחה, בבקשה, סגן השר, אני רוצה לענות לך. מקומו של חבר הכנסת שלמה בניזרי מובטח בכנסת הבאה, ולכן אין לו צורך להתרוצץ על הכבישים ולעשות פריימריס. שם קבעו את זה, ולכן הוא יכול להשיב בשקט. אני צודק?

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

אני תמיד רגוע, וזה לא קשור אם אבחר או לא.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

שיהיה שר הבריאות בכנסת הבאה. אין חולק על כך שסגן השר יכול לענות על ההצעות לסדר-היום.

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

מה זה קשור. שאלת למה השר לא הגיע.

שבח וייס (העבודה):

יש לו גם מצע ברור.

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

סגן השר הוא זה שמשיב בדרך כלל על כל ההצעות לסדר-היום. אל תיתן רעיונות למצא, תעשה לי טובה.

היו"ר מ' פלד:

כן, בבקשה.

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

אשאיר את דברייך על כך שאין תרופות, שיש בעיות ויש צרות לסוף. אענה קודם כול תשובה ברורה: משרד הבריאות קיבל לאחרונה תלונות על ההנחיה שקיבלו רופאי קופת-החולים להחליף תרופות בתרופות זולות יותר. קראנו על כך, שמענו על כך, גם אנחנו קיבלנו תלונות ישירות למשרד, לא דרך העיתונות. ב-7 בינואר – אנחנו היום ב-13 בינואר – הוציא מנכ"ל המשרד הנחיה לארבע קופות-החולים, ובה הנחה את הקופות: א. לשמור על רצף הטיפול התרופתי בחולים המטופלים; ב. אין מניעה להנחות את רופאי הקופה לבחור מלכתחילה בתרופות גנריות חלופיות, כל עוד נשמר הרצף הטיפולי המלא, הטיפול והמינונים בחולים המטופלים.

מה משמעותה של הנחיה זו: משמעותה היא, שחולה במחלה כרונית, כגון יתר לחץ דם או סוכרת, ימשיך לקבל אותה תרופה במינון שקיבל, ללא שינוי, רבותי. משרד הבריאות ימשיך לעקוב מקרוב אחר התנהגות הקופות והרופאים בשטח ויפעל בהתאם להתפתחויות. אם מישהו פה או מהציבור הרחב שצופה או שומע אותנו עכשיו, ישמע או ייתקל בבעיה כזאת, שמישהו מהקופות ינסה להחליף לו את הטיפול, את התרופות או כל דבר אחר, יתלונן מייד ואנחנו נטפל בכך, כי ההנחיות שהקופות קיבלו ברורות לחלוטין.

להערתך שמצב הבריאות רק הורע בממשלה הזאת, גם בכנסת הקודמת ובממשלה הקודמת, ברוב הפעמים השרים לא נכחו פה. הרבה הצעות לסדר-היום והצעות חוק אפילו לא קיבלו כאן מענה. אתה חדש כאן, ואני יכול להעיר כי זו הקדנציה השנייה שלי ואין חדש תחת השמש.

להערתך, מבחינת סל התרופות, אכן עניתי על כך היום, במסגרת שאילתא בעל-פה, שמאז נכנסה הממשלה הזאת, היה ביקוש גדול לתרופות רבות שנמצאות בשוק ומשרד הבריאות נתן להן את האישור אך הן לא נכללו בסל התרופות. יש לציין, שמהשנה שעברה הוסיפה הממשלה לסל התרופות 150 מיליון שקל שכבר הוכנסו לבסיס התקציב, והשנה הזאת אושרו עוד 150 מיליון. השבוע הממשלה כבר אישרה כ-115 מיליון שקל, ובימים הקרובים תתכנס הוועדה המיוחדת שתפקידה להחליט אילו תרופות יכללו בסל, כאשר מוקצבים עוד 35 מיליון שקל בעבור תרופות חדשות.

בהזדמנות זו אני רוצה להביע את צערי על שכל אותם חולי אלצהיימר שנלחמתי בעבורם, לא יקבלו אותה תרופה שיכולה לשפר את מצבם בתוך שישה חודשים עד שנה. הוועדה הזאת לא ראתה לנכון להכליל אותה בסל התרופות. אני מקווה, שבערעור שיוגש, הוועדה תאשר אותה. הוועדה היא בלתי תלויה, ואני לא יכול להשפיע על מה שקורה בה.

אם לסכם, הנחינו את הקופות והרופאים, שאסור להפסיק טיפול תרופתי, בגלל שיקולי עלות וכדומה.
תודה רבה.

היו"ר מ' פלד:

מה אתה מציע?

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

שיסתפקו בתשובה.

היו"ר מ' פלד:

אתה מוכן להסתפק בתשובה?

מיכאל נודלמן (ישראל בעלייה):

לא מוכן. אני מבקש להעביר את הנושא לוועדה.

נסים דהן (ש"ס):

אני מסכים לכל דבר שסגן השר מסכים לו.

היו"ר מ' פלד:

חבר הכנסת שבח וייס יציע להסיר או להעביר לוועדה.

שבח וייס (העבודה):

בוודאי, להעביר לוועדה. סגן השר, ברוב נדיבותו, לא אמר להעביר לוועדה, אז כאילו נדון במליאה.

קודם כול, אני מאוד מודה לך, אדוני היושב-ראש, על שאפשרת לי להשתמש בסמכות התקנונית שיש
לך ולהביע עמדה. אני רוצה להציע משהו למשרד הבריאות, במסגרת האווירה הקונסטרוקטיבית

לקראת הפגרה שלנו: יש הבדלי מחירים גדולים מאוד בין תרופות. כל אחד מאתנו נקלע למצב הזה. לפעמים הוא מקבל אישור מקופת-החולים, והוא יודע את מחיר התרופה, ואיכשהו מתגלגל לבית-מרקחת. אותה תרופה עולה שם לפעמים פי שניים וחצי, ולא משום שהיא יקרה פי שניים וחצי, אלא משום שהעמלה גדולה מאוד או גדולה. אגב, זה אינו התחום היחיד.

אני חושב שהיה כדאי מדי פעם בפעם, כאשר מדובר בתרופות האלמנטריות, שהקהל הרחב משתמש בהן, פעם בשבוע או פעם בשבועיים לפרסם מודעה של משרד הבריאות בעיתון על מחיר התרופות. אני לא חושב שיש בכך פגיעה בחופש העיסוק או בדבר אחר. פשוט הדרכה לציבור, כדי לצמצם קצת את הרמפיזם הרווחי, כאשר מדובר בדבר כל כך בסיסי ונחוץ לבני-אדם. פשוט תשקלו את זה. אני מכיר שלוש-ארבע מדינות שבהן הדבר קיים, ולא דווקא מדינות סוציאליסטיות, מדינות במרכז אירופה.

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

יש לי הצעת ייעול לידידי הטוב, חבר הכנסת שבח וייס: בחוק ההסדרים שיגיע לכאן בשבוע הבא, אחד הסעיפים עוסק במס המקביל. אנחנו רוצים לפתוח את הנושא. זהו נושא הקרוב ללבך, ואני מציע שתצביע בעד אישורו. אנחנו מציעים שיאפשרו לנו ייבוא מקביל של תרופות, כדי להוזיל את מחיר התרופות.

שבח וייס (העבודה):

נשקול את זה. בין שני אנשים עובר רק קו מקביל אחד, כמו בין שתי נקודות. נראה מה נעשה עם המס. תודה רבה.

היו"ר מ' פלד:

סגן השר, לאיזו ועדה אתה מציע להעביר את הנושא?

שבח וייס (העבודה):

אני ממליץ להעביר לוועדה באופן פורמלי.

היו"ר מ' פלד:

לאיזו ועדה, חבר הכנסת וייס?

שבח וייס (העבודה):

לוועדת העבודה והרווחה.

היו"ר מ' פלד:

אנחנו מצביעים על ההצעות הדחופות לסדר-היום: מחירי התרופות בקופת-חולים, של חברי הכנסת נסים דהן, מיכאל נודלמן ועבד-אלמאלכ דהאמשה.

נסים דהן (ש"ס):

הצבעה נגד פירוש להסיר.

הצבעה מס' 1

בעד ההצעה להעביר את הנושא לוועדה – 4

נגד – 3

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הנושא לוועדת העבודה והרווחה נתקבלה.

היו"ר מ' פלד:

ארבעה בעד, שלושה מתנגדים, ההצעה הועברה לוועדת העבודה והרווחה.

שבח וייס (העבודה):

אני חושב שחבר הכנסת נסים דהן הציע להסיר את הצעתו של חבר הכנסת דוד טל.

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

היו"ר מ' פלד:

הודעה לסגנית מזכיר הכנסת.

סגנית מזכיר הכנסת ש' כרם:

ברשות היושב-ראש, הנני מתכבדת להודיע, כי הונחה היום על שולחן הכנסת הצעת חוק הבחירות לכנסת ולראש הממשלה (תיקון מס' 34), התשנ"ט-1999, שהחזירה ועדת החוקה, חוק ומשפט לקריאה שנייה ולקריאה שלישית. תודה.

הצעה לסדר-היום החלטת משרד הבריאות על גניזת חוברות "מדריך לאשה בהיריון"

היו"ר מ' פלד:

אנחנו עוברים לנושא הבא, הצעה לסדר-היום מס' 5918 בנושא: החלטת משרד הבריאות על גניזת חוברות "מדריך לאשה בהיריון"; הצעת חבר הכנסת נסים דהן. בבקשה.

שבח וייס (העבודה):

רגע, זה מדריך טוב או מדריך רע?

נסים דהן (ש"ס):

תשמע אותי.

שבח וייס (העבודה):

אני תמיד שומע. זה מדריך איך להיכנס להיריון או איך לצאת מהיריון?

נסים דהו (ש"ס):

תודה. אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, אולי לפני שאתייחס לנושא, מלה אחת מפרשת השבוע: תורתנו הקדושה מספרת לנו על אותן מיילדות שהיו במצרים, שפרעה רצה להציע להן עסקה: וראיתן על האובניים אם בן הוא והמיתן אותו, אם בת היא וחיה. כיוון שאותן נשים של בני ישראל במצרים ילדו למאן דאמר הכי פחות שישה בכרס אחת, ויש מאן דאמר שישים בכרס אחת – היה שם ריבוי ילודה, התפוצצות אוכלוסין בשפה שלנו היום, פרעה רצה לצמצם את הילודה במצרים, כדי למנוע את התרבותו של עם ישראל, והציע לאותן מיילדות עבריות לשתף אתו פעולה בצמצום עם ישראל.

התשובה הידועה, לא שלא שיתפו פעולה, אלא להיפך – שפרה ופועה, שמשפרת את הוולד, פועה לוולד, ואפילו ולד שנולד מונגולואיד, התפללו עליו שיהיה בריא ושלם, שלא יחשדו בהן שהן משתפות פעולה. אלה היו אמהותינו הקדושות במצרים.

והיום, אדוני סגן השר, אדוני היושב-ראש, לצערנו הרב יש חוק במדינת ישראל, שאשה יכולה להפסיק היריון במקרים מסוימים, עם ועדה מסוימת. ויזם מי שיזם, סגן שר הבריאות, מתוך רצון טוב, מתוך כוונה טובה, ולא מתוך כוונות רעות, להדריך ולכוון ולפחות להביא בפני הנשים שבחרו בהפסקת היריון – הפסקת היריון זו מלה יפה, בואו נקרא לתינוק בשמו: לרצוח את העובר; נשים שהחליטו לעשות הפלה ולרצוח את העובר שבבטן, לא לתת לו לראות את אוויר העולם, לא לתת לו לגדול ולהתפתח כמו לכל ילד בעולם, החליטו לעשות הפסקת היריון – לפחות שידעו מה הן גורמות. שידעו איזה תהליך הן עוברות, מי הוא העובר שבבטן, האם הוא עובר חי, האם הוא בכלל יצור, לתת להן תמונה.

אקרא לכם שורה, כדי שתבינו שהחבורת הזאת היא לא חוברת מיסיונרית. החוברת אומרת שורה שזה המסר שלה: אנחנו אתך בכל כיוון. החוברת אפילו לא אומרת: אל תעשי הפלה; החוברת אומרת: אנחנו אתך, בכל כיוון שתחליטי לפנות בו. בדקי בינך לבין עצמך שזהו הכיוון הנכון. המסר של החוברת הוא: את הולכת לעשות מעשה מסוים, בדקי את כל ההשלכות של המעשה הזה, תהיי בטוחה שזה מה שאת רוצה לעשות – אנחנו אתך. אבל לפחות אנחנו רוצים להיות בטוחים שאת יודעת מה שאת עושה.

חוברת מצוינת, עם הסברים, עם תמונות. אני יכול להראות את החוברת מרחוק, אדוני סגן השר, אתה ודאי מכיר אותה טוב ממני, הרי אתה הוצאת אותה.

לצערנו הרב, אחרי שהדפיסו את החוברת ואחרי שהפיצו אותה בכל המקומות, כמו בוועדות להפסקת היריון, בבתי-חולים, במקומות שעושים אולטרה-סאונד, החליט שר הבריאות לאסוף את כל החוברות ולגנוז אותן.

ריבוננו של העולם, על מה השנאה העצמית, על זה שרוצים להדריך נשים ולספר להן בדיוק מה קורה אצלן לפני שהן עושות הפסקת היריון? מי שקצת מתמצא במחשבים יודע, שלפני שאתה הולך למחוק קובץ יש הודעה באדום: דע לך, אתה הולך למחוק קובץ, תחליט אם אתה באמת רוצה למחוק את הקובץ או לא, תחשוב עוד רגע. ומדובר בקובץ שאפשר להעתיק אותו, אפשר לשחזר אותו, אפשר להקליד אותו מחדש. יש הודעה באדום: אל תמחק, תחשוב פעמיים.

על הפסקת היריון אסור שיחשבו פעמיים? מותר, במיוחד שאין פה מיסיונריות. בנקודה הזאת אני לא מסכים עם סגן השר, לדעתי הוא היה צריך לכתוב: אסור להפסיק היריון. אבל הוא לא הלך בכיוון הזה, הוא אמר: מותר. אם את רוצה להפסיק, אין לך ברירה אלא להפסיק, תחשבי פעמיים. זה כל מה שהחברת הזאת אומרת.

שר הבריאות גונז את החברת, כי קיבל תלונות מכל מיני ועדות ומכל מיני מקומות, שהחברת מטיפה לאי-הפסקת היריון; דבר שהוא לא נכון. אני יודע ממקור מוסמך, ששר הבריאות אפילו לא ראה את החברת. הוא לא יודע איך היא נראית. הוא קיבל תלונות בטלפונים ומעולם לא ראה את החברת הזאת, והוא מחליט רק מפני שאמרו לו שיש לזה קשר לאי-הפסקת היריון, שזה דבר דתי, אבל אין לזה כל קשר לדת או למה שאנחנו הדתיים ISSUE שהדתיים נלחמים עליו. עשו מזה באמת חושבים – שאסור להפסיק היריון בשום פנים ואופן, רק במקרה שהוולד מסכן את חיי האם. זה המקרה היחיד והבודד שבו מותר להפסיק היריון. והחברת אפילו לזה לא מטיפה, אלא רק אומרת לאשה: תחשבי פעמיים לפני מה שאת עושה. האם חוברת כזאת אסור להפיץ בציבור?

אדוני סגן השר, אני לא מבין, האם זו שנאה עצמית? אני מאוד מקווה שההחלטה לגנוז את החברת תישקל שוב, אדוני סגן השר. אני פונה מפה לשר הבריאות לשקול שוב את גניזת החברת ולתת את האפשרות לכל אשה במדינת ישראל, לפני שהיא עושה מעשה חריג ובלתי הפיך – כשעושים מעשה הפלה רוצחים את העובר, זה בלתי הפיך – לחשוב פעמיים, או לפחות שיהיה לה ברור מה היא עושה, שלא תחשוב שזו התערבות רפואית כמו ניתוח קל, שלא קרה דבר. יש פה הפסקת חיי עובר, ובשבילנו זה הפסקת חיי אדם שמותרת במקרה בודד אחד – שמסכן את חיי האם. שאר המקרים אסורים בהחלט. אני לא רוצה להתערב בזה, אבל לפחות תנו לאם לבדוק, תנו לאם לדעת, תנו לאם את האפשרות להכיר מה שהיא עושה לפני שהיא עושה, ואחר כך שתחליט מה שתחליט. כמו שכתוב בחברת, שהם אתה לאורך כל הדרך, גם אם תחליט להפסיק את ההיריון. תודה רבה.

היו"ר מ' פלד:

תודה. ישיב סגן שר הבריאות שלמה בניזרי. בבקשה.

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, איפה חבר הכנסת דהאמשה? כרגע הוא שאל מדוע שר הבריאות לא עונה. באמת בתשובה הזאת עכשיו לא אני מואשם, כי מי שמואשם פה זה למעשה שר הבריאות. אני חושב שהטענה של חבר הכנסת דהן צריכה להיות כלפי שר הבריאות ולא כלפי.

אציין כמה פרטים, כיצד הגענו לחברת הזאת. אני כבר בקיא במאבק שלי נגד ההפלות שמתבצעות כלפי כל עובר, יהודי, ערבי, נוצרי – לא משנה. אדם הוא אדם באשר הוא אדם.

לפני כשנה וחצי נפגשתי עם קונגרסמן מארצות-הברית, שבא אלי ואמר לי שהוא רוצה ללמוד איך מטופל נושא ההפלות אצלנו במדינת ישראל. הוא סיפר על כל הפעילות בארצות-הברית. הוא סיפר לי, שהפעילות שם היא מאוד אקטיבית, שם פוגעים ברופאים ויש פיצוצים ורימוני יד וחגיגות. אצלנו

ברוך השם הציבור שלנו מרוסן יותר, ואנחנו לא מגיעים לדברים כאלה, אף פעם לא נקרא לדברים כאלה. אנחנו ננהל את המאבקים בצורה הטובה ביותר.

החלטתי להתעמק עוד טיפה בנושא, ובדקנו איך זה פועל בוועדות. בכל ועדה בבית-חולים, אשה שרוצה לעשות הפלה באים שני רופאים ועובדת סוציאלית; חייבת להיות אשה אחת.

אופיר פינס, היום דיברת על קמיעות ועל כל מיני קשקושים, תאמין לי שעכשיו זה נושא מאוד מעניין. חיי אדם, לא קמיעות.

אופיר פינס-פז (העבודה):

אנחנו מדברים על זה.

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

לוועדות הללו מגיעה אשה, והיא אמורה לקבל אינפורמציה מסוימת לגבי ההפלה. הרופאים אמורים להסביר לה משהו, אבל היא מקבלת גם חוברת. ביקשתי לראות את החוברת, וראיתי חוברת טרנטה דה-לוקס, מלפני הרבה שנים, בעיצוב מאוד ישן. אתה רואה את החוברת, אין לך אפילו חשק להסתכל בה, דברים מאוד לאקוניים.

היועץ החילוני שלי – במשרדי יש כל הזרמים, אדוני סגן היושב-ראש, יש לי כיפות סרוגות, יש לי חילונים ויש לי חרדים, "כולם נקבצו ובאו לך" – אמר לי שזה לא יכול להיות, הוא למד את הנושא טוב. הוא צפה כמוני בסרט שנקרא "הצעקה האילמת", שנעשה בארצות-הברית על-ידי פרופסור שעשה מאות אלפי הפלות, אם לא עשרות אלפים. בסרט הזה רואים איך לוקחים עובר שנמצא ברחם של אמו, באמצעות מצלמה זעירה ומיוחדת, והעובר הזה שוחה בתוך מי השפיר של אמו. מראים איך מרחיבים את הרחם על-ידי כל מיני כלים מיוחדים עד שמגיע אותו דוקרן לעובר שנמצא ברחמה של האמא ומתחיל להתקרב אליו. רואים צילום מדהים, איך העובר הזה בורח הצדה, וכל רגע הברזל מגיע אליו עד שהוא פוגע בו בסוף ומפרק אותו. בסוף נשאר רק הראש הקטן הזה, שלא מצליח לצאת דרך הרחם, ולכן מכניסים צבת מיוחדת שמרסקת את הגולגולת, ואז הוא נשאב החוצה.

שבח וייס (העבודה):

אתה מפחיד את הצופים שלנו.

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

אני מצטער, אבל זה תהליך שכדאי שתדעו.

היו"ר מ' פלד:

אלה דברים קשים מאוד.

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

זו מציאות, כך נעשית הפלה, לצערי הרב. או הזרקת תמיסות מיוחדות, שמפוררות את התינוק במשך 24 שעות, והוא מתרסק עד שהוא יוצא החוצה.

מאז התוודעתי לנושא הזה דרך אגודת "אפרת" וכדומה, החלטתי להירתם למאבק בנושא של ההפלות.

היו"ר מ' פלד:

סליחה רגע, סגן השר. רצית לשאול משהו?

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

רגע, אני באמצע ההתלהבות.

שבח וייס (העבודה):

שאלה. יש משהו מאוד אנושי במאבק שלכם, של הציבור הדתי – –

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

לא, בארצות-הברית גם חילונים מנהלים אותו.

שבח וייס (העבודה):

– – למען החיים, אני אומר את זה בלי ציניות. אני חושב שזה מאבק תם, יש בו הרבה תום לב. במסגרת הרוח האנושית הזאת, הרעיון הקדוש הזה, מה קורה כאשר יש לנו מקרה של נערה או

בחורה שנאנסת והיא נושאת עובר, פרי של טראומה איומה? יש מקרים כאלה, מה דעתכם אז? חוץ מהמקרה של סכנת חיים.

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

חבר הכנסת וייס, הגדלות של אותם אנשים שרוצים להיאבק במאבק, הם תמיד מסיטים את הנושא – מה עם אותן בחורות שהסתבכו בגיל צעיר, מה אתה רוצה להרוס להם את כל החיים שלהם? או בחורה שנאנסה וכדומה.

שבח וייס (העבודה):

לא, על אמת, סיבכו אותן בכוח.

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

במדינת ישראל מתבצעות כל שנה כ-18,000 הפלות. אני מקווה שאני לא טועה, אלף פה, אלף שם, אבל אלה המספרים שאנחנו מגישים, כ-20,000. רוב ההפלות על-ידי הוועדות. אנחנו מתארים לעצמנו שלא כולן נאנסות, אתה מדבר על כמה עשרות בודדות, אז אולי היה מקום לדון מבחינה הלכתית. אבל אתה יודע מה הבעיה? הבעיה היא, שאני לא מסתכל על המשבר הנפשי של הבחורה רק כאשר היא נאנסת, אני בודק, רגע, מה אני הולך להפיל עכשיו מהגוף? מה אני הולך להפיל?

אתה יודע, פעם, בזמנו, היה לי ויכוח בקדנציה הקודמת, שאמרתי משהו, סיפרתי סיפור שסיפר לי גיניקולוג חילוני – ולא ידעתי מזה – הוא אמר, שבהרבה קליניקות גיניקולוגים מחזיקים כלב. שאלתי אותו: למה? הוא אמר לי: כדי להאכיל אותם, או כדי להסתיר ראיות.

שבח וייס (העבודה):

לא, זה לא מתקבל על הדעת.

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

סיפרתי זאת בתמימות, באמת שלא התכוונתי, ואז התקיפו אותי כולם. ירון לונדון כתב מאמר – – –

שבח וייס (העבודה):

זה לא מתקבל על הדעת.

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

נכון, אמרתי, זה לא מקובל. בא ירון לונדון, כתב: מה אתם רוצים מבניזרי – כך קוראים למאמר – ואני לא מבין אתכם. אנחנו החילונים בפרדוקס גדול בהגדרת עובר, מהו בתוך הבטן? אם זה בסך הכול רקמות דמיות, מה אכפת לכם שבניזרי אמר שנותנים את זה לכלב? ואם זה יצור, אם זה איברים, לב, מוח וזה יצור אנוש, צודק בניזרי, למה אתם מפילים, הרי זה רצח.

לציבור החילוני יש בעיה בהגדרת העובר. אתם יודעים שבכל מדינות העולם, וגם במדינת ישראל, אם אני לוקח עובר ומוציא אותו בשבוע ה-24 מרחמה של אשה, אני יכול לתת לו חיים באינקובטור. ביפן, בשבוע ה-21 – פרופסור שנקר ופרופסור משיח, שהם הטובים ביותר במדינה, הם בעלי שם עולמי, הם ביקשו ממני בזמן האחרון: אנא ממך, חוקק חוק שיאסור הפלה של עובר מהשבוע ה-24, כי זה רצח לדעתנו. הם אולי לא השתמשו במלה רצח, אבל, הם אמרו, מזעזעת אותם המחשבה להוציא עובר.

אני אספר לכם עוד סיפור. לפני כמה זמן הגיע אלי משהו מחדר ניתוח, בשעה 24:00, עם צנצנת לבית שלי – מה אעשה, יודעים שאני סגן שר הבריאות – ובתוך הצנצנת חומר עם פורמלין. תינוק, עובר של נערה ערבייה במקרה הזה, זה היה באחד מבתי-החולים, היה גילוי עריות במשפחה והפילו את התינוק. בחודש שמיני אתה לא יכול לעשות הפלה, חייבים ליילד את האשה. יילדו אותה. אבל אם יילדו אותו חי, יש פה בעיה מאוד קשה. מה יקרה? אי-אפשר להמית אותו. כשהוא בתוך הבטן, שנייה לפני שאתה מיילד אותו, זה לא רצח. שנייה אחרי שהוא יוצא, זה רצח. מה עושים היום? מפוצצים לו את הגולגולת בתוך הרחם ואז מיילדים אותו. ולי, הביאה אותו שלם. מה אני אגיד לכם, לבי נחמץ, במשך חודשים לא אכלתי בשר ועד היום אני מזועזע מתוך אותו מראה.

כוונתי לזעזע – בכוונה. כוונתי לומר לכם, רבותי, תשמעו, בשם מלים יפות, שזכות האשה על גופה, אנחנו מבצעים רצח. יש לאשה הזכות שהיא נושאת ברחמה עובר. ואני בסך הכול אומר לה: נכון, על-פי חוק מדינת ישראל את יכולה לעשות הפלות, אם תבואי לוועדה ותשכנעי אותה בכל מיני נימוקים. היום הוועדות מאשרות ברוב המקרים.

וליד צאדק חאג'-יחיא (מרצ):

מה עמדת משרד הבריאות? על-פי ההלכה, יש גבול להפלות?

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

יש מקרים מיוחדים ביותר שניתן להפיל, כאשר הוא נהפך רודף לאמא, ובמקרים נוספים, תלוי באיזה שבוע, אם זה בשבוע הראשון או השני, במסגרת ההלכתית אנחנו דנים לגופו של עניין. אני לא נכנס לזה עכשיו.

אני רוצה לומר דבר אחד. בא העוזר שלי, החילוני, לא הדתי, הוא כתב את החוברת היפה הזאת. מה הוא עשה? הוא העתיק את החוברת הקודמת. מה עשיתי? לא התערבתי. העברתי זאת לסמנכ"ל משרד הבריאות, שהוא מינוי של מצא, מר יאיר עמיקם, שהיה פעם דובר הכנסת. אמרתי לו: קח את החומר, תעשה בו מה שאתה חושב, תוציא חוברת, לא מעניין אותי כלום. נתתי הכול בידיים שלו, אמרתי לו: לשיקולך. הביאו זאת לד"ר לוטן במשרד הבריאות, שאחראי לנושא. לאחר שעברו על כך כל הגורמים במשרד הבריאות, הוצאה חוברת בעלות גדולה. תשמעו, הדפיסו 20,000 כאלה. איך שזה יצא, מייד זה הגיע לכמה עיתונאים שהתקשרו אלי ואמרו: מה זאת הכפייה הדתית? איזו כפייה, על מה אתם מדברים בכלל? מה זו החוברת?

אופיר פינס-פז (העבודה):

אני הפניתי אותם אליך.

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

בסדר, תודה רבה. מה קרה? יצאה חוברת, אותה חוברת כמו בפעם שעברה, רק בצורה יותר מודרנית, שמראה פתאום תמונה של אולטרה-סאונד, של תינוק, שזה יצור חי. מ"נעמת" הזדעזעו, התקשרו לעיתונות. גם אני קיבלתי מכתב. מה הם כותבים לשר ולי? – "מהעיתונות שמענו, שיצאה חוברת שיש בה תמונות צבעוניות של אולטרה-סאונד". רבותי, זה צבעוני, שאני רק אבין, או שזה חד-גוני? הם לא ראו את החוברת, ישר הם רצו לתקשורת – הם ויעל דיין – ומייד הזדעזעו, איך אפשר להוציא חוברת שמזעזעת את כל המדינה? ריבוננו של עולם, מישוהו פה רואה צבעוני? מה זו הצביעות? האם בערוץ-8 לא רואים כל הזמן תמונות של עוברים? האם באנציקלופדיות לא רואים תמונות של עוברים? בעיתון "הארץ" לפני שבועיים ראיתי תמונה על עמוד שלם, תאמין לי, תמונה פי מיליון יותר יפה, שמראה עובר באולטרה-סאונד. אלא מה? מכיוון שסגן השר הוציא והכניס עוד כמה מלים שממחישות בדיוק מהו עובר ומה אשה עומדת לעבור, אז כולם הזדעזעו.

דרך אגב, על-פי חוק, בעצם על-פי ועדת-ריפתי, שאושרה על-ידי כל השרים, דוח-ריפתי קובע, שהאשה חייבת לקבל אינפורמציה לפני שהיא מבצעת את ההפלה. שימו לב, בפנסילבניה, בארצות-הברית, כותבים הסבר לאשה לפני שהיא עוברת את ההפלה. היא צריכה לקבל חומר המכוון ליידע את האשה על אודות המאפיינים האנטומיים והפיזיולוגיים המשוערים של העובר במהלך ההיריון, לרבות תמונות וכל מידע רלוונטי על אפשרות שרידותו של הוולד בכפוף לכך שכל תמונה או ציור כזה חייבים לכלול את הממדים של העובר וחייבים להיות מציאותיים ותואמים את שלב ההיריון של האשה.

ריבוננו של עולם, בארצות-הברית זה בסדר? תמיד אנחנו מחקים את המדינה הנאורה, ופתאום פה אנחנו "עאווירים" כאלה, אנחנו מצמצמים את עצמנו, אל תראה לה, למה שהיא תראה? לא מספיק המצוקה שהיא עוברת הפלה? סליחה, רבותי, אנחנו מדברים ברצח. לוקחים עובר בתוך בטנה של האמא, שבאותו רגע היא בסך הכול פונדקאית לאותו תינוק. בסך הכול היא תעבור את ההיריון, כי הרי אמרתי, 80%–90% מאשרים להם. אז מה אכפת להם?

אתה יודע שיושב-ראש המפלגה שלך – אני לא יודע אם תתלהב מהסיפור או לא, אבל אני אספר לך אותו – רפול, הוא מביא את זה בספרו, והוא כותב שם, שאבא ואמא שלו החליטו לעשות הפלה, ואז

היתה חסרה להם לירה אחת והרופא לא רצה לעשות לה את ההפלה. ובסופו של דבר, בגלל לירה אחת קיבלנו רמטכ"ל.

היו"ר מ' פלד:

עם ישראל הרוויח.

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

והנה, קיבלת יושב-ראש של התנועה שלך. אני מקווה שאתה לא מצטער על כך.

היו"ר מ' פלד:

on וחלילה.

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

ברוך השם, יופי, אני שמח לשמוע את זה.

תראו, איך אמר לי ד"ר שוסהיים: עד היום לא ראיתי אשה אחת שרצתה לעבור הפלה והביאה את העובר לעולם, שהתחרטה על כך, אלא הם שמחים כל כך עם הילדים הללו.

אנחנו נמצאים בבעיה דמוגרפית מאוד קשה. אנחנו עוסקים כל הזמן בעלייה. אמרתי לאותן נשים, אני אומר גם עכשיו, כל אשה שרוצה להפיל את העובר שלה, אני מוכן לקבל אותו – יש לי מיליון אנשים שירצו לגדל אותו וייתנו לו את מירב החמימות. תני אותו, אני מוכן, רק אל תרצחו.

לכן, אני פונה לאדוני השר. השר לא ראה את החוברת כשהוא קיבל את ההחלטה. לצערי הרב, פניתי אליו אלף פעם ואני מסביר לו כל פעם: אדוני, זו חוברת שבאה ליידע את האשה; מה זו המלחמה הזאת, כל דבר שקשור לדת ישר כולם מתעוררים וקופצים כאילו יש פה איזה עוון גדול. באנציקלופדיות יש כל הנתונים שמופיעים פה, אז מה הזעזוע? ריבוננו של עולם. האמינו לי שלא דיברתי עם חבר הכנסת דהן, הופתעתי אתמול כשראיתי זאת בהצעה לסדר-היום, אני מודה לך על כך שנתת לי את האפשרות לפתוח את פי.

היו"ר מ' פלד:

מה אתה מציע?

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

אני מציע, אם היה לנו זמן, היינו מקיימים דיון במליאה, אבל מכיוון שאין זמן לדיון במליאה, וזה נושא חשוב, בנפשה – לא של האומה היהודית, של כל אחד מאתנו פה, אני רוצה להעביר זאת לדיון בוועדה; אני מתאר לעצמי, ועדת העבודה והרווחה.

היו"ר מ' פלד:

תודה. חבר הכנסת שבח וייס ביקש ראשון.

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

לשאל, אני מוכן.

היו"ר מ' פלד:

לא לשאל, אמרתי – ראשון. בבקשה.

שבח וייס (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אדוני סגן השר – – –

היו"ר מ' פלד:

אסור לי לרדת מהבמה, אחרת הייתי מפעיל לך את המיקרופון.

שבח וייס (העבודה):

תודה רבה. אדוני היושב-ראש, אדוני סגן שר הבריאות, תראו, אני לא נמנה עם אלה שעושים מעקב קבוע אחר ההתנהגות של הציבור הדתי המאורגן. זה לא התחום שלי. יש אנשים שיותר רגישים לנושא הזה אולי משום שהם גם גרים בקהילות שהעניין הזה הרבה יותר בעייתי. אני, לאושרי, חי

בקהילה חיפאית; סגן השר הוא מהאזור שלנו, נכון? אז אצלנו אנחנו איכשהו הצבנו לנו מסגרת חיים יותר הרמונית של הידברות ודיאלוג וזה בסדר.

מה הבעיה כאן בפרסום כזה? זה בכל זאת משרת מגמה גורפת של התנגדות להפלות. אני לא חושב שצריך להטיף להפלות, כי אמרתי שיש איזה בסיס הומני במאבק הזה. בכלל לנסות לנתק את הדת מהומניזם ואת הדת היהודית – זו שטות. את רוב הערכים ההומניים אנחנו הורשנו לדתות אחרות, והלוואי שכל המפלגות הדתיות היום היו מתנהגות כך פוליטית כלפי עמים אחרים וכן הלאה – ואולי אפילו בעלי השקפות כמו ש"ס – כלפי שכנינו וכן הלאה, שזה הומני. עם זאת, זה משקף עמדה, זה הסיפור.

אני לא יכול להתנגד לחוברת שיאיר עמיקם עיצב, הוא היה הדובר שלי – –

היו"ר מ' פלד:

ולכן?

שבח וייס (העבודה):

– – ואנחנו מאוד אהבנו אותו, אבל אני אומר שיש פה חד-צדדיות מסוימת, זו הבעיה.

היו"ר מ' פלד:

חבר הכנסת וייס.

שבח וייס (העבודה):

זאת הבעיה.

היו"ר מ' פלד:

תודה רבה.

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

שבח וייס (העבודה):

בבקשה?

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

שבח וייס (העבודה):

לא, לא, אתה עצמך אמרת. היא עוסקת באיסור הפלות – – –

קריאות:

שבח וייס (העבודה):

אז אני חוזר בי. תן לי את החוברת – – –

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

שבח וייס (העבודה):

הצבעים לא מפריעים לי.

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

שבח וייס (העבודה):

אם זה באמת כך אז אני מסיר את הערתי. אדוני סגן שר הבריאות, אם זה רב-גוני – אני מסיר את הערתי, או.קיי? אם החוברת לא משרתת רק קו אחד – – –

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

שבח וייס (העבודה):

בסדר גמור. אני אכתוב לך או ישירות ליאיר עמיקם.

נסים דהן (ש"ס):

אני קראתי מתוך החוברת.

שבח וייס (העבודה):

אני יודע. אתה קראת קטעים שמשקפים השקפה מאוד חשובה, אבל אחת.

נסים דהן (ש"ס):

היו"ר מ' פלד:

תודה רבה.

שבח וייס (העבודה):

תודה רבה.

היו"ר מ' פלד:

חבר הכנסת וייס, תודה רבה.

נסים דהן (ש"ס):

הצבעה.

היו"ר מ' פלד:

חבר הכנסת פינס-פז, דקה בדיוק. בבקשה.

אופיר פינס-פז (העבודה):

אני רוצה לומר, שיכול להיות – כששמעתי את סגן השר בניזרי, אמרתי לעצמי שבארצות-הברית כל הפוליטיקה יכולה לקום וליפול על נושא ההפלות. הדבר מספר אחת שמעניין את אזרחי ארצות-הברית לפני שהם בוחרים סנאטור או חבר קונגרס זה – מה דעתך בנושא ההפלות? זה הנושא הכי מסעיר באמריקה – – –

היו"ר מ' פלד:

לפני מייקל ג'ורדן.

אופיר פינס-פז (העבודה):

לפני הכול. מייקל ג'ורדן מתחרה בו. ישבתי פה ואמרתי לעצמי, זה באמת מכריע, זה נושא אנושי ממדרגה ראשונה, נושא שבאמת חשוב לכל אחד מאתנו, אבל המציאות הישראלית היא כזאת, שהפוליטיקה הישראלית והכנסת הישראלית מוכרעות או מתפלגות בנושאים אחרים.

יש לי ויכוח, אי-אפשר לטייח אותו, סגן השר בניזרי. אני חושב שהוויכוח הוא אמיתי, בין אלה שמצדדים בזכויות הפרט ולכן יש להם דעה יותר מקלה בנושא ההפלות, לבין אלה שבגלל תפיסתם ההלכתית בדרך כלל, אבל לא רק, חושבים שהעניין הזה אסור באיסור חמור, והם מאוד מאוד לא מקלים. הוויכוח הזה הוא ויכוח שקיים, אי-אפשר לטייח אותו, אי-אפשר לכסות אותו; מה שחשוב זה

לשמור שהמשרדים הממלכתיים, משרדי הממשלה, לא יהיו מכשיר בוויכוח שקיים סביב נושא
ההפלות – –

היו"ר מ' פלד:

תודה רבה.

אופיר פינס-פז (העבודה):

– – ועל זה צריך לשמור.

היו"ר מ' פלד:

אנחנו עוברים להצבעה על הנושא: החלטת משרד הבריאות על גניזת חוברות "מדריך לאישה
בהיריון", לוועדה. ההצבעה החלה.

נסים דהן (ש"ס):

בעד, זה לוועדה.

הצבעה מס' 2

בעד ההצעה להעביר את הנושא לוועדה – 8

נגד – אין

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הנושא לוועדת העבודה והרווחה נתקבלה.

היו"ר מ' פלד:

בעד – 8, אין מתנגדים, אין נמנעים. ההצעה עברה לוועדה, ואנחנו ממשיכים בסדר-היום.

שאלות ותשובות

היו"ר מ' פלד:

סגן השר ישיב על שאלות. בבקשה.

הפסקת טיפול בילד על-ידי קופת-חולים

חבר הכנסת ש' עמור שאל את שר הבריאות ביום ט' בסיוון התשנ"ח (3 ביוני 1998):

קופת-החולים הכללית הפסיקה את הטיפול בילד ש"ש – שמו המלא מופיע במקור – עקב אי-יכולתם של הוריו לשלם. לטענת הקופה, תעריף הטיפול הועלה על-ידי משרד הבריאות. אם הילד לא יקבל טיפול, הוא יאלץ לעבור לבית-ספר מיוחד לנכים.

רצוני לשאול:

1. האם הובא המקרה לידיעתך?

2. האם ילדים נכים שמקבלים טיפולים במשך שנים אינם מוגנים על-ידי הרשויות במקרים כאלה?

3. האם הילד לא נופל בין הכיסאות, בין משרד הבריאות לקופת-החולים הכללית?

תשובת סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. המקרה לא הובא לידיעת משרד הבריאות, ואין למשרד פרטים עליו.

2. סל השירותים שעל-פי חוק ביטוח בריאות ממלכתי, מספק טיפול לילדים נכים עד גיל שש שנים. במקרה שמדובר בילדים "סומטיים", אין מגבלת גיל. אולם יש השתתפות עצמית של ההורים בסך 25 ש"ח לטיפול.

3. משרד הבריאות אינו שותף באספקה או במימון שירותים אלה. האחריות למתן השירותים הרפואיים או השיקומיים מוטלת על קופת-חולים בלבד, בהתאם לחוק ביטוח בריאות ממלכתי.

מקרי רשלנות רפואית במהלך לידות

חבר הכנסת ב' בן-אליעזר שאל את שר הבריאות ביום ט"ו בחשוון התשנ"ט (4 בנובמבר 1998):

ב-26 באוקטובר 1998 פורסמה ידיעה על מקרה נוסף של חשד לרשלנות כלפי יולדת. על-פי הפרסומים הוזרקה לה בטעות זריקת אשלגן, במקום זריקת אפידורל.

רצוני לשאול:

1. האם משרדך פועל בעניין באופן גורף, לדוגמה, רענון נהלים?

2. מה עושה משרדך כדי למנוע מקרים כאלה?

חבר הכנסת ר' אדרי שאל את שר הבריאות ביום ט"ו בחשוון התשנ"ט (4 בנובמבר 1998):

במהלך החודש האחרון התרחשו שני אירועים טרגיים במהלך לידות בבתי-חולים.

רצוני לשאול:

1. האם הנהלים מחייבים הקמת ועדת בדיקה משרדית באירועים מסוג זה?

2. האם מתקיימות השתלמויות סדירות לצוותים מיילדים?

3. לנוכח סמיכות האירועים, האם נשקל לבחון מחדש את נוהלי חדרי הלידה?

תשובת סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

הנהלים אינם מחייבים להקים ועדת בדיקה אוטומטית בכל מקרה. באירועים חריגים מחויב בית-החולים לדווח למשרד הבריאות על האירוע, והמשרד מחליט לאחר בחינתו האם להקים ועדה. יש לציין, כי על-פי הוראות מנכ"ל המשרד, בכל מקרה של פטירת יולדת המשרד ממנה ועדת בדיקה.

באירועים המוזכרים בשאלתא יצוין, כי במקרה הזרקת האפידורל, מינה בית-החולים מייד לאחר האירוע ועדת בדיקה, אשר בעקבות ממצאיה החליט המשרד לנקוט הליכים משמעתיים נגד הרופאים והאחות שהיו מעורבים במקרה.

במקרה השני, שבו נפטרה יולדת, מינה המשרד ועדת בדיקה, וזו טרם סיימה את עבודתה.

בתי-החולים מקיימים השתלמויות לאנשי המקצוע.

לדעת אנשי המקצוע, מדובר באירועים חריגים ביותר, אשר אינם מצדיקים שינוי כולל בנהלים.

עם זאת, לאור האירוע שבו הוזרק חומר אחר – אשלגן – בזריקת האפידורל, ולאור מידע חדש שהגיע למשרד מהעדכונים בתחום מחוץ-לארץ, החליט המשרד לקבוע בתקנות הסדרים בנוגע להגבלת ייצור, שיווק, ייבוא ואריזה של תמיסת האשלגן, והן מחייבות סימון מיוחד שלה, זאת במטרה למנוע טעויות נוספות, כפי שאירע במקרה המוזכר.

ביקורי בית של רופאים במושב עבדון

חבר הכנסת י' וקנין שאל את שר הבריאות ביום כ"ט בחשוון התשנ"ט (18 בנובמבר 1998):

נודע לי, כי תושבת מושב עבדון, המבוטחת 40 שנה בקופת-החולים הכללית, נזקקה לבדיקת רופא. למרות זכאותה סירב הרופא התורן להגיע מנהרייה, מרחק עשר דקות נסיעה, בטענה שהם אינם נותנים שירותים "מחוץ לעיר".

רצוני לשאול:

1. האם הפרטים נכונים?

2. אם כן – האם נהג הרופא על-פי הכללים?

3. מה יעשה משרדך כדי להבטיח מתן שירותים רפואיים לכל הזכאים?

תשובת סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. מושב עבדון הינו יישוב כפרי. בקופת-חולים הכללית ההסדר לגבי יישובים כפריים הוא, שהרופא הכפרי והאחות המקומית אחראים לטיפול בשעות שהמרפאה סגורה; על החולה לפנות לאחות, והיא המחליטה על המשך הטיפול. בחודש ספטמבר היתה האחות בחופשת מחלה, ומכאן נוצרה בעיה נקודתית שבינתיים מצאה את פתרונה.

2. הסדרי מתן השירותים למבוטחים שונים ממקום למקום. במקרה דנן, כיוון שמדובר כאמור ביישוב כפרי, היה לתושבי המושב הסדר מקומי, והם לא נכללו בהסדר האזורי שבמסגרתו ניתן שירות לתושבי נהרייה. לאור האמור, הרופא פעל על-פי כללי קופת-החולים המקובלים.

3. על-פי הודעת מנכ"ל קופת-חולים, נחתם מאמצע אוקטובר הסדר עם חברת "ביקור רופא", שפתחה מוקד בתחנת מד"א. מוקד זה מספק שירותי רפואה בנהרייה ואף מבצע ביקורי בית באזור.

טיפול במבוטחי קופת-חולים הכללית בבית-החולים "מעייני הישועה"

חבר הכנסת ר' פנחסי שאל את שר הבריאות ביום ו' בכסליו התשנ"ט (25 בנובמבר 1998)

העיתון "יתד נאמן" חושף, שקופת-חולים הכללית מונעת ממבוטחיה קבלת טיפול רפואי באמצעות "טופס 17" בבית-החולים "מעייני הישועה" בבני-ברק. מצדה, טוענת הקופה לזיכוכים כספיים. רצופה בזה הידיעה.

רצוני לשאול:

1. האם הפרטים נכונים?

2. האם משרדך שוקל ביטול החלטת הקופה?

תשובת סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

קופת-חולים הכללית לא מנעה ואינה מונעת ממבוטחיה הפניות לבית-החולים "מעייני הישועה".

לאחרונה אכן התגלו חילוקי דעות מסחריים בין הקופה לבין בית-החולים "מעייני הישועה", עקב חיובי יתר של הקופה בגין שנת 1997. לאחרונה הוסדרו חילוקי הדעות ומערכת היחסים שבה לקדמותה.

מתכות רעילות בדגי ים

חבר הכנסת א' הירשזון שאל את שר הבריאות ביום י"ג בכסליו התשנ"ט (2 בדצמבר 1998):

הירחון "בדוק" גילה, כי דגי ים המשווקים בישראל מכילים ריכוז מתכות רעילות העולה בעשרות אחוזים על התקן הקיים.

רצוני לשאול:

1. מה הם אמצעי הבקרה והפיקוח המופעלים כיום כדי למנוע שיווק דגים בעלי ריכוז מתכות רעילות גבוה?

2. האם נבדק הקשר בין הדגים הרעילים לאתרי המדגה וסמיכותם למקורות זיהום תעשייתיים?

3. האם ננקטו צעדים מינהליים או אחרים נגד המזהמים, ואם לא – מדוע?

תשובת סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. הפיקוח על מתכות כבדות בדגים מתבצע בשתי דרכים:

א. פיקוח על ייבוא דגים – בדיקות לנוכחות מתכות כבדות מתבצעות טרם מתן אישור ייבוא משירות המזון ארצי. רק דגים בעלי ריכוזים המתאימים למקובל בעולם, לרבות קודקס אלמנטריס של האו"ם, מאושרים לייבוא לישראל. זאת ועוד, שירות המזון הארצי בודק בנמל, באמצעות סקרים, את הדגים המיובאים לישראל, ודגים שנמצאים עם ריכוזים גבוהים של מתכות כבדות לא מאושרים לכניסה לישראל גם אם ניתן להם אישור יבוא מוקדם.

ב. דגי הים התיכון, המשווקים בעיקר כדגים מצוננים, שהם כ-8% מסך הדגים המשווקים בארץ, נבדקים במסגרת סקרים שמבצע שירות המזון הארצי. בסקרים שהתבצעו עד כה לא נמצאו חריגות. אין באפשרותנו לבדוק בצורה שגרתית מתכות כבדות עקב שיטת הבדיקה, הדורשת זמן המתנה של 14 יום לפחות, הרבה מעבר לחיי המדף של הדגים המצוננים – שבעה ימים מקסימום.

כתוצאה מפרסום הכתבה בעיתון "בדוק", אשר ערך מספר בדיקות קטן יחסית, גיבש שירות המזון תוכנית מפורטת לבדיקות דגים מהים התיכון על מנת לוודא שהתוצאות אכן נכונות. תוצאות הבדיקות תפורסמנה בתקשורת.

2. אחריות בדיקת הנוכחות למתכות כבדות בשטח המים הטריטוריאליים של ישראל בים התיכון היא בסמכות משרד החקלאות – אגף הדיג.

3. הסמכות לנקיטת צעדים מינהליים נגד המזהמים נתונה בידי משרד החקלאות והמשרד לאיכות הסביבה.

החזר הוצאות עבור פינוי באמבולנס

חבר הכנסת י' שטרן שאל את שר הבריאות ביום י"ג בכסליו התשנ"ט (2 בדצמבר 1998):

אזרחים רבים מתלוננים, שקופות-החולים לא מחזירות כלל או מחזירות רק 50% מעלות פינוי באמבולנס.

רצוני לשאול:

האם יש כוונה לסיים את "תקופת הביניים" שבמסגרתה ניתנה לקופות-החולים זכות להימנע מההחזר המלא של ההוצאות?

תשובת סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

אכן, במסגרת תקופת הביניים, שלפי סעיף 70 לחוק ביטוח בריאות ממלכתי, ניתנה לקופות האפשרות ליתן את השירותים שסיפקו קודם כניסתו לתוקף, ובאותם תנאים. תקופת הביניים עתידה להסתיים בסוף שנה זו.

עם תחילת השנה הבאה תהיינה כל הקופות כפופות לחוק ולהוראותיו, וקופת-החולים לא תוכל לגבות השתתפות עצמית מעבר לקבוע בחוק, אלא אם כן נכללה בתוכנית הגבייה שאושרה על-ידי ועדת הכספים.

יש לציין, עם זאת, כי גם החוק עצמו מכיר במצבים שבהם יידרש המבוטח להשתתף ב-50% ממחיר השירות של פינוי באמבולנס. כך, מבוטח המוסע לבית-החולים בנט"ן ואינו מאושפז זכאי להחזר

50% מהוצאתו בלבד. מובן, כי הסדרים אלה, בתוספת השנייה, יוסיפו לחול גם לאחר תום תקופת הביניים.

שיעור תמותת התינוקות בקרב האוכלוסייה הערבית בירושלים

חבר הכנסת ו' צאדק חאג'-יחיא שאל את שר הבריאות ביום י"ג בכסליו התשנ"ט (2 בדצמבר 1998):

נתוני השנתון הסטטיסטי של מכון ירושלים לחקר ישראל מראים, ששיעורי תמותת תינוקות בקרב האוכלוסייה הערבית בירושלים גבוהים ביותר מ-40% משיעורי תמותת תינוקות בקרב האוכלוסייה היהודית.

רצוני לשאול:

1. האם משרד הבריאות ער לעניין זה?

2. האם ינקוט משרדך צעדים נוכח מצב זה, ואם כן – מה הם הצעדים?

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, הנושא של השאלתא הוא השיעור הגבוה של תמותת תינוקות בקרב האוכלוסייה הערבית בירושלים.

1. משרד הבריאות ער לנושא הפער בתמותת התינוקות בין האוכלוסייה הערבית בירושלים לבין האוכלוסייה היהודית – – –

וליד צאדק חאג'-יחיא (מרצ):

אדוני סגן השר, אני לא שומע טוב.

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

כן, גם אני לא שומע את עצמי טוב. אני אחזור על דברי. עכשיו שומעים יותר טוב?

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

זה נגד ש"ס.

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

אתה רואה? מישהו פה מסדר לנו את הרמקולים. אני אחזור.

1. משרד הבריאות ער לנושא הפער בתמותת התינוקות בין האוכלוסייה הערבית בירושלים לבין האוכלוסייה היהודית. הסיבה העיקרית לתמותת התינוקות באוכלוסייה הערבית היא מומים מולדים הנגרמים, בעיקר, בגלל נישואי קרובים, נוסף על הבעיה הקיימת של הפסקת הריון מסיבות דתיות לאחר גילוי המום.

מצב תמותת תינוקות אינו מצב רפואי בלעדי אלא, בעיקר, מצב סוציו-אקונומי מובהק, הקשור בהשכלת ההורים ובתנאי מגורים ומחיה, ובמגזר הערבי העניין מאוד רלוונטי.

עדיין מצב תמותת תינוקות במזרח-ירושלים טוב לאין ערוך מזה שבשטחי הרשות הפלסטינית ובכלל מדינות ערב. אבל, אני מדגיש, צרת רבים נחמת טיפשים; אני איני אלא מצוין עובדה.

2. משרד הבריאות פועל רבות לצמצום תמותת תינוקות בקרב האוכלוסייה הערבית ומפעיל ברחבי הארץ תוכניות למניעת מומים מולדים באמצעות תחנות טיפת-חלב.

במזרח-ירושלים עדיין לא מופעלת תוכנית מסוג זה, בגלל מצבה המיוחד כיישוב עירוני גדול, ואני חייב לציין, ששאלות דומות קיבלנו עד היום על-פי רוב במגזר הבדואי. זו התשובה שלי ביחס לירושלים. תודה. בבקשה, שאלה נוספת.

היו"ר מ' פלד:

שאלה נוספת, בבקשה חבר הכנסת צאדק.

וליד צאדק חאג' -יחיא (מרצ):

תודה רבה, אדוני סגן השר, על התשובה המפורטת, אבל בהתחלה אני רוצה להגיד, שתמותת ילדים ברשות הפלסטינית אינה מנחמת ואינה צריכה להיות סיבה להשוואה –

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

אמרתי מראש.

וליד צאדק חאג'-יחיא (מרצ):

— — במיוחד כשאנחנו מדברים על מוות. אבל אנחנו יודעים שבמזרח-ירושלים סטנדרד החיים הרבה יותר גבוה מביתר הערים. אבל לעניין — אני מודע מאוד, ואני הקמתי עמותה למלחמה ולמאבק נגד נישואי קרובים, שכן זה מביא למומים מולדים וכו', אבל יש שם גם כן בעיה סוציו-אקונומית, כפי שתיארת או רמזת עליה, של מצוקת דיור, וגם יש מחסור בתחנות טיפת-חלב ובטיפול. לפעמים יש אנשים שנופלים בין הכיסאות בגלל ביטוח רפואי פה או שם, שייכות לרשות הפלסטינית, לא לרשות הפלסטינית, והם נתקלים בזה שהם צריכים לשלם הון תועפות כדי לקבל את הטיפול ואת הריפוי המתאים.

אני מקווה — — —

היו"ר מ' פלד:

לא הבנתי. אני רוצה לשאול אותך שאלה. בירושלים יש ויכוח מי נותן שירותי טיפת-חלב, מדינת ישראל או הרשות הפלסטינית?

וליד צאדק חאג'-יחיא (מרצ):

אל תזדעק ואל תקפץ, אדוני היושב-ראש. כשאתה שומע "הרשות הפלסטינית", יש לך רגישות — — —

היו"ר מ' פלד:

כשאני שומע "ירושלים".

וליד צאדק חאג'-יחיא (מרצ):

יש מעמד של אזרחות ותושבות קבע, שגורר בעקבותיו את הבעיות האלה. תודה רבה לך.

היו"ר מ' פלד:

בבקשה.

אופיר פינס-פז (העבודה):

— — —

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

קודם כול אני רוצה לציין – תמיד אני נוהג לציין לשבח. שבח, תחליט אם לשבח או לשבח.

שבח וייס (העבודה):

רצוי – לשבח. שוואך, בידיש, זה חלש.

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

אני רוצה לציין את – — —

היו"ר מ' פלד:

יש לנו פה עוד בלשן, חבר הכנסת זאבי.

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

שלמה בניזרי הוא חרדי, אתה יודע.

שבח וייס (העבודה):

יש לנו היום ועידה.

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

לנו יש זמן. אתה יכול ללכת.

תראה, חבר הכנסת אופיר פז, אתה צריך לנצל את הימים האחרונים שלך פה בכנסת. יש עניין של שריונים וכדומה. אתה יודע לאן תגיע.

אופיר פינס-פז (העבודה):

ככל שנדבר על הימים האחרונים שלי בכנסת יותר, כך אאריך ימים פה.

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

אני מאחל לך, בתור ידידי מהצבא, שתאריך פה ימים.

אני רוצה לציין לשבח את חבר הכנסת סגן השר לשעבר נואף מסאלחה. הלוואי שהייתי מצליח לעשות את מה שהוא עשה לאוכלוסייה הערבית. בתחילת הקדנציה הקודמת הוא קיבל משר האוצר תקציב של כ-60 מיליון שקלים. שר האוצר אז היה בייגה שוחט. הוא קיבל זאת בזכות כספים ייחודיים. דרך אגב, אף אחד לא הזדעק על כך במדינה, וגם אנחנו לא הפרענו לו לקבל את הכספים הללו. הוא לקח את הכספים הללו ובנה בהם תחנות טיפת-חלב בכל רחבי מדינת ישראל. דרך אגב, עד היום חלק מהן נחנקות. עד היום יש לכך תקציב של משרד הבריאות. הוא עשה עבודת קודש, עבודה נפלאה, ואני חושב שהוא ראוי לכל השבחים על מה שהוא עשה. עד כדי כך הגענו, שמצב תחנות טיפת-חלב באוכלוסייה הערבית טוב ממצב במגזר היהודי.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

זה לא עד כדי כך. אומנם הוא עשה דברים טובים ומבורכים לסגירת פער, אבל לא עד כדי כך.

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

הוא עשה, ואם היה לו יותר זמן, אני מאמין שהוא היה עושה יותר. תתפלל עליו כדי שהוא יהיה בקדנציה הבאה, ואז הוא יעשה יותר. מה אתה רוצה ממני?

וליד צאדק חאג'-יחיא (מרצ):

הקופות שנבנו הן חדישות ביותר.

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

אני מסכים אתך. זה נעשה בכל רחבי מדינת ישראל. אבל במזרח-ירושלים, כמו שצינתי בתשובתי, עדיין לא מופעלת תוכנית של איתור מומים ודברים כאלה. זאת בגלל מצבה המיוחד כיישוב עירוני גדול. לא תמיד היא נכנסת למסגרת אותן תוכניות של צמצום פערים ברחבי מדינת ישראל.

אבל אני אומר, שאין ספק שהיום המצב משופר לאין ערוך. תראה, אני יכול להגיד לך דבר אחד, שאמרתי אותו פעם לחבר הכנסת דהאמשה: משרד הבריאות הוא משרד שפועל לרווחת כל אזרחי המדינה, ולא דווקא לאוכלוסייה יהודית. תודה.

תקציב ההסברה למניעת התפשטות מחלת האיידס בישראל

חבר הכנסת א' לובוצקי שאל את שר הבריאות ביום כ' בכסליו התשנ"ט (9 בדצמבר 1998):

בלשכתי התקבל לאחרונה מידע בנוגע למחלת האיידס, המצביע על מצב חמור, שבו בעוד המחלה מתפשטת בקרב חוגים שונים באוכלוסייה, התקציבים המיועדים למניעתה דלים ואינם מנוצלים.

רצוני לשאול:

1. מדוע לא נוצל כל תקציב ההסברה שיועד לשנת 1997?

2. מדוע ההשקעה בהסברה בישראל נמוכה מהמקובל במדינות המתפתחות?

תשובת סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. כל תקציב ההסברה נוצל, וכך הוא מדי שנה. השנה הסכום שהוצע על פרסום לחינוך למניעה הגיע לכ-8 מיליוני שקלים. סכום זה כולל: הסברה, תשדירי שירות, קמפיין רחב היקף, תוכניות הסברה לבתי-ספר, השתתפות בפסטיבלים לנוער ולצעירים. מעולם לא הוציא משרד הבריאות סכומים כאלה על כל מסע הסברה אחר. לצורך ההשוואה – לנושא הסוכרת, שבה חולים כ-800,000 איש, מוקצה סכום של עשרות אלפי שקלים בלבד.

2. לא ניתן להשוות כלל בין מצב התחלואה בישראל לבין זה שבארצות המתפתחות. לשמחתנו, מדינת ישראל מוגדרת על-ידי ארגון הבריאות העולמי כמדינה בעלת שכיחות נמוכה מאוד של איידס. בארצות המתפתחות שיעורה עצום לעומת זה שבישראל.

עבד-אלוהב דרואשה (מד"ע-רע"ם):

אדוני סגן השר, הסתכלתי בטלוויזיה וריחמתי עליך. אתה מאריך יותר מדי בתשובה.

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

יש החולקים על דבריך.

שבח וייס (העבודה):

הוא רצה להגיד שהוא מעריך אותך מאוד.

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

תודה רבה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

אולי אתה מכביד על עצמך יותר מדי. אבל אתה מאריך יותר מדי.

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

זה בסדר. בחי"ך.

שירותים פרא-רפואיים לילדים בחינוך המיוחד

חבר הכנסת ש' וייס שאל את שר הבריאות ביום כ' בכסליו התשנ"ט (9 בדצמבר 1998):

נודע לי, כי החל מתחילת שנת לימודים זו הופסקו כמעט לגמרי השירותים הפרא-רפואיים שניתנו עד כה לילדים ב"גני תקשורת" במסגרת החינוך המיוחד. הסיבה לכך היא חוזה שנחתם בין משרד הבריאות למשרד החינוך, המעביר את האחריות למתן שירותים אלה למשרד הבריאות, דרך המרכזים להתפתחות הילד.

רצוני לשאול:

1. האם המידע מדויק?

2. מי אחראי לשינוי שנוצר בתנאים המוצעים לעובדים הפרא-רפואיים?

3. איך תיפתר הבעיה ויימנע המשך הפרת חוק חינוך מיוחד, התשמ"ח-1988?

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

1. משרד החינוך רוכש שירותים פרא-רפואיים לגני-הילדים של החינוך המיוחד ממשרד הבריאות, דרך המכונים להתפתחות הילד. האחריות כלפי הילדים היא עדיין בידי משרד החינוך. משרד החינוך היה מודע לעובדה, כי עד אשר יינתנו השירותים על-ידי משרד הבריאות תעבור תקופה של חודשים מספר, שכן החוזה בין המשרדים נחתם רק לקראת סוף נובמבר השנה. כמו כן, הוא היה מודע לעובדה שאין בארץ מספיק קלינאי תקשורת. הצענו לו שלא להוציא את עובדיו ממוסדותיו לפני כניסת עובדי משרד הבריאות, אך מטעמים שלו העדיף משרד החינוך להוציא את עובדיו מ-1 בספטמבר 1998, דבר אשר השאיר את "גני התקשורת" לתקופה מסוימת ללא שירותים פרא-רפואיים. בחודש האחרון באו מרבית הבעיות על פתרון, כפי שיובהר בתשובה מס' 3.

2. האחריות לשינוי שנוצר היא של משרד החינוך, הבריאות והאוצר. לדעת משרד הבריאות, עדיף שטיפולים רפואיים ופרא-רפואיים לילדי החינוך המיוחד יינתנו על-ידי מערכת הבריאות, לטובת הילדים. התוכנית הזאת באה להגדיל במידה ניכרת את שעות הטיפול הפרא-רפואי שהילדים יקבלו.

3. משרד הבריאות החל במתן השירותים בחלק מהגנים ברחבי הארץ כבר באוקטובר, אף שעדיין לא היה לו חוזה חתום עם משרד החינוך. בחודש דצמבר כבר ניתנות כ-70% מכלל השעות המיועדות, כאשר במרבית המקומות מספר שעות הטיפול הפרא-רפואיים לילד כבר עולה על מספר השעות אשר ניתנו בשנים הקודמות על-ידי משרד החינוך. עדיין קיים מחסור בקלינאיות תקשורת. אנו מקווים כי בתוך חודש-חודשיים נעמוד בכל המטלות למתן כל השעות הפרא-רפואיות אשר הוזמנו אצלנו לשנת לימודים זו.

בירושלים, אגב, מעכב משרד החינוך את הכנסת קלינאי התקשורת מטעם המכון להתפתחות הילד בוויכוח על הדרכת העובדים: האם השירות יינתן על-ידי מיח"א, כפי שזה קיים בכל הארץ והמכון להתפתחות הילד וההורים המעוניינים, או שהוא יינתן על-ידי משרד החינוך.

אני מתאר לעצמי, שאחרי שנתתי את התשובה המפורטת כל כך אין לך שאלות. אני רואה שגם כך יש לך שאלות. ישתבח שמו לעד.

היו"ר מ' פלד:

שאלה נוספת לחבר הכנסת וייס. בבקשה.

שבח וייס (העבודה):

אדוני, זו לא שאלה אלא משאלה. הנושא הפרא-רפואי הופך לסיפור הצלחה בגדול. מיום ליום ומשנה לשנה יותר ויותר נזדקק לשירותים כאלה. האם עלה בדעתכם, יחד עם משרד החינוך, דווקא בגיל הצעיר, למשל בבית-ספר עממי, להעניק שיעור שבועי על כל המדע הזה? מחד גיסא, כדי למנוע היסחפות לתעות, ומאידך גיסא, כדי לפתח תודעה לחשיבות השירות הזה.

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

לא, לא היו לנו דיונים בנושא הזה.

שבח וייס (העבודה):

אני מוכן להיות יועץ בהתנדבות לעניין זה.

היו"ר מ' פלד:

אבל אני רוצה לומר לך, שאני יודע שבמשרד החינוך עוסקים בנושא. יש אפילו דוקטורית, שהיא אחראית, מפקחת במשרד החינוך בנושא הזה. קוראים לה ד"ר אירית ליבנה.

שבח וייס (העבודה):

אדוני היושב-ראש, היית סגן שר חינוך. בכלל, אנחנו צריכים יותר מחשבים, יותר לימודים כאלה, יותר גיאוגרפיה, נהגות, אסתטיקה, אתיקה, וליד זה שני שיעורים בתורת המוסר, וגידלנו את האנשים טוב.

היו"ר מ' פלד:

אתה צודק.

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

אצלנו בישיבה מקבלים את כל הנושאים. אני לא מזלזל בזה.

טיפול משרד הבריאות בחולי איידס ובמניעת המחלה

חבר הכנסת ע' ברעם שאל את שר הבריאות ביום כ' בכסליו התשנ"ט (9 בדצמבר 1998):

שבוע המאבק באיידס העלה לכותרות כמה שאלות בוערות על הטיפול בנשאי האיידס ועל הטיפול בחינוך למניעה.

רצוני לשאול:

1. האם אכן לא השתמש משרדך בכל התקציב המיועד לפרסום לחינוך למניעה?

2. מדוע לא נכללים ארגונים לא-ממשלתיים, הפועלים בתחום האיידס, בוועדת ההיגוי העליונה לאיידס שממנה שר הבריאות?

3. האם למשרד יש נתונים עדכניים על מספר האנשים החיים עם נגיף האיידס בארץ?

תשובת סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול):

1. המשרד השתמש בכל התקציב המיועד לפרסום לחינוך למניעה. השנה הסכום שהוצע על פרסום לחינוך למניעה הגיע לכ-8 מיליוני שקלים. סכום זה כולל: הסברה, תשדירי שירות – קמפיין רחב היקף, תוכניות הסברה לבתי-ספר, השתתפות בפסטיבלים לנוער ולצעירים. משרד הבריאות לא הוציא סכומים כאלה על כל מסע הסברה אחר לנוער.

2. ארגונים לא-ממשלתיים נכללים בוועדת ההיגוי: הוועד למלחמה באיידס, האגודה הישראלית לתכנון המשפחה, קופת-חולים כללית ונציגים ממוסדות לא-ממשלתיים אחרים.

3. מספר האנשים החיים עם נגיף האיידס בארץ – נכון ל-1 בדצמבר 1998 – הוא 110 חולים ו-1,927 נשאים רשומים. ההערכה היא שמספר הנשאים האמיתי הוא כ-2,500.

היו"ר מ' פלד:

חבר הכנסת לייזרזון נמצא. בבקשה להשיב על השאילתא שלו.

שבח וייס (העבודה):

הוא במקום פואד בן-אליעזר; הוא לייזרזון.

אברהם יוסף לייזרזון (יהדות התורה):

אעברת את השם שלי.

היו"ר מ' פלד:

בבקשה. השאילתא היא בנושא המתות חסד.

המתת חסד בבית-החולים "הדסה" בירושלים

חבר הכנסת א"י לייזרזון שאל את שר הבריאות ביום כ"ז בכסליו התשנ"ט (16 בדצמבר 1998):

פורסם, כי לראשונה בוצעה בישראל המתת חסד בבית-החולים "הדסה" בירושלים, באישורו של שופט מחוזי.

רצוני לשאול:

1. מדוע בוצעה המתת חסד?

2. כיוון שההלכה מתנגדת לכך, האם תינתן הוראה שלא לבצע בעתיד המתת חסד?

3. מה היא עמדת משרד הבריאות, לנוכח מקרים דומים בעולם, כמו בארצות-הברית, שם נעצר רופא שביצע המתת חסד?

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

1. לא בוצעה המתת חסד אקטיבית או פסיבית במקרה זה. זאת, אף שהיתה הוראה מפורשת של בית-משפט, שאפשרה ניתוק מכשירי ההנשמה במקרהו העצוב של איתי ארד, זיכרוננו לברכה. בפועל המשיך איתי לנשום כ-22 שעות ונפטר כתוצאה ממחלתו.

2-3. משרד הבריאות מתנגד נחרצות להמתת חסד. השאלה אם ובאיזה מצב ניתוק של מכשירי ההנשמה נחשב להמתה – נושא זה יידון במשרד ויובא לכנסת בהמשך. שר הבריאות ממנה לצורך העניין ועדה לבחינת ההיבטים השונים של נושא עדין זה.

היו"ר מ' פלד:

שאלה נוספת לחבר הכנסת לייזרזון.

דוד אזולאי (ש"ס):

אדוני היושב-ראש, אתה מסכים עם הדברים?

היו"ר מ' פלד:

למה לא?

דוד אזולאי (ש"ס):

האם להזריק כמויות אדירות של חומרי הרדמה זה לא נקרא פעולה אקטיבית?

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

אענה לך בהמשך.

היו"ר מ' פלד:

חבר הכנסת לייזרזון, בבקשה.

אברהם יוסף לייזרזון (יהדות התורה):

אני מבין מסגן השר, שהעמדה של משרד הבריאות היא נחרצת וברורה נגד המתות חסד. הבנתי נכון?

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

אמרתי בפירוש שמשרד הבריאות מתנגד נחרצות להמתת חסד.

אברהם יוסף לייזרזון (יהדות התורה):

כבוד היושב-ראש, הדברים ברורים. רק מי שמעניק חיים לכל חי יש לו הזכות הבלעדית על החיים של בן-תמותה. אין לאף אחד זכות, רשות וסמכות כלשהי, גם אם הוא מחליט וחושב שזה כך. הביוגרפיה שלנו בנושא הזה היא ארוכה מאוד. אבל אני שואל: מה בדעת משרד הבריאות ושלטון החוק לעשות? אילו צעדים מתכוונים לנקוט כלפי אלה שכן מבצעים המתות חסד בדרך זו או אחרת?

תרשה לי, אדוני היושב-ראש, לספר רק סיפור קטן.

היו"ר מ' פלד:

לא, לא, אני לא מאפשר. תודה רבה.

אברהם יוסף לייזרזון (יהדות התורה):

בסדר. לא ארגיז אותך.

היו"ר מ' פלד:

לא, לא, אתה לא תרגיז אותי.

אברהם יוסף לייזרזון (יהדות התורה):

רציתי רק לספר סיפור אנושי שיעניין גם אותך. כל הסיפור ייקח דקה.

היו"ר מ' פלד:

חבר הכנסת דהן, האם לאפשר לו לספר את הסיפור?

אברהם יוסף לייזרזון (יהדות התורה):

מר פלד, זה סיפור קטן.

היו"ר מ' פלד:

בבקשה.

אברהם יוסף לייזרזון (יהדות התורה):

זה לא קשור במאבק בין שומרי תורה ומצוות. סיפר לי סיפור חבר, ידיד, שטס לאחרונה, לפני שבועות מספר לארצות-הברית, בטיסת "אל על", במשך 12 שעות, לניו-יורק. הוא עלה למטוס והוא ראה שפינו כמה מושבים ושמו באינקובטור תינוק קטן, בן כמה ימים.

אופיר פינס-פז (העבודה):

חשבתי, כשגפני הלך, שלא יהיה מי שיעשה לנו קצת נחת.

אברהם יוסף לייזרזון (יהדות התורה):

גפני חוזר עוד מעט. הוא חוזר לקראת הבחירות הקרובות.

היו"ר מ' פלד:

חבר הכנסת לייזרזון, הסיפור תם?

אברהם יוסף לייזרזון (יהדות התורה):

הוא אמר שהתלוו לתינוק הזה בן ארבעה הימים רופא ואחות, ומאות הנוסעים נשימתם נעצרה לעקוב בכל מהלך הטיסה אחרי המאמצים הדרמטיים להצלתו של אותו תינוק שהוטס לניתוח לב מסובך בפלורידה. הם ירדו כולם מכבש המטוס בנמל התעופה "קנדי", והם שומעים בחדשות בדרכם לבורו-פארק, השכונה היהודית החרדית, שאתה ודאי מכיר אותה, בארצות-הברית, שלראשונה רופא גדול ביצע המתת חסד במי שהוא חשב שלא צריך לחיות עוד. והוא אומר, שכל נמל התעופה, כל הנוסעים האלה – חרדים וחילונים, כאלה ואחרים, ללא הבדל חוג וזרם – ציינו את זה: תראו כמה מאמצים משקיעים, כמה כספים מקציבים, כמה כוח ואנרגיה כדי להציל תינוק בן ארבעה ימים.

לכן אני אומר, שום רופא בישראל ובעולם כולו אין לו זכות, רשות וסמכות לבצע המתות חסד מכל נימוק שהוא.

היו"ר מ' פלד:

תודה רבה.

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

אופיר, עוד מעט תיגמר הוועידה.

היו"ר מ' פלד:

תודה רבה, סגן השר.

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

רגע, אני צריך להשיב להם. הם שאלו.

שבח וייס (העבודה):

זו היתה דקה מעוברת.

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

זה היה סיפור נוסף, אומנם, אבל אני צריך להשיב.

בקיצור, שאלתם פה מה בדעת המשרד לעשות למי שיגרום להמתת חסד. זה כתוב בחוק. הוא עובר עבירה, ואז ודאי שהוא רוצח, גם על-פי ההלכה וגם על-פי החוק. ודאי שיש איסור של המתה אקטיבית של כל אדם. יש, כמובן, דיון בהלכה – המתה פסיבית, אם נניח אני אנתק אותו ולאחר תקופה, ימים, שעות, אינני יודע בדיוק מה, אם הוא ימות או לא ימות – האם זה מותר או אסור? זו שאלה, כמובן, לפוסקים ולא שאלה שאנחנו צריכים להתחבט בה.

מה שלי חשוב היום הוא להבהיר את עמדת משרד הבריאות, שאנחנו נגד כל המתת חסד בצורה הברורה ביותר, ודיברתי עם האנשים הבכירים ביותר במשרד הבריאות ועם רופאים. כולם מתנגדים. כולם אומרים דבר אחד: ברגע שאתה מתחיל לתת את האפשרות של המתת חסד, אתה יודע איך זה מתחיל, אתה לא יודע איך זה מסתיים. תאר לך שמישהו יבוא לשכן שלו והוא רואה שהוא סובל ואשתו משגעת אותו או שהוא משגע אותה והוא רואה שהוא כל כך סובל, יש לו הרבה צרות, ויגיד לו: תשמע, רציתי לגאול אותך מהצרות שלך, ואז ילך ויעשה לו המתת חסד.

כחברה, זה סיכון גדול מאוד לקחת את תפקידו של מלאך המוות. אני אעמוד מקרוב על כך, וגם כשתקום הוועדה הזאת אני אשתדל לעמוד אחרי כל הפרטים. זה יגיע בסופו של דבר להכרעת הכנסת ולידיעת הכנסת, אם, חלילה וחס, יחליטו להנהיג פה, כמו במדינות מסוימות, המתת חסד. אני תקווה ותפילה, שאת התפקיד הזה ישאירו אך ורק לבורא עולם, ולא אנחנו נהיה שותפים של מלאך המוות.

היו"ר מ' פלד:

תודה רבה לסגן השר.

הצעה לסדר-היום

שחרור יונתן פולארד

היו"ר מ' פלד:

אנו עוברים לנושא הבא: שחרור יונתן פולארד – הצעה לסדר-היום מס' 5963, של חבר הכנסת אופיר פינס-פז. בבקשה.

אופיר פינס-פז (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, ביום שבת, 16 בינואר, הוועדה המיוחדת שמינה נשיא ארצות-הברית לבדיקה מחדש של נושא יונתן פולארד מתכוונת להגיש את מסקנותיה לנשיא. אינני יודע אם הנשיא יחליט באותו היום. אני יודע שנעשים מאמצים, גם מטעם הממשלה, לדחות את ההכרעה שלו בזמן מסוים.

רחבעם זאבי (מולדת):

מי השר המשיב?

היו"ר מ' פלד:

סגן השר מיכאל איתן.

רחבעם זאבי (מולדת):

איפה הוא? יש רק 17 שרים וחצי לגיון סגני שרים, ובנושא לאומי כל כך חשוב הם מטיילים.

היו"ר מ' פלד:

קראנו לו.

אופיר פינס-פז (העבודה):

אני, כמובן, מזדהה עם ההערה של חבר הכנסת זאבי.

היו"ר מ' פלד:

ביקשתי לקרוא לו כבר לפני חמש דקות.

אופיר פינס-פז (העבודה):

מכל מקום, ביום שבת, כפי שאמרתי, יונחו המסקנות על שולחנו של נשיא ארצות-הברית. כולנו מתפללים, כולנו מקווים, כולנו מייחלים לכך שנשיא ארצות-הברית יקבל את ההחלטה הנכונה ויחליט באמת בצעד אנושי יוצא דופן לחון את יונתן פולארד.

אני מנצל את הבמה הזאת כיושב-ראש השדולה בכנסת למענו של יונתן פולארד ולמען שחרורו, ואני פונה פנייה ישירה אל נשיא ארצות-הברית, ביל קלינטון, שאליו יש לי, ואני מניח שלכל העם בישראל,

הערכה רבה. הפנייה היא, שהוא יגלה אנושיות, רגישות. הפנייה היא, שהוא יצליח להתעלות ולקבל החלטה לא קלה בעד שחרורו של יונתן פולארד.

זה נכון שיונתן פולארד עשה מעשה ריגול שלא ייעשה. זה נכון שממשלת ישראל שלחה את יונתן פולארד, והיא עשתה מעשה חמור ובלתי אחראי, שלפי דעתי הסב נזק כבד למדינת ישראל ביחסים שלה עם ארצות-הברית. אבל, למרות כל זאת, אני מצפה ממך, נשיא ארצות-הברית, ביל קלינטון, שלא תאזין לדברי הנקמנות שנשמעים בסביבתך; שלא תטה אוזן לכל אלה שמתיימרים להיות הביטחוניסטים של ארצות-הברית, שמנסים להלך עליך אימים כאילו שחרורו של יונתן פולארד היום יפגע בביטחונה של ארצות-הברית; שלא תיקח ברצינות ולא תיבהל ממסע התעמולה שמתנהל היום ברחבי ארצות-הברית נגד שחרור יונתן פולארד. אני מאמין בך, נשיא ארצות-הברית, ביל קלינטון. אני מאמין ביושרך. אני מאמין באנושיות שיש בך. אני מאמין ומקווה שתגיע להכרעה הנכונה.

אני רוצה לומר גם היום, שממשלת ישראל הנוכחית עשתה רבות לשחרורו של יונתן פולארד. היא הפעילה לחצים, הודתה בכך שהיא נושאת באחריות לשליחתו. כמה מהשרים בממשלה, וראש הממשלה עצמו, עשו רבות בעניין הזה.

היו"ר מ' פלד:

ביקרו אותו.

אופיר פינס-פז (העבודה):

ביקרו. גם חברי הכנסת מכל קצוות הבית עשו רבות בקדנציה הזאת, כדי לקדם את שחרורו של יונתן פולארד. החתמנו שלוש פעמים עצומות למענו במהלך הקדנציה הזאת, וחתמו עליהן בין 70 ל-80 חברי כנסת. נסענו לבקר אותו בבית-הסוהר בצפון-קרוליינה. קיימנו כאן לובי עם לא מעט חברי כנסת, שהפעיל בהם חבר הכנסת זאבי, שפעל למענו ללא ליאות. הפגנו בעדו, נפגשנו בעדו, השתדלנו מאוד בעבורו. אבל לא בטוח שהמאמצים של כולנו הצליחו לחדור את השריון ולהעביר את המסר, אדוני היושב-ראש. לא בטוח שכל מה שעשינו מספיק כדי לגרום לכך שנשיא ארצות-הברית יחליט לחון את יונתן פולארד.

אני רוצה להזכיר לכולם, שיונתן כבר יושב בבית-סוהר 13 שנה, והוא שפוט למאסר עולם בלתי קצוב. זאת אומרת, נכון לרגע זה, הוא לא יכול לראות אפילו את האור שבקצה המנהרה. הוא שפוט עד הודעה חדשה. הוא לא רצח אף אחד. הוא ריגל, הוא עשה שגיאה, אבל כל המרגלים האחרים בארצות-הברית שיושבים על ריגול ממדינות עוינות, אנשים שסיכנו באמת את ביטחונה של ארצות-הברית, כבר שוחררו בכל מיני עסקות – עם רוסיה ועם מדינות אחרות. יונתן הוא המרגל שיושב הכי הרבה זמן בכלא האמריקני. נכון להיום, יונתן משלם את מלוא המחיר, ליונתן לא קצבו עונש, ליונתן לא היה יום חופש אחד מבית-הסוהר. הוא יהודי יחיד בבית-הסוהר, הוא חי בתנאים מאוד מאוד קשים.

היו"ר מ' פלד:

כיושב-ראש השדולה למען שחרורו של יונתן פולארד, אתה יודע מה מסתתר מאחורי ההחלטה הזאת? שלא לקצוב את זמנו, או למה מתעכב השחרור?

שבח וייס (העבודה):

יותר טוב שהוא לא יפרט.

אופיר פינס-פז (העבודה):

אני אפרט את מה שאני יודע.

היו"ר מ' פלד:

לא, הוא הולך עכשיו לוועידה, זה חשוב – – –

שבח וייס (העבודה):

לא, כי אנחנו רוצים שישחררו אותו.

אופיר פינס-פז (העבודה):

ומה שאני יודע, ודאי שהוא לא מסוג הידיעות שאי-אפשר לדבר בהן.

ההערכה שלנו, של כולנו, היא, שפועלת שדולה ביטחוניסטית בארצות-הברית שיש לה השפעה גדולה מאוד על מה שקורה בסנאט ובקונגרס האמריקני, והשדולה הזאת פועלת בנחישות, מתוך יצר נקמנות. הם רואים במה שעשה יונתן פולארד מעשה בגידה, הוא עשה את זה להם, הוא בעצם הצליח לחדור לתוך קודש הקודשים של המודיעין האמריקני, של הצי, לא משנה, והם הרגישו שהוא פגע ביוקרתם, השפיל אותם וגרם להם נזק.

היו"ר מ' פלד:

אין לך תחושה שפולארד הפך אולי לקלף מיקוח פוליטי, ברבות הימים, כשתהיה איזו הסכמה ישראלית על משהו – –

אופיר פינס-פז (העבודה):

לא.

היו"ר מ' פלד:

— — אז הוא יהפוך — —

אופיר פינס-פז (העבודה):

לא, אין לי תחושה כזאת. אין לי תחושה שארצות-הברית משתמשת בו כקלף מיקוח פוליטי, משום שאם זה היה כך, מזמן יכלו להשתמש בקלף הזה.

היו"ר מ' פלד:

אבל ההחלטה הזאת עוד לא נפלה בישראל.

אופיר פינס-פז (העבודה):

לא, לא. בהחלטות קודמות.

אני לא חושב שהפכו אותו לקלף מיקוח פוליטי, ואני מציע שגם אנחנו לא נהפוך אותו לקלף מיקוח פוליטי. אני מציע — —

שבח וייס (העבודה):

זו הערה מאוד חשובה.

אופיר פינס-פז (העבודה):

ודאי שזו הערה נכונה, כי אני חושב שאסור — כל הטיעון שלנו, של הממשלה והכנסת — —

שבח וייס (העבודה):

הוא אנושי.

אופיר פינס-פז (העבודה):

— חייב להיות טיעון מוסרי, אנושי, הומניטרי, נקודה. לא פוליטי בכלל. ואני חושב, שכל מי שינסה ללכת במסלול הפוליטי, הן מארצות-הברית כלפינו והן מאתנו כלפי ארצות-הברית, לפי דעתי לא ינקוט את האסטרטגיה הנכונה.

אני רוצה לומר בסיום דברי: הכנסת הזאת החליטה בכמה וכמה הזדמנויות, פה במליאה, אדוני היושב-ראש, החלטות לגבי פולארד, שהועברו לשגרירות ארצות-הברית, שהועברו לידיעת נשיא ארצות-הברית, שהועברו לידי שרת החוץ האמריקנית.

לכן גם קיבלתי את ההצעה הזאת לסדר-היום, ואני מנצל את שלושת הימים שנותרו לפני שנשיא ארצות-הברית מקבל את מסקנות הוועדה לצאת אליו בפנייה, על דעת כל חברי כנסת ישראל: אנא גלה את מידת הרחמים הראויה, אנא גלה את נדיבות הלב הדרושה, אנא גלה את האנושיות שיש בך ותחון את יונתן פולארד, כי אתה יודע שזה מה שצריך להיעשות בעת הזאת. תודה, אדוני היושב-ראש.

היו"ר מ' פלד:

תודה.

שבח וייס (העבודה):

אחרי שהסתבך עם יהודייה, אתה רוצה לסבך אותו עם יהודי.

אופיר פינס-פז (העבודה):

זה גם חלק מהבעיה.

היו"ר מ' פלד:

ישיב סגן השר מיכאל איתן.

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, בהחלט לא מטעמים פוליטיים ולא מטעמים מפלגתיים, לא הייתי רוצה להגיד מטעמים הומניטריים, אני רוצה לשבח את חבר הכנסת אופיר פינס, שהוא חבר כנסת בקדנציה ראשונה, אבל הוא כבר נוהג בבית הזה כאחד הוותיקים והוא פעיל בתחומים רבים. אני רוצה לשבח אותו במיוחד על פעילותו כמי שעומד בראש השדולה למען שחרורו של יונתן פולארד.

אכן נכון, בנושא זה יש קונסנסוס לאומי, והוא חוצה כמעט את כל המפלגות, ובהתאם לכך אנחנו גם מצפים, שמאחורי קריאתו של חבר הכנסת אופיר פינס יתייצב הבית כולו, והדברים שיצאו מלבו יגיעו אל לבם של אלה שביכולתם לעשות דבר.

מאותם טעמים, אני רוצה גם לשבח את ראש הממשלה בנימין נתניהו, שהוביל בממשלה הנוכחית את המאבק לשחרורו של פולארד. הוא עשה את זה, ראשית, באומץ לב בכך שהוא קיבל החלטה, העביר החלטה בממשלה, שקיבלה פעם ראשונה הכרה בכך שאכן יונתן פולארד פעל בשליחות מדינת ישראל. הוא מינה גם צוות קבוע שמטפל בנושא, עמד בראש הצוות הזה מזכיר הממשלה לשעבר דני נוה, והיום, עם התפטרותו של דני נוה, עומד בראש הצוות היועץ המשפטי שמעון שטיין.

ראש הממשלה פנה לשרי ממשלה וביקש מהם לשלב ביקור אצל פולארד במסגרת ביקורים שהם עורכים בארצות-הברית, ובמסגרת הזאת, הרחק מעינה של התקשורת וללא הודעות מיוחדות והפניית תשומת לב, גם אני, בעת היותי שר מדע, הייתי בכלאו של פולארד, שוחחתי אתו ארוכות ועודדתי אותו.

אופיר פינס-פז (העבודה):

זה סקופ, לא ידעתי את זה.

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

הנה, אתה רואה.

היו"ר מ' פלד:

כל השרים ביקרו שם, מי שהיה שם.

אופיר פינס-פז (העבודה):

אבל כולם עשו את זה באמת, עם כל הרעש והצלצולים. גם אני, אגב, ביקרתי אותו בחשאי.

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

אני העדפתי לעשות את זה כך, ואני חושב שעשיתי נכון, משום שהיתה לי תחושה, שלגביו זה יהיה יותר אפקטיבי שאני אעשה את זה בלי ההודעות לתקשורת, שהוא יבין שבאתי מתוך רצון לעשות את השליחות לשמה ולשמו ולמענו, ולא למעני.

מאחר שכבר חלפו חודשים רבים וארוכים מאז, במסגרת הדיון היום אני מרשה לעצמי לומר את זה, והעברתי לו אז מסר גם מראש הממשלה. אני חושב שברור לו שהציבור בארץ וחברי הכנסת, ואני מקווה – אני אומר: אני מקווה שהוא מבין שגם הממשלה, וכל ממשלה שלא תהיה, תרצה מאוד ותשתדל לעשות כל מה שביכולתה, אבל יש מגבלות מסוימות, שגם הוא צריך להיות בהחלט מודע להן, באשר ליכולתה ולכוחה של ממשלה ישראלית לטפל בנושא שהוא בתחום רשויות המשפט האמריקניות, תחום שיטת המשפט והמשל של אמריקה.

לסיכומי של עניין, אין ספק שהפנייה לשחרורו של מר פולארד, שמרצה כבר למעלה מ-13 שנה, מטעמים הומניטריים – ואנחנו הודינו בטעות, אצלו אומרים: מודה ועוזב ירוחם, ואני מקווה מאוד שהאמירה העתיקה הזאת תגיע ותנחה גם את הנשיא, ונשמע בהקדם בשורות טובות.

היו"ר מ' פלד:

תודה. מה אתה מציע, בבקשה?

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

אני מציע – – –

אופיר פינס-פז (העבודה):

דיון במליאה, כדי שאם נצטרך – – –

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

השאלה היא אם אנחנו נספיק.

אופיר פינס-פז (העבודה):

אם לא נספיק, אז לא – – –

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

טוב, מסכים.

היו"ר מ' פלד:

בבקשה. יציע להסיר חבר הכנסת רחבעם זאבי.

רחבעם זאבי (מולדת):

אדוני היושב בראש, חברי הכנסת הנוכחים, מזכירת המדינה של ארצות-הברית, הגברת מדליין אולברייט, העבירה השבוע את חוות דעתה לנשיא ביל קלינטון בנושא הזה, והיא אמרה לו: אין באינטרסים של מדיניות החוץ האמריקנית צורך לשחרר את פולארד. כלומר, או שמדינת ישראל לא דרשה את זה בתקיפות כזאת שמביאה את הנושא לשולחן שרת החוץ האמריקנית כתביעה של בעלת ברית, שצריכים אותה, ששותפים אתה בפעולות שונות – גלויות וסמויות – או, לחלופין, חס וחלילה, שממשלת ישראל לא תבעה את זה בתקיפות הנאותה, הדרושה.

אני מספר את זה כדי להגיד, אדוני היושב-בראש, שבמשך השנים שבהן יושב אחינו יונתן בכלא בצפון-קרוליינה, מהן שמונה שנים בצינוק ועוד כחמש שנים בתנאי מאסר אחרים, אבל גם כן נתקל בעוונות של סוהרים ואסירים על רקע אנטישמי, אנחנו את כל השנים האלה לא ניצלנו מספיק בתביעות לארצות-הברית.

היו במשך השנים האלה הרבה מגעים, עסקות בין ארצות-הברית לישראל, שבהם לא שמנו את זה בראש סולם העדיפויות. לדוגמה, באחד הימים באה ממשלת ארצות-הברית וביקשה מישראל שנשחרר אסירים לבנונים, כדי שבלבנון ישחררו ארגוני הטרור חטופים אמריקנים, מעשה הומניטרי. ממשלת ישראל נענתה לה ועשתה את זה. ומדוע לא כרכנו בעסקה הזאת גם את שחרורו של יונתן? לא מתבקש, לא הגיוני?

הטענות שלי הן לא על ממשלה זו או אחרת. כל ממשלות ישראל, במשך 13 שנה, שילמו מס שפתיים בנושא. אני מסכים עם דברי סגן השר איתן, שהממשלה האחרונה, ממשלת נתניהו, עשתה יותר מאחרות בכך שהיא הצהירה כי יונתן היה סוכן ישראלי ואנחנו תובעים את החזרתו. מודים באשמה. הוא הלך לשם בשליחות שלנו, אסור להתעלם מזה, ואסור להתעלם מזה שאנחנו חייבים לו הרבה מאוד, מפני שהוא גילה את אוזניה של ישראל בתחומים שבהם בעלת-הברית הגדולה אמריקה הסתירה מאתנו, חרף ההסכם שיש בינינו לבינה על חילופי מודיעין הנוגעים לנו. זה מה שהדליק אותו

לעסוק בזה. לכן, אני בא בתביעה בשמי ובשם הכנסת – אני מודה לחבר הכנסת פינס על זה שהוא מנהיג את השדולה הזאת למען שחרורו של יונתן.

אני רוצה לענות על שתי שאלות של היושב-ראש. אתה שואל, למה הוא יושב כל כך הרבה זמן ולמה לא משחררים אותו. לא משחררים אותו בתואנה שהשחרור שלו יהווה סיכון ביטחוני. בהכירי קצת את עבודת המודיעין, אני טוען שזו טענת שווא, מפני שאחרי 13 שנה סוכנים עברו מן העולם.

זה מרגיז אותך, חבר הכנסת דראושה?

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

אתה דיברת מעל ומעבר לתקנון.

רחבעם זאבי (מולדת):

נו אז מה? זה נושא שכואב לעם ישראל. אולי הוא לא כואב לך, אבל הוא כואב לעם ישראל.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

אני לא מתנגד לנושא. בנוגע לתקנון – – –

רחבעם זאבי (מולדת):

אז תשב בשקט, תכבד את זה שאנשים בישראל כואבים את זה שהאח שלהם יושב בכלא.

היו"ר מ' פלד:

חבר הכנסת זאבי, המשך בדבריך.

רחבעם זאבי (מולדת):

הטענה של קהילת המודיעין האמריקנית היא טענת שווא. בהכירי את עבודת המודיעין, בכלל ובפרט, אני יודע, שאחרי 13 שנים הוא לא יכול להוות סיכון ביטחוני. אבל אני מודה בזה שקהילת המודיעין האמריקנית רואה את עצמה פגועה מבחינה מוראלית, מבחינת יוקרה, ואיש יהודי קטן חדר לקודש

הקודשים וגילה את מה שהוא גילה וזה פוגע בהם. אבל יש גבול לגאווה, ליוקרה, קצת מלאכותית, קצת אמיתית, כי הגיע הזמן שהם יתחשבו גם בצרכיה של בעלת-ברית וגם יגלו מידה של הומניטריות.

אינני חושב, לשאלתך, אדוני היושב-ראש, שהיה פה איזה שיקול של מטבע חילופין, או משהו כזה, כי הם לא זקוקים לזה. אבל אני חושב, שאנחנו בכנסת צריכים להתאחד בעקשנות, כפי שעושה את זה גם חבר הכנסת פינס, כל יום, כל שבוע, להציק לשותפה הגדולה, לידידה הגדולה, ולהגיד לה: שחררי את אחינו יונתן.

היו"ר מ' פלד:

תודה. חבר הכנסת שבח וייס.

שבח וייס (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אני כמו כולם כאן, רוצה שיונתן פולארד יהיה בבית. זה עסקי ריגול, זה חשוב. אנחנו כיהודים, כישראלים, רוצים שהמרגל שלנו יחזור הביתה, שיחזור מהכפור. זה אנושי וזה ברור.

לי יש הרגשה, שהעיסוק של הבית הזה בפרשת יונתן פולארד מקשיח את עמדת הצד השני; יותר מהרגשה. חבר הכנסת זאבי אמר שממשלת נתניהו עשתה יותר. אף אחד לא עשה כלום, כי הוא יושב שם. ככל שאנחנו נעשה יותר הפגנות כאן ושרירים והפגנת כוח, האדמיניסטרציה האמריקנית תתעקש יותר, אני אומר לכם. אני מדבר עכשיו במישור האנושי הפשוט. היא תתעקש.

היו"ר מ' פלד:

אתה מציע לעזוב את זה?

שבח וייס (העבודה):

לא.

היא לא שמה לב אלינו, היא לא נבהלת מאתנו, כבר ראינו את השרירות שלנו. יש נשיא שאוהב אותנו, קלינטון, ואנחנו נעשה הכול כדי שבסוף גם הוא לא יאהב אותנו.

הצעתי להעביר את זה למישור היותר-סולידי – אוניברסיטאות, חוגים לספרות, אנשי דת וכו'. אני אומר לכם: יש יותר סיכוי. אנחנו צריכים אותו פה, ויש לעשות פה פחות במה פוליטית, כך אני מרגיש.

היו"ר מ' פלד:

תודה רבה.

אני מעביר את הנושא להצבעה. חבר הכנסת פינס ביקש דיון במליאה. בבקשה, ההצבעה החלה.

רחבעם זאבי (מולדת):

אני מבקש לבטל את ההצבעה. כדאי שתהיה הצבעה ידנית, שלא יראו כמה בכנסת ישראל הצביעו בעד.

שבח וייס (העבודה):

שיראו.

הצבעה מס' 3

בעד ההצעה לכלול את הנושא בסדר-היום – 5

בעד ההצעה שלא לכלול את הנושא בסדר-היום – אין

נמנעים – אין

ההצעה לכלול את הנושא בסדר-היום של הכנסת נתקבלה.

היו"ר מ' פלד:

חמישה בעד, אין מתנגדים, אין נמנעים.

שבח וייס (העבודה):

עוד הפעם. לא הצבעתי כי הקשבתי לו.

היו"ר מ' פלד:

אני רוצה להוסיף את חבר הכנסת – – –

שבח וייס (העבודה):

תן לנו להצביע. כשאתה מוסיף איש לא יודע על זה.

היו"ר מ' פלד:

אני מאפס וחוזר על ההצבעה.

רחבעם זאבי (מולדת):

לפני ההצבעה אני מבקש להגיד מלה – כדאי להיסטוריה, כדאי גם במגעים עם ארצות-הברית, שלא ידעו כמה מחברי הכנסת עמדו מאחורי זה. בואו נצביע בהרמת יד. היו דברים מעולם בכנסת.

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

מה שחשוב זה היחס בין המתנגדים למחייבים.

רחבעם זאבי (מולדת):

יגידו, "פה-אחד הכנסת קיבלה החלטה", ולא אגיד את המספר.

היו"ר מ' פלד:

אני מקבל את הצעתו של חבר הכנסת זאבי. נעשה הצבעה ידנית. מי בעד העברת הנושא למליאה – ירים את ידו; מי מתנגד? הכנסת קיבלה פה-אחד את ההצעה לקיים דיון במליאה בנושא שחרורו של יונתן פולארד.

הצבעה

בעד ההצעה לכלול את הנושא בסדר-היום – רוב
בעד ההצעה שלא לכלול את הנושא בסדר-היום – אין
ההצעה לכלול את הנושא בסדר-היום של הכנסת נתקבלה.

הצעות לסדר-היום

דברי חבר הכנסת שמעון פרס בכינוס למען השלום

היו"ר מ' פלד:

אנחנו עוברים לנושא הבא: דברי חבר הכנסת שמעון פרס בכינוס למען השלום – הצעות לסדר-היום
מס' 5964, 5965, 5966 ו-5968. ראשון הדוברים, חבר הכנסת רחבעם זאבי, בבקשה.

רחבעם זאבי (מולדת):

אדוני היושב בראש, חברי הכנסת הנוכחים, חבר הכנסת שמעון פרס מכנס כינוסים בין-לאומיים למען
השלום. הוא מביא מכל העולם אנשים שונים, מי שהיו בעבר ראשי מדינות או נושאי תפקידים
חשובים, שמסכימים לנסוע לטיול ב"מזרח התיכון החדש" על חשבון "מרכז פרס לשלום".

פרס עושה את הכנס למען השלום, אבל מדבריו ברמאללה בפני פחות מרבע מחברי הפרלמנט
הפלסטיני מסתבר, שמטרת הכנס הזה היא לטהר את השרץ האש"ף, להצדיק את הקמת המדינה
הפלסטינית, לתת במה לפלסטינים כדי שישמיצו את ישראל, שכביכול "הורסת את תהליך השלום",
ועוד כיוצא בזה.

אבל החמור מכול זה דברי פרס לערפאת, שהוא מבין ומצדיק את מטרות המאבק הפלסטיני במשך
30 שנה. לשון אחר, האיש הזה, שהיה שר ביטחון וראש ממשלה בישראל, מבין וכמעט מצדיק את
שרפת רחל וייס – – –

היו"ר ש' וייס:

זה ציטוט, או שזה סיכום?

רחבעם זאבי (מולדת):

אני אשלח לך מה שקראתי בעיתונים.

האיש הזה מבין וכמעט מצדיק את הרצח של התלמידים במעלות, ואת רצח הספורטאים הישראלים באולמפיאדת מינכן, את שרפת רחל וייס ושלושת עולליה בשערי יריחו, את רצח ילדי אביבים בדרכם לבית-הספר, את רצח מאות ישראלים, אבות ואמהות וילדים, זקנים וצעירים, בבתייהם ובשדותיהם, בשנתם ובעבודתם.

פרס מבין את רוצחינו, פרס נותן לגיטימציה לעווכרי ישראל, פרס מתחנף לערפאת פושע המלחמה, פרס בשירות אש"ף והטרור הפלסטיני.

רשאי שמעון פרס להאמין בדרך שלו להשגת השלום, כשם שאני יכול להאמין בכך ששלום לא יכון בארץ הזאת כל עוד לא יצאו ממנה הערבים. הוא רשאי לשאוף למדינת גטו יהודית קטנה בשפלת החוף, והוא רשאי לוותר על ארץ אבותיו, והוא רשאי להתחבק עם ראש כנופיות אש"ף, הרוצח ערפאת, והוא רשאי לאסוף כספים ברחבי העולם למען מדינת המחבלים, שמחזיקה "צבא שחרור" גדול ולא חוקי על חשבוננו, והוא רשאי לעשות כנסים בין-לאומיים למען השקפות הנפל שלו, והוא רשאי להביא את אורחיו לרמאללה, שהרי גם ביבי הביא את קלינטון לעזה. אבל הוא איננו רשאי לשבח את המאבק הפלסטיני, קרי את הטרור הפלסטיני ואת רצח בני עמנו בידי ערפאת ומרעיו.

צר לי על כך שחבר הכנסת פרס פנה לדרך הזאת ואמר את הדברים האלה, שמשמעת מהם תמיכה בטרור האש"ף, שהפיל בנו חללים. בכך הוא מוחק בתודעת העם את כל מעשיו והישגיו למען ישראל בכל שנותיו.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת זאבי, נא לסכם.

רחבעם זאבי (מולדת):

אני במשפט האחרון.

בדרך הזאת, יימחקו עד מהרה מזיכרון העם הקמת הכור בדימונה, פיתוח התעשיות הביטחוניות ומבצעי הרכש הגדולים – כולם פעולות שהן לזכותו של חבר הכנסת פרס – ובמקומם תישאר תמונת החיבוק עם ערפאת ודבריו על הבנת מאבק הטרור הפלסטיני.

קשה לעכל זאת, וצר לי על האיש הזה, שמוחק את כל מפעלי חייו במחי שירות לרוצח עמנו.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת זאבי, אני יכול לשאול אותך משהו, אני פה תורן, אני מחליף את חבר הכנסת פלד, אחרת הייתי עושה לך קריאות ביניים.

רחבעם זאבי (מולדת):

אבל אני ביקשתי ממך לעלות.

היו"ר ש' וייס:

אני גם נרשמתי להתנגד להצעה שלך, אבל שאלה. קודם כול, אני לא מעלה על דעתי ששמעון פרס אמר שהוא מבין את הטרור. יכול להיות שהוא אמר דברי שלום. על סמך נאומך אתה, כשאתה מציין את המפעל האדיר של פרס ופיתוח הכוח הביטחוני של ישראל – הדגשת את זה, וזה ידוע – אולי הקריטי וההיסטורי הוא, שדווקא מתוך העוצמה הזאת, מתוך הביטחון הזה בעוצמת ישראל, האדם הזה מסוגל להושיט יד לשלום, לומר: חברים, רבנו, היה נורא, בואו נעשה שלום. אבל על אמת. אני על נאומך אגיב משם כשאני אקבל רשות דיבור להעלות הצעה אחרת.

צבי הנדל (מפד"ל):

אתה לא חייב לענות.

רחבעם זאבי (מולדת):

אני אענה לך.

היו"ר ש' וייס:

רצוי.

רחבעם זאבי (מולדת):

אילו הקשבת לרישא של נאומי, אמרתי ששמעון פרס רשאי לחשוב על שלום, לפעול למען השלום, לתרגם את השלום לנוסחאות שלו כמו מדינה קטנה – – –

היו"ר ש' וייס:

אבל אתה אמרת שהוא כאילו מסכים לרצח ילדים, הרי זה נורא.

רחבעם זאבי (מולדת):

אתה שאלת אותי שאלה, ואתה לא נותן לי להשיב.

היו"ר ש' וייס:

זה יותר משאלה.

רחבעם זאבי (מולדת):

אם אתה רוצה להביע דעה, תנצל את ההזדמנות.

היו"ר ש' וייס:

אני אביע משם.

רחבעם זאבי (מולדת):

אבל אתה שאלת אותי שאלה, אני אשיב עליה. אני ברישא אמרתי: הוא רשאי לעשות כל דבר שהוא עושה, גם לכנס כנסים וגם להביא את כל האקסים בעולם, אקס ראש ממשלה בפולין, כמו מישהו מדרום-אפריקה, כמו את קיסינג'ר, הוא רשאי להביא אותם לרמאללה. זה לא לטעמי. זה לא מה שאני הייתי עושה. הוא רשאי, אנחנו בדמוקרטיה. אבל הוא לא רשאי להגיד לגדול אויבינו בדור שלנו היום – אחרי הצורר ההוא שהלך, הוא גדול אויבינו – להגיד לו שהוא מבין ומצדיק את המטרה שלמענה הוא פעל – – –

היו"ר ש' וייס:

אני לא מאמין שפרס אמר שהוא מצדיק טרור.

רחבעם זאבי (מולדת):

אתה יושב-ראש, אתה לא יכול להתווכח. במקרה הטוב אתה יכול לשאול, ואני רשאי להשיב.

היו"ר ש' וייס:

טוב, נעשה את זה אחר כך. בסדר, תודה רבה.

אני מזמין את חבר הכנסת משה פלד, ואחריו – חבר הכנסת יוסף ביילין. פעם ראשונה שאני מצטער שאני מנהל ישיבה, כי רציתי לקרוא המון קריאות ביניים. בבקשה.

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

היו"ר ש' וייס:

לפני כן, הודעה קצרה לסגנית מזכיר הכנסת, בבקשה.

סגנית מזכיר הכנסת ש' כרם:

ברשות היושב-ראש, הנני מתכבדת להודיע, כי הונחה היום על שולחן הכנסת, לקריאה שנייה ולקריאה שלישית, מטעם ועדת החוקה, חוק ומשפט, הצעת חוק הבחירות לכנסת החמש-עשרה ולראש הממשלה (הוראת שעה), התשנ"ט-1999. תודה.

היו"ר ש' וייס:

אני מאוד מודה לך.

הצעות לסדר-היום

דברי חבר הכנסת שמעון פרס בכינוס למען השלום

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת משה פלד, בבקשה.

משה פלד (הליכוד-גשר-צומת):

כבוד היושב-ראש, חברי הכנסת, אינני יודע אם זה מקרי, בעצם אני יודע שזה מקרי, אבל זה מאוד סימפטומטי שהדיון הזה, שמתקיים כאן בדקות אלה על דבריו של חבר הכנסת פרס שנאמרו ברמאללה – הדיון מתקיים בדיוק ברגעים שאמורה להתחיל בהם ועידת מפלגת העבודה.

היו"ר ש' וייס:

לא, לא, היא לא תתחיל בלעדי, כי אני יושב-ראש הוועדה המתמדת.

משה פלד (הליכוד-גשר-צומת):

מתי היא מתחילה?

היו"ר ש' וייס:

רק כשאני אעזוב פה ואסע. אני ויוסי ניסע.

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

חבר הכנסת משה פלד, אם אתה תעשה עכשיו פיליבסטר של שבע-שמונה שעות, אתה מעכב להם את הוועידה.

היו"ר ש' וייס:

ואתה מתחרה בסגן השר איתן.

משה פלד (הליכוד-גשר-צומת):

אני גם שכחתי להודות לך שהסכמת להחליף אותי, כדי שאוכל לדבר בהצעה דחופה זו.

היו"ר ש' וייס:

כדי שאני לא אוכל להפריע לגנדי.

רחבעם זאבי (מולדת):

אבל עשית את זה.

משה פלד (הליכוד-גשר-צומת):

ובכן, אני חוזר ואומר, לדעתי זה מאוד מאוד סמלי שהדיון הזה מתקיים דווקא עכשיו, דקות או שעה קצרה לפני שמתחילה ועידת מפלגת העבודה.

היו"ר ש' וייס:

לטובת הצופים – שלוש שעות לפני.

משה פלד (הליכוד-גשר-צומת):

כולנו יודעים את מקומו של חבר הכנסת פרס במפלגת העבודה, את השקפת עולמו של שמעון פרס, אבל החמור מכך – את השקפת עולמה של מפלגת העבודה. אינני יודע אם כולם זוכרים, אתה, חבר הכנסת גנדי ידידי, אני בטוח שאתה זוכר את דבריו הקשים מלפני כמה חודשים של יושב-ראש מפלגת העבודה, שאם הוא היה צעיר פלסטיני, הוא היה חבר בארגון טרור. והנה, רק שלושם בערב נאמרו דברים דומים. פרס מבין ומצדיק את המאבק הפלסטיני, בלי שום אבל, בלי שום הסתייגות.

אני מבין שפרס מצדד בשלום. אגב, אינני מכיר יהודי במדינת ישראל שלא רוצה שלום, אינני מכיר כזה. גם אני, אני בטוח שגם רחבעם זאבי. אבל הוויכוח בהקשר זה איננו מתקיים על השלום; הוויכוח בהקשר זה הוא ויכוח על הטרור, על הטרור שמזנב בנו שנים רבות – 115 שנים, כבר 116 שנים, מאז סוף המאה הקודמת, מאז עלו הציונים הראשונים להתיישב בארץ-ישראל מזנב בנו הטרור.

והנה, ראש ממשלת ישראל לשעבר, שר החוץ של ממשלת ישראל לשעבר, שר הביטחון של ממשלת ישראל לשעבר, מצדיק ומבין את המאבק הפלסטיני. עוד לא היה דבר כזה במדינת ישראל. בלי אבל, בלי הסתייגות מרצח ילדים.

אינני רוצה לחזור על כל המעשים הברוטליים, מעשי הרצח שהזכיר חבר הכנסת זאבי לפני. אבל אני אומר: הוויכוח לא מתקיים כאן על השלום. אין בינינו ויכוח על השלום. הוויכוח הוא על הדרך והוויכוח הוא על הטרור.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

על איזה רציחות אתה מדבר, חבר הכנסת פלד? על רצח פלסטינים. גם בגדה וגם בעזה – – –

משה פלד (הליכוד-גשר-צומת):

על הטרור. אינני מסכים לקבל אמירה, שראש ממשלת ישראל לשעבר מצדיק ומקבל את המאבק הפלסטיני, כי המאבק הפלסטיני – – –

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

— — —

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת דהאמשה, אנחנו רוצים לסיים את הישיבה.

משה פלד (הליכוד-גשר-צומת):

חבר הכנסת דהאמשה, המאבק הפלסטיני הזה, אני מדבר רק אחרי הסכם אוסלו, מאז 1993, גבה ממדינת ישראל למעלה מ-300 הרוגים. והנה, ראש הממשלה לשעבר מבין ומצדיק את המאבק הפלסטיני. לא נשמע דבר כזה.

היו"ר ש' וייס:

הוא לא אמר דבר כזה.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

יש 3,000 פלסטינים שנרצחו.

משה פלד (הליכוד-גשר-צומת):

כך נאמר במפורש, כך תרגמה הטלוויזיה. אתה עכשיו כופר בתרגום של הטלוויזיה הישראלית. כך אמר ראש ממשלת ישראל לשעבר.

היו"ר ש' וייס:

יש הבדל עצום בין מצדיק לבין מבין. זה אדיר, יום ולילה.

משה פלד (הליכוד-גשר-צומת):

אני יוצא בחומרה על הדברים הקשים, ואני קורא לחבר הכנסת פרס לבקש סליחה, לפחות, אם לא מכל הציבור בישראל, לפחות מהמשפחות השכולות הישראליות. וגם הפלסטיניות. תודה.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה לחבר הכנסת פלד. חבר הכנסת יוסף ביילין, ואחריו – חבר הכנסת צבי הנדל. לאחר מכן – סגן השר איתן, שהוא השר המקשר.

יוסף ביילין (העבודה):

כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני חושב, שכנראה ככל שהבחירות מתקרבות, אין גבול לדברים שיכולים להיאמר כאן. אני בוודאי יכול להבין את התחושה של מי שרצה לקרוא קריאות ביניים ולא קרא אותן –

היו"ר ש' וייס:

אני. אני עוד מעט ארד.

יוסף ביילין (העבודה):

– כיוון שאני כבר 11 שנים מונע את עצמי בדרך כלל מקריאות ביניים, וקשה לי תמיד להחליט מה הוא התקדים שיגרום לי לקרוא קריאות ביניים. להציג כאן את מר ביטחון ישראל בתור אחד שמצדיק את הטרור הפלסטיני, זה טיפה מוגזם. טיפה מוגזם.

רחבעם זאבי (מולדת):

ממתי הוא מר ביטחון?

יוסף ביילין (העבודה):

ואני חושב – – –

רחבעם זאבי (מולדת):

ממתי הוא מר ביטחון?

יוסף ביילין (העבודה):

אדוני, אני לא הפרעתי לך, אין ויכוח אתך, לא עם הטרנספר, לא עם תפיסתך – – –

רחבעם זאבי (מולדת):

הוא לא שירת בצבא, איך הוא מר ביטחון? הוא לא לבש מדים, איך הוא מר ביטחון?

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת זאבי, רק שנייה. במשך כל נאומך יוסי ביילין אפילו לא – – –

רחבעם זאבי (מולדת):

אבל לא יכול להיות שהוא ייתן לו תואר מר ביטחון, וזה לאיש שלא לבש מדים.

היו"ר ש' וייס:

הוא יכול הכול. אני חושב שזה המשך של השמצות. אני יורד עכשיו ואני אגיד לך משם.

רחבעם זאבי (מולדת):

למה זה השמצות? האיש הוא בן דורי, ודורי הלך אל השדות, ובאש, הוא לבש מדים והוא לא לבש מדים, ועוד לתת לו תואר מר ביטחון?

יוסף ביילין (העבודה):

מר טרנספר, אני מתנצל על כך שקראתי לשמעון פרס מר ביטחון.

רחבעם זאבי (מולדת):

אני מקבל את התואר שנתת לי, אבל אל תיתן לו תואר שלא מגיע לו.

יוסף ביילין (העבודה):

אני לא אחזור על זה לעולם, באמת. אני חושב, שהאיש הזה, שבנה את כל מה שבנה, שאתה כל כך חייב לו וכל אחד מאתנו חייב לו כל כך הרבה על ביטחון ישראל, הוא לא מר ביטחון.

רחבעם זאבי (מולדת):

והזכרתי את זה.

יוסף ביילין (העבודה):

כן, משום שהוא לא לבש מדים ב-1946.

רחבעם זאבי (מולדת):

כן, בדור שלבש מדים.

יוסף ביילין (העבודה):

אני חושב שהקריטריון שלך הוא יוצא מן הכלל, ואני מצדיע לרעיונות ההבל שלך, לגזענות שלך ולטרנספר שלך.

רחבעם זאבי (מולדת):

הטרנספר הוא של מפלגת העבודה. אני למדתי את זה מכם, מבן-גוריון, מברל כצנלסון, מיצחק רבין. מהם למדתי את זה; זה לא שלי, זה שלכם. אתם עשיתם את הטרנספר, ואני רק מדבר על זה. אתם עשיתם טרנספר בכפיייה, ואני מדבר על טרנספר מרצון. טול קורה מבין עיניך, לפני שאתה פותח את הפה ומחלק תארים.

היו"ר מ' פלד:

חבר הכנסת זאבי.

יוסף ביילין (העבודה):

אדוני הנכבד, אתה גזען בלתי נלאה, ואל תעז לקשור את הטרנספר שלך במפלגת העבודה. של נעליך מעל רגליך כשאתה מדבר על ברל כצנלסון.

רחבעם זאבי (מולדת):

— — —

יוסף ביילין (העבודה):

כשהוא דיבר על רעיונות — — —

רחבעם זאבי (מולדת):

אתה קשקשן בלתי נלאה. קשקשן בלתי נלאה. יש גבול, הוא קורא לי בלתי נלאה, מי אתה?

היו"ר מ' פלד:

חבר הכנסת זאבי.

שבח וייס (העבודה):

טוב שזה לא בטלוויזיה, כי זה מיותר.

יוסף ביילין (העבודה):

אני אוכל לדבר עד סוף התור שלי? או שדברי ההבל האלה ייחשבו לחלק מדברי גם כן?

אדוני, אני מעולם לא הפרעתי לך; מעולם לא הפרעתי לך ואל תפריע לי. אני רוצה לומר לך: אין לי אתך שום ויכוח, אין לי שום ויכוח אתך.

רחבעם זאבי (מולדת):

אז גם אל תיתן לי תארים. אני לא נתתי לך תארים. יש לי בטן מלאה עליך, ואני שותק. אתה תיתן לי תארים, אתה תקבל בחזרה. אני חניך פעולות התגמול.

יוסף ביילין (העבודה):

אדוני הנכבד, אתה קראת קריאת ביניים על תואר שהענקתי לשמעון פרס, אולי אתה זוכר?

רחבעם זאבי (מולדת):

כן.

יוסף ביילין (העבודה):

תודה רבה לך.

מדינה פלסטינית היא פתרון הקבע בינינו לבין הפלסטינים, חד, חלק, ברור. אם מישהו כאן מאמין שיש פתרון אחר למר נתניהו לשלום בינינו לבין הפלסטינים; אם מישהו כאן מאמין שהוא חושב שהוא יכול להשיג כאן שלום אבל לא במדינה פלסטינית – שיקום. הפתרון היחיד שאפשרי, כדי להגשים את החלום הציוני, כדי שלנו תהיה מדינה עם רוב יהודי, הוא שלידנו תהיה מדינה פלסטינית עם רוב ערבי מובהק. מי שחושב שלהקים מדינה פלסטינית זו כניעה לפלסטינים, זה סיכון לישראל, זה הרס החלום הציוני, טועה.

כאשר שמעון פרס, המדינאי מספר אחת בישראל ומר ביטחון, מגיע למועצה הפלסטינית ואומר להם את הדברים הברורים האלה ערב בחירות בישראל, כאשר מאשימים את השמאל, את העבודה, בהאשמות שקר והבל של חלוקת ירושלים וכו', ואומר להם שם שתקום מדינה פלסטינית, ואני אומר לכם, המדינה הזאת תהיה מפורזת, היא לא תהיה בגבולות 1967, פליטים פלסטינים יוכלו לחיות בה ולא יצטרכו לחיות בחיפה וביפו ובלוד וברמלה. ואפשר יהיה ליצור – – –

היו"ר מ' פלד:

הם מסכימים לזה?

יוסף ביילין (העבודה):

כן, או. קיי?

רחבעם זאבי (מולדת):

חידוש.

יוסף ביילין (העבודה):

אני אומר לכם, שאם יש כאן מישהו בבית הזה שיכול לטעון לפחות – – –

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

קודם כול, צריך לברר אם אתה יכול לדבר בשמם.

יוסף ביילין (העבודה):

אני לא אדבר בשמם. אני לא אדבר בשמם, אדוני סגן השר, ואתה יודע כמוני שאני האדם היחיד בבית הזה שיכול לפחות לטעון שיש לו איזו הבנה גם בהקשר זה. יכול להיות שזאת הבנת שווא, יכול להיות שהיא לא חתומה, יכול להיות שכשיהיה משא-ומתן יתברר שהכול הבל ורעות רוח. אבל אין פה אף אחד אחר שיכול לטעון את הטענה הזאת.

היו"ר מ' פלד:

אני רוצה לשאול אותך שאלה. אני יכול להבין מדברייך, שהפליטים, נאמר שוכני שאטה, הכפר שעליו יושב קיבוצי, יוותרו על חזרה לשאטה ויסכימו לשבת בג'נין או בשכם, למשל?

יוסף ביילין (העבודה):

אני יכול לומר לך, לא בשמם ולא במקומם, שבהסדר הקבע שאנחנו נשיג, כאשר אנחנו נחזור לשלטון, אם וכאשר נחזור לשלטון, ההסדר הזה ימצא פתרון לבעיית הפלסטינים מחוץ לישראל. אם אתה שואל אותי אם זה אומר שמחר פליט שנמצא בלבנון והוא משאטה יהיה מוכן להופיע בטלוויזיה הלבנונית ולומר שהוא מוותר על שאטה, התשובה היא שלילית. אבל אני אומר לך שזה הפתרון. יכול להיות שהפתרון הזה של מדינה פלסטינית ברוב השטח הוא מאוד בעייתי להרבה אנשים כאן, שיגידו שבשבילנו זה לא פתרון גם אם הפליטים יהיו במדינה הזאת. אני אומר לך, את זה אפשר להשיג.

ואני מאוד גאה באיש הזה, שמעון פרס, שהיה לו האומץ לבוא ולומר – כי אחרת יכולים היו להאשים אותו שהוא עובד על מישהו, שהוא מורח משהו, שהוא לא אמר את האמת, שמאחורי הדברים שלו מסתתרת מדינה פלסטינית. הוא בא וקרא לילד הזה בשמו. ולכן אני חושב שהוא ראוי לכל ההערכה. תודה רבה.

היו"ר מ' פלד:

תודה. חבר הכנסת צבי הנדל, בבקשה.

צבי הנדל (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, לפעמים נדמה לי שחבר הכנסת שמעון פרס מרגיש כאילו הוא מדינה בתוך מדינה. הוא עושה מדיניות חוץ משלו, הקים לעצמו איזה מוסד בין-לאומי, עוזר בגיוס כספים, מבקר את הממשלה כאילו הוא מחוץ למשחק. איזה מין משהו וירטואלי.

צר לי על כך, כי אמרו כבר קודמי, גם חבר הכנסת זאבי וכל השאר, שיש ליהודי הרבה זכויות בארץ הזאת בתחומים שונים. אבל, לצערי, נראה שזיקנתו אכן מביישת את בחרותו.

אני חושב שהיתה תקופה שהוא הבין בחושים הבריאים, באותו גיל שהוא היה אז, עד כמה חשובות יהודה ושומרון. נדמה לי שהוא אמר, שהרי הגולן – ולא היו חילוקי דעות שיש להם חשיבות אסטרטגית, כי ההר שולט על הגליל – אינם גבוהים יותר מהרי השומרון. זה ביטוי שלו. זאת אומרת, שאם להרי הגולן יש ערך ביטחוני ממדרגה ראשונה, ודאי וודאי שכך גם להרי השומרון, ששולטים על לב-לבה של מדינת ישראל, על הקטע צפוף האוכלוסין ביותר. זאת אומרת, היתה לו חשיבה בריאה.

לפתע הכול התהפך, פתאום הכול לא קיים. פתאום באיזה מין הליכה כסומא בארובה, באיזה מין היגיון משיחי, איזה מין חלומות שווא על מזרח תיכון חדש, כאילו מסביב פתאום כל הארצות נהיו דמוקרטיים, כאילו הן הפכו פתאום אוהבות ישראל, הוא מוכן להתרוקן מכל הנכסים בשביל שייקרא אולי מר השלום.

הלוואי, הלוואי, ואין חילוקי דעות בבית הזה, מהקצה הימני ועד הקצה השמאלי, לו הוביל התהליך הזה לקמפוס של שלום, כולנו היינו שמחים. היו לנו חילוקי דעות על המחיר, אבל על המהלך, על הכיוון, על הרצון לשלום – אין חילוקי דעות.

לצערי הגדול, הגדיל לעשות בימים האחרונים בכנס – אני לא רוצה לכנות אותו בתואר – שבמרכז עמד אותו נאום בעזה, שבו הכתיר את ערפאת, גדול אויבי ישראל, רוצח זה שנים את כל הגילאים האפשריים, ארכי-רוצח – פתאום הוא נותן לו שמות תואר ושמות חיבה, איזה אדם יקר, מה זה, נכס לאנושות. לא די שהוא הוביל אותו בביזיון מחריד לקבל את פרס נובל לשלום, איזה מין דבר עקום ומזעזע, רוצח כזה, שידיו מגואלות בדם מובל על-ידי ראשי מדינת ישראל לקבל פרס נובל לשלום, תוך כדי רצח יהודים, אוטובוסים מתפוצצים.

אחרי שכבר למדנו את הלקח ואחרי שכבר אנחנו מתביישים שעשינו את זה, לבוא ולהכתיר אותו בתארים יפהפיים, ואחר כך גם להכריז על מדינה פלסטינית כאילו אין משא-ומתן – גם אליבא דשמעון פרס, גם אם הוא חושב שצריך שתהיה מדינה פלסטינית, אז לא מן הראוי שעל-פי ההסכם שהוא חתם עליו, הגרוע הזה, הסכם אוסלו, יש בו שלבים של משא-ומתן. הרי אנחנו יודעים מה הוא רוצה. הוא רוצה את ירושלים, הוא רוצה את מדינת ישראל. תשאיר את זה כקלף מיקוח לפחות. סתם סוחר בשוק מבין את זה. לא, מגיע לעזה, נותן תוארי כבוד שלא שמעתי רבע מהם לגבי – – –

רחבעם זאבי (מולדת):

לרמאללה, לא לעזה.

צבי הנדל (מפד"ל):

רמאללה. בעיני רמאללה ועזה זה אותו דבר.

– – – ונותן לו תוארי כבוד. אני לא שמעתי אותו פעם אחת אומר רבע מזה על ראש ממשלת ישראל, שלא שמעתי שעמד בראש ארגון של רוצחי יהודים – אותו אפשר להשפיל. את ערפאת מרוממים.

אני מאוד מקווה, חברי, שכולנו, גם ימין וגם שמאל, נלמד, שיש רגעים בחיים שלא פופוליזם כזה ולא מעמד כזה או אחר יכולים לשבש את דעתנו הצלולה, וראוי היה לאיש עם עבר כזה מפואר, שזיקנתו לא תבייש את בחרותו, ועל אחת כמה וכמה לא תביא לנזק כל כך גדול למדינת ישראל בתקופה כל כך קשה שבה אנחנו נמצאים בגלל אותו מהלך-הסכם שיגיוני, משיחי, חולמני, שנקרא הסכם אוסלו.

היו"ר מ' פלד:

תודה. ישיב סגן השר מיכאל איתן. בבקשה.

חבר הכנסת רחבעם זאבי, אמור לי, בבקשה, אתה חבר ועדת החוץ והביטחון, אתה זוכר אולי אם ראית ביממה האחרונה תגובה של ממשלת ישראל, או משרד החוץ או משרד הביטחון?

רחבעם זאבי (מולדת):

אדוני היושב בראש, אני העליתי את זה אתמול בישיבה. אסור לנו במליאה לדווח – –

היו"ר מ' פלד:

– – על מה שהיה בישיבה.

רחבעם זאבי (מולדת):

אבל אמר לנו שר החוץ – אני אתן את זה כללי כדי שלא לחטוא יותר מדי – שאתמול בבוקר ממשלת ישראל מכינה תגובה הולמת.

היו"ר מ' פלד:

נו, אז אולי סגן השר יביא לנו את תגובת ממשלת ישראל.

רחבעם זאבי (מולדת):

– – – אין תגובה.

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, נושא המדינה הפלסטינית או האי-מדינה פלסטינית, נושא הגבולות, קשורים לשיחות בדבר הסדר הקבע בין ישראל לבין הרשות הפלסטינית. כך נקבע באותם הסכמים ששמעון פרס חתר להבאתם לידי השלמה באוסלו וכך גם על-פי המדיניות של הממשלה הנוכחית, שנאלצה, עם עלותה לשלטון, להמשיך ולכבד את ההתחייבויות שאליהן נכנסה הממשלה הקודמת.

אבל יש הבדל גדול בין מה שעשתה הממשלה הקודמת, הדרך שבה היא נהגה, הדרך שבה היא ראתה את תפקידה ליישם אותן התחייבויות, לבין הדרך שבה נוהגת הממשלה הנוכחית.

אולי ההבדלים האלה יכולים לבוא לידי ביטוי בשתי אמירות של חבר הכנסת שמעון פרס. בזמן שחבר הכנסת שמעון פרס היה ראש ממשלה, הוא אמר: מה אתם רוצים, מטבע הדברים התפקיד שלנו הוא לתת והם יכולים רק לקבל.

נואף מסאלחה (העבודה):

למה אתה נגרר אחרי ראש הממשלה שלך ושלי? הוצאתם ססמה: ברק יחלק את ירושלים. תפסיקו עם הססמה שהוא רק נותן. מה זה "רק נותן"? הרי ישראל כובשת את השטחים. מה זה "נותן"? תכבוש את עבר הירדן. למה לך?

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

חבר הכנסת מסאלחה, מה אתה מערבב עניין בשאינו עניינו? אני דיברתי עכשיו על ברק? אני אגיע ואדבר גם על ברק.

נואף מסאלחה (העבודה):

— — —

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

אני דיברתי על ברק? אני אגיע גם לברק. מה אתה רוצה? אני בסך הכול — — —

שבח וייס (העבודה):

תתחיל אתי, אני פלסטיני. עזוב את ברק. תתעסק אתי.

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

אני מצטט את מה שאמר בזמנו חבר הכנסת שמעון פרס, כשהוא היה בשלטון. שאלו אותו, אז הוא אמר: מה אתם רוצים, אנחנו מטבע הדברים צריכים לתת והם מקבלים. כך הוא ראה.

נואף מסאלחה (העבודה):

אדמה תמורת שלום. אתה ישבת עם קבוצת העבודה מהליכוד, שישבה עם אבו-מאזן.

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

מה פתאום? איזה אבו-מאזן? ישבנו עם אבו-ביילין, לא עם אבו-מאזן.

נואף מסאלחה (העבודה):

אתם אימצתם את התוכנית.

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

מה פתאום? אז אני אגיד לך: אנחנו קיימנו שיחות בדבר ניסיונות להיערך לקראת הסדרי הקבע. למשל, שם נאמר, שבשום מקרה, גם לא תמורת הסדר שלום, ביילין ואיתן לא יסכימו לעולם לעקירת יישוב יהודי בארץ-ישראל המערבית. שם נאמר, שמרבית המתיישבים היהודים, על יישוביהם, יסופחו למדינת ישראל עם רצף טריטוריאלי. שם נאמר, בין השאר, שגם יישובים יהודיים שיישארו – על-פי גרסת ביילין, כי לא היתה הסכמה, אני לא הסכמתי גם שם לעיקרון של הקמת מדינה פלסטינית; אני וחברי טענו: אוטונומיה מורחבת. יוסי ביילין אמר: מדינה פלסטינית.

אבל בשני המקרים, גם על-פי שיטתו וגם על-פי שיטתי, היישובים היהודיים אמורים להישאר עם אזרחים ישראלים, עם זיקה כפרטים וקהילה ועם מעבר בטוח לתחומי הריבונות הישראלית.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

מי יקנה את הנוסחאות האלה? עם מי תעשו שלום?

נואף מסאלחה (העבודה):

אפילו דן מרידור ורוני מילוא לא יקנו אותן.

היו"ר מ' פלד:

אבל גם את השלום של רבין, זכרו לברכה, לא קיבלו.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

זה שונה.

היו"ר מ' פלד:

הוא אמר: לא תהיה חזרה לגבולות 67'; הוא אמר שלא תהיה מדינה פלסטינית. הנה, שבח וייס יגיד לך. רבין, זכרו לברכה, אמר שלא תהיה מדינה פלסטינית.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

אתם נגד השלום, רבין היה בעד השלום. אתם אויבי השלום.

צבי הנדל (מפד"ל):

מי, הערבים?

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

אתה אויב השלום.

צבי הנדל (מפד"ל):

לא, הערבים. הם הורגים יהודים מתוך אהבה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

אתה מתנחל אויב השלום.

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

חבר הכנסת צבי הנדל, אני רוצה שתבין מה אומר חבר הכנסת דראושה. חבר הכנסת דראושה אומר, שגם יוסי ביילין אויב השלום, וזה מה שחשוב.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

לא אמרתי.

היו"ר מ' פלד:

הוא לא אמר, אבל הוא חושב את זה.

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

כי אתה אומר שבתנאים האלה – – –

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

עם אנשים כמו שמעון פרס ויוסי ביילין אפשר להגיע לשלום. אתך ועם צבי הנדל אי-אפשר להגיע לשלום.

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

אתה אומר כך: עם שמעון פרס ועם יוסי ביילין אתה יכול להגיע לשלום.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

אפשר להגיע לשלום.

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

אבל אם יוסי ביילין חתם על הדברים האלה, אתה אומר שאי-אפשר להגיע לשלום.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

יש לי ויכוח אתו, אבל אני יכול להגיע אתו לשלום, כי הוא איש שלום, ואתה לא איש שלום. זה ההבדל.

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

למה אני לא איש שלום והוא איש שלום?

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

כי אתה לא מאמין בשלום, אתה מאמין בהתנחלויות.

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

אני מאמין בהתנחלויות, נכון. אני מאמין בהתנחלויות.

נואף מסאלחה (העבודה):

הוא במצב קשה, לא יבחרו בו במרכז.

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

אני לא מבין למה אתם מסרבים לראות את הדברים. חבר הכנסת יוסי ביילין חתם על המסמך שנקרא ביילין-איתן, ושם כתוב במפורש: מרבית המתישבים היהודים על יישוביהם יסופחו למדינת ישראל, תוך שמירה על הרצף הטריטוריאלי של כל השטח למדינת ישראל. שם כתוב, שאפילו תמורת הסכם שלום לא יעקר שום יישוב יהודי. אז הוא מכשול לשלום?

נואף מסאלחה (העבודה):

לא, לא.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

זהו מכשול לשלום.

היו"ר מ' פלד:

גם אבו-מאזן חתם על זה?

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

אז אתם צריכים להחליט. הבעיה היא עם האמירות של יוסי ביילין ושל שמעון פרס. מדוע? משום שאמירה כזו: אנחנו רק צריכים לתת, ומטבע הדברים הצד השני רק יקבל, היא שמהווה מכשול לשלום.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

איך אתה מסביר את ההחלטה של התנועה האסלאמית בנצרת, שאמרה לערפאת: אל תתערב בעניינינו, אנחנו אזרחי מדינת ישראל, אל תתערב בנעשה אצלנו?

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

היא לא אמרה את זה.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

זה מעורר אצלי מחשבות.

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

חבר הכנסת זיסמן, בתור פוליטיקאי, אני מציע לך לקחת את הדברים האלה בעירבון מוגבל, והבנת למה אני מתכוון.

היו"ר מ' פלד:

סיים.

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

במה אני רואה את הבעייתיות, חבר הכנסת דראושה – – – אני לא מבין, חבר הכנסת שבח וייס, אתה מדבר כאן בלי סוף.

שבח וייס (העבודה):

לפי התקנון, התקנון אומר עשר דקות.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

אדוני היושב-ראש, השר נכנס ויצא, והוא צריך להשיב על שאלתא בעל-פה, ולי יש שבירת הצום.

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

לא יעזור לך שום דבר, אתה תשמע את מה שיש לי לומר. אסיים בתוך שלוש דקות, אם לא תפריע לי. הבעייתיות היא, שהצד הפלסטיני צריך, תמורת מה שהוא מקבל, לתת הרבה ולהשלים עם הרבה דברים שהוא לא רוצה, לא נוח לו. אם אתם רוצים להגיע להסדר, תצטרכו לעשות הרבה מאוד ויתורים מכאיבים מבחינתכם: לעקור טרור, לאסוף נשק, להילחם ב"חמאס" אם ה"חמאס" יפעיל זרוע צבאית.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

ואתם תצטרכו לעקור התנחלויות.

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

לא נעקור לעולם התנחלויות.

היו"ר מ' פלד:

בשום הסכם. זה לא רשום בשום הסכם.

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

לעולם, לעולם. אנחנו לעולם לא נעקור התנחלויות.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

גם שבח וייס יודע זאת – – –

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

מה שהיה עם המצרים, יהיה גם בגדה ובגולן.

היו"ר מ' פלד:

בקצב הזה לא תשבור את הצום.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

מעלה-אדומים לא תהיה בידינו?

רחבעם זאבי (מולדת):

שכם תהיה בידינו.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

היא כבר לא בידיך.

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

אני מציע לך, חבר הכנסת דראושה, לא להשלוח את עצמך. חבר הכנסת דראושה, אני מצטט לך מסמך שחתם עליו מי שמוגדר אצלך אוהב השלום, יוסי ביילין. הוא חתם: לעולם לא ייעקר יישוב יהודי, גם לא במחיר של הסדר קבע.

היו"ר מ' פלד:

סיים, בבקשה.

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

אז על מה אתה בונה?

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

הוא ישנה את דעתו.

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

הוא לא ישנה את דעתו.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

גם מנחם בגין שינה את דעתו.

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

אתה תשנה את דעתך.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

בגין פינה את כל סיני.

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

זאת הבעיה. הבעיה עם הביקור ועם ההכרזות של שמעון פרס.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

מאזן הכוחות במזרח התיכון ישתנה בתוך 10-20 שנה.

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

דרך אגב, בתור אדם שצם, יש לך עוד הרבה כוח, אז תקשיב לי. בתור אדם שרוצה לקדם שלום, שמעון פרס ויוסי ביילין צריכים להגיד לכם גם את הדברים האלה. הבעיה היא, שאם אתה רוצה שלום, אתה צריך לקבל את הדברים האלה.

אלא מה, כאשר באים אליך ונותנים לך חינוך אין כסף, תמורת כלום, הצהרות והתחייבויות שמהן נהנה הצד הפלסטיני, אז אתה משבח. אבל זה לא יעזור לך, כי מאחורי ההצהרות האלה לא עומד העם בישראל. זה לא עזר לשמעון פרס ולא עזר ליוסי ביילין. הם הלכו במדיניות הזאת.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

תאמין לי, חבר הכנסת איתן, שאני בוטח בעתיד ומאמין שיהיה שלום.

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

יהיה שלום, אבל לא שמעון פרס ולא יוסי ביילין יביאו לך את השלום, כי הם הובסו בבחירות בגלל הדרך שבה הלכו.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

לא משנה מי, העם הפלסטיני יקבל את זכויותיו.

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

הם לא יביאו לך שלום, הם יביאו לך מלים אבל לא שלום. שלום יביא לך מי שיביא הסכם שנותן לעם ישראל ביטחון, ששומר על ירושלים בירת ישראל הנצחית, עיר אחת מאוחדת, שחיים בה יהודים וערבים בשלום תחת ריבונות ישראלית.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

מי יקנה את זה?

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

שלום יביא לך מי שיביא הסכם ששומר על היישובים היהודיים כמו על היישובים הערביים; שלום שנותן ביטחון ונותן ריבונות ישראלית למרבית המתיישבים היהודים ביש"ע על יישוביהם, ששומר על בקעת-הירדן ועל גבולות הביטחון.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

מישהו מוכן לקבל את זה?

שבח וייס (העבודה):

לעולם לא תסיים.

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

אני רוצה לומר לך עוד דבר אחד, ובכך אסיים: תשמע היטב מה שאמר לך יוסי ביילין. הוא לא אמר מדינה, הוא אמר מדינה מפורזת, מדינה מינוס. אם יוסי ביילין רוצה להגיד מדינה מינוס, שיגיד את זה במפורש, שיגיד שזו לא מדינה מלאה. את זה הוא מסביר לנו: זו לא מדינה מלאה, לא מדינה חופשית.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

אתה מסכים לזה?

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

מה שאני מסכים ומה שממשלת ישראל תסכים, את זאת תמצא בעת שנשב ליד שולחן הסדר הקבע. אין ארוחות חנם, אין מתנות, יש משא-ומתן, יש עמדות ויש קווים אדומים שכל צד עומד עליהם, ביניהם המשא-ומתן.

היו"ר מ' פלד:

מה אתה מציע?

סגן שר במשרד ראש הממשלה מ' איתן:

ההצעה שלי היא להעביר את הדיון למליאה.

היו"ר מ' פלד:

תודה. יסיר הצעה נוספת, של חבר הכנסת פלד, חבר הכנסת דראושה, בבקשה. אחריו – חבר הכנסת שבח וייס יסיר את הצעתו של חבר הכנסת רחבעם זאבי. ואחריו – חבר הכנסת דהאמשה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

חבר הכנסת שמעון פרס, כמדינאי מפוקח וריאליסט, אמר את העובדה, שיש צורך להכיר במדינה פלסטינית עצמאית ליד מדינת ישראל; שזה אינטרס ישראלי להכיר במדינה כזאת, כיוון שאם מישהו יחפש שלום וביטחון הוא לא ימצא לא שלום ולא ביטחון בלי הקמת מדינה פלסטינית. אבל, לצערי הרב, יש כאן חברי כנסת, שהם בכלל לא ריאליסטים, לא פרגמטים, לא חיים במציאות וחושבים שמספיק למחוק את כל העניין הזה של מדינה פלסטינית בתוך סממאות ריקות מתוכן שמשמיעים בכנסת ובזה פתרו את הבעיה לעם ישראל.

צריך לדעת שמדינת ישראל הוקמה לפי החלטת החלוקה מ-1947, שאמרה: שתי מדינות לשני עמים. אני לא מדבר על גבולות עכשיו, אני מדבר על העיקרון של שתי מדינות לשני עמים. אני מקבל את העיקרון הזה, שמדינת פלסטין תקום ויהיה שלום שיבטיח את הזכויות של שני העמים, גם הישראלי וגם הפלסטיני.

היו"ר מ' פלד:

תודה רבה. חבר הכנסת שבח וייס, ומייד אחרי זה אנחנו ניגשים להצבעה.

שבח וייס (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אני מודה לך.

אני מתייחס להצעתו של חבר הכנסת זאבי, בעצם לכל ההצעות של הימין, של חבר הכנסת הנדל, גם שלך במידה מסוימת.

קודם כול, אני רוצה לומר משהו על הדברים של חבר הכנסת זאבי לגבי פרס. הרי הוא יודע, כמי שהיה במרכז העניינים הביטחוניים, איזה תפקיד מרכזי היה לשמעון פרס בביצורה ובביטחונה של ישראל.

היו"ר מ' פלד:

הוא אמר גם את זה.

שבח וייס (העבודה):

יש הבדל אם אומרים משהו ואחרי זה אומרים שהוא כאילו מצדיק את רצח הילדים באביבים וכן הלאה. חבר הכנסת זאבי יודע איזה גישור וקישור מסוכן, מטעה, מתעתע זה. ואני אומר, שמעון פרס, איש מבוגר, בעל זכויות אדירות, שנוי במחלוקת, אפילו ערב בחירות לא עושים את הקישורים האלה. ואני יודע שהוא יודע את זה. וגם זאבי לא נלחם עכשיו בפרס, זה המקצוע של נתניהו עכשיו.

אני אומר לכם, אני ישבתי, ניהלתי ישיבה, וכאב לי העניין הזה.

רחבעם זאבי (מולדת):

שבח וייס (העבודה):

זה לא "פייר". פשוט אני משתמש במלה פשוטה – לא "פייר".

מדינה פלסטינית כבר קמה, זו מדינה שנאבקת על עיצוב גבולותיה ועל בירתה. הבירה הפלסטינית תהיה בערך באבו-דיס, בשבילנו זה מחוץ לירושלים, בשבילם זה ירושלים – סידור לא רע.

היו"ר מ' פלד:

אם תגיד את הדברים האלה, אני לא אפסיק אותך לעולם. ככל שאתה אומר את זה יותר, יותר טוב לנו.

שבח וייס (העבודה):

אני אומר את זה, לא מתבייש.

היו"ר מ' פלד:

לא אעצור אותך.

שבח וייס (העבודה):

זה מה שקרה. המיילד העיקרי של המדינה הפלסטינית הוא מנחם בגין, וזו אחת הסיבות לכך שאני מוקיר אותו, בסיוע של עזר וייצמן, אז ראש אג"ם, ומשה דיין.

המיילדים הנוספים הם יצחק רבין ושמעון פרס, והמיילד, בה"א הידיעה – זה בנימין נתניהו בהסכם וואי. חברים, אל תפגרו אחרי מהלך ההיסטוריה תמיד בשני דורות. הפאנטיות הימנית הזאת לא רק שהרסה עכשיו את ממשלת נתניהו וכנראה תוריד אתכם מהשלטון, זה זרע הפורענות הבא. מספיק כבר עם הסיפורים האלה: ייתנו – יקבלו. שפת שטות, שפת בריונות פוליטית; פשוט וולגריזציה. תדברו ברצינות, תכירו בעובדות, ויהיה כאן שלום. איזו שפה ילדותית: ייתנו – יקבלו. בושה איך מתייחסים בימין לקהל שלהם. ממש פרימיטיבים.

היו"ר מ' פלד:

תודה רבה. אנחנו מצביעים.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

אני מבקש להסיר.

היו"ר מ' פלד:

לא. ביילין איננו ואין לך הצעה להסיר.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

אני אסיר את ההצעה של הנדל.

היו"ר מ' פלד:

את של הנדל אתה יכול. בבקשה.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

כבוד היושב-ראש, חברי הכנסת, אני חושב, שבמחשבה שנייה כולנו נהיה ריאליסטים.

נראה שבמדינת ישראל קיימים שני זרמים או שתי גישות. גישה אחת, שהיא ריאליסטית, והיא רואה את המציאות ואת ההיסטוריה והיא מכירה בעובדה שמדינת פלסטין כבר קיימת. יש מחלוקות על האמירה אם זה כל ירושלים, ירושלים המזרחית או מחוץ לירושלים המזרחית – אלה כל מיני מחלוקות שאפשר לגשר עליהן. גם על הגבולות יהיה ניתן לעשות משא-ומתן, כפי שאמר פרופסור שבח וייס.

אבל יש הגישה השנייה, הגישה שהיא ממש משוגעת, שהיא המשכה של איזו אמרה בהיסטוריה שלפני 30 שנה, כאשר ראש ממשלה בישראל אמרה – מה זה עם פלסטיני? איפה? לא קיים. הגיע הזמן שנכיר בעובדות, נכיר במציאות: העם הפלסטיני קיים, המדינה הפלסטינית קיימת, ומי שעושה שלום עושה טוב לכולנו, ועושה לעצמו קודם כול. אלה שחושבים שהם עושים טובה לפלסטינים בזה שהם הולכים למהלך השלום, הם טועים. הם עושים קודם כול טוב לעצמם, טוב לשני העמים, וזו הדרך הנכונה לצאת ממרחץ דמים ממושך של עשרות שנים.

הלוואי שהגישה הריאליסטית הזאת אכן תצליח לטובת כל הצדדים. תודה רבה.

היו"ר מ' פלד:

תודה רבה.

אנחנו ניגשים להצבעה על הנושא: דברי חבר הכנסת שמעון פרס בכינוס למען השלום ברמאללה. הצבעה בעד פירושה לדיון במליאה. ההצבעה החלה.

רחבעם זאבי (מולדת):

רק של מציעים נוכחים.

היו"ר מ' פלד:

רק של מציעים נוכחים.

הצבעה מס' 4

בעד ההצעה לכלול את הנושא בסדר-היום – 5

בעד ההצעה שלא לכלול את הנושא בסדר-היום – 4

נמנעים – אין

ההצעה לכלול את הנושא שהעלו חברי הכנסת ר' זאבי, צ' הנדל ומ' פלד

בסדר-היום של הכנסת נתקבלה.

היו"ר מ' פלד:

בעד – 5, מתנגדים – 4, ההצעה עברה לדיון במליאה.

רחבעם זאבי (מולדת):

תאמר ההצעות של מי.

היו"ר מ' פלד:

ההצעות של חברי הכנסת זאבי, הנדל ופלד.

שבח וייס (העבודה):

זה יהיה בכנסת הבאה, ואז פרס יענה כממלא-מקום ראש הממשלה.

צבי הנדל (מפד"ל):

היה מת.

שבח וייס (העבודה):

הוא יהיה שר לענייני שלום. הוא יבוא לקטיף ויעשה שם שלום.

צבי הנדל (מפד"ל):

בקטיף יש שלום.

שבח וייס (העבודה):

הוא יעשה עוד יותר.

שאלות בעל-פה

היו"ר מ' פלד:

הנושא הבא, שאלות בעל-פה לשר לביטחון פנים. בבקשה. השר לביטחון פנים יענה על שאלתא בעל-פה מס' 321, של חבר הכנסת עבד-אלוהב דראושה, בנושא: ירי על בתים ומכוניות בכפר אכסאל. בבקשה.

ירי על בתים ומכוניות בכפר אכסאל

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

אדוני היושב-ראש, במערכת הבחירות לרשות המקומית באכסאל קרו כמה מקרים של שרפות ופגיעות ברכוש. המשטרה עצרה חשודים והחלה בחקירה. הרוחות נרגעו מאז. בשבועיים האחרונים היו מקרי יריות בנשק חם על בתים ועל מכוניות.

רצוני לשאול:

1. האם נעצרו חשודים בירי? אם כן – נא לפרט.

2. האם תביא המשטרה את החשודים למשפט?

3. כיצד ימוגרו תופעות האלימות בכפר?

היו"ר נ' מסאלחה:

אדוני השר, בבקשה.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, תשובה על שאלתא מס' 321, של חבר הכנסת דראושה, בעניין בחירות ברשות המקומית אכסאל.

בבדיקה מול מפקד תחנת עפולה הובהר, כי בגין הירי נעצר חשוד אחד. חקירת האירוע נמצאת בעיצומה, ובסיומה יוחלט על סמך חומר הראיות אם להביא את החשוד למשפט.

תחנת עפולה ומשטרת ישראל משקיעות משאבים רבים ומאמצים בלתי נדלים למיגור תופעת האלימות בכפר אכסאל. פעילות זו אמורה לסייע להחזרת השקט לכפר תוך מיגור תופעות האלימות.

אני רוצה לומר לך, שאנחנו מאוד מודעים למה שקורה שם ומחפשים את הדרכים להרגיע את האווירה; גם מעורבות שלי אישית כבר היתה בעבר כמה פעמים, ואני מאוד מקווה שנצליח בכיוון הזה.

היו"ר נ' מסאלחה:

שאלה נוספת לחבר הכנסת דראושה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ס):

אדוני השר, אני מודה לך על התשובה, אבל הרוחות באכסאל – הכפר שלי – סוערות, האנשים ממורמרים, מפני שהמשטרה לא עשתה מספיק בפעם הקודמת, והיא כנראה גם לא עושה מספיק בפעם הנוכחית. מדי פעם, אולי, נעצר חשוד ומשוחרר. האנשים תוהים, האם יש גורמים המשפיעים על המשטרה כדי להשתיק את החקירה, או שהמשטרה מתייחסת, כפי שכבודו ציין, במלוא הרצינות לבעיה ומתכוונת למגר אותה, ובקרוב נשמע שאכן מביאים חשודים למשפט על מנת למגר את התופעה, שהיא תופעה חדשה בחיים של אכסאל. בהיסטוריה של אכסאל לא היו תופעות כאלה, עד כמה שאני זוכר, אבל לצערי הרב, בעקבות הבחירות ולפני הבחירות היו תופעות כאלה, שאני מקווה שהמשטרה אכן תפעל למיגורן.

היו"ר נ' מסאלחה:

תודה. חבר הכנסת נסים דהן, שאלה נוספת. ואחריו – חבר הכנסת דהאמשה.

נסים דהן (ש"ס):

תודה, אדוני היושב-ראש. אדוני השר, עקב פניות מספר שקיבלתי – על אחת מהן כתבתי לאדוני מכתב, לא זה הנושא עכשיו, אני לא רוצה להעלות את המקרה הפרטי – אבל השאילתא שלי מתייחסת לעיקרון. קרו מקרים מספר שאנשים חולים מהווים מטרד לאוכלוסייה, ולפעמים זה מהווה מטרד קשה מאוד. אנשים חולים, אני לא מאשים את החולים, אבל זה המצב, הם חולים בנפשם ומהווים מטרד.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

זו שאלת המשך על אכסאל?

נסים דהן (ש"ס):

לא אכפת לי, אדוני השר יכול לראות את זה כשאלת המשך אם יש קשר לעניין. אני שואל ברמה העקרונית, כי כתבתי מכתב בנושא וטרם קיבלתי תשובה. אבל אני לא מדבר על המקרה הפרטי, אני מדבר על העיקרון.

החולים האלה מהווים מטרד לאוכלוסייה, שכנים מתקשרים למשטרה, לצערי הרב התשובות הן שהמשטרה לא יכולה לטפל, נא להפנות את התלונה או הבקשה לגורמים אחרים. בדרך כלל הם מפנים זאת למשרד הבריאות. לפעמים, המטרד הוא באיום או בפיקוח נפש ממש. אדם חולה, לפעמים יכול לעשות מעשה שטות ומעשים קיצוניים עד כדי סיכון חיי אדם, וכאשר מתלוננים ומבקשים שישלחו ניידת, הרבה פעמים המשטרה לא מגלה מעורבות ומפנה את המתלוננים או את המבקשים למשרד הבריאות.

הייתי רוצה לשמוע ממך, אדוני השר, יכול להיות שהשוטרים צודקים, אבל השכנים סובלים, הציבור סובל. אולי תמצאו מכנה משותף, תשבו עם משרד הבריאות ותמצאו דרך, שבמקרים כאלה שהמטרד הוא מטרד לציבור עד כדי סיכון חיי אדם, זה לא מצד אדם אלים, זה לא מעשה פלילי אומנם – – –

היו"ר נ' מסאלחה:

חבר הכנסת נסים דהן, קיבלת זמן אפילו יותר מהצעה דחופה לסדר-היום, אתה מדבר יותר משלוש דקות.

נסים דהן (ש"ס):

תודה, אדוני היושב-ראש, שנתת לי. אם תצא מזה תועלת לציבור, בזכותך, אדוני היושב-ראש, ובזכותי, הציבור גם ייחנה.

היו"ר נ' מסאלחה:

תודה. חבר הכנסת דהאמשה, בקיצור.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

כבוד היושב-ראש, כבוד השר, לאחר הבחירות היו אירועים בכפרים ובמקומות נוספים במגזר הערבי וגם במגזר היהודי. אני רוצה לציין במיוחד מקרה שאירע בעיר נצרת, כאשר אנשים אנונימיים, כנראה בעלי כוונות זדוניות לסכסך ולגרור לריב ומדון, גורמים שם להפרעות ופוגעים בכלי רכב, חותכים צמיגים ותופעות נוספות שנמשכו עד לפני כמה ימים. מה עשתה המשטרה בנדון ולמה לא יושם קץ לתופעות כאלה?

נואף מסאלחה (העבודה):

תודה. בבקשה, אדוני השר.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, חבר הכנסת דראושה, אנחנו בקיאים במה שקורה בכפר. אני מניח שלאנשים יש טענות, בסך הכול הבחירות האלה גרמו להרבה מאוד מתחים. בעוד שעה אני אשב כאן עם ראש עיריית נצרת ומפקד המחוז הצפוני, הזמנתי את שניהם במיוחד כדי לנסות להרגיע

את הרוחות בעיר. תאר לך, אני כשר מתעסק בזה באופן אישי עד כדי כך שאני מתערב כדי לנסות וליצור רגיעה.

אני רוצה לומר לך, קודם כול, אין גורמים חיצוניים שמשפיעים על המשטרה כדי לפעול כך או אחרת. המשטרה איננה מבדילה בין צבע, דת, עדה, מין וכן הלאה. לכן, אין גורמים. מכיוון שאני גם בקיא במה שקורה, אנחנו מחפשים את הנוסחאות לא ליצור את הקרע ולא ליצור מצב שהמשטרה תצטרך להיכנס, לפעמים גם בכוח לעשות דברים. אנחנו מחפשים את הדרכים האחרות.

כשישבתי עם מפקד המרחב, גיליתי כמה רגישות הוא מגלה לצורך פתרון הבעיה. הבעיה היא לא רק במקום הזה, יש כמה כפרים, כמה יישובים שיש לנו בהם בעיה. לכן, אני חושב, שהמשטרה עושה ומשתדלת מאוד, אבל היא גם פועלת ברגישות המיוחדת לה.

חבר הכנסת נסים דהן, המשטרה איננה רשאית לעצור אדם כאשר מישהו טוען שהוא לא בריא. המשטרה חייבת לקבל אישור רפואי. יש אנשים שמעלילים על השכן שהוא לא נורמלי והם מגישים תלונה נגדו. המשטרה לא רשאית לעשות שום פעולה, היא לא רשאית אפילו לעצור את האיש על זה ששכן אמר שהוא לא נורמלי או חולה.

נסים דהן (ש"ס):

ואם הוא מאיים בסכין?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אם הוא מאיים, מגישים תלונה והמשטרה עוצרת.

נסים דהן (ש"ס):

על זה אני מדבר.

היו"ר נ' מסאלחה:

חבר הכנסת נסים דהן.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

המשטרה עוצרת, ולאחר מכן, אם צריכים, היא פונה למשרד הבריאות ומביאה את האדם המוסמך לכך.

לשאלתו של חבר הכנסת דהאמשה, מה אני יכול לומר לך, המשטרה עושה את המקסימום, אם יש לך מקרה מסוים שאתה רוצה שנטפל בו, תעביר לי ואני אטפל בזה.

היו"ר נ' מסאלחה:

תודה רבה, אדוני.

שאלות ותשובות

היו"ר נ' מסאלחה:

אדוני השר, אני מבקש לעלות לדוכן לענות על שאלות רגילות. השר לביטחון פנים ישיב על שאלתא מס' 3347, של חבר הכנסת עזמי בשארה, בנושא: חקירת האירוע שבו מת תושב עראבה. בבקשה, אדוני.

חקירת האירוע שבו מת תושב עראבה

חבר הכנסת ע' בשארה שאל את השר לביטחון פנים ביום י"ד בתמוז התשנ"ח (8 ביולי 1998):

באמצע חודש יוני נסע נע"ע המנוח – שמו המלא מופיע במקור – יחד עם צעיר נוסף מרהט במונית מתל-אביב לרהט. בשלב מסוים ירה נהג המונית בשניים, הרג את המנוח ופצע את חברו. לטענת הפצוע, היה זה בעקבות ויכוח על מחיר הנסיעה. הנהג, שטען שניסו לשדוד אותו, לא נעצר.

רצוני לשאול:

1. האם אומצה גרסת הנהג? מדוע?

2. האם נשקלת חקירה נוספת בעניין?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, בדקתי את הנושא עם משטרת ישראל, ונמסר לי כי:

בתאריך 12 ביוני 1998, סמוך לשעה 22:00, הותקף נהג מונית על-ידי שני גברים ברהט. בחקירתו טען הנהג, כי בהגיעו לרהט הותקף על-ידי השניים באכזריות – שהותז עליו גז מדמיע וחנקו אותו, וחיייו היו בסכנה. כדי להינצל ולהיחלץ מהמצב האמור הוא השתמש בנשק האישי שהיה ברשותו, ובמהלך השימוש בנשק נהרג אדם אחד והשני נפצע. גרסתו של הנהג נבדקה עם הממצאים בזירה ונמצאה אמינה.

לאחר התאוששות האדם הפצוע, הוא נחקר ובחקירתו טען, כי כאשר נכנסו לרהט, אמר לו חברו שהוא רוצה לשדוד את נהג המונית, ואז חנק אותו. לדבריו, הוא ניסה לסייע לנהג המונית להשתחרר.

כנגד הפצוע הוגש כתב אישום בגין ניסיון לשוד בנסיבות מחמירות בבית-המשפט המחוזי בבאר-שבע. החשוד שוחרר בתנאי בית-המשפט.

הומלץ על-ידי המשטרה שלא לנקוט כל הליך פלילי נגד נהג המונית.

פתיחת סניף של סוכנות הידיעות הפלסטינית במזרח-ירושלים

חבר הכנסת נ' סלומינסקי שאל את השר לביטחון פנים ביום ד' בטבת התשנ"ט (23 בדצמבר 1998):

בעיתון "ירושלים" מ-26 ביוני 1998 נמסר, כי סוכנות הידיעות הפלסטינית הרשמית "וופא" החלה לפעול במזרח-ירושלים, אף שמדובר בהפרה של ההסכמים האוסרים על הרשות הפלסטינית לקיים פעילות שלטונית בעיר.

רצוני לשאול:

1. האם מידע זה נכון?

2. מה ייעשה בנדון?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

בדקתי את הנושא עם משטרת ישראל, ונמסר לי כי:

1. נושא סוכנות הידיעות נבדק במישור המודיעיני-החקירתי.

לא נמצא כי העיתונאים עובדים תחת כובע הרשות הפלסטינית, אלא באופן עצמאי.

2. משטרת מחוז ירושלים ממשיכה לעקוב אחר הנושא.

שחרור אסיר לאחר שסיים לרצות את עונשו

חבר הכנסת ע' בשארה שאל את השר לביטחון פנים ביום י"ג באב התשנ"ח (5 באוגוסט 1998):

אף שהאזרח הסורי איע"א – שמו המלא מופיע במקור – סיים לרצות את עונשו לפני חודשים מספר, הוא עדיין לא שוחרר, ולאחרונה אף שבת רעב.

רצוני לשאול:

1. מדוע לא משחררים אותו?

2. האם תשנו את מדיניותכם ותשחררו אותו כדין?

3. כמה אסירים נוספים מוחזקים בבתי-הכלא לאחר שסיימו לרצות את עונשם?

4. מי הם, ובאילו אזרחויות הם מחזיקים?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

תשובה על שאלתא של חבר הכנסת עזמי בשארה – שחרור אסיר לאחר שסיים לרצות את עונשו.

בדקתי את הנושא עם שירות בתי-הסוהר, ואני רוצה לומר את הדברים הבאים:

1. העצור נשוא השאילתא ריצה עונש מאסר בגין ריגול עבור המודיעין הסורי. הוא סיים לרצות את עונשו ביום 24 בפברואר 1998, ומיום זה הוא מוחזק במעצר מכוח צו גירוש שהוצא נגדו, בהתאם לסעיף 13(ג) לחוק הכניסה לישראל, התשי"ב-1952, ועד לביצוע גירושו מישראל. הנ"ל עתר לבית-המשפט הגבוה לצדק, שדחה את עתירתו תוך שהוא מקבל את עמדת גורמי הביטחון, שאין לשחררו בישראל עד ביצוע הגירוש, בשל הסכנה הביטחונית הנשקפת ממנו.

2. אין כל מניעה מבחינת גורמי הביטחון, שגירושו של העצור לסוריה יתבצע בהקדם. מאחר שמדובר במדינת אויב, שאין לישראל קשרים דיפלומטיים או אחרים עמה, מתבצע הגירוש בסיועם האדיב של נציגי ארגון הצלב-האדום הבין-לאומי, ובמקרה דנן נעשתה פנייה בבקשה לסיועם. ככל הנראה, הגירוש מתעכב בגין בעיות בשיתוף פעולה של העצור בהליך גירושו.

3. בבתי-הכלא בישראל מוחזקים 30 אסירים זרים שסיימו לרצות את עונשם.

4. החלוקה על-פי אזורים היא כדלקמן: לבנון – 12, סוריה – 10, עירק – 6, אירן – 2.

היו"ר נ' מסאלחה:

הסתפקת? תודה.

ברשות אדוני השר והשואלים, חבר הכנסת דהאמשה צריך לאכול עוד מעט, בדיוק בזמן, אז אולי נקדים אותו. זו שאילתא מס' 3572, ברשותך, והיתר באותו סדר. כן, אדוני השר?

גיוס שוטר לשירות בתי-הסוהר

חבר הכנסת ע' דהאמשה שאל את השר לביטחון פנים ביום ח' בחשוון התשנ"ט (28 באוקטובר 1998):

מר נ"א – שמו המלא מופיע במקור – שוטר לשעבר, עשה את כל הדרוש ועמד בכל הקריטריונים לגיוס לשב"ס, והתיק שלו מוכן ושלם. אף כי עברו חודשים מאז, הנ"ל עדיין לא קיבל תשובה סופית בעניינו.

רצוני לשאול:

1. מדוע לא ניתנה תשובה עד היום?

2. מדוע לא נתקבל הנ"ל לשב"ס עד היום?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

בדקתי את הנושא עם שירות בתי-הסוהר, ואני רוצה לומר את הדברים הבאים:

2-1. גיוסו של השוטר לשירות בתי-הסוהר נדחה כיוון שהוא אינו עומד בקריטריונים הנדרשים לגיוס לשב"ס.

תשובה זו ניתנה לאשתו של השוטר לפני כשנה, על-ידי ראש מחלקת כוח-אדם בשב"ס, שהוא הגורם המוסמך בעניין זה.

לאחר בדיקת נסיבות העניין, נציב שירות בתי-הסוהר אינו רואה מקום לשנות את ההחלטה בעניין.

לידיעתך, תשובות אלו ניתנו לשוטר בתאריך 3 ביוני 1997.

היו"ר נ' מסאלחה:

חבר הכנסת דהאמשה, אתה מסתפק בתשובה? תודה.

אי-העברת תשלום דוחות שהרשות גובה בשם ישראל

חבר הכנסת ע' לנדאו שאל את השר לביטחון פנים ביום כ' בכסליו התשנ"ט (9 בדצמבר 1998):

למיטב ידיעתי, אין כל החזר או קיזוז על הכספים הנגבים מצד הרשות הפלסטינית בגין דוחות תנועה שניתנו לפלסטינים על-ידי משטרת ישראל. לדוגמה, בשנת 1997 ניתנו עשרות אלפי דוחות לנהגים פלסטינים בגין עבירות תנועה.

רצוני לשאול:

1. האם המידע בעניין אי-החזרת הכספים לישראל נכון?

2. כיצד יקבל משרד האוצר את הכסף הנ"ל מהרשות הפלסטינית?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

בדקתי את הנושא עם משטרת ישראל, ונמסר לי כי:

1. המידע שציין על-ידי חבר הכנסת לנדאו נכון.

2. לגבי העברת הכספים למדינת ישראל, יש לפנות לראש ענף כלכלה במינהל האזרחי באיו"ש, או לקצין מטה תחבורה במינהל האזרחי באיו"ש.

היו"ר נ' מסאלחה:

השר ישיב על שאילתא מס' 3559, של חבר הכנסת יצחק כהן: פריצה למטה הבחירות של ש"ס.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

יש עוד שאילתא מס' 3833, שאני ביקשתי.

היו"ר נ' מסאלחה:

כן, 3833, זה בסוף. בסדר. אז אולי נקדים. פשוט לא שמתי לב לשאילתא השנייה: היעלמותו של צעיר מעכו.

דוד אזולאי (ש"ס):

היו"ר נ' מסאלחה:

ביקשתי והתנצלתי, כי הוא הולך לשבור את הצום.

דוד אזולאי (ש"ס):

— — —

היו"ר נ' מסאלחה:

בסדר.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

תשובה על שאילתא מס' 3833?

היו"ר נ' מסאלחה:

כן, של חבר הכנסת עבד-אלמאלכ דהאמשה, מס' 3833.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

לא. מס' 3833 היא של דראושה, כתוב לי פה.

היו"ר נ' מסאלחה:

דהאמשה. הם טעו.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אצלי כתוב: דראושה. היעלמותו של צעיר מעכו?

היו"ר נ' מסאלחה:

כן. טעו במשרד שלך, אני מבטיח לך.

היעלמותו של צעיר מעכו

חבר הכנסת ע' דהאמשה שאל את השר לביטחון פנים ביום כ"ז בכסליו התשנ"ט (16 בדצמבר 1998):

ב-2 בדצמבר 1998 נעלמו עקבותיו של ח"ע – שמו המלא מופיע במקור – מעכו, נשוי ואב לשלושה ילדים, ומאז אין שום סימנים ממנו, וגם למשטרה אין שום מענה חיובי לגביו.

רצוני לשאול:

1. מה עשתה המשטרה כדי לגלות את עקבותיו עד כה?

2. מה היא עמדת משרדך בנדון?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

לאחר בדיקה שערכתי עם משטרת ישראל, אני רוצה לומר את העובדות הבאות:

א. ביום 3 בדצמבר 1998, בשעה 14:30, התקבלה בתחנת עכו הודעה בנדון על-ידי אשתו של הצעיר. היא מסרה, כי מיום 2 בדצמבר 1998, סמוך לשעה 16:30, נעדר בעלה, כי הוא טרם שב לביתו, וכי לדעתה קיים חשש לחייו.

ב. עם קבלת ההודעה על היעדרותו בוצעו הפעולות הבאות: 1. הופצה תמונת הנעדר לכל ניידות התחנה לשם איתורו; 2. בוצעו סריקות באזור עכו העתיקה, בתי-חולים באזור ובמערות אחיהוד, וכל זאת בעזרת כלבים ופרשים משטריים; 3. נבדקה אפשרות הימצאותו במערכת המעצרים המקוונת; 4. מערך המודיעין של מרחב הגליל תודע בנושא.

ג. מאחר שמדובר בבדוקאי, הועבר הטיפול בתיק לידי מחלק התשאול בימ"ר המרחבי, אשר ביצע את הפעולות הבאות: 1. תחקור וחקירת כל בני משפחת הנעדר, חבריו, מעסיקיו ואחרים; 2. פרסום דבר ההיעדרות ודיווח בכל אמצעי התקשורת; 3. חיפושים נוספים במקומות פוטנציאליים.

ד. בשל העובדה כי בשלב זה לא הניבו הפעולות החקירתיות הגלויות תוצאות, הועברה החקירה למישור המודיעיני, על כל המשתמע מכך.

היו"ר נ' מסאלחה:

תודה. שאלה נוספת, בבקשה.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

תודה, קודם כול. אני חושב שכבוד השר איננו מעודכן. אולי התשובה נכתבה לפני הרבה זמן. אני רק היום, לגמרי באקראי, בלי שידעו שהתשובה תינתן היום, קיבלתי הודעה מהמשפחה, שיש לה ידיעות מבוססות שהבחור עצור בחיפה, בעיר חיפה, והמשטרה בחיפה, כאשר פנו אליה, לא אישרה ולא הכחישה. פשוט לא מצליחים לקבל תשובה עניינית וסופית בנדון.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

שהעצור עצור עכשיו בחיפה?

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

שהבחור נמצא במעצר בחיפה. מה יש לשר לומר בעניין הזה?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

מאין אתה יודע את זה?

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

מהמשפחה. התקשרו אלי לפני שעה בערך.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

עכשיו?

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

כן, לגמרי באקראי. הם לא ידעו שהתשובה תינתן עכשיו. גם אני לא שמתי לב. פתאום התקשרו, ואמרתי להם: במקרה, אתם מתקשרים ברגע הנכון, כי עכשיו יש תשובה.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

עכשיו הוא עצור בחיפה, ברגע זה?

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

ככה הם יודעים; נודע להם.

היו"ר נ' מסאלחה:

הוא רוצה אישור ממך.

צבי הנדל (מפד"ל):

אני מציע לעשות הפסקה כדי שהשר ירים טלפון – – –

השר לביטחון פנים א' קהלני:

נבדוק את זה – – –

היו"ר נ' מסאלחה:

חבר הכנסת צבי הנדל, אל תזלזל. אדם עצור – – –

צבי הנדל (מפד"ל):

לא הבנת אותי. בשיא הרצינות. הוא אומר שבמקרה הוא קיבל טלפון, אז אמרתי – – –

היו"ר נ' מסאלחה:

אני מסכים אתך, אבל שהשר יסיים. אני באמת סומך על השר קהלני שהוא ישאל.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אני מבקש שאחד הסדרנים יבוא אלי ויקבל. חגי, בוא תקבל את זה ממני. נבדוק את זה תוך כדי מתן התשובות.

היו"ר נ' מסאלחה:

בסדר. אחד הסדרנים, בבקשה. תפסיק עם הטלפון הזה. אני לא יודע עם מי אתה מדבר שעה. קח את זה להרצל חגי, הנה שם, עוזר השר.

תודה, אדוני. אנחנו חוזרים – – –

השר לביטחון פנים א' קהלני:

תראה מה זה משטרה יעילה. היא יודעת שהשר עולה על הבמה – – –

דוד אזולאי (ש"ס):

אנחנו תיכף נראה אם באמת היא יעילה – – –

השר לביטחון פנים א' קהלני:

היא יעילה, היא יעילה, תאמין לי. התברכנו במשטרה טובה.

היו"ר נ' מסאלחה:

הם מסוגלים להגיד לשר שזה סוד צבאי; אל תגלה.

פריצה למטה הבחירות של ש"ס

חבר הכנסת י' כהן שאל את השר לביטחון פנים ביום י"א בטבת התשנ"ט (30 בדצמבר 1998):

מטה ש"ס באשדוד נפרץ ומידע ממוחשב בקשר למערכת הבחירות המוניציפלית נגנב; רצופה בזה ידיעה ב"מעריב". למעשה, במקומות נוספים נתגלעו עימותים, ויש חשש שהאווירה לקראת הבחירות תתלהט.

רצוני לשאול:

1. האם פועלים אנשי משרדך כדי למנוע עבירות על חוק הבחירות?

2. האם יש עדיפות להגנת פעילי ומטות הבחירות?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

בדקתי את הנושא עם משטרת ישראל, ואני רוצה לומר את הדברים הבאים – – –

היו"ר נ' מסאלחה:

חבר הכנסת יצחק כהן, הוא עונה לך.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

חבר הכנסת, סיימתי את התשובה. אתה רוצה תשובת המשך?

היו"ר נ' מסאלחה:

בבקשה, אדוני. מי שעשה סדר זה יושב-ראש ועדת הכנסת.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

— — — מטה הבחירות של ש"ס באשדוד. מכאן אני מבין שכבר יש לכם מטה בחירות באשדוד.

יצחק כהן (ש"ס):

השר לביטחון פנים א' קהלני:

בעקבות האירוע פתחה המשטרה בחקירה, ונפתח תיק פ.א. 7037/98. החקירה מוצתה עד תום. בשלב זה אין בידי המשטרה זהות המבצעים או הרקע למעשה.

תיק החקירה נסגר משום שעבריין אינו נודע.

היו"ר נ' מסאלחה:

אתה מסתפק בתשובה? שאלה נוספת, בבקשה.

יצחק כהן (ש"ס):

א. אני תמיד מסתפק במה שאומר השר קהלני; ב. אדוני, האם משום שמדובר במוסדות של ש"ס יש איזה רפיון, איזה זלזול – לא לטפל בתלונות שלהם?

היו"ר נ' מסאלחה:

אל תכעס עלי; למה לא תבקשו את משרד המשטרה? באמת הייתי מציע שבממשלה הבאה, אם ירצה השם – – –

רפאל פנחסי (ש"ס):

היו"ר נ' מסאלחה:

אני לא כועס, אני לא מתערב. תקבלו את משרד המשטרה.

רפאל פנחסי (ש"ס):

— — — בקדנציה הבאה

היו"ר נ' מסאלחה:

— — — הוא יהיה שר השיכון, אל תדאג

יצחק כהן (ש"ס):

אנחנו רוצים שהשר אביגדור קהלני ימשיך להיות השר לביטחון פנים.

צבי הנדל (מפד"ל):

— — — הדרך השלישית.

יצחק כהן (ש"ס):

אנחנו רוצים שהשר אביגדור קהלני ימשיך להיות השר לביטחון פנים, הוא עושה את זה יפה מאוד, הוא עשה את זה בטוב טעם, בחן ובחסד, שימשיך לעשות את זה בכשרון רב.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אפשר לקבל את זה כתוב?

יצחק כהן (ש"ס):

זה כתוב בפרוטוקול.

היו"ר נ' מסאלחה:

בטלוויזיה אפילו.

יצחק כהן (ש"ס):

אדוני, מדוע כשמדובר בתלונות של מוסדות ש"ס המשטרה מתייחסת, סליחה מכבודך, בזלזול, ברפיון, בלך ושוב, ב"נטפל"? אני יכול לומר, לא לפרוטוקול – אחר כך ניפגש בצד ואני אספר לך מקרים מזעזעים – – –

היו"ר נ' מסאלחה:

תודה.

יצחק כהן (ש"ס):

אל תפריע לי. אל תפריע. אני באמצע משפט. קצת נימוס.

היו"ר נ' מסאלחה:

נתתי לך דקה ואתה מדבר שלוש דקות. אתה מדבר שלוש דקות.

יצחק כהן (ש"ס):

זו שאילתא, ולא כתוב כמה זמן שואלים.

היו"ר נ' מסאלחה:

אני לא מדבר לגופם של דברים שלך.

יצחק כהן (ש"ס):

זו בקשה שלי. מוסדות ש"ס הם לא רק שלי. הם גם שלך. הרבה ערבים הצביעו ש"ס. הם לא רק שלי.

היו"ר נ' מסאלחה:

אלוהים אדירים, האם אני מפריע לך שיצביעו עבור ש"ס?

יצחק כהן (ש"ס):

אדוני, נא תשובתך. תודה.

היו"ר נ' מסאלחה:

תודה. חבר הכנסת כהן, עוד לא ראיתי שהיושב-ראש מפריע לדובר. אתה מפריע לי ויוצא שכאילו אני מפריע לך. אני מאפשר לך לשאול מה שאתה רוצה. אבל אני אומר לך לסיים בשאלה. אתה רוצה – אתה יכול לדבר אתו בצד.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

חבר הכנסת כהן, אני רוצה לומר לך, שאני לא יודע שיש למשטרה בעיה עם מישהו מסוים עם זקן, עם כיפה שחורה, בלי זקן, בלי כיפה, שמדבר במבטא כזה או במבטא אחר. המשטרה איננה מבדילה בין עדה, מין, או צבע. אני חושב שלש"ס יש מספיק כבוד במדינת ישראל. אני לא מציע שתציג את עצמכם על תקן מקופחים. אני חושב שבסך הכול היחס אליכם הוא יחס עם הרבה הרבה כבוד, לא כל שכן מספרכם בתוך כנסת ישראל הוא די גדול.

היו"ר נ' מסאלחה:

תודה.

חקירת עקירת מזוזות בחיפה

חבר הכנסת ד' אזולאי שאל את השר לביטחון פנים ביום ח' בחשוון התשנ"ט (28 באוקטובר 1998):

השבועון "משפחה" מדווח על בקשת חוקרי מחלק הנוער של משטרת חיפה למעצר שני קטינים החשודים בחילול בית-כנסת, ריסוס כתובות נאצה ועקירת מזוזות. רצוף בזה צילום הידיעה.

רצוני לשאול:

1. האם נעצרו החשודים?

2. האם הומלץ להגיש נגדם כתבי אישום?

3. האם נמצאו האשמים במקרים הנוספים של פגיעה בחרדים בחיפה?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

1-3. בדקתי את הנושא עם משטרת ישראל, ונמסר לי כי:

א. האירוע אומת על-ידי מרחב חיפה.

ב. נעצרו שני קטינים החשודים בחילול בית-כנסת, ריסוס כתובות נאצה ועקירת מזוזות.

ג. במהלך החקירה הכחישו החשודים כל שייכות לאירוע הנדון, ולא ניתן היה לקשור אותם לביצוע מעשה העבירה.

ד. בשלב זה פסקו הפגיעות בבית-הכנסת.

היו"ר נ' מסאלחה:

שאלה נוספת לחבר הכנסת אזולאי. בבקשה.

דוד אזולאי (ש"ס):

אדוני היושב-ראש, אדוני השר, משום-מה מתקבל הרושם, שכשמדובר בפגיעה בקודשי ישראל עוברים לסדר-היום והמשטרה לא נוקטת יד קשה כלפי אותם עבריינים. אולם, כאשר פוגעים באיזה סמל של מדינת ישראל, כולם נזעקים והמשטרה נכנסת לפעולה מיידית, לא נחה ולא שוקטת, עד אשר היא משיגה אותם אנשים ומעמידה אותם לדין. גם אם יש חשודים, זה מלווה ברעש תקשורתי.

הדברים האלה כל כך מורגשים בציבור. יש הבדל בהתייחסות לשתי הפגיעות. כשמדובר בפגיעה בקודשי ישראל, בבית-כנסת או במזוזה – זה לא נורא. כאשר מדובר בדגל ישראל או בדברים דומים, יש צעקה עד השמים.

היו"ר נ' מסאלחה:

תודה. אדוני השר, בבקשה.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

מה זה יד קשה כלפי עבריינים? העבריינים לא נתפסו ואי-אפשר לנקוט נגדם יד קשה. דבר שני – אני לא יודע מבחינתך איך אתה מקיש שמזוזה היא פחות קדושה מסמל של מדינת ישראל. אולי זה הפוך.

היו"ר נ' מסאלחה:

להיפך, להיפך. הדגל, הדגל.

דוד אזולאי (ש"ס):

צריך להעמיד דברים על דיוקם. בשבילי היא יותר קדושה מהדגל.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

יפה, אני מחזק אותך, ואני אומר שאתה יצאת מנקודת הנחה שכיוון שזו מזוזה זה פחות קדוש מסמל אחר של מדינת ישראל שפגעו בו. בשבילי מזוזה יותר קדושה מכל דבר אחר. לכל אדם שהוא יהודי מזוזה קדושה יותר מכל דבר אחר. דגל אנחנו לא מנשקים כל יום, אבל מזוזה כן.

לכן אני לא חושב שההנחה הבסיסית שלך שכך מתייחסים היא הנחה נכונה. חוץ מזה, כשנתפוס את העבריינים נתייחס אליהם במלוא החומרה.

היו"ר נ' מסאלחה:

תודה.

רישום דוחות כוזבים נגד נהגים

חבר הכנסת נ' דהן שאל את השר לביטחון פנים ביום ח' בחשוון התשנ"ט (28 באוקטובר 1998):

רשת "קו עיתונות דתית" חשפה חשד, שהשוטר י"ל – שמו המלא מופיע במקור – רשם דוחות לנהגים ששוחחו בטלפון סלולרי אף שלא שוחחו. הפרסום גרר תלונות נוספות נגדו גם בעניין זה וגם ברישום דוחות חנייה. רצוף בזה צילום הפרסום ב"מעריב".

רצוני לשאול:

1. האם נבדקו התלונות?

2. האם יעומת השוטר עם המתלוננים נגדו?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

1. הכתובות לתלונות נגד שוטר הינה קצין תלונות הציבור או מח"ש, ולא "קו עיתונות דתית". מח"ש זו מחלקת חקירות שוטרים, שנמצאת בידי משרד המשפטים.

2. כאשר יוגשו תלונות למשטרה או למחלקה לחקירות שוטרים במשרד המשפטים, ייעשו כל הצעדים הדרושים למיצוי החקירה.

היו"ר נ' מסאלחה:

שאלה נוספת לחבר הכנסת דהן.

נסים דהן (ש"ס):

אדוני היושב-ראש, אדוני השר, לכולנו זכור המקרה המפורסם, שהעיתונאים צילמו שוטרים ממשמר הגבול שמכים או מתעללים בפלסטינים שרצו לעבוד בישראל. לא הוגשה תלונה במשטרה. אף אחד לא הלך למח"ש. אדוני השר נקט עמדה מיידית, השעה את השוטרים, שלח לשם את מי שצריך לשלוח כדי לטפל ולהגיש תלונות אם צריך. אף אחד לא חיכה לתלונה במח"ש.

אני מביא לאדוני מקרה של שוטר, לפחות לפי העיתונות. גם המקרה הקודם היה מהעיתונות. שם היה צילום, וגם פה יש כתב עיתון שמצהיר. במקרה זה השוטר נותן דוחות חנינם לכאורה למי שמשוחח בטלפון, כשהוא מוכיח בקלות שהוא לא שוחח בטלפון. מה יותר קל היום, כשמדובר בטלפון סלולרי, להוציא את פירוט השיחות ולראות שלא היו שיחות? פעם אחר פעם התושבים מתלוננים על אותו שוטר שנותן דוחות חנינם, וכבודו אומר לי: תגיש תלונה במח"ש. לפחות יהיה דינו של השוטר הזה כמו דינם של השוטרים שצולמו מתעללים. אדוני השר, נקטת דרך נכונה בכך שהשעתית אותם מייד עד לבירור. הייתי מצפה שגם בנדון זה ינקטו אותה פעולה לפחות.

היו"ר נ' מסאלחה:

תודה, תודה. אדוני השר, בבקשה.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

במקרה שנגעת בו היה מדובר בשני שוטרי מג"ב. דינם של שוטרי מג"ב איננו כדינו של שוטר "כחול". שוטרי מג"ב ניתן להעמיד למשפט בתוך מג"ב. זו עבירה משמעתית. במקרה שציינת, הדחתי את האנשים ולאחר מכן הם נשפטו. כלומר, היה מיצוי הדין ולא רק ההדחה.

לגבי המקרה הזה – אני רוצה לומר לך, שאם היית יודע כמה תלונות מגיעות לשולחני כשר לביטחון פנים על אנשים שמדברים בפלאפון וטוענים שהשוטרים לא ראו אותם, היינו יכולים לכתוב הרבה מאוד ספרים עבי כרס. לכן, בדרך כלל כמעט על כל תלונה ששוטר מגיש יש איזו טענה שהוא לא ראה, או לא היה, או לא שמע, או לא יכול היה לצפות את הדברים. בדרך כלל זה מה שקורה.

אני מציע שמישהו יגיש תלונה ואנחנו נטפל בה.

היו"ר נ' מסאלחה:

תודה.

שרפת דגלי המדינה

חבר הכנסת ד' אזולאי שאל את השר לביטחון פנים ביום ח' בחשוון התשנ"ט (28 באוקטובר 1998):

העיתון "משפחה" מדווח – רצוף בזה צילום הידיעה – כי נערים נעצרו בחשד שפרצו לבתי-ספר במעלות. בין היתר, הם שרפו את דגלי המדינה.

רצוני לשאול:

1. האם הפרטים נכונים?

2. האם הושחתו דגלי המדינה?

3. האם יוגש כתב אישום נגד הנערים?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. פרטי הכתבה העיתונאית מיום 16 באוקטובר 1998 אומתו על-ידי מרחב גליל.

2. מדובר בשלושה קטינים תלמידי כיתה ז' בחטיבת הביניים "אורט מעלות", אשר נחקרו על-ידי המשטרה על כך שדגל המדינה נשרף והושחת על-ידם.

3. לשלושת הנערים נפתחו תיקי פ.א. – 928/98, 1044/98 ו-1027/98 – בגין התפרצות לעסק – בית-ספר, ושרפת דגל הלאום כמו גם השחתתו. הקטינים הועברו לטיפול שירות המבחן לנוער, ובהתאם לחוות הדעת שתינתן על-ידם יוחלט אם להגיש כתב אישום נגדם.

עברייני תנועה מועדים

חבר הכנסת א' דרעי שאל את השר לביטחון פנים ביום כ"ט בחשוון התשנ"ט (18 בנובמבר 1998):

רצוף בזה מכתב שהגיע אלינו, ובו טענה כי אין התייחסות מספקת מצד גורמי האכיפה והענישה כלפי נהגים בעלי הרשעות רבות וסיכון גבוה לאזרחים.

רצוני לשאול:

1. מדוע לא ייערכו מעקבים אחר נהגים שרשיונם נשלל, כדי לבחון אם אכן אינם נוהגים?

2. האם לא יישלל רשיונם של מי שביצעו כמה וכמה עבירות תנועה חמורות?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. משטרת ישראל אינה עורכת מעקבים אחר נהגים כאלה או אחרים. שוטר הנוסע בניידת ומגלה עבירת תנועה, אין הוא יודע אם הנהג הוא בעל "עבר עשיר", או שמא זו לו עבירתו הראשונה.

2. אשר לשלילת רשיונות של בעלי "עבר עשיר", הדבר נעשה על-ידי משרד התחבורה באמצעות שיטת הניקוד. למשטרה אין סמכות לשלול רשיון נהיגה אלא אם מדובר בתאונת דרכים או בעבירות על תקנות התעבורה, ודבר זה אכן נעשה. העבירות כולן – לאחר שפיטה או תשלום הקנס – מועברות באורח אוטומטי למשרד הרישוי, וזה כאמור מקנה נקודות לנהגים. נהג שצבר נקודות מעל כמות מסוימת, למשרד התחבורה זכות לשלול את רשיונו.

צילום והקלטת כינוס רבנים בבית-כנסת

חבר הכנסת ש' הלפרט שאל את השר לביטחון פנים ביום כ"ט בחשוון התשנ"ט (18 בנובמבר 1998):

לכינוס רבנים שהתקיים בבית-הכנסת "סדיגורא" בתל-אביב נכנסו שוטרים ומפקד היחידה המרכזית בתל-אביב וצלמים שצילמו והקליטו את האספה.

רצוני לשאול:

1. האם נעשה הדבר בידיעתך?

2. האם ניתנה הוראה לצלם ולהקליט כינוסים של רבנים בנושא כלשהו?

חבר הכנסת צ' הנדל שאל את השר לביטחון פנים ביום ו' בכסליו התשנ"ט (25 בנובמבר 1998):

בעקבות פנייה אלי ובהסתמך על כתבה בעיתון "הארץ" מ-29 באוקטובר 1998, נודע לי ששוטרים סמויים צילמו בכינוס רבנים בבית-מדרשו של הרבי מסדיגורא.

רצוני לשאול:

1. האם המידע נכון?

2. מי נתן את ההנחיה?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

בתאריך 28 באוקטובר 1998 נערך בבית-הכנסת "סדיגורא" בתל-אביב כנס בהשתתפות רבנים ואנשי ימין המתנגדים להסכם וואי. האירוע היה פתוח לקהל, ומובן שלמקום הגיעו גם כלי תקשורת וצלמים. לפי מידע שהיה בידי המשטרה, בכנס אמורים היו להשתתף פעילי ימין קיצונים.

שוטרי מרחב ירקון צילמו את האירוע, וזאת כאמור לצורך איתור מסיתים והנצחתם, ולא התכוונו חלילה להטריד את הרבנים. ייתכן שהיה צריך לבצע את הפעילות המשטרתית ביתר רגישות ובדיסקרטיות המרבית. בעניין זה הורה פיקוד המחוז להפיק את הלקחים המתאימים. כמו כן, צר לי אם כבוד הרבנים נפגעו בצורה כלשהי עקב הפעילות המשטרתית.

לדעתי, נאמר פה שהאירוע היה פתוח. אני חושב שגם פה הצילומים – – –

שמואל הלפרט (יהדות התורה):

לא, זה היה אירוע סגור. זה היה אירוע בתוך בית-הכנסת.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

יש לך שאילתא נוספת. תן לי לסיים.

בנימין אלון (מולדת):

אבל גם מה שהשר אומר נשמע איום ונורא.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

נכון, תנו לי לסיים. אני לא בא להצדיק. אני מוסיף כרגע. אלה התשובות שאני מקבל ממחוז תל-אביב. מזווית הראייה שלי וגם מתוך מה שעולה כרגע, אני אומר שלדעתי נעשתה פה טעות חמורה ואסור שזה יקרה. לגבי הפקת הלקחים – כבר נאמר לי שהפיקו לקחים. כמו שאני מכיר את המקרה הזה, ושאלתי עליו עוד כשהוא פורסם והוא נראה לי מוזר, אני יכול לומר לך שאני חושב שאסור שיקרו מקרים כאלה.

היו"ר נ' מסאלחה:

שאלה נוספת לחבר הכנסת הלפרט. אחריו – חבר הכנסת צבי הנדל.

שמואל הלפרט (יהדות התורה):

אדוני היושב-ראש, אדוני השר לביטחון פנים, אני מודה לך על התשובה, אבל אני רוצה לומר לך, שהכנס הזה היה כנס סגור, בניגוד למה שאמרו לך שהיה כנס פתוח, ונכנסו ללא בקשת רשות לצלם את הרבנים.

אני רוצה לשאול אותך, אדוני השר: האם אתה תיתן הוראות מתאימות כדי שבעתיד לא יקרו דברים כאלה, שיצלמו כנסים או רבנים בניגוד לרצונם?

היו"ר נ' מסאלחה:

בבקשה, אדוני השר.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אולי ישאל קודם חבר הכנסת הנדל.

היו"ר נ' מסאלחה:

אולי הם שואלים שאלות אחרות. בבקשה, חבר הכנסת הנדל.

צבי הנדל (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, כבוד השר, אין לי טענה לשר, כי אולי השר לא מכיר את הרבי מסדיגורא.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אני מכיר במקרה.

צבי הנדל (מפד"ל):

בוודאי טוב. הוא באמת מהימין הקיצוני, פחד מוות לחשוב עליו, וגם החברים שלו הם ימנים מאוד קיצוניים, כלומר, אוכלים לארוחת בוקר לפחות אדם אחד כל בוקר. אני חושב שזו חוצפה ממדרגה

ראשונה. אני לא מקבל זאת בשום פנים ואופן. שלהבא לא יעשו דברים כאלה. אני חושב שמישהו צריך לשלם על זה. התכנסו אנשים. הייתי רוצה לראות שיהיה כנס של שופטים, של עורכי-דין, של משפטנים, בביתו הפרטי של איש, ויתגלה שהם מתארגנים אני לא יודע למה, שייכנס מישהו מהמשטרה ויצלם אותם.

שמואל הלפרט (יהדות התורה):

כנס סגור.

צבי הנדל (מפד"ל):

אני מאוד מבקש מכבוד השר, אם חפצי חיים אנחנו במדינה הזאת, ואם אנחנו לא רוצים לרדת לשפל שבשפל, בדרגה שאפשר למצוא רק בקרב מעט מדינות בעולם, אז אני מבקש שמי שעשה את זה ומי שנתן את ההוראה יבוא על עונשו, ואני מבקש שזה יתפרסם. תודה.

היו"ר נ' מסאלחה:

תודה. בבקשה, אדוני השר.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

חברי הכנסת הלפרט והנדל, אני רוצה לומר לכם: השאלה של כל הדיון הזה – – –

צבי הנדל (מפד"ל):

דמו של הימין מותר. אומרים ימין קיצוני, והכול מותר.

היו"ר נ' מסאלחה:

חבר הכנסת הנדל – – –

השר לביטחון פנים א' קהלני:

לא, לא.

שמואל הלפרט (יהדות התורה):

גם דמם של הדתיים.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

לא. עוד רגע אנחנו נגיע למישהו אחר בבניין הזה. תמיד כל אחד מרגיש את עצמו מקופח. השאלה הבסיסית היא, האם סעיף 2 שקראתי הוא נכון או לא. את זה צריך לבדוק ברשיון. כתוב שהאירוע היה פתוח לקהל, ומובן שלמקום הגיעו כלי תקשורת וצלמים.

צבי הנדל (מפד"ל):

אם זה נכון, אני חוזר ב'.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אם זה נכון, זה מבטל. כיוון שראיתי בטלוויזיה שהמצלם מצולם, סביר להניח שאני צודק. כיוון שראיתי את המצלם מצולם והוא הופיע גם בעיתונות, נדמה לי שאני צודק בסעיף הזה.

אבל, בכל מקרה, אמרתי שלדעתי הדבר הזה לא צריך לקרות. נפיק את הלקחים, ותאמין לי שיקבלו הוראות. כיוון שהיו שם צלמים, והוא צולם והופיע בעיתונות, והופיע האיש שעשה את זה, סביר להניח שזה כן היה פתוח.

צבי הנדל (מפד"ל):

מותר להזמין צלמי עיתונות, אבל זה לא אומר שהמשטרה צריכה לבוא.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

בסדר, אבל אמרת שהאירוע היה סגור. אני חושב שהאירוע כן היה פתוח.

מעבר תושבים ואזרחים בכביש אשקלון-ניסנית

חבר הכנסת צ' הנדל שאל את השר לביטחון פנים ביום ו' בכסליו התשנ"ט (25 בנובמבר 1998):

נמסר לי, שמגבילים את הנסיעה בכביש אשקלון-ניסנית, שהמעבר הינו למתיישבים בלבד והוא אסור לאזרחים ולבני משפחה, מאחר שבמחסום זה אין שוטר.

רצוני לשאול:

מדוע אין מאפשרים לנסוע לכל מי שמעוניין לנסוע בכביש החדש, שנשלל במשאבים רבים ומקצר משמעותית הגעתם של עובדים ואזרחים אחרים, וכל זאת משום שאין שוטר במקום?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

לאחר בדיקה שערכתי עם משטרת ישראל, אני יכול לומר את הדברים הבאים:

א. כל הכניסות והמעברים בתחום אזור חבל עזה הם באחריות צה"ל – אוגדת אזח"ע, האוגדה שבחבל עזה.

ב. ההחלטה להתיר או לאסור כניסת אזרחים היא בסמכות צה"ל בלבד, ולא בסמכות משטרת ישראל.

ג. אם צה"ל מתנה מעבר ישראלים דרך מחסום כלשהו בכפוף להצבת שוטר, עליו להסדיר זאת מול גורמי אגף התכנון במשטרת ישראל. כלומר, כל העניין הזה הוא בעצם לא של המשטרה. לעתים שוטר מסייע להם, אבל לא יותר.

היו"ר נ' מסאלחה:

שאלה נוספת לחבר הכנסת הנדל.

צבי הנדל (מפד"ל):

אדוני השר, תודה על התשובה. התשובה גם נכונה. אני רק רוצה להוסיף ולהסביר נקודה חשובה שאנחנו מתמודדים אתה כבר שנתיים. עד שהגעתי לשאול כאן את השאלה, אני לא עושה את זה בקלות ולא הרבה פעמים – המשטרה מבקשת שלא לפתוח מעברים לאזרחים בלי נוכחותה, על מנת

שיהיה שוטר שיבדוק גנבות, רכב גנוב וכו'; אינני רוצה להיכנס לזה – ואכן, בכל המעברים יש. המעבר הזה ניתן להיפתח מבחינת צה"ל, אבל הוא מתנה היות שוטר במקום, כדי שיוכלו לעבור גם אלה שאינם תושבי המקום עצמו. והרי הבעיה שלנו היא בעיקר עם כאלה שבאים מבחוץ – אורחים והורים, שמפחדים לנסוע דרך המעבר הגדול למטה.

התשובה שקיבלנו מהמשטרה כל הזמן היא: אין לנו תקנים; אי-אפשר להעמיד שם שוטר. אני חושב שזה חשוב מספיק, בוודאי בעת כזאת, שהמעבר הזה, שהוא מעבר שמקרב מאוד לאשקלון והוא מיועד רק לנו והוא לא משותף עם הערבים, אם יעמוד שם שוטר אחד זה יקל את חייהם של תושבי שלושה יישובים. תודה.

היו"ר נ' מסאלחה:

בבקשה, אדוני השר.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

זה עדיין שטח צבאי והצבא הוא זה שמחליט, אבל אני אבדוק את העניין.

צבי הנדל (מפד"ל):

התשובה נכונה. הצבא מסכים לפתוח, אבל הוא מבקש שיהיה שוטר.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אני מקווה שהוא גם יממן את השוטר.

צבי הנדל (מפד"ל):

אני מסדר לך עכשיו בוועדת הכספים עוד כסף.

היו"ר נ' מסאלחה:

איך אתה מדבר?

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

אני מבקש מהיושב-ראש לבדוק את ההערה הזאת. הוא מוכן לסדר.

היו"ר נ' מסאלחה:

אמרתי לו, איך הוא מדבר.

נסים דהן (ש"ס):

גם אני יכול לסדר. השר יודע את זה. בשנה שעברה הוא היה צריך 20 מיליון, וסידרנו לו 20 מיליון. גם השנה השר יקבל תוספת 20 מיליון.

מצבורי נשק בכפרים ערביים

חבר הכנסת א' סעד שאל את השר לביטחון פנים ביום ו' בכסליו התשנ"ט (25 בנובמבר 1998):

ביום חמישי, 12 בנובמבר 1998, פרצה בכפר מכר שגליל קטטה המונית על רקע פרסום תוצאות הבחירות לרשות המקומית. בקטטה נעשה שימוש רב בנשק חי, חוקי ובלתי-חוקי. כתוצאה מהירי נפצעו רבים, ואך בנס לא היו אבדות בנפש.

רצוני לשאול:

1. האם מודע משרדך לקיומם של מצבורי נשק בלתי חוקי בכפר מכר ובכפרים ערביים אחרים?

2. אילו פעולות ננקטות כדי להחרים נשק זה?

3. האם ייחקרו האירועים הנ"ל בכפר מכר?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

בדקתי את הנושא עם משטרת ישראל, ונמסר לי כי:

1. פרטי האירוע מיום 12 בנובמבר 1998 אומתו על-ידי מרחב גליל. נשק בלתי חוקי קיים במקומות שונים, לרבות במגזר הערבי. בכפר מכר אין תופעה חריגה של שימוש בנשק.

2. בכל עת שבה מתקבל מידע ספציפי ננקטות הפעולות הדרושות.

3. בעקבות הקטטה בכפר מכר הוצאו צווי חיפוש ונתפסו אצל המעורבים ארבעה אקדחים ושני רובי ציד, כולם ברשיון.

כמו כן, בוצעו בכפר מעצרים, ובהתאם להתפתחות החקירה יוגשו כתבי אישום.

פעולות משלימות ננקטו על-ידי מפקד המרחב לגישור בין הצדדים עוד בליל הקטטה, כמו גם בימים שלאחריה.

מימון השיטור במגרשים

חבר הכנסת ר' ברונפמן שאל את השר לביטחון פנים ביום ו' בכסליו התשנ"ט (25 בנובמבר 1998):

רצוני לשאול:

1. האם החל משנת 1999 יופסק מימון פעילות השיטור במשחקי הכדורסל והכדורגל הנערכים במדינת ישראל? אם כן – מדוע?

2. על מי תוטל החובה לשמור על הסדר ועל ביטחון האזרחים במהלך המשחקים הללו?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. על-פי החלטת הממשלה מס' 4314 מיום 13 בספטמבר 1998, יופסק בשנת 1999 מימון השיטור במגרשי הספורט על-ידי הממשלה.

2. בהמשך להחלטת הממשלה נקבע, כי האחריות למימון תהיה על קבוצות הספורט ועל-ידי ה"ספורטוטו".

אם הגורמים שנקבעו לכך על-ידי הממשלה לא יוכלו לממן את פעילות השיטור, תופסק הפעילות. במקרה כזה החובה לשמור על הסדר תוטל על חברות אבטחה פרטיות, אשר כבר כיום מסייעות בידי המשטרה בתפקיד זה. השמירה על הביטחון תישאר בידי המשטרה, בתוקף אחריותה הכוללת, ותבוצע על-פי יכולות המשטרה.

"כת השטן"

חבר הכנסת י' כץ שאל את השר לביטחון פנים ביום ו' בכסליו התשנ"ט (25 בנובמבר 1998):

לפני שבועיים פורסמה ידיעה המתארת מקרה שבו נערפו בחצר בית פרטי ראשיהן של שלוש ארנבות אשר גודלו בחצר הבית על-ידי ילד בן 12. בעקבות האירוע נעצר חשוד אשר נחשד בפעילות ב"כת השטן", ובביתו נמצאו תמונות פולחן, שרשראות ברזל וכן 62 כדורי אקדח בקוטר של 9 מ"מ.

רצוני לשאול:

1. האם הידיעות האלה נכונות?

2. האם ידועים ממדי התופעה?

3. מה עושה משרדך למיגור התופעה?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. פרטי הכתבה העיתונאית מיום 30 באוקטובר 1998 אומתו על-ידי מרחב חיפה.

הצעיר בן ה-12 שנעצר הכחיש כל קשר ל"כת השטן", כמו גם לשחיתת שלוש ארנבות אשר גדלו בחצר בית ברחוב אילנות בחיפה.

2-3. אירועים בנושא "כת השטן" מטופלים על-ידי מרחב חיפה מדי פעם, בדרך כלל על-ידי מחלק הנוער. בעבר נחשפו חבורות מספר שעסקו בפולחנים של "כת השטן". הפולחן כלל שימוש בסמים, אך לא התגלו מעשים חריגים, כגון שחיטת חיות.

כתובות נאצה נגד יוצאי חבר המדינות

חברת הכנסת מ' סולודקין שאלה את השר לביטחון פנים ביום י"ג בכסליו התשנ"ט (2 בדצמבר 1998):

הפרסום בעיתון "מעריב" ב-16 בנובמבר 1998, על אודות ריסוס כתובות נאצה נגד יוצאי חבר המדינות בקריית-מוצקין, מצטרף לאירוע דומה שהתרחש ביולי 1998 ביבנה.

רצוני לשאול:

1. מה הם ממצאי החקירה בעניין ריסוס הכתובות בקריית-מוצקין וביבנה?

2. מה היא מדיניות המשטרה בנושא זה גם כאשר לא מוגשת תלונה רשמית?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

לאחר בדיקה עם משטרת ישראל אני יכול לומר את הדברים הבאים:

1. פרסום הכתבה בעיתון "מעריב", ביום 16 בנובמבר 1998, על אודות ריסוס כתובות נאצה נגד יוצאי חבר המדינות בקריית-מוצקין אומת על-ידי מרחב חיפה. אירוע נוסף התרחש אף בחודש יולי 1998 ביבנה.

אין כרגע חשודים בכתיבת כתובות הנאצה. החקירה הועברה למישור המודיעיני.

2. כאשר לא מוגשת תלונה רשמית ומבוצעות עבירות כגון ריסוס כתובות נאצה, נפתחת חקירה במשטרה לגבי השחתת פני מקרקעין. כלומר, במשטרה עצמה פותחים תיקים על השחתת פני מקרקעין. כך זה מוגדר בחוק.

היו"ר נ' מסאלחה:

שאלה נוספת לחברת הכנסת סולודקין.

מרינה סולודקין (ישראל בעלייה):

תודה רבה לשר. מה שאני רוצה לומר הוא, שאנחנו יודעים ומכירים את המצב בארץ, שיש בה מתחים עדתיים. בגלל זה כולם צריכים לפעול כדי למתן את המתח הקיים – גם המשטרה, גם החברה, גם סופרים, גם משוררים, גם אנשי ציבור.

לפי דעתי ולפי הציבור שאני מייצגת כאן, המשטרה צריכה לנקוט יד קשה נגד הפושעים שעושים את הדברים האלה. תודה רבה.

היו"ר נ' מסאלחה:

תודה. בבקשה, אדוני השר.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אני מקבל את מה שאומרת חברת הכנסת סולודקין. המשטרה צריכה לנהוג ביד קשה בדברים שכאלה, וכשהיא תופסת היא נוהגת ביד קשה. בסך הכול אני מזדהה עם הכאב.

הברחת סמים מגבול מצרים

חבר הכנסת א"ח שאקי שאל את השר לביטחון פנים ביום י"ג בכסליו התשנ"ט (2 בדצמבר 1998):

נודע לי מכוחות מילואים היושבים בגזרה הדרומית, כי מדי יום מוברחות לארץ מגבול מצרים כמויות גדולות של סמים. על-פי דברי החיילים, לא נראית בשטח פעילות משטרתית כלל, במיוחד בקו דיווח 73 עד 173.

רצוני לשאול:

1. האם משרדך מודע לעניין, וכיצד הוא מתכוון לפעול?

2. האם בדעת משרדך לשתף פעולה עם כוחות הצבא לזיהוי ולמניעת כניסת סמים לארץ?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. משטרת ישראל וצה"ל מקיימים שיתוף פעולה במלחמה בחוצי גבול ובהחדרת סמים מגבול מצרים. מאז תחילת השנה נתפסו כמויות סמים גדולות, ונעצרו 56 חוצי גבול.

2. הפעילות בגבול מצרים מבוצעת בעיקרה על-ידי צה"ל. מחוז הדרום ומרחב הנגב, על תחנותיו, חוברים למרדפים ומטפלים בחוצי הגבול ובעבירות הברחת הסמים.

פגיעה בנשק קר בצעירים עולים

חבר הכנסת י' שטרן שאל את השר לביטחון פנים ביום י"ג בכסליו התשנ"ט (2 בדצמבר 1998):

לאחרונה אנו עדים למקרי פגיעות בנשק קר בצעירים עולים – רובם חיילים. המקרה המדובר התרחש באשקלון, אך לפני כן הותקפו שלושה צעירים עולים בירושלים, באזור גילה, ב-28 ביוני 1998.

רצוני לשאול:

1. מדוע מתארכת החקירה של הפרשה הזאת?

2. האם שוקלת המשטרה לנקוט צעדים של החמרת יתר כשמדובר בתקיפת חיילים?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1-2. בתאריך 28 ביוני 1998, ברחוב הגננת בירושלים, בעת מפגש אקראי בין חבורה של כעשרה נערים עם שלושה בני-נוער – שני בגירים וקטין אחד, התפתחה קטטה בין המעורבים, שבמהלכה דקר קטין כבן 16 במכשיר חד את המתלונן.

בעדותו של המתלונן צוין, כי בעת שעבר עם חבריו ליד אותה חבורה, התבקש על-ידי אחד מאותה חבורה לתת לו סיגריה, וכאשר סירב התפתחה הקטטה שבמהלכה נדקר.

במהלך החקירה שהתנהלה במחלק הנוער נחקר הקטין החשוד בדקירה והודה כי דקר את המתלונן באזור, מפני שהמתלונן תקף את אחד מחבריו וסירב למסור את שמות חבריו אשר השתתפו בקטטה.

בתאריך 2 ביולי 1998, נחקר קטין נוסף שהשתתף בקטטה, ואשר קשר את החשוד בתקיפה.

חקירת רצח השיח' אבו-יוסף סלמאן סלאמה

חבר הכנסת ס' טריף שאל את השר לביטחון פנים ביום כ' בכסליו התשנ"ט (9 בדצמבר 1998):

ב-14 בדצמבר 1991 נרצח באכזריות השיח' הדרוזי יוסף סלמאן סלאמה. המשטרה פתחה בחקירת המקרה, ולאחר כחצי שנה זנח צוות החקירה את תיק הרצח.

רצוני לשאול:

1. מדוע אין כל חדש בתיק החקירה?

2. מדוע מאז המקרה המשפחה מנותקת מכל מידע חדש?

3. האם תחדש המשטרה במרץ את החקירה?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

בדקתי את הנושא עם משטרת ישראל, ונמסר לי כי:

1. חקירת המקרה מנוהלת במישור המודיעיני. בשלב זה, אין כל מידע חדש המצדיק פתיחה מחודשת של החקירה, לרבות חקירת חשודים.

2. המשפחה עודכנה ומעודכנת על-ידי המשטרה בכל התפתחות במהלכי החקירה, למעט מידע מודיעיני.

3. כל אימת שיגיע מידע שיהא בו כדי לשפוך אור על פרשת רצח זו, תפתח המשטרה בחקירה מחודשת של האירוע.

הצעת בית-מרקחת בצפת

חבר הכנסת א' סעד שאל את השר לביטחון פנים ביום כ"ז בכסליו התשנ"ט (16 בדצמבר 1998):

בית-מרקחת בעיר צפת, השייך למר פריד דאו, הוצת ביום ראשון, 6 בדצמבר 1998, לפנות בוקר. מעשה זה בא לאחר שורת התקפות אלימות על מר דאו ומכתבי נאצה שנשלחו אליו. פורסם כי המשטרה טוענת כי מדובר בגורמים חרדיים קיצוניים.

רצוני לשאול:

1. מדוע אין המשטרה נוקטת צעדים מרתיעים כלפי המתקיפים ומספקת אבטחה לבית-המרקחת?

2. מדוע לא נעצרו עד כה חשודים בהתקפות על מר דאו?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. בעל בית-המרקחת בצפת הגיש במרוצת השנים 1989-1998 כ-15 תלונות בגין עבירות של קבלת דבר במרמה ובזיוף, התפרצות וגנבה, העלבה, איומים ותקיפה, פירוק חלקי רכב, גרימת נזק, והמקרה האחרון – הצתת מבנה.

בבדיקת כלל תלונותיו נמצא, כי התלונות טופלו בהתאם לחוק ולנוהלי המשטרה, ובכל מקרה לא ניתן לטעון כי המשטרה הזניחה או מזניחה את הטיפול בתלונות הבעלים.

2. אשר לאירוע ההצתה מ-6 בדצמבר 1998 – מבדיקה עניינית עולה, כי טרם אותרו חשודים, ובהעדר מובילים לחקירה, ואפילו מודיעינית, אין בידי המשטרה כדי לקדם את חקירת האירוע. במקביל, בוצעה חקירה מטעם חברת הביטוח, אך תוצאותיה טרם התקבלו. בכל מקרה, לכשיתקבל מידע על אודות חשודים פוטנציאליים, ייחקר הנושא בהתאם.

לטענה כי המשטרה חושדת כי חרדים קיצונים ביצעו את ההצתה, אין כל בסיס. משטרת ישראל – תחנת צפת, בהודעתה לעיתונות על אודות האירוע, ציינה כי אחד הכיוונים בחקירה הוא רקע לאומני, אך אין זה כלל ועיקר הכיוון היחיד ו/או העיקרי.

מעורבות בני-נוער בחיפה בעבירות סמים

חבר הכנסת י' יהב שאל את השר לביטחון פנים ביום כ"ז בכסליו התשנ"ט (16 בדצמבר 1998):

בכינוס המועצה לצמצום עבריינות בישראל, שנערך בחיפה, טענה רפ"ק ניצה כהן, שכ-50% מבני-הנוער באזור מעורבים בעבירות סמים, בסחר בסמים ובשימוש בסם.

רצוני לשאול:

1. האם הנתונים הללו מוכרים לך?

2. מה הם הצעדים שמשרדך מתכוון לנקוט כדי למגר את התופעה?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. הנתון שפורסם בכנס מציל"ה – מועצה ציבורית לצמצום העבריינות בישראל – נועד להדגיש את החומרה שבה רואה המשטרה את היקף התופעה ומתוך רצון לשתף את הנוכחים באחריות, ובכל מקרה אין הנתון בבחינת נתון מתמטי מדויק.

2. משטרת מרחב חיפה בכלל, ומחלק הנוער בפרט, פועלים ללא ליאות בבתי-הספר בעיר חיפה ובסביבתה במתן הסברה והדרכה בנושא הסמים. נרקמו קשים הדוקים בין מנהלי בתי-הספר ומשרד החינוך לבין גורמי האכיפה והמניעה במשטרה.

פעילות המשטרה נגד בני שבט בדואי

חבר הכנסת ט' אלסאנע שאל את השר לביטחון פנים ביום כ"ז בכסליו התשנ"ט (16 בדצמבר 1998):

ידוע לי, כי ביום שני, 30 בנובמבר 1998, תקפו כוחות משטרה, לרבות יחידת מסתערבים, את בני שבט תראבין-אלסאנע, השתמשו באלימות קשה נגד זקנים ונשים וגרמו להם חבלות.

רצוני לשאול:

1. האם נכון כי יחידת מסתערבים פועלת נגד בדואים במשטרת מחוז דרום?

2. מה היא הסיבה לפעילות המשטרה נגד בני השבט תראבין-אלסאנע, ומה היא הסיבה אלימות המופעלת נגד התושבים הבדואים?

3. מה היא מדיניות משרדכם למניעת התנגשויות אלימות בין התושבים הערבים לבין המשטרה?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1-3. בדקתי את הנושא עם משטרת ישראל, ונמסר לי כי:

א. במהלך החודשים האחרונים אירע מספר לא מבוטל של אירועים שלוו בידי אבנים לעבר ניידות משטרה שעסקו בפעילות מבצעית באתר הבנייה בעומר. תופעה זו החריפה וגברה במהלך חודש נובמבר, ולפיכך החליט פיקוד המרחב לנקוט פעילות משטרתית.

ב. בתאריך 30 בנובמבר 1998, בשעות הערב, בוצעה פעילות משטרתית לא שגרתית באתר הבנייה, שבה שולבו אמצעים מיוחדים. במהלך הפעילות נלכד זורק האבנים בזמן יידוי האבנים לעבר ניידת המשטרה, ובכיסוי אבנים וחלוקי נחל שיועדו ליידוי לעבר הניידות.

ג. הפעילות ארכה כשלוש דקות בלבד ללא כל עימות עם בני שבט תראבין.

ד. הפעילות שננקטה ותוצאותיה לא הופצו לתקשורת על-ידי המשטרה.

ה. פעילות משטרתית זו הביאה לסיכול התופעה של יידוי האבנים לעבר ניידות המשטרה.

ו. במרחב הנגב אין יחידת מסתערבים, ובמקרה ספציפי זה לא היה שימוש בכוח המלווה באלימות קשה נגד זקנים ונשים ולא נגרמו חבלות.

ז. כפי שידוע, בכל מקרה כפי שתיארת בשאלתך, ניתן להתלונן בפני המחלקה לחקירות שוטרים שבמשרד המשפטים, והתלונות נחקרות לגופן.

יחסו של דובר משטרת ירושלים לציבור החרדי

חבר הכנסת נ' דהן שאל את השר לביטחון פנים ביום ד' בטבת התשנ"ט (23 בדצמבר 1998):

פעם אחר פעם נטען נגד דובר משטרת ירושלים, רפ"ק בן-רובי, כי הוא מודיע לעיתונאים על מעצר חרדים גם כשמדובר בגורמים שאינם חרדים. כמו כן נטען, שהוא מסרב לכלול את העיתונאים החרדים בין מקבלי הודעותיו. רצופה בזה כתבה שפורסמה על אודותיו.

רצוני לשאול:

1. האם נבדקו הטענות עד כה? אם לא – מדוע?

2. האם ייבדקו הטענות כעת?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

2-1. אשר ליחסו של דובר משטרת ירושלים לציבור החרדי, אני יכול לומר את הדברים הבאים, כמובן על דעת מפקד המחוז:

שיתוף הפעולה בין משטרת מחוז ירושלים לעיתונאים ולעיתונות החרדית הינו הדוק וטוב.

לצערנו, כמה עיתונאים חרדים עסקו בשידור בתחנות רדיו פיראטיות והם משמשים כדוברים בתנועות פוליטיות, או מקיימים סוכנויות ידיעות לא חוקיות – ולאילו לא ניתן לתת שירות כמקובל.

היו"ר נ' מסאלחה:

בבקשה. שאלה נוספת לחבר הכנסת דהן.

נסים דהן (ש"ס):

תודה רבה, אדוני השר אפילו לא שם לב מה הוא עונה, אבל אני אחזור על דבריו, ואני מקווה שאני לפחות הבנתי טוב.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

שמתי לב היטב למה שאני עונה.

נסים דהן (ש"ס):

כן?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

כן.

נסים דהן (ש"ס):

אדוני השר, מה שאדוני אמר הוא, שהמשטרה עוקבת אחרי עיתונאים והיא יודעת איזה עיתונאי מדבר באיזה רדיו פיראטי, וברגע שאותו עיתונאי ידבר ברדיו פיראטי, המשטרה כבר לא תשתף אתו פעולה. זאת אומרת, אין למשטרה מה לעשות, רק לעקוב אחרי עיתונאים, ואם אותו עיתונאי יתחיל להתראיין ברדיו פיראטי, היא לא תדבר אתו יותר.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

מתוך זה הבנת שאני קראתי היטב והבנתי את מה שאני אומר, ואני גם עומד על הדברים.

נסים דהן (ש"ס):

זאת אומרת, אדוני השר, בוא נצא בהודעה לתקשורת: חבר'ה, עיתונאים תיזהרו, המשטרה עוקבת אחריכם, ואם תעשו איזו פעולה לא חוקית, כמו למשל לדבר ברדיו פיראטי, או תיסעו באור אדום, או תעברו על כל אחד מחוקי המדינה, המשטרה לא תשתף אתכם פעולה.

היו"ר נ' מסאלחה:

תודה. בבקשה, אדוני השר.

נסים דהן (ש"ס):

אני מודה לך, אדוני שר המשטרה, על התשובה, אבל זה מה שיוצא מהתשובה.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אני אתן לך תשובה, ללא כחל ושרק.

אני חושב, שברגע שיש אנשים שהם לא דוברים רשמיים והם לא שייכים לסוכנויות ידיעות מוכרות, אלא סוכנויות ידיעות לא חוקיות, מתפקידו של הדובר של משטרת ירושלים להחליט למי הוא רוצה לענות ולמי לא, או לשתף פעולה, אבל אין פה עניין כפי שבכותרת: יחסו של דובר משטרת ירושלים לציבור החרדי. בין זה לבין המציאות – המציאות היא שונה לגמרי.

היו"ר נ' מסאלחה:

תודה רבה.

נסים דהן (ש"ס):

לא ביקשתי שישתף פעולה עם דוברים לא מקצועיים. מדברים על עיתונאים מוכרים של מערכות עיתונים מפורסמות ביהדות החרדית. לא ביקשתי מכל אחד שקורא לעצמו עיתונאי – אבל אם לעיתון "יתד נאמן" או "יום ליום" יש עיתונאים קבועים שמסקרים את עבודת המשטרה, אין שום סיבה, שדובר המשטרה, עם כל הכבוד לו, יחרים אותם רק מפני שלפי דעתו הם עברו על חוק מסוים שקוראים לו חוק הבזק, או אם הם יעברו באור אדום, מבחינתו לא קרה שום דבר.

היו"ר נ' מסאלחה:

תודה.

עבירות מין

חבר הכנסת ש' עמור שאל את השר לביטחון פנים ביום ד' בטבת התשנ"ט (23 בדצמבר 1998):

בחודשים האחרונים אנו עדים לעלייה משמעותית במספר מקרי האונס. כבר בתחילת חודש דצמבר התרחשו בצפון, בקריית-ים ובחיפה, שני מקרי אונס מחרידים של קטינות.

רצוני לשאול:

1. מה עושה משרדך כדי למגר תופעה זו מקרבנו?

2. האם פועל משרדך בדרך תחקיתית, שתחמיר עם עברייני מין?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

מבדיקת הנתונים הסטטיסטיים של מקרי האונס במרחב חיפה עולה:

א. בשנת 1997 היו 90 מקרי אונס במרחב חיפה, ובשנת 1998 – 109 מקרי אונס; זו עלייה של 21% לעומת השנה שחלפה.

ב. אשר למקרי האונס הנזכרים בשאלתא, בשלב זה מצויים האירועים בחקירה ועדיין אין קו מוביל לחקירות אלה. בכל מקרה, אין מדובר באנס סדרתי, כפי שהתקשורת מנסה לצייר.

ג. כמו כן, משטרת ישראל עושה את כל האפשר כדי למצות חקירות בנושא עבירות מין כלפי נערות ודורשת את מעצרו של החשודים עד תום ההליכים.

בהשפעת משטרת ישראל, תוקן סעיף 355 לחוק העונשין, שנאמר בו כי בעבירות אינוס, מעשה מגונה ועבירות מין במשפחה, לא יפחת עונשו של העבריין מרבע העונש המרבי שנקבע לאותה עבירה, אלא אם כן החליט על כך בית-המשפט מטעמים שיירשמו.

חקירת השלכת ביצים על מכונית הגר"ע יוסף

חבר הכנסת א' דרעי שאל את השר לביטחון פנים ביום ד' בטבת התשנ"ט (23 בדצמבר 1998):

במוצאי-שבת, 21 בנובמבר 1998, נזרקו ביצים על מכוניתו של הרב עובדיה יוסף ופגעו במכוניתו ובאנשים שליווהו בצאתו מעצרת ש"ס באולמי "נוף ירושלים". לשוטרים שהוזעקו למקום נמסר מאיזו דירה הושלכו הביצים, ולדבריהם, ביררו ומצאו של איש עבר פלילי. הם התחייבו שהאירוע ייחקר.

רצוני לשאול:

1. האם נחקר המקרה?

2. מה העלתה החקירה עד כה?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

2-1. שוטרי סיור הוזעקו למקום, ויחד עם המודיע עלו לקומה שממנה על-פי החשד נזרקו הביצים, אולם לא אותר איש. בירור נוסף לא העלה דבר.

תיק החקירה יועבר לסגירת על"ן – עברייני לא נודע.

הגדרת רצח כ"רצח על רקע רומנטי"

חברת הכנסת נ' חזן שאלה את השר לביטחון פנים ביום ד' בטבת התשנ"ט (23 בדצמבר 1998):

כאשר גבר רוצח את אשתו, חברתו או גרושתו, מגדירה המשטרה את הרצח כ"רצח על רקע רומנטי".

רצוני לשאול:

1. האם אכן זו ההגדרה המשמשת בקרב כוחות המשטרה?

2. מדוע משתמשים בהגדרה זו, שהרי אין קשר בין רצח לבין אהבה ורומנטיקה?

3. מה ייעשה כדי למנוע את הישנות החזרה על ההגדרה?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

3-1. אכן, מעת לעת אנו עדים לשימוש בהגדרה "רקע רומנטי" בקשר לביצוע עבירות בין בני זוג.

אנו ערים לעובדה, כי שימוש בהגדרות כגון זו נעשה לעתים באופן גורף וכוללני מדי, דבר הגורם לא אחת תחושת אי-נוחות מהחיבור בין רומנטיקה לבין מעשי אלימות קשים.

דובר המשטרה יפעל להעברת המסר למערך הדוברות במשטרה, ששימוש במונחים שונים ייעשה באופן נקודתי וברגישות הראויה לכל מקרה.

עם זאת, יש להדגיש כי לא אחת השימוש במונחים כאלה נעשה על-ידי כלי התקשורת השונים, ואין לתלות את הדבר בגורמים המשטרתיים בלבד.

הענשת בעל רכב בגין עבירה של מי שנהג בו

חברת הכנסת נ' חזן שאלה את השר לביטחון פנים ביום ד' בטבת התשנ"ט (23 בדצמבר 1998):

כאשר מצולמת מכונית העוברת עבירת תנועה, מואשם בעל הרכב באופן אוטומטי. גם אם הנהג שאכן נהג ברכב מתוודה כי הוא עשה את העבירה, עדיין מוענש בעל הרכב.

רצוני לשאול:

1. האם אכן מתקיים הנוהל הכתוב לעיל?

2. מדוע לא מבררת המשטרה מי אכן נהג ברכב?

3. מה תעשה המשטרה בנדון?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

בדקתי את הנושא עם משטרת ישראל, ונמסר לי כי:

1. חלקה הראשון של השאילתא, כאילו תמיד מאשימים את בעל הרכב וגם לאחר שנהג אחר מודה שהוא נהג ברכב, אינו נכון.

2-3. היות שמלכתחילה אין המשטרה יודעת מי נהג, היא שולחת את הדוח לזה שעל שמו רשום הרכב. אם הרכב רשום על שם שני בני הזוג, יישלח הדוח לזה שרשום ראשון.

אם בעל הרכב רוצה להודיע למשטרה, כי לא הוא הנהג אלא אחר, נתונות בידיו שתי אפשרויות: א. לצרף מכתב ממי שאכן נהג באותה עת, המודה כי ביום, במקום, בשעה וכו' אכן הוא נהג באותו רכב; ב. לצרף מכתב נוטריוני המצהיר כי ביום, במקום, בשעה וכיו"ב הנקובים בדוח, לא הוא נהג אלא אחר, תוך ציון פרטיו המלאים של אותו נהג. או אז, בשני המקרים, תבטל המשטרה את הדוח נגד בעל הרכב ותשחזר דוח נגד הנהג שאכן נהג בפועל באותה עת.

אם הרכב רשום על שם חברה, מונפק דוח ראשוני על שם החברה. אם דוח זה לא משולם, מגישה המשטרה דוח נגד הבעלים הרשומים של החברה או אחד ממנהליה, הכול בהתאם לתקנות התעבורה.

כלומר, בכל מקרה עושה המשטרה כל שלאל ידה לעשות על מנת שבסופו של דבר יגיע הדוח לידי של זה שאכן עבר את העבירה בפועל.

נסיעת יהודים במזרח-ירושלים

חבר הכנסת ב' אלון שאל את השר לביטחון פנים ביום א' בטבת התשנ"ט (20 בדצמבר 1998):

נודע לי, כי לאחרונה המשטרה מונעת מיהודים לנסוע במזרח-ירושלים בקווים 1 ו-2 ובכביש הישן מירושלים למעלה-אדומים גם בכלי רכב פרטיים.

רצוני לשאול:

1. האם זו מדיניות כניעה לאלימות ערבית בתוך ירושלים?

2. אם לא – מי נתן את ההוראות הנ"ל ומדוע?

3. כיצד משרדך נערך בנדון?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

הנושא נבדק עם מחוז ירושלים, ואני רוצה לומר את הדברים הבאים:

3-1. עקב המתיחות בימים האחרונים ויידוי אבנים לעבר אוטובוסים עד למצב של סכנה ממשית לנפש ולרכוש, התקבלה החלטה מבצעית להסיט את מסלול קו 1 ו-2, ולא לאפשר כניסתם לרחוב סולטן סולימאן.

יש לציין, כי הסטת הקווים היא רק משעות הצהריים; עד שעות הצהריים האוטובוסים פועלים במתכונת הרגילה. הסטת הקווים לא פגעה בהסעת הנוסעים ובהגעתם ליעד, שהינו הכותל.

לא ניתן לתת הגנה מוחלטת ולהציב שוטר על כל מטר, על אחת כמה וכמה בשעות החשכה.

היו"ר נ' מסאלחה:

תודה. שאלה נוספת – בבקשה, אדוני.

בנימין אלון (מולדת):

אדוני היושב-ראש, אדוני השר, זה ריכוז של שאילתות וזה קצת ישן, אבל זה יכול לחזור על עצמו.

אדוני השר אומר שהסטת הקווים לא פגעה בתושבים, אבל היא כן פגעה באלה שרוצים להגיע למוזיאון רוקפלר, היא כן פגעה בתושבים היהודים שגרים באזור שער-הפרחים, אלה שרוצים להגיע לטיילת החומות או לעופל, כך שזה לא מדויק שזה לא פוגע.

אני לא רוצה להיכנס למה שהשר רמז – שיקולים מבצעיים, אבל לא היתה התייחסות בתשובה של השר לנושא של הכביש הישן מעלה-אדומים דרך אל-עזרייה, ושם אני עצמי ראיתי את ההתרופפות, שהיתה איזו מציאות של שוטרים פלסטינים חמושים – לא זה נושא השאילתא – ושבוע אחר כך היו יידויי אבנים שם, התנועה הוסטה ונאסרה נסיעת אוטובוסים, אפילו נסיעת רכבים פרטיים בקטעים האלה.

השאלה הכללית היא: האם, מעבר לשיקולים מבצעיים פה ושם, יש מדיניות תקיפה של המשטרה, שלא למנוע מהאוטובוסים לנסוע, אף שהערבים רוצים לראות את זה? תודה.

היו"ר נ' מסאלחה:

בבקשה, אדוני.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

המדיניות שלנו היא חד-משמעית, להניע אוטובוסים בכל מקום שצריך ולשמור על הקווים בצורה סדורה.

היה מצב של כמה ימים חמים שיידו בהם אבנים; תגברנו במאות שוטרים את כביש סולטן סולימאן, והנוכחות של המשטרה היתה גדולה מאוד במקום.

משיקול מבצעי החליטו מפקד מחוז ירושלים, בהתייעצות עם המפכ"ל, שגם עדכן אותי, להסיט את האוטובוסים לקו אחר לשלב מסוים, לשעות מאוד מוגדרות, אבל באותו מקום אני יכול לומר שהמשיכה תנועה של אוטובוסים אחרים. לאורך כל הזמן התנועה לא הופסקה.

אינני רוצה להוסיף בנקודה זו, בעצם, כדי להמשיך את השגרה וגם לטפל באלה שמנסים לפגוע ביהודים.

הדבר הזה נעשה משיקולים מבצעיים. אחרת היו נפצעים. פרסנו מאות מאות שוטרים במשך ימים שלמים, עם תגבורים.

זאת הכוונה. אני אינני מכיר את הסוגיה הזאת של הכביש במעלה-אדומים עם המשטרה הפלסטינית וכן הלאה. אני מציע שתאמר לי את זה אחרי כן, ואני אטפל בזה, כי לא מקובל עלי שיש מצב כזה בירושלים, אם בכלל, אז תאמר לי את הנתון ואני אטפל בזה. יכול להיות שמתוך השאלה שלך היה הנושא יותר כללי ופחות ספציפי.

היו"ר נ' מסאלחה:

תודה.

כוונת קבוצת נוצרים אמריקנים להתאבד באל-אקצא בשנת 2000

חבר הכנסת ה' מחאמיד שאל את השר לביטחון פנים ביום ד' בטבת התשנ"ט (23 בדצמבר 1998):

נודע לי, שקבוצת נוצרים אמריקנים מתכוונת להתאבד בקבוצה ברחבת אל-אקצא בירושלים בשנת 2000.

רצוני לשאול:

1. האם יש אמת בידיעות אלו?

2. האם מודע משרדך לחומרת האירוע והשלכותיו על קדושת המקום ורגשי המוסלמים והפלסטינים בכלל?

3. איך תימנע התרחשותו של אירוע כזה?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1-3. היחידה המרכזית של מחוז ירושלים והשב"כ עצרו כמה חברי כת בשם "הנוצרים המודאגים", שהגיעו ארצה לפני חודשים מספר מדנוור שבארצות-הברית. מהערכות השב"כ והמשטרה עלה, שהם פועלים מתוך אמונה עיוורת במנהיג הכת, השווה בחוץ-לארץ, ועלה החשש שהם מתכוונים לבצע פעולות קיצוניות לקראת סוף 1999. מעצרים של חברי הכת בא להגן על חברי הכת עצמם וגם להבטיח את שמירת הביטחון והסדר הציבורי.

בכל הקשור לחגיגות שנת 2000, משטרת ישראל נערכת להבטיח את ביטחונם, שלומם ורווחתם של התיירים העתידיים להגיע לישראל, תוך שימת דגש מיוחד בהגעתם החופשית והבטחה למקומות הקדושים לנצרות ברחבי הארץ, למען מימוש זכות חופש הפולחן והדת.

כמו כן, נערכת משטרת ישראל למניעת תופעות של הפרת החוק והסדר הציבורי, הן כלפי תיירים והן מצד גורמים חריגים ושוליים מתוכם. זאת, כנגזר ממחויבותה של משטרת ישראל להבטחת שהות מסודרת ובטוחה של כלל התיירים הבאים בתחומה.

טיפול המשטרה בתופעה של זונות ממדינות חוץ

חבר הכנסת ד' ראם שאל את השר לביטחון פנים ביום י"א בטבת התשנ"ט (30 בדצמבר 1998):

מפרסום של דיון בוועדה לקידום מעמד האשה עולה, שהמשטרה מקדישה משאבים רבים לתפיסה ולגירוש של נשים ממדינות זרות העוסקות בזנות, ואינה מעמידה לדין סרסורים שייבאו נשים אלו ולגביהם נאספו ראיות מספקות.

רצוני לשאול:

1. האם הידיעות נכונות?

2. האם נשקלה אפשרות הקמת ימ"מ בנושא סחר בנשים?

3. מה עושה משרדך כדי למגר תופעה קשה זו?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. הידיעות אינן נכונות. משטרת ישראל אוכפת את החוק נגד סרסורים, משדלים לעסוק בזנות, מנהלי בתי-בושת וכיוצא בזה. והראיה, השנה נפתחו בגין עבירות אלו 345 תיקים פליליים, לעומת 275 בתקופה המקבילה אשתקד.

2. לעניין שאלתך, אם נשקלה אפשרות הקמת ימ"מ בנושא סחר בנשים – לא ואין צורך.

3. ראש אגף החקירות מינה צוות מקצועי כדי לבחון את התופעה ולהציע מודל אופרטיבי להגברת האכיפה בתחום; הצוות הגיש את הדוח לאגף החקירות, ויקויים דיון בנושא לאימוץ חלק מהמלצות הצוות.

הטלת קנסות על עברייני תנועה

חבר הכנסת א' הירשזון שאל את השר לביטחון פנים ביום י"א בטבת התשנ"ט (30 בדצמבר 1998):

במסגרת המלחמה בתאונות הדרכים, שוב הועלתה ההצעה להגדיל את הקנסות, נוסף על עונשים אחרים.

רצוני לשאול:

1. בנוגע לעבירות התנועה שבוצעו בשנה האחרונה, מה היה אחוז העבירות של ברירות קנס?

2. כמה כסף גבתה המשטרה בקנסות בגין עבירות תנועה בשנה האחרונה?

3. בכמה מקרים בשנה האחרונה החליטה המשטרה להסתפק בהתראה או באזהרה ונמנעה מהטלת הקנס?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1-3. בדקתי את הנושא עם משטרת ישראל, ונמסר לי כי:

א. בשנת 1997 ניתנו 20,769 אזהרות, שהן 1.5% מכלל הדוחות באותה שנה. בשנת 1998, בחודשים ינואר-יוני – השאר עדיין לא מעודכן במסוף – ניתנו 7,097 אזהרות, שהן 1% מכלל הדוחות.

ב. בשנת 1997 ניתנו 1,030,350 ברירות קנס, שהן 75.6% מכלל הדוחות. בשנת 1998, בחודשים ינואר-יוני – השאר עדיין לא מעודכן במסוף – ניתנו 520,544 ברירות קנס, שהן 75.9% מכלל הדוחות.

ג. לגבי השאלה, כמה כסף גבתה המשטרה בקנסות בגין עבירות תנועה – המשטרה לא גבתה; הכסף אינו משולם למשטרת ישראל אלא לאוצר המדינה.

חקירת חברי "כנופיית מע"צ"

חבר הכנסת ד' ראם שאל את השר לביטחון פנים ביום י"א בטבת התשנ"ט (30 בדצמבר 1998):

בעקבות ביטול כתב האישום וההרשעה של הנאשמים הנ"ל עולה, שחוקרים נקטו פעולות אסורות כדי להרשיע חשודים בפשע.

רצוני לשאול:

1. האם נעשה דבר כלשהו לגבי חוקרים אלו, שחלקם משמשים בתפקידים בכירים במשטרה?

2. באילו דרכים פועלת המשטרה כדי למנוע מחוקריה שימוש באמצעים בלתי חוקיים במהלך חקירת חשודים?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. בעקבות גילויין של אחד מהחוקרים בפרשת "כנופיית מע"צ", התקיימה חקירה במחלקה לחקירות שוטרים שבמשרד המשפטים.

ממצאי חקירת המחלקה לחקירות שוטרים, שנבדקו על-ידי היועץ המשפטי לממשלה ופרקליטת המדינה, לא הבהירו באופן חד-משמעי את אשר אירע בחקירת פרשה זו. למעשה, לא נתקבלה תמונה מלאה ומפורטת של העובדות הקשורות לדרך ניהול החקירה.

לנוכח הזמן הרב שחלף מאז קרות האירועים והאי-ודאות הקיימת באשר לעובדות, כנאמר לעיל, לא ניתן היום להסיק מסקנות ברורות מאותה פרשה.

2. אשר לדרכי ניהול החקירה, קיימות זה שנים רבות הנחיות ברורות להבטחת ניהול חקירה מקצועית והוגנת, תוך הקפדה על כללי אתיקה וזכויות הנחקרים. בכל מקרה של חריגה מנוהלי חקירה הוגנת, מתואמת בדיקה או חקירה ומוסקות מסקנות.

בהתאם למקרה ולעניין אף ננקטים צעדים משפטיים או משמעתיים נגד האחראים לחריגות אלה.

רגימת אוטובוס "אגד" בדרכו לכותל המערבי

חבר הכנסת א"י לייזרזון שאל את השר לביטחון פנים ביום י"א בטבת התשנ"ט (30 בדצמבר 1998):

כ-100 פורעים ערבים רגמו אוטובוס "אגד" בקו 1 לכותל המערבי במוצאי-שבת, אור לא' בטבת התשנ"ט, 20 בדצמבר 1998, ורק בדרך נס לא היו נפגעים בנפש ורק שמשות האוטובוס נופצו.

רצוני לשאול:

1. האם נחקר המקרה והאם ננקטו צעדים בעקבותיו?

2. מה בדעת המשטרה לעשות כדי להגביר את אבטחת הנוסעים והאוטובוסים בקו זה?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

1-2. עקב המתיחות בימים האחרונים ויידוי אבנים לעבר אוטובוסים עד למצב של סכנה ממשית לנפש ולרכוש, התקבלה החלטה מבצעית להסיט את מסלול קו 1 ו-2 ולא לאפשר כניסת האוטובוסים לכביש סולטן סולימאן.

יש לציין, כי הסטת הקווים היא רק משעות הצהריים, כפי שאמרתי קודם לכן לחבר הכנסת בני אלון; עד שעות הצהריים האוטובוסים פועלים במתכונת הרגילה. הסטת הקווים לא פגעה בהסעת הנוסעים ובהגעתם ליעד, שהוא הכותל, ולכן הגיעו המפקדים במקום להחלטה מבצעית, למסקנה. אי-אפשר – כמו שאמרתי קודם לכן לחבר הכנסת בני אלון – אי-אפשר להציב יותר מדי שוטרים. הצבנו כבר מאות במקום, ומתוך הרצון שלא ייפגעו אנשים, היתה החלטה של מפקד המחוז, שנעזר במפכ"ל בסוגיה הזאת.

היו"ר נ' מסאלחה:

שאלה נוספת, בבקשה, חבר הכנסת לייזרזון.

אברהם יוסף לייזרזון (יהדות התורה):

כבוד השר, מיותר להסביר, שבדרך לכותל, כשמדובר בקו 1, המוני בית ישראל בכל שעות היום ובכל שעות הלילה נוהרים למקום. בזמן האחרון, כפי שכתבתי בשאלתא, מתלוננים רבים, שבדרך, במסלול, לא נראים כוחות משטרה במידה מספקת, כדי להבטיח את הנוסעים.

כבר מדברים על זה שנים רבות, לאורך כל המסלול יש התנכלויות, יש זריקת אבנים, ואנשים חרדים ממש, זה לא מונע בעדם להמשיך ולנסוע לכותל, אולם הם מבקשים הגנה מרבית וביטחון מקסימלי, כדי שיוכלו לנסוע להבא לשריד בית-מקדשנו.

היו"ר נ' מסאלחה:

תודה. בבקשה, אדוני.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אני חושב שתפקידה של המשטרה לתת ביטחון לכל התושבים; זה מה שהיא צריכה לעשות, והיא תמשיך לעשות זאת. מספר השוטרים בירושלים הוא הגדול ביותר יחסית לכל מקום במדינת ישראל, מבחינה דמוגרפית. מספר השוטרים עולה פי כמה וכמה על מספרם בתל-אביב, בחיפה או בכל עיר או בכל מקום במדינת ישראל. הנוכחות של המשטרה קיימת במיוחד בצירים שבהם יהודים הולכים לכותל. מבחינה זו הם מקבלים את האבטחה.

אשר לאוטובוסים, היתה בעיה של יידוי אבנים בימים מסוימים, ונהגנו בשיטות מבצעיות שונות כדי לתפוס את האנשים. אני מוכרח לומר לך, שנהגנו בשיטות שיש להן גם תוצאות לאחר מכן. השיקול היה מבצעי.

לא יהיה מצב, אני מבטיח לך, שבו יהודי שירצה להגיע לכותל לא יוכל להגיע מסיבה ביטחונית. תפקידנו לתת לו את הביטחון, ויש לו ביטחון. אני מזמין אותך להסתובב שם, ותראה כמה שוטרים נמצאים.

היו"ר נ' מסאלחה:

תודה.

פעילות מיסיונרית בלתי חוקית

חבר הכנסת ש' הלפרט שאל את השר לביטחון פנים ביום י"א בטבת התשנ"ט (30 בדצמבר 1998):

בעיתון "המודיע" מיום כ"ד בכסליו התשנ"ט פורסם, שמיסיונרים בתל-אביב הכו במהלך הפגנה פעיל "יד לאחים", הפילו אותו ושברו את משקפיו. מיסיונר אחר ניסה לדרוס את אחד המפגינים. הפעיל הציל את עצמו תוך כדי קפיצה למדרכה, והוגשה תלונה בתחנת מרחב ירקון.

רצוני לשאול:

1. כמה תיקים נפתחו בשנת 1998 נגד מיסיונרים שפועלים נגד החוק?

2. האם יוגשו כתבי אישום נוספים נגד המיסיונרים?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1-2. בדקתי את הנושא עם משטרת ישראל, ונמסר לי כי:

א. במרחב ירקון לא הוגשה תלונה כמתואר בשאלתא.

ב. במרחב ירקון הוגשו בשנת 1998 שתי תלונות, על-ידי פעילי "יד לאחים", כנגד אנשי "עדי השם", ו-12 תלונות של אנשי "עדי השם" כנגד פעילי "יד לאחים".

ג. תיק אחד הועבר למפלג תביעות פליליות, ותיק נוסף נשלח לפרקליטות המדינה בתאריך 9 באוגוסט 1998. שאר התיקים נסגרו על אין תביעה, חוסר עניין לציבור.

ד. כל התלונות הן בגין תקיפות, אימים וכו'.

היו"ר נ' מסאלחה:

אתה רוצה שאלה נוספת? בבקשה, חבר הכנסת הלפרט.

שמואל הלפרט (יהדות התורה):

אדוני היושב-ראש, אדוני השר, לקראת שנת 2000 קיימת סכנה של הצפה מיסיונרית במדינה, מיסיונרים שיפעלו בכל האמצעים להמרת דת יהודים, במיוחד באזורי מצוקה. חלקם של המיסיונרים שאמורים לעלות לארץ הוא מסוכן, עם כוונות התאבדות, כפי שלאחרונה נתפסה קבוצה כזאת וגורשה מהארץ.

אני רוצה לשאול אותך, אדוני השר, איך המשטרה מתארגנת למניעת פעילות רחבה ומסוכנת של מיסיונרים בשנת 2000?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

רק בימים האחרונים ראינו אנשים מספר שהגיעו מארצות-הברית, היו כאן, שהו במדינה, והמודיעין שלנו עלה על עקבותיהם, ואנחנו יודעים עליהם ממידע כזה או אחר. חלק מהם בעלי הופעה משיחית מוזרה, ויש להם כוונה לעשות כל מיני מעשים בסביבות הר-הבית או על הר-הבית. האנשים האלה נמצאים במעקב שלנו, טיפלנו בהם ושילחנו אותם בחזרה לביתם.

אנחנו מודעים לכך ששנת 1999 ושנת 2000 אלה שנים רגישות ביותר, שהרבה אנשים שיחשבו שיש להם השראה מלמעלה, מן השמים, ימצאו לנכון לקחת את החוק לידיים ולעשות גם מעשים מסוכנים לכל מי שנמצא כאן באזור.

אי לכך, אנחנו מפתחים רגישות מיוחדת לכיוון שמעולם לא היינו כל כך רגישים אליו עד כה. אני מבטיח לך שאנחנו נגביר את המודיעין שלנו, את המודעות, וכל אותן קבוצות לא יימצאו כאן אם נעלה עליהן, ואני מאמין שנעלה עליהן.

שמואל הלפרט (יהדות התורה):

גם בנושאים של המרת דת?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

גם מיסיונרים.

הרס וגנבה של חנוכיות בירושלים

חבר הכנסת א' דרעי שאל את השר לביטחון פנים ביום י"ח בטבת התשנ"ט (6 בינואר 1999):

בליל שבת, פרשת מקץ, 18 בדצמבר 1998, שברה קבוצת בריונים חנוכיות שהונחו בפתחי הבתים ברחובות ישעיהו, שטראוס, הנביאים, בליליוס ואחרים בירושלים. חלק מהחנוכיות נגנבו. הניזוקים אף לא התלוננו, בטענה שהמשטרה ממילא לא חוקרת ברצינות תלונות של חרדים. רצופה בזה ידיעה בנושא.

רצוני לשאול:

1. האם תיחקר הפרשה?

2. היוסקו מסקנות בעקבות תחושת הייאוש של החרדים מיחס המשטרה?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1-2. בדקתי את הנושא עם מחוז ירושלים במשטרת ישראל, ונמסר לי כי:

א. הנושא אינו מוכר למשטרת ירושלים.

ב. האירועים המתוארים נתפסים על-ידי משטרת מחוז ירושלים כחמורים ביותר.

ג. אף שלא נרשמו תלונות בנושא, ניתנה הוראה לבדוק את האירועים המתוארים במישור המודיעיני-החקירתי.

פריצות לבתי-כנסת

חבר הכנסת א' דרעי שאל את השר לביטחון פנים ביום י"ח בטבת התשנ"ט (6 בינואר 1999):

אלמונים פרצו בליל שבת, פרשת ויגש, לבית-הכנסת "מאור ישראל" בשכונת נווה-יעקב בירושלים, פגעו והרסו והשליכו את ספר התורה לרצפה. לדברי המתפללים, אין זו פעם ראשונה. הוגשה תלונה.

רצוני לשאול:

1. האם העלתה חקירת המשטרה תוצאות עד כה?

2. כמה מקרים דומים נחקרו בארבע השנים האחרונות, ומה העלו החקירות?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1-2. בדקתי את הנושא עם משטרת ישראל, ונמסר לי כי:

א. בתאריך 26 בדצמבר 1998 נפרצו שני בתי-כנסת בצפון העיר – 1. בית-הכנסת ברחוב דוד ניב 25 בפסגת-זאב; 2. בית-הכנסת ברחוב אביר יעקב 6 בנווה-יעקב.

ב. החומר הועבר לחקירות, והנושא נמצא במעקב מודיעיני וחקירתי.

היו"ר נ' מסאלחה:

השר ישיב על שאילתא מס' 3935, של חבר הכנסת אברהם לייזרזון, בנושא: פריצות לבתי-כנסת בירושלים ובצפת וביזוי ספר תורה.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

תרשה לי, אדוני היושב-ראש, לפני שאני עונה על השאילתא לחבר הכנסת לייזרזון, לענות תשובה שהבטחתי לחבר הכנסת דהאמשה, אם אתה זוכר, על מותו של צעיר מעכו, חאלד בן אברהמים עג'ני. בבדיקה שנעשתה עתה, ברגע זה, עם סגן מפקד מחוז צפון, הנ"ל עדיין נחשב לנעדר ואינו עציר במסגרת המשטרה.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

צריך להודיע לחבר הכנסת דהאמשה, שהמשפחה לא אמרה לו את האמת.

היו"ר נ' מסאלחה:

אתה יושב-ראש ועדת החינוך, אל תגיד שהמשפחה לא אמרה. המשפחה אמרה שהיא שמעה. כך הוא אמר, יש פרוטוקול.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

תבדוק בפרוטוקול. אני הייתי פה, הוא לא אמר.

היו"ר נ' מסאלחה:

אמרו, "ממקורות שלהם", כך וכך.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

מקורות שלהם הם מקורות – – –

היו"ר נ' מסאלחה:

זה לא שהמשפחה לא אמרה את האמת.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אדוני היושב-ראש, נכון לשעה 17:30, ב-13 בחודש, קרי היום, זה המידע שהתקבל. על-פי המידע, הנעדר עדיין לא נמצא, והוא לא במעצר.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

חבר הכנסת דהאמשה נמצא בבניין הכנסת.

היו"ר נ' מסאלחה:

אני מודה לשר, ואם חבר הכנסת דהאמשה יבוא, נודיע לו. תודה רבה.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אז המשטרה בסדר?

היו"ר נ' מסאלחה:

אמרתי לך, אני אבא של שוטר ובן של שוטר. אני לא יכול להיות אובייקטיבי.

פריצות וחילול ספרי קודש בבתי-כנסת בירושלים ובצפת

חבר הכנסת א"י לייזרזון שאל את השר לביטחון פנים ביום י"ח בטבת התשנ"ט (6 בינואר 1999):

בשבוע הראשון של חודש טבת נפרצו בפטישים כבדים תקרות בית-הכנסת "מאורי ישראל" של חסידי פינסק-קרלין בשכונת נווה-יעקב בירושלים ובית-הכנסת "צאנז" בעיר העתיקה בצפת. ספר תורה הושלך לארץ, חוללו ספרי קודש רבים ונפרצו קופות צדקה.

רצוני לשאול:

1. האם נעצרו הפורצים והועמדו לדין?

2. האם יוגברו הסיורים ויוצבו מארבים ליד בתי-הכנסת?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

2-1. בתאריך 26 בדצמבר 1998 נפרצו שני בתי-כנסת בצפון העיר. החומר הועבר לחקירות, והנושא נמצא במעקב מודיעיני וחקירתי.

בבדיקה ברישומי החקירות בתחנת צפת עולה, כי מאז תחילת השנה אירעו שבעה מקרי פריצה לבתי-כנסת בעיר צפת. בשום מקרה מן המקרים לא בוצע מעשה כלשהו שיש בו משום ביזוי ספרי תורה ו/או פגיעה בספר או בבית-הכנסת גופו. בכל המקרים, מדובר בגנבת קופות צדקה ורכוש אחר. שווה-ערך.

ארבעה מתוך המקרים פוענחו, נעצרו שני חשודים, ואחד מהם הודה בביצוע שלושה מקרי התפרצות לבתי-כנסת.

היו"ר נ' מסאלחה:

תודה. אתה רוצה שאלה נוספת, או שנסתפק.

אברהם יוסף לייזרזון (יהדות התורה):

הרמקול לא כל כך ברור.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אמרתי שהמשטרה בדקה את התלונות שהעלית. הנושא של בתי-הכנסת בצפון העיר ירושלים נמצא כרגע בחקירה. אשר לצפת, נעצרו שני חשודים, שאחד מהם כבר הודה בביצוע שלושה מקרי התפרצות לבתי-כנסת בצפת. בצפת, בדרך כלל לא פגעו בבתי-כנסת ולא בספרי תורה, אלא גנבו קופות צדקה.

היו"ר נ' מסאלחה:

בבקשה, שאלה נוספת.

אברהם יוסף לייזרזון (יהדות התורה):

בחקירה מתבררים המניעים? זה נושא רק של קופות צדקה או שזה מניע אנטי-דתי?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

ממצא דוח החקירה הוא, שזה לא עניין אנטי-דתי, זה בצע כסף.

אברהם יוסף לייזרזון (יהדות התורה):

בצע כסף, גם זה חמור מאוד.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

האם זה שהודה הוא חילוני או דתי?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אנחנו נעשה חקירה מיוחדת, חבר הכנסת זיסמן.

היו"ר נ' מסאלחה:

ודיון בוועדת החינוך.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

בצע כסף קיים גם אצל דתיים וגם אצל חילונים.

היו"ר נ' מסאלחה:

הוא מדבר על עבריינים.

מות אסירים בכלא "מעשיהו"

חבר הכנסת ד' אזולאי שאל את השר לביטחון פנים ביום י"ח בטבת התשנ"ט (6 בינואר 1999):

נודע לי כי אסיר בכלא "מעשיהו" מת מדום לב.

רצוני לשאול:

1. כמה אסירים נפטרו במהלך מאסרם בכלא "מעשיהו" בחמש השנים האחרונות?

2. מה היו המסקנות אחרי כל מקרה ומקרה?

3. האם אכן מתקש השירות הרפואי בשב"ס למנוע טיפול בבתי-חולים? אם כן – מדוע?

4. האם נשקלים נהלים חדשים בתחום זה?

תשובת השר לביטחון פנים א' קהלני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. במהלך השנים 1994-1998 נפטרו במחנה "מעשיהו" ארבעה אסירים. אחד מהם התאבד ושלושה מתו מוות טבעי.

שלושה אסירים נפטרו בבית-חולים חוץ לאחר אשפוז שם. בכל אחד מהמקרים פעל הצוות הרפואי להצלת חיים, בכלל זה רופא תורן בשב"ס וצוותי נט"ן, אך ללא הועיל.

2. בכל אחד מהמקרים, כמו בכל מקרה מוות, מתמנה ועדת חקירה לבדיקת נסיבות המוות, ומסקנותיה והמלצותיה נבחנות ומיושמות. במקרים שלעיל נמצא כי הצוותים פעלו כשורה.

3. השירות הרפואי אינו מתקש למנוע טיפול בבית-חולים חוץ; נהפוך הוא, כל אסיר שלא ניתן לטפל בו במסגרת שירות בתי-הסוהר מועבר לבית-חולים חוץ, אם כמקרה אלקטיבי ואם כמקרה דחוף. המלצות בית-החולים מיושמות אחר כך על-ידי רופא של שירות בתי-הסוהר.

4. נוהלי מחלקת הרפואה נבחנים חדשים לבקרים, אם לאחר אירוע חריג ואם במקביל ליציאת חוזרי משרד הבריאות. עקרונות מתוך אלה שיש בהם עניין או הקבלה בשירות בתי-הסוהר מיושמים בהנחיות ראש מחלקת רפואה.

היו"ר נ' מסאלחה:

אני רוצה להודות לך, אדוני השר לביטחון פנים.

הצעה לסדר-היום

יחסי הרפורמים בארצות-הברית עם חברי כנסת

היו"ר נ' מסאלחה:

חברי הכנסת, אנחנו ממשיכים בסדר-היום. הנושא הבא: יחסי הרפורמים בארצות-הברית עם חברי כנסת; הצעות לסדר-היום מס' 5913 ו-5922. אלו הצעות דחופות לסדר-היום. חבר הכנסת אברהם יוסף לייזרזון – בבקשה, אדוני, הצעה דחופה במסגרת שלוש דקות, זה התקנון של הכנסת. היושב-ראש מכבד את הדת וייתן קצת יותר זמן.

אברהם יוסף לייזרזון (יהדות התורה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, עד לאחרונה סברתי לתומי, שהתמיכה הנלהבת של נציגים מהשמאל החילוני בתנועות הרפורמיות והקונסרבטיביות נובעת מכך שהדת הרפורמית החדשה – –

– אני מאוד רוצה שסגן שר הדתות – –

היו"ר נ' מסאלחה:

סגן השר גמליאל, תענה לו.

אברהם יוסף לייזרזון (יהדות התורה):

– – שצריך להשיב לי – אני כבר יודע מה הוא ישיב, אבל בכל זאת – ישמע את רוח הדברים.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אפילו החרדים לא משתפים פעולה.

אברהם יוסף לייזרזון (יהדות התורה):

– – נובעת מכך שהדת הרפורמית החדשה היא דת נוחה ונינוחה, שאינה מחייבת דבר. הרב כהן, כולי אוזן כשאתה מדבר.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

הוא נגד רפורמים. גם אני נגד רפורמים. מה אתה עושה מזה עניין?

אברהם יוסף לייזרזון (יהדות התורה):

בסדר, אני רק אסביר.

אפשר להאמין לרפורמי, אפשר להאמין בבורא עולם ואפשר חלילה לכפור. אפשר לשמור שבת ובד-בבד לחללו. ניתן לאכול כשר וניתן לאכול טרפה, ולפעמים שניהם גם יחד. אפשר להתפלל ב"טמפל" רפורמי לפי נוסח אבות אבותינו, ובעת ובעונה אחת ניתן להתפלל לפי נוסח, להבדיל אלף אלפי הבדלות, זמרי פופ. אפשר לשאת אשה יהודייה, וזה לא מפריע להתחתן עם אשה נוכרייה. אפשר להינשא באמצעות רביי, ואפשר באמצעות כומר, ואולי עם שניהם. מר זיסמן, אפשר גם להתחתן באמצעות רבי וגם באמצעות כומר ואולי עם שניהם יחד. אפשר להזכיר ציון בתפילה ואפשר להתכחש ולמחוק את המלה ציון. וכך הלאה והלאה. בקיצור, הדת הרפורמית זו דת קלת דעת, שלא ידעו אבותינו ואבות אבותינו, כך חשבתי לתומי כל הזמן.

לאחרונה, אדוני היושב-ראש, יצא המרצע מן השק. הולך ומתברר יותר ויותר, כי המניע לכל אותה מלאכת הגנה, "מלחמת קודש" שהכריזו חברי כנסת מסוימים כאן בבית למען קירובם ושיבוצם של הרפורמים והקונסרבטיבים במערכות הדת במדינת ישראל, הוא פשוט אהבה התלויה בדבר, והדבר הזה קרוי כסף, תקציבים ומענקים, והם שעומדים מאחורי כל הסיפור הזה. כך פורסם בשבוע שעבר בתקשורת, כי התנועה הרפורמית איימה להפסיק מתן תרומות לחברי כנסת ולמפלגות בישראל ש"יעזו" לתמוך בתיקוני החקיקה שנועדה לבלום אותם בישראל.

מבקרת המדינה לשעבר, חברי הכנסת, מתחה בשעתה ביקורת חריפה וקטלנית על אחת המפלגות הגדולות שקנתה שלטון בכסף. כאן מגיעים לאבסורד חמור יותר, לא רק קונים שלטון בכסף, אלא במחיר עלוב קונים את הרס היסודות האלמנטריים של דת קודשנו ומסורת אבותינו מדור דור.

אני כבר לא מדבר על המישור הפלילי, המחייב חקירה מדוקדקת, כיצד חברי כנסת מהשמאל, שאין להם שיג ושיח עם הדת, הופכים לפתע מגינים על הדת המזויפת של אותן תנועות רפורמיות וקונסרבטיביות, שהן קבוצות שוליות וזעירות, טורדניות, היושבות לנו על הראש בשנים האחרונות ומחרחרות ריב ומדון במדינה – – –

נו, מר זיסמן, מה יהיה פה? אתה מפריע לי כל הזמן.

היו"ר נ' מסאלחה:

דבר.

אברהם יוסף לייזרזון (יהדות התורה):

מפירים את השלווה במדינה – – –

הרב כהן, מה קרה? שלושה אנחנו כאן בסך הכול.

היו"ר נ' מסאלחה:

רק סימנים. הוא נתן סימנים ליושב-ראש.

אברהם יוסף לייזרזון (יהדות התורה):

אני רוצה שתאזינו. הרב כהן, אף שהדברים ידועים, גלויים ומפורסמים ואין בהם כל חידוש, טוב לשמוע אותם עוד הפעם.

מפירים את השלווה והשקט החברתי במדינה. מפלגים ומשסעים את העם ומנסים לשנות לנו סדרי עולם – – – נו.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

הרב לייזרזון, דבר לעם.

אברהם יוסף לייזרזון (יהדות התורה):

העובדה שהרפורמים והקונסרבטיבים נזקקים לפטרוני מפלגות השמאל מוכיחה, שבכוחות עצמם אין להם אפילו מנדט אחד, אחרת הם היו הולכים ברשימה לבחירות. אין להם. הם אשליה, והם משקרים לעם שהם רוב גדול. עד כדי כך טחו – – –

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

בארצות-הברית – – –

אברהם יוסף לייזרזון (יהדות התורה):

בארצות-הברית יש להם רוב בהתבוללות; באשמה שהביאו להתבוללות של המוני בית ישראל, כל החובות שמורות להם. זה נכון. בזה אתה צודק.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

הם תורמים למגבית, למדינת ישראל.

אברהם יוסף לייזרזון (יהדות התורה):

תן לי לסיים, הזמן קצר. אחרי כן אדבר אתך במתינות ואסביר לך את כל העניין.

היו"ר נ' מסאלחה:

חבר הכנסת זיסמן.

אברהם יוסף לייזרזון (יהדות התורה):

אני רוצה לסיים. עד כדי כך טחו עיניהם של שופטים מראות, שלא לדבר על העדר זיקה לדת. אך היכן הקורטוב של הגינות ויושר לכפות על שר הפנים ועל היהדות המקורית, המסורתית, השורשית, האמיתית, האותנטית, שררה במינויים במועצות דתיות של אנשים שאין להם כל קשר ושייכות ואחיזה ביהדות. תופעה זו, אדוני היושב-ראש, היא אחת השערוריות הפוליטיות הגדולות שמדינת ישראל ידעה מעודה.

הנה אתמול עסקו בוועדת הכנסת – הרב כהן, תשמע, יהיו אוזניך קשובות – בהסרת חסינות של חבר כנסת מאוד מכובד.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

איזה חבר כנסת?

אברהם יוסף לייזרזון (יהדות התורה):

אם מקרה מסוים זה מצדיק הסרת חסינות, ואני לא מצדיק את הסרת החסינות, ונימקתי שם בוועדה נגד הסרת החסינות, כמה חסינויות חייבים להוריד מחברי כנסת כאן בבית הזה על השערורייה הציבורית הזאת של הפרסומים, של הקשר בין מתן מענקים ותקציבים של הרפורמים והקונסרבטיבים לחברי כנסת מהשמאל הקיצוני. הכנסת חייבת להוקיע את השותפים לקואליציה מוזרה ומשונה זו ולדרוש מהם לאלתר לסלק את ידם מפלגני העם שיורדים לחיינו כאן בשנים האחרונות. תודה.

היו"ר נ' מסאלחה:

תודה רבה. ישיב הרב אריה גמליאל, חבר הכנסת, סגן השר לענייני דתות, המשרד לענייני דתות. בבקשה, אדוני.

סגן השר לענייני דתות א' גמליאל:

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, במסיבת עיתונאים במדינה אחרת, לצורך העניין בארצות-הברית, ישבו ראשי ארגוני הרפורמים והקונסרבטיבים והצהירו קבל עם ועולם, שכל חבר כנסת שיציב נגד דעתם, הם יפסיקו להעביר אליו כספים.

הצהרה זו מעוררת כמה שאלות מהותיות וחוקיות. אני רוצה להזכיר לכולנו את התבטאות חברי הכנסת לאחר פתיחת המנהרה בירושלים נגד התורמים שתורמים כספים, אלה הבאים ממדינה זרה ומתערבים בעניינינו. אני מאוד מקווה, שאותם חברי כנסת מהשמאל שצעקו אז בקול רעש גדול על ההתערבות הזאת של בעלי הממון, יגנו גם כעת את ההתערבות של בעלי הממון החפצים להשפיע בזכות כספם על כל נושא תפיסת דת ומדינה במדינת ישראל.

אדוני היושב-ראש, אני יוצא מנקודת הנחה שראשי הרפורמים דוברי אמת, ונצא מנקודת הנחה זו. אם כן, יש חברי כנסת ומפלגות שמקבלים תרומות מגורמים זרים מחוץ למדינת ישראל בסכומי כסף גדולים, היכולים להשפיע על דעתם במליאת הכנסת. לדעתי, אם כל התרומות היו בהיקף החוקי, לא היה מקום לאיום הגדול של הרפורמים.

אני חושש מאוד, שאנו עדים לתופעה חמורה מאוד של מתן תרומות הן למפלגות והן לחברי כנסת בודדים על-ידי גופים זרים, כדי שכספים אלה ישפיעו עליהם במסגרת ההצבעות בנושאי דת ומדינה. קוראים לזה אצלנו – לכספים כאלה – מתן שוחד.

אני רוצה לומר דבר מה בנימה הקשורה לחיים הפוליטיים כאן בארץ. לו קמה קבוצת רבנים, רבנים כאלה שמקורבים לש"ס, והם היו אומרים, שכל חבר הכנסת שיציב בצורה מסוימת, היו מפסיקים לו את הסיוע הכספי, אני בטוח שמייד היתה חקירה, היועץ המשפטי היה מורה על חקירה, המשטרה היתה חוקרת, יאח"פ, יח"ק, כל זרועות החקירה, איך יכול להיות דבר כזה, שוחד, הפרת אמונים וכיוצא בזה. אם כן, אני מציע להחיל את זה גם על העניין הזה.

אני מוצא לנכון לקרוא מעל במת הכנסת ליועץ המשפטי לממשלה, למשטרת ישראל וכן למבקר המדינה להיכנס בדחיפות בעובי הקורה ולבדוק את כל הדוחות האישיים של כל חברי הכנסת, ללא יוצא מן הכלל, את הדוחות של המפלגות, ולראות שאין חס וחלילה עבירות של שוחד מעין אלה, כפי שהשתמע במסיבת העיתונאים של הרפורמים.

אם יתברר שיש חברי כנסת כאלה, הרי שהציבור צריך לדעת זאת ויש להעמיד לדין את חברי הכנסת ואת המפלגות; ויש לעשות את זה מייד, עוד לפני הבחירות. ואם יתברר שהרפורמים אינם דוברי

אמת ואין בסיס לדבריהם, הרי שיש כאן תרגיל שקרי ונבזי של הנהגת הרפורמים המבזה את כל חברי הכנסת ואת כנסת ישראל.

אני מציע להעביר את הנושא לדיון בוועדה לביקורת המדינה.

היו"ר נ' מסאלחה:

תודה. יציע להסיר את ההצעה חבר הכנסת יצחק כהן.

יצחק כהן (ש"ס):

אדוני היושב-ראש, אני מודה לך על שאפשרת לי. אנחנו נמצאים כרגע בעין הסערה, אבל זו סערה בכוס מים. אותם לוביסטים, אותו קומץ קטן של פעילים רפורמים שבאו מארצות-הברית ליצור פה את המהומה, ליצור את הסערה, מכניסים ללחץ את המדינה כולה. אפשר לחשוב במה מדובר.

אדוני היושב-ראש, אני רוצה שתדע, שבארצות-הברית, בכל רחוב, בכל שדרה, יש קהילה שאין לה שום קשר לקהילות אחרות. הקונסרבטיבים לא מכירים ברפורמים שם, הרפורמים לא מכירים בינם לבין עצמם. כל זה חוכא ואיטלולא, צחוק, הבל ורעות רוח. ופה בניין המחוקקים, כנסת ישראל, נכנס ללחץ ולוויכוחים. מתי כבר יפקחו את עיניהם ויבינו שמדובר באחד הבלופים הגדולים של האנושות במאה ה-20? תודה רבה, אדוני.

היו"ר נ' מסאלחה:

תודה. חבר הכנסת לייזרזון, אתה מסכים להעברת ההצעה לוועדה לביקורת המדינה?

אברהם יוסף לייזרזון (יהדות התורה):

כן.

היו"ר נ' מסאלחה:

חברי הכנסת, אנחנו עוברים להצבעה. מי בעד הצעתו של חבר הכנסת לייזרזון והעברתה לדיון בוועדה לביקורת המדינה?

הצבעה מס' 5

בעד ההצעה להעביר את הנושא לוועדה – 4

בעד ההצעה שלא לכלול את הנושא בסדר-היום – אין

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הנושא לוועדה לענייני ביקורת המדינה נתקבלה.

היו"ר נ' מסאלחה:

ארבעה בעד, אין נגד, אין נמנעים. ההצעה אושרה, והיא מועברת לוועדה לביקורת המדינה.

הודעת היושב-ראש

היו"ר נ' מסאלחה:

חברי הכנסת, ברשותך, חבר הכנסת זיסמן, התקבל מכתב שאני חייב לקרוא אותו.

לכבוד יושב-ראש הכנסת, חבר הכנסת דן תיכון, הכנסת, ירושלים. אדוני היושב-ראש, אני מתכבד להודיעך, על-פי סעיף 132(א) לתקנון הכנסת, כי הממשלה חוזרת בה מהצעת חוק סמכות השיפוט בעניינים מינהליים – בית-משפט מחוזי בשבתו כבית-משפט גבוה לצדק, התשנ"ט–1999 – חוברת הצעות חוק מס' 2570, מיום 31 בינואר 1997. אהרן לישנסקי, ממלא-מקום מזכיר הממשלה.

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

היו"ר נ' מסאלחה:

הודעה לסגנית מזכיר הכנסת, בבקשה.

סגנית מזכיר הכנסת ש' כרם:

ברשות היושב-ראש, הנני מתכבדת להודיע, כי הונחה היום על שולחן הכנסת, לקריאה שנייה ולקריאה שלישית, מטעם ועדת החוקה חוק ומשפט, הצעת חוק סדרי השלטון והמשפט (ביטול החלת המשפט, השיפוט והמינהל), התשנ"ט-1999. תודה.

היו"ר נ' מסאלחה:

תודה.

הצעת חוק המפלגות (תיקון מס' 7) (חברות במפלגה החל בגיל 17), התשנ"ט-1999 **(קריאה ראשונה)**

היו"ר נ' מסאלחה:

אנחנו עוברים לנושא הבא: הצעת חוק המפלגות (תיקון מס' 7) (חברות במפלגה החל בגיל 17), התשנ"ט-1999, של חברי הכנסת אופיר פינס, שמריהו בן-צור, ענת מאור, מרינה סולודקין וסאלח סלים – קריאה ראשונה. יציג את החוק חבר הכנסת זיסמן, יושב-ראש ועדת החינוך.

עמנואל זיסמן (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת לייזרזון, גמליאל, כהן ויתר חברי הכנסת – –

יצחק כהן (ש"ס):

אף שאינם פה, כבודם פה עמנו.

עמנואל זיסמן (העבודה):

– – זו הצעת חוק המפלגות (תיקון מס' 7) (חברות במפלגה החל בגיל 17), התשנ"ט-1999, הצעה של קבוצת חברי כנסת, ובראשם חבר הכנסת אופיר פינס-פז. ההצעה מבקשת לאפשר לאזרח ישראלי שמלאו לו 17 שנים והוא תושב ישראל להיות חבר במפלגה, ובכך להתאים את המצב החוקי למציאות הקיימת בשטח ולהפוך את בני הנוער לאזרחים מעורבים ואכפתיים יותר.

כפי שאתם יודעים, היום אי-אפשר לעשות זאת, אלא אך ורק מגיל 18. הצעת החוק מאפשרת – אם תאשרו, ואני משוכנע שאתם תאשרו את העברת הצעת החוק הזאת בקריאה ראשונה, אני תמכתי בה בקריאה טרומית, על מנת להכין אותה לקריאה שנייה ושלישית – להצטרף מגיל 17 למפלגות

השונות בישראל. דבר זה, לפי דעתי, יגביר את המעורבות ואת השייכות של הנוער למשטר הדמוקרטי, ליסודות הדמוקרטיים של מדינת ישראל.

היו"ר נ' מסאלחה:

תודה. חבר הכנסת דהאמשה, אתה רוצה לדבר?

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

לא.

היו"ר נ' מסאלחה:

חברי הכנסת, אנחנו עוברים להצבעה על הצעת חוק המפלגות (תיקון מס' 7) (חברות במפלגה החל בגיל 17), התשנ"ט-1999, בקריאה ראשונה. מי בעד העברתה לוועדת החוקה, חוק ומשפט, כדי להכין אותה לקריאה שנייה ושלישית?

הצבעה מס' 6

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לוועדה – 5

נגד – אין

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הצעת חוק המפלגות (תיקון מס' 7) (חברות במפלגה החל בגיל 17),

התשנ"ט-1999, לוועדת החוקה, חוק ומשפט נתקבלה.

היו"ר נ' מסאלחה:

חמישה בעד, אין נגד, אין נמנעים. הצעת החוק אושרה, והיא מועברת לוועדת החוקה, חוק ומשפט להכנה לקריאה שנייה ושלישית.

הצעה לסדר-היום

חיול ספורטאים

היו"ר נ' מסאלחה:

חברי הכנסת, הצעה לסדר-היום בנושא: חיול ספורטאים; מס' 5920. שר הביטחון איננו. אתה רוצה לדבר אף שהוא איננו? בבקשה. אני מבין שזו הצעה רגילה.

יצחק כהן (ש"ס):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה – אפשר לקרוא לזה כנסת נכבדה, אדוני?

היו"ר נ' מסאלחה:

אנחנו היינו כל כך צודקים – – –

יצחק כהן (ש"ס):

אם הרב גמליאל פה, אז הכנסת מאוד נכבדה.

היו"ר נ' מסאלחה:

– – – לקצר את ימיה, כי אתה רואה, אנשים לא באים.

יצחק כהן (ש"ס):

אבל אם הרב גמליאל פה, אז הכנסת מאוד נכבדה.

זה לא כבר עמד על דוכן זה יושב-ראש מפלגת מה שהיתה פעם מפלגת העבודה, ובציניות חסרת תקדים אמר דברים שאין הדעת סובלת, דברים שפגעו ברבים וטובים שזכויותיהם לא פוחתות מזכויותיו, ובמקרים רבים עולות עליהן. וכך הוא אמר, שבבתי-העלמין הצבאיים הוא לא רואה משפחות של חרדים. אדוני היושב-ראש, שיתבייש לו. אם הוא ביקש סליחה מעדות המזרח, אז פה במקרה הזה הוא יצטרך לעבור בית-בית ולבקש סליחה.

ואני שואל: האם אין גבול לחוצפה, לשנאה, לוולגריות? האם השאיפה להגיע אל כס השליט מקדשת את כל האמצעים, אף שבשקר יסודם?

בלי להיכנס לוויכוח על הערך העליון של לימוד התורה וביסוסן של הישיבות הקדושות להמשך קיומן של עם ישראל, מורשת ישראל, שגדולים ממנו וטובים ממנו הבינו, דוגמת יצחק רבין המנוח, שהוא מתיימר להיות ממשיך דרכו וחזונו, העובדות אינן מצליחות לשנות את קו השתלחותו הארסי ברבים וטובים בעם ישראל.

עובדה היא, ש-16% מפוטנציאל הגיוס החילוני של צה"ל, שהוא פי שניים וחצי ממספר בחורי הישיבות, לא מתגייסים מסיבות מצפוניות, פציפיזם, אביב גפנים, אמדורסקים ועוד כוכבי לכת מן הסוג הזה. בלי להתייחס אל עשרות אלפי הג'ובניקים בעלי הקשרים הנכונים, ששירותם הצבאי עושה את מושג השירות חוכא ואיטלולא – האם בהם טיפלת, מר ברק, או שבהזדמנות הראשונה שבה תראה את אביב גפן תחבק ותנשק אותו?

מנהג חדש בא למדינה, שכדי שלא לכלול באחוז המשתמטים גם את הספורטאים למיניהם, נמצא פטנט. אינסטנט גיוס, יציאה מרוכזת לטירונות מוקיונית, והנה לכם משתמטים ברשות הצבא, ברשות צבא-הגנה לישראל, עם מדים ועם דיסקיות זיהוי. הלזה ייקרא שירות? הלזה ייקרא שירות צבאי? הלזה ייקרא נשיאה בנטל, או חלוקת נטל צודקת? מדוע לא נאפשר שירות מהסוג הזה לאגודת חובבי הדוק, שילכו להתמודד נגד נבחרת אוסטרליה בדוקים, ובכך יוכיחו לעולם כי מבקו"ם תל-השומר יצאו גדולי הדוקנים בעולם.

שוב אני שוטח את בקשתי בפניכם, מקבלי ההחלטות בצה"ל, אל תזנחו ואל תשכחו את חברי האגודה לשש-בש, ואותם מוקיונים וליצנים ששירות צבאי אפילו אינסטנט מקשה על ההתפתחות שלהם.

עד מתי תזרו חול בעיני הציבור? "הוי האמרים לרע טוב ולטוב רע, שמים חשך לאור ואור לחשך"; וממשיך ואומר הנביא ישעיה: "הוי גבורים לשתות יין ואנשי חיל למסך שכר", וכו' וכו'. כדאי לכם לעיין בפרק ה' פסוק כ' ולראות כמה צודקים דברי הנביא תמיד, ובמיוחד היום.

רק שלשום ראינו קבל עם ועדה מעורבות חסרת תקדים של בית-המשפט העליון בהליכי חקיקה. אדוני היושב-ראש, אם נכונה הידיעה שכבוד נשיא בית-המשפט העליון מר ברק התערב והתקשר ליושב-ראש ועדת החוקה, חוק ומשפט, שלא הכחיש, אזי מעורבותו של כבוד נשיא בית-המשפט העליון בהליכי החקיקה בכנסת הגיעה לשיאה באופן חסר תקדים, המסכן את אושיות הדמוקרטיה ואת עקרונות הפרדת הרשויות.

עד כה, אדוני, שמענו על פגישות אישיות של כבוד הנשיא עם חברי כנסת בימי שישי בלשכתו, על שיחות טלפוניות שוטפות עם המחוקקים והפעלת לובי ולחצים שונים בענייני חוק ומשפט. ואם נכונה השמועה שעתה משך נשיא בית-המשפט העליון הצעת חוק ממשלתית בין הקריאה השנייה לשלישית, וזאת עקב קבלת הסתייגויות הנוגעות לסמכותו הוא למנות שופטים שידינו בתיקי בג"ץ, זו חריגה קשה וחסרת תקדים, לא חוקית.

עקרון הפרדת הרשויות הוא הבסיס לקיום סדרי שלטון דמוקרטיים זה מאות בשנים. הפרת עיקרון בסיסי מן הסוג הזה שראינו השבוע אין לה אח ורע אף באחת מהשיטות הדמוקרטיות המוכרות לנו. הפעלת לובי ולחצים של נשיא בית-המשפט העליון על המחוקקים במקרה דנן, על יושב-ראש ועדת חוקה, חוק ומשפט, במישרין או בעקיפין – דרך אגב, הוא אינו מכחיש את זה – לא תיתכן בשום דמוקרטיה מערבית מוכרת; לא בארצות-הברית, לא בקנדה, לא בבריטניה, ואפילו לא לפי תפיסתו של הציבור הנאור בישראל.

אני חוזר ואומר, אדוני, אין לתופעה זו אח ורע בשום דמוקרטיה מערבית.

ואשר לאותם המשלחים את לשונם הלך וחזור, אומר את אשר אמר הנביא ישעיה בפרק א': "ואשיבה שפטיך כבראשנה ויועצך כבתחלה. אחרי כן יקרא לך עיר הצדק קריה נאמנה". תודה רבה, אדוני.

היו"ר נ' מסאלחה:

תודה. אדוני שר הביטחון, חיכינו לך. תענה קודם על הצעה לסדר-היום בנושא: חיול ספורטאים. אינני יודע אם שמעת את דברי חבר הכנסת כהן, אבל הוא הביא דוגמאות של אביב גפן ואחרים, שבאים מחוילים.

אריה גמליאל (ש"ס):

אדוני היושב-ראש, אולי חבר הכנסת כהן ייתן לו תקציר של דבריו.

יצחק כהן (ש"ס):

אמרתי, למה רק את האינסטנט ספורטאים? אפשר גם את נבחרת הדוק, נבחרת השש-בש ועוד כמה נבחרות. זה בקיצור, אם לזה ייקרא נשיאה בנטל.

היו"ר נ' מסאלחה:

אני לא מתערב, אבל למה אתה לא לוקח את סיירת מטכ"ל כדוגמה? למה לקחת אותם? – זכותך.

אדוני שר הביטחון, בבקשה.

שר הביטחון י' מרדכי:

אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, חבר הכנסת כהן, צה"ל, בתיאום עם משרד החינוך והתרבות, הכיר במעמד מצטיינים באוכלוסיית הספורטאים המצטיינים, המשתייכים לאחת מנבחרות ישראל. אלו, משהוכר מעמדם כספורטאים מצטיינים, עוברים טירונות כלל-צה"לית, שמשכה חמישה שבועות, ובסיומה הם משובצים ביחידות צה"ל השונות, בהתאם למעמדם למשך שנות שירות חובה.

לא ברור מהיכן לקח אדוני הנכבד את הנתון כי הללו מתגייסים "לכמה שעות". ברור שאין הדבר כך. תקופת שהייתם בחוץ-לארץ לצורך אימונים אינה נחשבת במניין שירותם אלא כדחיית שירות, שאותה ישלמו בהמשך.

כפי שאנחנו עושים, אדוני חבר הכנסת כהן, בתחומים אחרים, בהכירנו צרכים של מדינת ישראל, של עם ישראל בתחומים רבים, זה נכון גם באיתור ספורטאים מצטיינים, וכשהם מוכרים כספורטאים מצטיינים, וזה לא כולם; מעדות אישית אני יכול לומר לך – – –

יצחק כהן (ש"ס):

גם בשש-בש, גם בדוק.

שר הביטחון י' מרדכי:

זה לא בכל התחומים. אם תרצה, אוכל להביא לך את רשימת המצטיינים היום בצה"ל בענפי הספורט השונים, ותוכל בעצמך, אדוני, לעקוב ולראות מי הם אותם ספורטאים מצטיינים ומה מעמדם.

נכון שחלקם משובצים במקומות אשר בהם יוכלו לעסוק בספורט שבו הם מצטיינים, ובעיקר לייצג את מדינת ישראל בתחום הצטיינותם בארץ ובחוץ-לארץ. אני חושב, כמו כל ענף אחר שבו יש צורך שהחברה בישראל יהיו בה מצטיינים ויוצגו כראוי, ודאי שחשוב גם בתחום הספורט שיהיו אנשים מצטיינים ותינתן להם האפשרות, לרבות בתקופת שירותם, לעסוק בתחום הצטיינותם ולייצג את מדינת ישראל.

היו"ר נ' מסאלחה:

מה אתה מציע, שיסתפק בדברך?

שר הביטחון י' מרדכי:

אני מציע, אם חבר הכנסת כהן רוצה, שיסתפק בתשובתי.

היו"ר נ' מסאלחה:

חבר הכנסת כהן, אתה מסתפק בתשובה?

יצחק כהן (ש"ס):

כן.

היו"ר נ' מסאלחה:

תודה רבה. תודה, אדוני שר הביטחון.

הצעה לסדר-היום

פתיחת כביש החוף ליד המלון בגוש-קטיף לתנועה פלסטינית

היו"ר נ' מסאלחה:

הצעה לסדר-היום של חבר הכנסת צבי הנדל: פתיחת כביש החוף ליד המלון בגוש-קטיף לתנועה פלסטינית; מס' 5925. בבקשה.

צבי הנדל (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, כבוד השר, חברי חברי הכנסת, לפני שנים מספר נחתם הסכם, שדעתי עליו ידועה, אבל לא על זה אדבר כרגע. מי שחתם על ההסכם ומי שהוביל את ההסכם בוודאי התכוון להגיע להסכם של שלום אמיתי, וודאי שהיושבים באוסלו והבאים אחריהם, ובראשם אולי ככוח מניע חבר הכנסת יוסי ביילין, אומנם כהזיית שווא לדעתי, ציפו לשלום אמת.

בסופו של דבר, לאחר דיונים עם צה"ל והנושאים והנותנים בשם הממשלה דאז, והפלסטינים וערפאת בראשם, נחתם ההסכם. בהסכם יש הרבה סעיפים, וקטע אחד שעליו אני מדבר היום – הנסיעה בכבישים במרחבי חבל עזה.

בהסכם כתוב, שכל הכבישים, בכל חבל עזה, פתוחים לכולם, ליהודים ולערבים, הן בתוך גוש-קטיף, הן בתוך העיר עזה, הן בתוך חאן-יונס, בוודאי ובוודאי הכביש הראשי שמחבר את כפר-דרום עם נצרים. אפילו נקבע, שבמקומות, אף שהם עוברים לרשות הפלסטינית, שבהם יש סיכוי גדול לתנועה

יהודית מסיבית, יהיה סיור משותף. היום כבר מפורסם הסיור המשותף הזה – ועוד אספר לכם עליו – ובקטע שבין כפר-דרום לנצרים נקבע אכן סיור משותף, על מנת שיוכלו לנסוע.

הגיע הרגע והשלום פרץ וערפאת הגיע, אדוני השר, למרחבי חבל עזה. ומהר מאוד הבין צה"ל, שאם ימשיך להתיר ליהודים לנסוע על הכביש הזה, אולי יוכלו להיכנס לכביש, אך אין ספק שלא יוכלו לצאת. ולכן צה"ל סגר את רוב הכבישים, למעט מספר מינימלי של כבישים שמובילים עד שער היישוב וממנו. אז עוד הייתי ראש מועצה ורציתי להגיע ליישוב הצפוני בחבל. הייתי צריך לצאת מהחבל, מהמועצה האזורית שלי, לעבור חמש מועצות אחרות, על מנת להיכנס בחזרה למועצה שלי ולהגיע ליישובים הצפוניים. כי אם אסע ישר, ייקח לי עשר דקות להגיע ליישוב במקום שעה, ואז יש סכנה שאעבור בתוככי השלום, ואולי השלום ייפול עלי, ואולי איחנק מרוב שלום.

צה"ל, בחוכמתו, לא נתן לי לנסוע שם. מאחר שאיני יכול לנסוע שם, וזה מסוכן לי, חשב צה"ל בכמה מקומות לאסור גם על הערבים לנסוע, חוץ מכאלה שזקוקים לכך. מה זאת אומרת: בתוך גוש-קטיף יש רצף גדול של התיישבות יהודית, אבל גרים שם גם כמה בדואים, יש חלקות חקלאיות ויש גם חוף ים, והוחלט שמי שמעבד אדמה חקלאית במקום יוכל להיכנס ולצאת באופן חופשי מתי שהוא רוצה, ואין סכנה שיאונה לו איזה דבר רע מההתיישבות היהודית, ומי שבא לחוף הים וגר בחאן-יונס, גם הוא יכול להיכנס מתי שהוא רוצה ולצאת מתי שהוא רוצה, ולא מונעים זאת ממנו. צה"ל עורך בדיקות מדי פעם, מטעמי ביטחון, וזה טבעי.

אבל, לצערי הגדול, לא זו בלבד שאני לא יכול לנסוע בכבישים ההם, פניהם של ערפאת וחבר מרעיו בוודאי לא לשלום, והם מחפשים דרך לקעקע את היישוב היהודי, לגרום לו נזק, להמאס עליו את החיים. אין כאן הדדיות, זאת אומרת, אנחנו לא עושים להם צרות, כמובן. עם הערבים הנורמלים, שלא מקבלים הנחיות, אנחנו חיים נהדר, אנחנו נפגשים אלה עם אלה, עובדים יחד, עושים עסקים יחד, מזמינים למסיבות. מי שחי באזור מכיר את זה, ושר הביטחון היה בעבר אלוף הפיקוד, והוא יודע שכך הם פני הדברים.

אבל יש הנחיה מלמעלה, ואוי לו למי שלא נשמע להנחיות האלה, דמו בראשו, אין שם דמוקרטיה, להבאיש עלינו את חיינו. ואז פעם אחת חוסמים את הכביש ל-12 שעות; חוסמים את כל גוש-קטיף ליום שלם. גם מי שצריך להגיע לבית-חולים – צה"ל מביא לו שריונית או מסוק. כבר פעמיים הביאו מסוק בשביל זה.

ואחר כך מנצלים איזו פסקה בהסכם שנחתם בתמימותנו המטורפת, שמותר להם, בגוש-קטיף, להקים בחוף בית-מלון. אילולא עליתי על כך בתמימות, כמעט שמתאם הפעולות בשטחים חתם על כך. אמרתי לו: יש לי בקשה אחת אליך, רק תפתח את התוכניות ותראה במה מדובר. הוא אמר: בבקשה, בבקשה, אני לא מאשר תוכניות. אמרתי לו: רק תראה. כאשר פתח את התוכניות, נהיה לו שחור בעיניים. היתה שם תוכנית לבנות מלון, קטנצ'יק כזה, שבעה קילומטרים אורכו. אני לא מכיר מלון שבנוי מיחידות דיור. מה שטחה של יחידת דיור ב"הילטון"? – 20 מטר רבוע, 16 מטר רבוע, 25 מטר רבוע? כל יחידת מלון שם היתה 100 מטר רבוע. צריך להיות דביל כדי שלא להבין למה הם התכוונו. הם רצו להקים שם התיישבות מסיבית בניגוד להסכם, בתוך גוש-קטיף, במקום שבו הבית שלי.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

זו עזה, זו אדמה שלהם. לא מספיק שאתם עצם בגרון של השלום, עצם בגרון של התושבים?

צבי הנדל (מפד"ל):

דהאמשה היקר, כל זה כדי להכניס לשם מחבלים עם נשק. אדוני הנכבד, מר דהאמשה היקר, אני מוכן להזמין אותך אלי.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

צבי הנדל (מפד"ל):

שמעתי אותך.

היו"ר נ' מסאלחה:

דהאמשה, יש לנו הזמנה, אני ואתה אצל צבי הנדל. נלך לעזה וניכנס לשם.

צבי הנדל (מפד"ל):

אני מזמין אותך בכבוד גדול, ותראה איפה יושבים היישובים שלנו עד האחרון שבהם. אלה דיונות של חול, שאפילו הבדואים מעולם לא התיישבו בהן. לא לקחתי מילימטר מאיש, מעולם.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

אלו אדמות חול הדרושות להם.

צבי הנדל (מפד"ל):

אל תפריע לי. שלא יעלה על דעתך שיש פה איזו בעיה, שגזלו מהם אדמות. נכון, יש יהודונים לצערי הגדול, קטנים כאלה, שמספרים סיפורי בדים כדי לחמם אתכם, כאילו גזלנו אדמות ממישהו.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

לא צריך לחמם.

צבי הנדל (מפד"ל):

מעולם זה לא היה שלהם, מעולם לא היתה שם פלשתינה, מעולם האדמות האלה לא היו שלהם.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

הסבא של הנביא מוחמד קבור בעזה.

צבי הנדל (מפד"ל):

אדוני השר, אני מגיע לעצם העניין, ואני רוצה לסכם: אדוני השר, לא השתנה מאומה. על-פי ההסכם מותר להם לנסוע בכל מקום, בדיוק כמו שמותר לי. אני לא נוסע בשום מקום, לא מפני שצה"ל לא נותן לי, מפני שצה"ל יודע כי אמות אם אסע שם. אם לא רוצים דיביזיות כדי ללוות אותי, לא נותנים לי לנסוע, ואני מבין אותם. אבל אני לא מבין בשום פנים ואופן, למה כדי למצוא חן לרגע בשיחה כזאת או אחרת, עם מנהל משא-ומתן כזה או אחר, אני צריך לתת למאסה של כלי רכב לעבור כקפנדריה, כקיצור דרך, על מנת להמאס עלינו את החיים. הם רוצים להעביר את כל התנועה הזאת. אלה לא ערבים שנזקקים לצורך החיים השוטפים שלהם להיכנס לגוש-קטיף. אלה נכנסים, אין לי בעיה אתם. אין לי בעיה עם שוחרי שלום, יש לי בעיה עם כאלה שבאים לשם פרובוקציה.

אני מבקש מכבוד השר לבחון היטב את הנושא הזה. מי שאכן לא זקוק להיכנס לגוש-קטיף אלא כדי לעשות קיצורי דרך, לא ייכנס. זו לא דרך המלך, זהו כביש צר שעובר מטר מהמלון, ואם אזיז אותו – יהיה מטר מגני-טל או מנווה-דקלים. כל מה שאני מבקש לומר הוא, שערבי שנכנס לגוש-קטיף כי הוא חפץ בנושאי שלום – חקלאות, עבודה, ללכת להתרחץ בים – הכול בסדר. אבל לצורכי פרובוקציה, לא ניתן. שום החלטה שבעולם לא יכולה לשנות את זה, אלא אם כן ישתנה משהו, ואני אוכל לנסוע לנצרים בבטחה, בלי שגדוד או חטיבה יצטרכו לשמור עלי. שום סיבה שבעולם לא תשנה זאת, לא בגלל פושע כזה או פושע אחר. אני הרי יודע מאיפה זה התחיל: פושע בא לשם עם קבוצת אנשים ואמר לצה"ל: עד שתיתנו לי לעבור, כל גוש-קטיף חסום. יום שלם היה גוש-קטיף חסום, ואז הבטיחו לו, שבעתיד, כאשר היהודים יירגעו, יפתחו לו את הדרך.

אדוני השר, האמן לי, אני מכיר את הנושא אחורה וקדימה, למטה ולמעלה. אפשר גם לתת לי תשובה מאוד מנומקת ומלומדת. אני מסתפק אפילו ברבע תשובה. אני מאוד מבקש לבדוק, אם אפשר שלא לאפשר לשום ערבי שלא צריך להיכנס לגוש-קטיף לעבור לצורכי פרובוקציה ולהמאס עלינו את החיים. אם כך ייעשה, ייעשה צדק גם עם היישובים שלנו. אנחנו לא אוהבים הפגנות, אנחנו לא אוהבים את המשחק הזה של שוטרים וגנבים ומעצר. איפה, ריבוננו של עולם? – ליד המלון שלנו. לחבר'ה שלנו אסור לעמוד שם? צריך להביא משטרה? זוהי משטרה? אלה הבעיות הגדולות שיש לנו? תודה רבה.

היו"ר נ' מסאלחה:

תודה. ישיב שר הביטחון. תודה, אדוני.

שר הביטחון י' מרדכי:

אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, חבר הכנסת הנדל, הסכמי אוסלו קבעו, כי ציר החוף יהיה פתוח, וכך היה. בעקבות התפרעות ופרובוקציות של עלי שאהין, איש המנגנון הפלסטיני, הוחלט . אלוף פיקוד הדרום, VIP להציב מחסום מצפון ומדרום למלון, ולא לאפשר מעבר בציר החוף, למעט לאחר תקופה ארוכה שבה היה הציר סגור במסגרת סלילת הכביש מדרום לטחנת הקמח, למשאיות שייכנסו לטחנה אבל דרך הצירים הדרומיים העוקפים, וזאת על מנת לאפשר תנועה – – –

צבי הנדל (מפד"ל):

הציר הזה מעולם לא היה פתוח. מעולם לא נסעו על ציר החוף ליד המלון, אפילו לא רכב אחד. יש גבול כמה אפשר למרוח את העניין.

שר הביטחון י' מרדכי:

אדוני חבר הכנסת, הזיכרון של אחד משנינו מתעתע בו.

צבי הנדל (מפד"ל):

אחרי אוסלו?

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

אני יודע שהיית בעזה אלוף פיקוד הדרום – – –

שר הביטחון י' מרדכי:

אני הייתי שם פעמים מספר, ואפילו לא היו שם מחסומים. הייתי לא רחוק מהבית של חלק ממשפחתך שם עם הרמטכ"ל הקודם, ואחר כך עם הרמטכ"ל הנוכחי, והתנועה התנהלה ללא פיקוח ושליטה, והתנהלה שם תנועה. והמחסומים הושמו ביום מסוים כדי לבדוק מי עובר שם.

בנימין אלון (מולדת):

הוא מדבר – ליד המלון.

שר הביטחון י' מרדכי:

ליד המלון. אני מכיר את הדרך ואני מכיר את המחסומים.

צבי הנדל (מפד"ל):

הם לא עברו ליד המלון.

שר הביטחון י' מרדכי:

כשאני באתי לשם הוריתי לפרוץ את ציר העגלות, בכספי מערכת הביטחון, כדי לאפשר את המעקב שם. ואתה יודע ואני יודע, שהם נסעו שם, תושבי המקום ואלה שגרים סמוך.

צבי הנדל (מפד"ל):

בבקשה, אז אין לי בעיה.

שר הביטחון י' מרדכי:

מה שנקבע על-ידי אלוף פיקוד הדרום, שעל בסיס הקביעות שלו מי שיוחלט יעבור שם דרך המחסומים, ואכן ייקבעו קריטריונים בשאלה מי אמור לנוע שם, ייתנו למי שצריך לנוע שם, וכך גם המשאיות המביאות חיטים וקמח אל הטחנה ומן הטחנה. סוכם כי לא ישתמשו בדרך המלך כדי שלא להפריע את תנועת ההתיישבות היהודית הזורמת על ציר אחד בודד, אלא המשאיות ינועו מדרום בציר עוקף וייכנסו שם לתחנה הלוח וחזור.

בהזדמנות הראשונה נהיה שם פעם נוספת עם הרמטכ"ל ונבדוק פעם נוספת את כל הסידורים במקום, את הנכנסים והיוצאים. מוטב כי נאפשר לאלוף הפיקוד ולצה"ל לבצע את הדברים שהם לטובת הציבור שחי שם, כל הציבור שחי שם, ומי כמוך יודע את המורכבות שיש במואסין ואת המורכבות שיש מצפון ומדרום לגוש-קטיף, וכל מערכת חיים שבה ישולבו בצורה הגיונית מערכות החיים שיאפשרו לאלה ולאלה להתקיים ללא הפרעות.

גם אני מתפלל, חבר הכנסת הנדל, ליום שבו ישררו שקט וביטחון בכל הרצועה וניתן יהיה לנסוע לחאן-יונס לקניות ולעזה לסיורים.

צבי הנדל (מפד"ל):

כמו שנסענו לפני השלום.

שר הביטחון י' מרדכי:

נסענו לפני האינתיפאדה, ובאינתיפאדה הדברים השתנו. לפי מיטב זיכרוני, גם אז באתי לרצועה ואמרתי מה המשמעות של אלימות לכלל הצדדים, ומשפרצה האלימות – להחזיר את המצב לקדמותו לוקח זמן. אני מלא תקווה, שכפי שאנחנו יכולים ורוצים בעתותינו החופשיות לטייל בכל מקום במזרח התיכון, ברבת-עמון ובמצרים, כך בכל מקום בתוך ארץ-ישראל, שבה חיים הפלסטינים והישראלים, ניתן יהיה לחיות וניתן יהיה לנסוע. ניתן יהיה לנסוע בעזה, כפי שנוסעים ביריחו, וניתן יהיה לנסוע ברפיח, בחאן-יונס, כפי שנוסעים ישראלים בקלקיליה, בטול-כרם ובג'נין.

אני נמנה עם המאמינים שיגיע היום, ועד שיגיע היום לא נחריף את היחסים אלא נמצא את הגשרים המתאימים שיאפשרו להגיע ליום הזה.

היו"ר נ' מסאלחה:

תודה, אדוני שר הביטחון. חבר הכנסת הנדל, האם אתה מסתפק בתשובה שלו?

צבי הנדל (מפד"ל):

אני יכול – 30 שניות?

היו"ר נ' מסאלחה:

אתה יכול, בבקשה.

צבי הנדל (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, כבוד השר, אם הבנתי אותך נכון, אני מסתפק בתשובה ואני מעביר את זה גם לחברי. אני הבנתי שיוצבו מחסומים ויעברו מקומיים שזקוקים לכך לפרנסתם או לפעילותם, ולא יהיה שם עורק תחבורה במקום עורק התחבורה הראשי. אני מניח שאם כך יהיו הדברים אז יוסרו האי-הבנות.

בנימין אלון (מולדת):

הוא לא אמר את זה.

צבי הנדל (מפד"ל):

כך שמעתי.

שר הביטחון י' מרדכי:

דברי, אדוני היושב-ראש, היו ברורים. אמרתי אותם על-פי קביעות של אלוף פיקוד הדרום.

היו"ר נ' מסאלחה:

נכון, מי שצריך לעבור עובר לפי הקביעה, כך אני הבנתי. הרי יש פרוטוקול.

צבי הנדל (מפד"ל):

אני מבקש להעביר את הנושא לוועדת החוץ והביטחון.

היו"ר נ' מסאלחה:

ועדת החוץ והביטחון. חבר הכנסת דהאמשה רוצה להסיר; בבקשה.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

כבוד היושב-ראש, כבוד השר, חברי הכנסת, טוב שיש לנו שר ביטחון שמניסיונו מעיד בפנינו, חבר הכנסת הנדל, שהכביש היה כל הזמן פתוח. אבל בוא נניח שהוא לא היה פתוח, שבשעת לילה באתם אתם המתנחלים וסגרתם שם את הכביש ומנעתם מתושבי המקום, אנשי עזה, לעבור שם. אז מה

אתה רוצה, שעזה תיסגר בגלל שניים-שלושה מתנחלים בכל בית-מלון ובכל דרך? הרי יש הסכמי שלום עכשיו, בעזה יש אוטונומיה, יש אזור ומדינת ישראל מחויבת להסכמים האלה. שר הביטחון מחויב גם כן להתחייבויות האלה. מה אתם רוצים?

השלום יהיה. המתנחלים ירצו או לא ירצו – שלום יהיה. המתנחלים ירצו או לא ירצו – הכבישים יהיו עבירים. ירצו או לא ירצו – אנחנו נעבור לתקופה הרבה יותר נאורה ומיושבת. הריב והמדון והשיגעונות האלה – כל עם ישראל וכל מדינת ישראל נפשם נקעה מהם. די לעשות פרובוקציות ולהפריע לתהליך השלום.

צבי הנדל (מפד"ל):

אתה דובר עם ישראל?

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

לא, הדברים לא יהיו על-פי העמדות שלכם. אם כל כך רע וכל כך מפריע לך, חזור הביתה. מה אתה עושה בעזה? מה יש לך בגוש-קטיף?

צבי הנדל (מפד"ל):

בחיים לא נעזוב שם.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

חזור הביתה למדינת ישראל ותן לאנשים לחיות. תפסיקו לעשות פרובוקציות.

צבי הנדל (מפד"ל):

אני בבית. לא רק אני, אלא דורי דורות אחרי ימשיכו להיות שם.

היו"ר נ' מסאלחה:

חבר הכנסת הנדל, הוא עורך-דין, הוא נותן לך עצה חינם. מה אתה רוצה.

חבר הכנסת אלון, בבקשה. במסגרת דקה.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

צה"ל יוציא אותך משם.

צבי הנדל (מפד"ל):

טעויות כאלה עושים פעם אחת בחיים.

בנימין אלון (מולדת):

חבר הכנסת דהאמשה, חוף הנגב זה ביתנו, אבל לא עכשיו.

אדוני היושב-ראש, אדוני השר, אם אדוני השר כל כך פורמליסט ודבק בהסכם אוסלו כמו שזה הובע בלשון צחה ובמלים באווירה נינוחה, יש לנו לפי ההסכמים 13 קילומטר חוף שאנחנו את כולם מפקירים, חוץ מהמלון הקטן וחוף-תמרים שצמוד לו, וחוף-אשלים.

צבי הנדל (מפד"ל):

7 קילומטרים.

בנימין אלון (מולדת):

סליחה, 7 מתוך 13.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

בנימין אלון (מולדת):

אני מארץ-ישראל, וחוז מחוף-אשלים שאנשי הנגב כבר לא מגיעים אליו, אנחנו נותנים להם להשתלט על כל 7 הקילומטרים של החוף. אם כבר יש הסכם, תהיה סיירת ירוקה, שאלוף הפיקוד יקבל הנחיות מהשר איך להקפיד על הוראות ההסכם "המכובד" הזה, הסכם אוסלו, ויישאו לארץ-ישראל, הענייה בחופים, אותם 7 קילומטרים חוף, שהם שלנו לפי ההסכם. תודה.

היו"ר נ' מסאלחה:

תודה רבה. ואנשי עזה מה יעשו? יש שם מיליון, 2 מיליונים, ואתה לא דואג להם?

צבי הנדל (מפד"ל):

יש להם 50 קילומטר חוף.

היו"ר נ' מסאלחה:

אתה עדיין עומד על ועדה?

צבי הנדל (מפד"ל):

ועדת החוץ והביטחון.

היו"ר נ' מסאלחה:

מי בעד העברת הצעתו של חבר הכנסת הנדל לוועדת החוץ והביטחון?

הצבעה מס' 7

בעד ההצעה להעביר את הנושא לוועדה – 3

בעד ההצעה שלא לכלול את הנושא בסדר-היום – 2

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הנושא לוועדת החוץ והביטחון נתקבלה.

היו"ר נ' מסאלחה:

שלושה בעד, שניים נגד, אין נמנעים. הנושא מועבר לוועדת החוץ והביטחון.

צבי הנדל (מפד"ל):

תודה, אדוני היושב-ראש, שעזרת לי.

היו"ר נ' מסאלחה:

שידונו בזה.

הצעת חוק הנכים (תגמולים ושיקום) (תיקון מס' 20), התשנ"ט–1998

(קריאה ראשונה)

היו"ר נ' מסאלחה:

אנחנו עוברים להצעת חוק הנכים (תגמולים ושיקום) (תיקון מס' 20), התשנ"ט–1998, בקריאה ראשונה. אדוני השר, בבקשה.

שר הביטחון י' מרדכי:

אדוני היושב-ראש, חברי כנסת נכבדים, אני מתכבד להביא לאישור מליאת הכנסת, בקריאה ראשונה, את הצעת חוק הנכים (תגמולים ושיקום) (תיקון מס' 20), התשנ"ט–1998.

ההצעה כוללת תיקונים בכמה עניינים. הראשון בהם נועד להיטיב עם נכים מבוגרים.

הניסיון מלמד, שעם התבגרות הנכה הולכות וגדלות הוצאותיו הקשורות בנכותו. על-פי חוק הנכים (תגמולים ושיקום) [נוסח משולב], התשי"ט-1959, והתקנות מכוחו, נכה שדרגת נכותו 50% ויותר מקבל בהגיעו לגיל 55 תוספת של 7% לתגמוליו, בגיל 57 – תוספת של 14%, ובגיל 59 – תוספת של 21%. הניסיון מוכיח, שגם בנכות של 40% עד 49% יש צורך בתוספת כספית לתגמול ככל שהנכה מתבגר.

מוצע להוסיף לחוק סעיף ולפיו לנכה בן 57 שנים או יותר שדרגת נכותו 40% עד 49% תשולם תוספת לתגמוליו בהתאם לגילו, בשיעורים ובתנאים שייקבעו בתקנות. לכשיתקבל החוק, תהא הכוונה לקבוע בתקנות, כי נכה בן 57–58 יקבל 7% תוספת, ונכה בן 59 ומעלה יקבל 14% תוספת לגמלתו.

בתיקון נוסף לחוק מוצע לבטל את סעיף קטן (ה) בסעיף 33 בחוק הנכים (תגמולים ושיקום) ואת סעיף קטן (ה) בסעיף 25 בחוק משפחות חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום), התשי"א-1950.

על-פי המצב הקיים בהליך בוועדת ערעור, בא-כוח של הנכה, או בא-כוח של תובע לפי חוק משפחות חיילים שנספו במערכה, זכאי לשכר טרחה רק באישור הוועדה ובשיעור שהיא תקבע. בעקבות בקשות שהופנו לאגף השיקום מעורכי-דין המייצגים נכי צה"ל, אשר ביקשו לבטל את הסעיף הקובע כי ניתן לקבל שכר טרחה רק באישור ועדת הערעור, בשיעור שהיא תקבע, קודמה בממשלה הצעה לבטל סעיפים אלה. במחשבה שנייה, משרד הביטחון סבור, כי בשלב זה אין מקום לקדם תיקון זה, ולכן כאשר תידון הצעת החוק בוועדת העבודה והרווחה ידרשו הממשלה ומשרד הביטחון שלא לכלול תיקון זה בנוגע לשכר הטרחה ולהשמיטו מהנוסח שיאושר לקריאה שנייה ושלישית.

תיקון נוסף מתייחס לסמל נכה למי שאינו מוכר כנכה לפי חוק הנכים. לפי האמור בחוק, זכאי מי שבחר בזכויות לפי חוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ט-1995, לקבל סמל נכים. למעשה, אין משמעות כלשהי לקבלת סמל זה למי שאינו מוכר כנכה צה"ל, ולכן מוצע לבטל הוראה זו בחוק.

תיקון מרכזי אחרון בשורת התיקונים עוסק בתקופת הביניים בין הגשת התביעה לבין סיום ההליכים. על-פי המצב הקיים, ניתן לאשר מימון טיפול רפואי על חשבון המדינה בפרק הזמן שבין הגשת תביעת הנכות ועד להכרת קצין התגמולים. בתי-המשפט, בכמה פסקי-דין, הפנו קריאה למחוקק לתקן את החוק ולהבהיר, שבמקרים שבהם קצין תגמולים מחליט לדחות את תביעת הנכות, ניתן יהיה לאשר טיפול רפואי רק עד מועד החלטת קצין התגמולים. אשר על כן מוצע לקבוע, שקצין התגמולים יאשר טיפול רפואי במשך הזמן שבין הגשת תביעת הנכות ועד למתן החלטת קצין התגמולים, כאשר יש יסוד סביר להניח שתביעת הנכות תוכר.

אני מבקש כי הכנסת תאשר את הצעת החוק בקריאה ראשונה ותעבירה לדיון בוועדת העבודה והרווחה לשם הכנתה לקריאה שנייה ושלישית.

היו"ר נ' מסאלחה:

תודה, אדוני. הדיון מתחיל. חבר הכנסת בני אלון, בבקשה.

בנימין אלון (מולדת):

אדוני היושב-ראש, אדוני השר, הצעת חוק הנכים (תגמולים ושיקום) (תיקון מס' 20) – התיקון שמוצע כאן, אני מתאר לי שבא ברובו מן השטח, ויש כמובן הרבה היגיון בכך, שעם הגיל, הנכות משמעותית יותר, פוגעת יותר, ולכן הצרכים, גם הכספיים וכל הכרוך בהם, מצריכים התייחסות ושקלול אחר של האחוזים.

קראתי את החוק הזה עכשיו, לא הספקתי לעיין בו, מגיעות אלי הרבה פניות של אזרחים, אדוני השר, שקשורות לאגף השיקום ולנושא הזה של תגמולים. יש לי הרגשה, ואולי אני טועה, שהקריטריונים לא מספיק מוכרים, מפורסמים וברורים בשפה שלא מצריכה דווקא עורכי-דין. נכון שגם פה אתם מתקנים בחוק, שעורכי-דין יוכלו לקבל תיקים בלי הגבלה הקיימת שם, אבל אני מוכרח לומר לאדוני השר, מדי פעם אני מקבל פניות, כמו – צריך פרוטקציה כדי לקבל תחנת דלק, צריך קשרים כדי לקבל כל מיני דברים שאני אינני מאמין להם, אבל אלו פניות חוזרות ונשנות, ולפעמים זה מסתיים בשביתות ובלחצים, והמצב הנפשי של האנשים האלה והמצב הגופני והרקע הציבורי של הנכות הזאת, זאת לא נכות שאדם קיבל אותה רק על רקע פרטי – כל זה מעורר הרגשה קשה.

הייתי ממליץ, מעבר לזה שנתמך בתיקונים המוצעים, לרבות העניין הזה של עורכי-דין שהוא נחוץ, שתהיה גם שפה פשוטה, מוכרת וידועה לכל מי שלצערנו נזקק לדברים האלה. ראיתי פה ושם פרסומים של אגף השיקום; נדמה לי שעדיין יש תחושה שיש כל מיני סודות ופרוטקציות כדי לקבל כל מיני הטבות, שהן כידוע מעוגנות בקריטריונים השווים לכל אחד. תודה.

היו"ר נ' מסאלחה:

תודה רבה. חברי הכנסת, אנחנו עוברים להצבעה. אמתין לחבר הכנסת אלון שיגיע למקומו.

הצעת חוק הנכים (תגמולים ושיקום) (תיקון מס' 20), התשנ"ט–1998 – קריאה ראשונה.

הצבעה מס' 8

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לוועדה – 4

נגד – אין

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הצעת חוק הנכים (תגמולים ושיקום) (תיקון מס' 20), התשנ"ט–1998,

לוועדת העבודה והרווחה נתקבלה.

היו"ר נ' מסאלחה:

ארבעה בעד, אין מתנגדים, אין נמנעים. הצעת החוק אושרה והיא עוברת לוועדת העבודה והרווחה להכנה לקריאה שנייה ושלישית.

הצעת חוק משפחות חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום)

(תיקון מס' 20), התשנ"ט-1999

(קריאה ראשונה)

היו"ר נ' מסאלחה:

חברי הכנסת, אנחנו עוברים לנושא הבא: הצעת חוק משפחות חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום) (תיקון מס' 20), התשנ"ט-1999, קריאה ראשונה. בבקשה, אדוני שר הביטחון.

שר הביטחון י' מרדכי:

אדוני היושב-ראש, חברי כנסת נכבדים, אני מתכבד להביא לאישור מליאת הכנסת, בקריאה ראשונה, את הצעת חוק משפחות חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום) (תיקון מס' 20), התשנ"ט-1999.

ההצעה כוללת תיקונים בשני עניינים הנוגעים להורים שכולים ולאלמנות, ויש בהם כדי להיטיב.

ואלה עיקרי התיקונים: סעיף 10א בחוק משפחות חיילים שנספו במערכה קובע, כי משולמת להורים שכולים תוספת לתגמול, בעבור כל אחד מילדיהם יהיה תגמול הקטינים עד מלאות להם 21 שנים, בשיעור של 10% מהתגמולים המשולם לזוג הורים שכולים – כל אח או אחות של הנספה. מוצע להאריך את משך הזמן לתשלום התוספת עד מלאות לילדים 22 שנים, משום שבמציאות הישראלית, בדרך כלל, הם עדיין סמוכים על שולחן ההורים ומקבלים תמיכה כספית מהוריהם גם בגיל זה.

סעיף 12א(ג) הקיים בחוק מאפשר לאלמנה שנישאה בשנית ונישואיה השניים פקעו בתוך 14 שנים, ואם יש לה ילדים הסמוכים על שולחנה – בתוך 21 שנים, לחזור ולקבל זכויות כאלמנת נספה על-פי החוק. מבחן השנים הוכיח, כי יש להיטיב ולאפשר חזרה לזכויות בצורה רחבה יותר. מוצע להסיר את מגבלת השנים הקבועה כיום בחוק, ובמקום זה לקבוע: 1. אלמנה שנישאה בשנית ונישואיה השניים פקעו בעקבות גירושין, תוכל לשוב ולקבל זכויות מיום פקיעת הנישואין; 2. אלמנה שנישאה שנית ונישואיה השניים פקעו בעקבות התאלמנות בטרם מלאו לה 65 שנה, תוכל לשוב ולקבל זכויות מיום פקיעת הנישואין. כמו כן מוצע שהתיקון הזה בדבר חזרה לזכויות יחול על אלמנה שנישואיה יפקעו לאחר כניסתו לתוקף של החוק המוצע.

כמה הצעות חוק פרטיות בנושא כאוב זה, אשר הוגשו בשנים האחרונות על-ידי חברי הכנסת, מצויות כיום על שולחן ועדת העבודה והרווחה, והוועדה ממתינה להצעת החוק הממשלתית. מטרתי היא

לאחד את הדיון בעניין כך שוועדת העבודה והרווחה תדון בהצעת החוק הממשלתית במקביל להצעות החוק הפרטיות.

אשר על כן אני מבקש מהכנסת לאשר את הצעת החוק בקריאה ראשונה ולהעבירה לוועדת העבודה והרווחה לצורך הכנתה לקריאה שנייה ולקריאה שלישית.

היו"ר נ' מסאלחה:

חברי הכנסת, דיון. חבר הכנסת צבי הנדל וחבר הכנסת בני אלון. אתה נרשמת, בני אלון?

אדוני שר הביטחון, רק שנינו לא עושים פריימריס. רק אני ואתה. עכשיו מתקיימת ועידת מפלגת העבודה, ואני היחיד שלא שם. כולם שם. אתה לא עושה פריימריס.

צבי הנדל (מפד"ל):

מה אתי? מה אתי?

היו"ר נ' מסאלחה:

בבקשה.

צבי הנדל (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, כבוד השר, חברי חברי הכנסת, אני חושב שאין ראוי מתיקון חוק זה שהביא שר הביטחון בנושא אלמנות צה"ל. היו מקרים מצערים, שבגלל העדר התיקון המוצע היו אלמנות שנמנעו מלהתחתן, חלקן מנעו עצמן לחלוטין, חלקן חיו לפי אמונתי בחטא, על מנת שלא לערער את הביטחון הכלכלי העתידי, כי לך תדע, בחיים שלנו הכול יכול לקרות.

התיקון הזה הוא חשוב מאוד, ודאי שלקבוצת אנשים ששייכים לאנשים מאמינים, שומרי דת ישראל, שלא יכולים לחיות בחטא, ומטעמים אלה שהתיקון הזה עד היום לא הובא, ניזוקו הרבה מהם כלכלית.

ראוי גם עניין הארכת הגיל של הילד עד אחרי שחרורו מצה"ל.

התיקונים ראויים, חשובים מאוד, מכסים אוכלוסייה שאין אחד בבית הזה שלא רוצה בטובתה.

אני מברך את השר ואני מברך את מערכת הביטחון שמצאה לנכון להביא לתיקון חוק זה. תודה.

היו"ר נ' מסאלחה:

תודה. חבר הכנסת בני אלון.

בנימין אלון (מולדת):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אדוני השר, אני חושב שהחוק באמת הזה חשוב.

נתחיל בסעיף הראשון שלו. היה מן הראוי, שלא רק במשפחה הכואבת הזאת, המצומצמת, שאדוני השר מייצג אותה כאן בהצעת החוק הזאת ודואג לה כמה שאפשר, שבכלל נזכור שגם לילדים עד גיל 21-22 אנחנו עדיין צריכים לדאוג בכל דבר, ובכלל לצרכים לא רק בתחום הזה. זה הגיוני שאותן הטבות שניתנות להורים שכולים תינתנה על כל ילד עד גיל 22. אני רק מעיר הערה צדדית, שכשפוקע הביטוח הלאומי גם לאזרחים סתם יש ילדים בצבא, ששולחים להם חבילות, אתה נמצא במצב כזה שאנשים הבנויים על הדבר הזה מרגישים את החיסרון. אני כבר קיבלתי כמה בקשות להתייחס לנושא הזה. בכל אופן פה, במשפחה המצומצמת הזאת של חיילים שנספו במערכה וקרוביהם, זה תיקון ראוי.

התיקון השני אומנם נוגע רק בנושא הזה של מענק נישואין, לא מתייחס כללית לכל המצבים האלה שקורים לאלמנות עם נישואיהן השניים, ובאמת, כמו שציין חבר הכנסת הנדל, אלמנות מגיעות למצבים מאוד לא נעימים, שהן מעדיפות, כדי שלא לשנות את מצבן הכלכלי, לא להירשם לנישואים בצורה מסודרת וחוקית, וזה דבר שבפירוש יש בו, אחרי כל מה שעברה אותה אלמנה, יש בו הכבדה מיותרת שלא ממין העניין. אף שהחוק עצמו מתייחס רק אל מענק הנישואין, שהיא לא תצטרך להשיב אותו וכו', אני חושב שבכל אופן יש כאן התייחסות אל הציבור המסוים הזה, וגם הצעות החוק הפרטיות, אני לא יודע לאיזה שלב הן הגיעו כולן, אבל חלקן היו רחבות יותר, נדמה לי של חבר הכנסת יהב ואחרים.

אני חושב שאנחנו צריכים רק לברך את השר על היוזמה הזאת, ונקווה, באמת, שאותן משפחות ששום פיצוי כספי לא פותר שום בעיה יראו את היחס המיוחד שנותנת המדינה בהעדפה ובהתייחסות פרטנית לצורכיהן ולבעיותיהן. תודה.

היו"ר נ' מסאלחה:

תודה רבה. חבר הכנסת חנן פורת.

חנן פורת (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, אדוני שר הביטחון – – –

היו"ר נ' מסאלחה:

חבר הכנסת אלון.

חנן פורת (מפד"ל):

אומר רק מלים ספורות. אני מלווה את הסוגיה הכאובה הזאת של אלמנות של חללים, של נופלים במערכות ישראל פרק זמן ארוך, ואני עד גם לאותם שברים, לאותם משברים, הן של אלה שלא נספו והן של אלה שנספו, עוד מימי הקבוצה הגדולה של האלמנות בגוש-עציון, דרך מפגשים עם הנשים, ואני רוצה לומר לך, אדוני שר הביטחון, שהתיקון הזה – בעיקר אני מתייחס לסוגיה הזאת של התיקון, שמאפשר לאלמנה לזכות ולקבל תגמולים אם כי בהיקף הנאות גם לאחר נישואיה השניים – הוא תיקון שאין כמותו נכון גם מבחינה מוסרית, מנקודת מבטה של המדינה, וגם מתוך מגמה למנוע את החיים לעתים ללא נישואים, חיי משפחה בפועל ללא נישואים, מתוך רצון לזכות באותם תגמולים.

הייתי עד לסיפורים מזעזעים של אנשים שביקשו להינשא, ורק מהסיבה הזאת בעצם מנעו את נישואיהם, עם כל ההשלכות הקשות שהיו כרוכות בכך, ואני מאוד שמח על כך שהדבר הזה מוצא את ביטוי בתיקון, ומקווה גם שיצליח להגיע לידי גמר עוד בכנסת הזאת. ועדת החוץ והביטחון עוסקת – – –

שר הביטחון י' מרדכי:

ועדת העבודה והרווחה.

חנן פורת (מפד"ל):

נקווה בכל לב שוועדת העבודה והרווחה תמצא את הדרך לסיים את החקיקה הזאת, ואז נזכה באמת גם בשלהי כהונתה של הכנסת הזאת לחוק מתוקן שיצא מתחת ידינו. תודה רבה.

היו"ר נ' מסאלחה:

תודה רבה. חברי הכנסת, אנחנו עוברים להצבעה. אני אמתין לך, חבר הכנסת פורת.

הצעת חוק משפחות חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום) (תיקון מס' 20), התשנ"ט-1999, קריאה ראשונה – מי בעד העברת הצעת החוק לוועדת העבודה והרווחה כדי להכין אותה לקריאה שנייה ולקריאה שלישית?

הצבעה מס' 9

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לוועדה – 5

נגד – אין

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הצעת חוק משפחות חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום) (תיקון מס' 20), התשנ"ט-1999, לוועדת העבודה והרווחה נתקבלה.

היו"ר נ' מסאלחה:

חמישה בעד, אין נגד, אין נמנעים. הצעת החוק אושרה, והיא מועברת לוועדת העבודה והרווחה להכנה לקריאה שנייה ולקריאה שלישית.

הצעת חוק הבחירות לכנסת ולראש הממשלה (תיקון מס' 34), התשנ"ט-1999

(קריאה שנייה וקריאה שלישית)

היו"ר נ' מסאלחה:

חברי הכנסת, אנחנו עוברים להצעת חוק הבחירות לכנסת ולראש הממשלה (תיקון מס' 34), התשנ"ט-1999, בקריאה שנייה ובקריאה שלישית. יציג אותה יושב-ראש ועדת החוקה, חוק ומשפט חבר הכנסת חנן פורת; בבקשה.

חנן פורת (יו"ר ועדת החוקה, חוק ומשפט):

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, חבר הכנסת הבודד הרב בני אלון, אילו רצינו, ייתכן שהיינו יכולים בשעה זו להפיל את הצעת החוק הזאת ברוב של שניים, ודומני שאז היינו יכולים לעכב את הבחירות. הדבר הזה נתון כעת, כהכרעה גורלית, אדוני הרב בני אלון, בידי שנינו, מפני שהחוק הזה – – –

היו"ר נ' מסאלחה:

וגם היושב-ראש, שיכול להכריז על הפסקה והמשך דיון.

חנן פורת (יו"ר ועדת החוקה, חוק ומשפט):

— — — שהרי החוקים שלפנינו הם חוקים פשוט קריטיים למהלכן התקין של הבחירות, החל מפרסום פנקס הבוחרים, לוח הזמנים שנדרש לשם כך ושאר סדרים טכניים שדרושים כדי לאפשר בחירות לכול.

החוק הזה, שהוכן בזריזות אבל לא בבהילות על-ידי הוועדה, הוגש על-ידי רק אתמול כאן לקריאה ראשונה. בוועדה הכנו אותו לקריאה שנייה ושלישית. אני מדבר פה על שני חוקים, אדוני היושב-ראש. החוק הראשון הוא — — —

היו"ר נ' מסאלחה:

הצעת החוק הראשונה היא הצעת חוק הבחירות לכנסת ולראש הממשלה (תיקון מס' 34), התשנ"ט–1999, והצעת החוק השנייה היא הצעת חוק הבחירות לכנסת החמש-עשרה ולראש הממשלה (הוראת שעה), התשנ"ט–1999. נצביע על כל הצעת חוק בנפרד.

חנן פורת (יו"ר ועדת החוקה, חוק ומשפט):

בסדר, נפתח אפוא בהצעת חוק הבחירות לכנסת ולראש הממשלה (תיקון מס' 34). החוק בא באמת לתקן שורה שלמה של סדרים טכניים, שיאפשרו למירב הציבור להשתתף בבחירות, תוך מתן תשובות נאותות לחיילים העומדים על משמרתם, לחולים המאושפזים, לסגל הרפואי, לשוטרים ששומרים עליהם וכן דברים מעין אלה. הוא הדין לגבי אלה המשוטטים להם להנאתם בחוץ-לארץ. מדובר בכמה דברים שיקלו עליהם להצביע לא בצורה כל כך נוקשה מבחינת המקום הסמוך אליהם, כדי שכולם יוכלו להשתתף בחגיגה הדמוקרטית הזאת ולהצביע נכון, על-פי שיקול דעתם.

אני מבקש מהכנסת לאשר את הצעת החוק הזאת בקריאה שנייה ושלישית.

היו"ר נ' מסאלחה:

חברי הכנסת, הצעת חוק הבחירות לכנסת ולראש הממשלה (תיקון מס' 34), התשנ"ט–1999, קריאה שנייה. אין הסתייגויות. ההצבעה היא על סעיפים 1–15. מי בעד אישור הצעת החוק בקריאה שנייה?

הצבעה מס' 10

בעד סעיפים 1-15 – 3

נגד – אין

נמנעים – אין

סעיפים 1-15 נתקבלו.

היו"ר נ' מסאלחה:

שלושה בעד, אין מתנגדים, אין נמנעים. הצעת החוק אושרה בקריאה שנייה.

חברי הכנסת, אנחנו עוברים להצבעה בקריאה שלישית. מי בעד הצעת חוק הבחירות לכנסת ולראש הממשלה (תיקון מס' 34), התשנ"ט–1999, בקריאה שלישית?

הצבעה מס' 11

בעד החוק – 3

נגד – אין

נמנעים – אין

חוק הבחירות לכנסת ולראש הממשלה (תיקון מס' 34), התשנ"ט–1999, נתקבל.

היו"ר נ' מסאלחה:

שלושה בעד, אין מתנגדים, אין נמנעים. הצעת החוק אושרה.

הצעת חוק הבחירות לכנסת החמש-עשרה ולראש הממשלה (הוראת שעה), התשנ"ט–

1999

(קריאה שנייה וקריאה שלישית)

היו"ר נ' מסאלחה:

נעבור להצעת חוק הבחירות לכנסת החמש-עשרה ולראש הממשלה (הוראת שעה), התשנ"ט–1999. חבר הכנסת חנן פורת, יושב-ראש ועדת החוקה, חוק ומשפט, בבקשה.

חנן פורת (יו"ר ועדת החוקה, חוק ומשפט):

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, ועכשיו הנה זה בא. כאמור, בידינו היכולת להביא לידי ביטול הקדמת הבחירות אם לא נאשר את החוק הזה ואם נקבע שאין לוח זמנים מסודר לשליפת פנקס הבוחרים וכדומה. אבל, כיוון שאנחנו אנשים אחראיים מאוד וסקולים מאוד, אנחנו לא נשתמש בסמכות הזאת שנתגלגלה לידינו. אני מקווה שגם חברי הרב בני אלון יסכים לכך ונאשר את הצעת החוק שעניינה שליפת פנקס הבוחרים והצבתו לפני הכול לצורך ערעורים, תוך כדי קביעת לוח זמנים, ובמיוחד גם כדי לשתף את הציבור הצעיר שהגיע לגיל 18 ואת אלה ששינו את מקום מגוריהם, שיוכלו להשתתף בבחירות כראוי.

אני מבקש לאשר הצעה זו, שהיא בבחינת הוראת שעה, כמדי בחירות ובחירות, בקריאה שנייה ושלישית.

היו"ר נ' מסאלחה:

תודה רבה, חבר הכנסת חנן פורת.

חברי הכנסת, אנחנו עוברים להצבעה על הצעת חוק הבחירות לכנסת החמש-עשרה ולראש הממשלה (הוראת שעה), התשנ"ט–1999. ההצבעה על הצעת החוק היא בקריאה שנייה, על-פי הצעת ועדת החוקה, חוק ומשפט. חברי הכנסת, אפשר להצביע.

הצבעה מס' 12

בעד סעיפים 1–29 – 3

נגד – אין

נמנעים – אין

סעיפים 1–29 נתקבלו.

היו"ר נ' מסאלחה:

שלושה בעד, אין מתנגדים, אין נמנעים. הצעת החוק אושרה בקריאה שנייה.

מי בעד אישור הצעת החוק בקריאה שלישית?

הצבעה מס' 13

בעד החוק – 3

נגד – אין

נמנעים – אין

חוק הבחירות לכנסת החמש-עשרה ולראש הממשלה (הוראת שעה), התשנ"ט–1999, נתקבל.

היו"ר נ' מסאלחה:

שלושה בעד, אין מתנגדים, אין נמנעים. הצעת חוק הבחירות לכנסת החמש-עשרה ולראש הממשלה (הוראת שעה), התשנ"ט–1999, אושרה בקריאה שלישית.

חברי הכנסת, תם סדר-היום. הישיבה הבאה של הכנסת – ביום שני הבא, 18 בינואר, בשעה 16:00. ישיבת הכנסת נעולה.

הישיבה ננעלה בשעה 19:56.